

Bernameya Perwerdehiya Piştgirî ji bo Kesên ku Kêmasiya Aqilî Hene

Wezareta Perwerdehiya Neteweyî - Midûriyeta Giştî ya Perwerdehiya Taybet û Xizmetên Rênişandanê

BERNAMEYA PERWERDEHIYA PIŞTGIRÎ JI BO KESÊN KU KÊMASIYA AQILÎ HENE
KU HENE KES BERNAMEYA PERWERDEHIYA PIŞTGIRÎ

A. Destpêk

1. Bernameyên Perwerdehiya Piştgirî Çi Ne?
2. Armancên Bernameyên Perwerdehiya Piştgirî
3. Perspektîfa Bernameyên Perwerdehiya Piştgirî
4. Pêkhateya Bernameyên Perwerdehiya Piştgirî
5. Nêzîkatiya Fêrbûn-Hînkirinê ya Bernameyên Perwerdehiya Piştgirî

B. Bernameya Perwerdehiya Piştgirî ji bo Kesên ku Kêmasiya Aqilî Hene

1. Armanca Giştî ya Bernameya Perwerdehiya Piştgirî ji bo Kesên ku Kêmasiya Aqilî Hene
2. Pêkhateya Bernameya Perwerdehiya Piştgirî ji bo Kesên ku Kêmasiya Aqilî Hene
3. Pêvajoya Hînkirin-Fêrbûnê ya Bernameya Perwerdehiya Piştgirî ji bo Kesên ku Kêmasiya Aqilî Hene
4. Pîvandî û Nirxandî di Bernameya Perwerdehiya Piştgirî ji bo Kesên ku Kêmasiya Aqilî Hene de
5. Xalên ku Divê di Pêkanîna Bernameya Perwerdehiya Piştgirî ji bo Kesên ku Kêmasiya Aqilî Hene de Bê Berçavgirtin
6. Armanc û Reftarên Armanckirî

Pêvek

A. Destpêk

1. Bernameyên Perwerdehiya Piştgirî Çi Ne?

Di xala 14. ya Biryarnameya bi Hêza Qanûnê ya jimare 573 a Der barê Perwerdehiya Taybet de, ku di sala 1997an de derket, ev hukm cih digire: “Ji bo pêkanîna armancên bernameyên perwerdehiyê yên ku kesên hewcedarî perwerdehiya taybet in di hemû cûre û asteyên dorhêlên perwerdehiyê de didomînin, piştgiriya perwerdehiya taybet tê dayîn. Ji bo vê armancê derfetên perwerdehiya kesane û bi kom tene peyda kirin. Ji bo kesên di temenê perwerdehiya mecbûrî de yên hewcedarî perwerdehiya taybet ku ne di rewşê de ne ku biçin dezgeheke perwerdehiyê, bêtî ku li asta bandorbûna ji kêmasiyê were nêrîn, bernameyên perwerdehiyê yên ji bo pêşxistina jêhatîbûnên bingeîn ên jiyane û pêkanîna hewcedariyên fêrbûnê tene meşandin.” Bi vê xalê bingehe xizmetên perwerdehiya piştgirî hate danîn. Armanca bernameyên perwerdehiya piştgirî ev e; bêtî sînorê temen, piştgiriya kesên di domandina jiyana wan a serbixwe de, di warên pêşketinê de û di jêhatîbûnên akademîk de kirin û ji bo rehabilitasyona kesên hewcedar hem ji malbatan re hem jî ji kesên re xizmet pêşkêş kirin. Gelek guhertinên ku di warê perwerdehiya taybet de çêbûne,

hewcedariya amadekirina ji nû ve ya bernameyên perwerdehiya piştgirî yê ku niha têne meşandin derxistiye holê. Di vê çarçoveyê de, dema ku bernameyên perwerdehiya piştgirî bi beşdariya berfireh a akademîsyen, pispor û mamosteyan, bi awayekî kes-navendî û rêbernîşanderê mamosteyan, li gel rêbaz û teknîkên nû, di ronahiya pêşketinê di warê perwerdehiya taybet de ji nû ve hatin amadekirin, ev pêvajoya hatin şopandin:

Bernameyên hînkirinê yê welatên cuda ku di salên dawî de bi sedemên hevşibî hatine nûkirin û rojane kirin hatin lêkolînkirin,

Xebatên akademîk ên li ser perwerdehiya taybet û bernameyên perwerdehiya piştgirî hatin vekolîn,

Di serî de Destûra me, mevzuata têkildar hate lêkolînkirin,

Bi mamoste û pisporên ku li navendên perwerdehiya taybet û rehabilitasyonê dixebitin û li navendên rênişandan û lêkolînê wezîfedar in, civînên koma balê hatin lidarxistin ku tê de nêrînên wan ên der barê naverok û pêkanînan bernameyên perwerdehiya piştgirî de hatin wergirtin,

Ji bo avakirin, amadekirin û nirxandina pêvajoya bernameyên perwerdehiya piştgirî, çar atolyeyên cuda yê bi navîni çar rojî ku hemû kesên têkildar tê de beşdar bûn hatin lidarxistin.

Di ronahiya van hemû xebatan de, hemû nêrîn, pêşniyar, rexne û hêvî ji aliyê koma xebatê ya ku ji personelên pispor, mamoste û akademîsyenên yekîneyên têkildar ên Wezareta Perwerdehiya Neteweyî pêk tê ve hatin nirxandin. Li gorî tespîtan hatine kirin, bernameyên perwerdehiya piştgirî hatin ji nû ve nirxandin, rojane kirin û nûkirin.

2. Armancên Bernameyên Perwerdehiya Piştgirî

Armancên giştî yê Bernameyên Perwerdehiya Piştgirî ku li ser bingeha “Armancên Giştî yê Perwerdehiya Neteweyî ya Tirk”, “Prensîbên Bingeîn ên Perwerdehiya Neteweyî ya Tirk” ên ku di xala 2. ya Qanûna Bingeîn a Perwerdehiya Neteweyî ya jimare 1739 de hatine diyarkirin, û “Prensîbên Bingeîn ên Perwerdehiya Taybet” ên ku di Biryarnameya bi Hêza Qanûnê ya jimare 573 a Der barê Perwerdehiya Taybet de cih digirin hatine amadekirin, ev in:

1. Bi berçavgirtina pêvajoyên pêşketina kesane yê kesên xwedî hewcedariya taybet, piştgirîkirina pêşketina wan a saxlem di warên ziman û danûstandin, xwedîlêderketina xwe û jiyana rojane, laşî, hişî, civakî û hestiyarî de
2. Bidestxistina jêhatîbûnên akademîk ên bingehîn ên ku kesên xwedî hewcedariya taybet dê di jiyana xwe ya rojane de hewce bibin û piştgirîkirina wan da ku bibin kesên serbixwe yê ku van bi awayekî bibandor bikar tînin
3. Bi pêşxistina jêhatîbûnên ku kesên xwedî hewcedariya taybet ên ku nixê neteweyî û manewî qebûl kirine bi dest xistine, piştgirîkirina wan bi awayekî ku têkilî û yekbûna wan a bi civakê re peyda bike
4. Piştgirîkirin û pêşxistina kesên ku dikarin bi mirovan re têkilî deynin, xwe li rêzikên civakî binin, ji bo beşdarbûna jiyana civakî hewl bidin û jiyana xwe bi awayekî serbixwe bidomînin, heta dawiya jiyane.

3. Perspektîfa Bernameyên Perwerdehiya Piştgirî

Armanca bingehîn a pergala me ya perwerdehiyê ew e ku ji kes re zanîn, jêhatîbûn û reftarên bi nix û şîyanên me re yekbûyî bide bidestxistin. Dema ku hewl tê dayîn ku zanîn, jêhatîbûn û reftar bi bernameyên hînkirinê bîn bidestxistin, nix û şîyanên me jî yekbûna di navbera van zanîn, jêhatîbûn û reftaran de ava dikin. Nix mîrateya xwerû ne ku ji çavkaniyên neteweyî û manewî yê civakê gihîştine roja me û dê ji sibehan re bîn veguhastin. Şîyan jî veguhastina vê mîrateyê ya bo jiyane ne. Ji vî aliyê ve, nix û şîyan bi awayekî ji hev nayên veqetandin, bi zanîn, jêhatîbûn û reftarên ku bi pêvajoyên fêrbûn û hînkirinê têne bidestxistin re bi hev re têne dest girtin û perspektîfa bernameyê pêk tînin.

a. Nixê Me

Nix; ramanên hevpar, armanc, prensîbên exlaqî yê bingehîn an jî bawerî ne ku ji aliyê pirraniya endamên komeke civakî an civakekê ve, ji bo peydakirin û domandina hebûn, yekîti, xebitandin û berdwamiya wê, wek rast û pêwîst têne qebûl kirin. Nix diyardeyên yekîtiwxaz in ku ji aliyê civak an kesan ve têne pejirandin. Di heman demê de nix pîvan in ku tê bawer kirin hewcedariyên civakî yê civakê pêk tînin û ji bo qenciya kesan in. Yek ji armancên bingehîn ên perwerdehiya nixan jî ew e ku peyda bike kes kesayetiyêke saxlem, hevaheng û hevseng pêş bixin. Nix di şeklandina helwest û reftarên mirov de xwedî roleke girîng in.

Pergala perwerdehiyê ne tenê pêkhatyek e ku ji aliyê akademîk ve serkeftî ye û hin zanîn, jêhatîbûn û reftarên diyarkirî dide bidestxistin. Perwerdekirina kesên ku nixê bingehîn pejirandine erka esasî ya pergala perwerdehiyê ye; divê çalakiyên perwerde-hînkirinê bikaribin bandorê li nix, adet û reftarên nifşê nû bikin. Pergala perwerdehiyê fonksiyona xwe ya di çarçoveya dayîna nixan de bi bernameyêke perwerdehiyê ya ku bernameyên hînkirinê jî digire nav xwe pêk tîne. Bernameya perwerdehiyê; bi berçavgirtina hemû hêmanên pergala perwerdehiyê wek bernameyên

hînkirinê, dorhêlên fêrbûn-hînkirinê, amûr û alavên perwerdehiyê, çalakîyên derveyî dersê û mevzuatê tê afirandin. Di bernameyên perwerdehiya piştgirî de, armanc ew e ku deh nîrxên rehî yên ku Wezareta Perwerdehiya Neteweyî ji bo bernameyên perwerdehiyê pêşbînî kiriye bîn pêşxistin. Ev nîrx ev in; edalet, dostanî, dilsozî, xwe-kontrolkirin, sebir, rêz, evîn, berpirsiyarî, welatparêzî û alîkarîxwazî. Nîrxên navborî dê di pêvajoyên fêrbûn-hînkirinê de hem bi serê xwe, hem bi nîrxên jêrîn ên pê ve girêdayî re û hem jî bi nîrxên rehî yên din re bi hev re bîn dest girtin. Di Bernameya Perwerdehiya Piştgirî ji bo Kesên ku Kêmasiya Aqilî Hene de armanc ew e ku ev deh nîrxên rehî û nîrxên jêrîn ên pê ve girêdayî bîn pêşxistin.

Di bernameyên perwerdehiya piştgirî de jî bi vê têgihîştinê nîrxên me, wek bernameyeke cuda an warê fêrbûnê, yekîne, mijar, beş û hwd. nehatine dîtin. Berevajî wê, nîrxên me yên ku armanca dawî û giyana hemû pêvajoya perwerdehiyê ne, di her yekê jî bernameyên perwerdehiya piştgirî de cih girtine.

b. Şiyan

Pergala me ya perwerdehiyê armanc dike ku kesên bi karakter ên xwedî zanîn, jêhatîbûn û reftarên di şîyanan de yekbûyî perwerde bike. Şiyan, ku pêjna jêhatîbûnan e ku kes dê hem di asta neteweyî hem jî ya navneteweyî de di jiyana xwe ya kesane, civakî, akademîk û karî de hewce bibin, di Çarçoveya Jêhatîbûnan a Tirkîyeyê (ÇJT) de hatine diyarkirin. Di ÇJT de heşt şîyanên sereke hatine diyarkirin: danûstandin bi zimanê zikmakî, danûstandin bi zimanên biyanî, şîyana matematîkî û şîyanên bingeîn ên di zanist/teknolojiyê de, şîyana dijîtal, fêrbûna fêrbûnê, şîyanên têkildarî civakî û hemwelatîbûnê, însiyatîf girtin û karsazî, hişmendiya çandî û derbirîn. Di çarçoveya perwerdehiya taybet de şîyanên têkildarî danûstandina bi zimanên biyanî di bernameyên perwerdehiya piştgirî de nehatine dest girtin. Şîyanên ku di Bernameya Perwerdehiya Piştgirî ji bo Kesên ku Kêmasiya Aqilî Hene de hatine dest girtin, ligel pênaseyên wan li jêr hatine ravekirin:

1) Danûstandin bi zimanê zikmakî: Derbirîn û şîrovekirina têgeh, raman, nêrîn, hest û diyardayan hem bi devkî hem jî bi nivîskî (guhdarîkirin, axaftin, xwendin û nivîsandin); di her cûre çarçoveya civakî û çandî de wek perwerde û hînkirin, cihê kar, mal û şahiyê, bi awayekî guncaw û afirîner têkiliya zimanî danîn e. Di Modula Ziman û Danûstandinê ya Bernameya Perwerdehiya Piştgirî ji bo Kesên ku Kêmasiya Aqilî Hene de; armanc ew e ku bê peydakirin kes di qonaxa beriya axaftinê, qonaxa axaftinê û jêhatîbûnên danûstandina alternatîf û her wiha di jêhatîbûnên lîstika sembolîk û civakî de serkeftî bin. Şîyana danûstandina bi zimanê zikmakî di vê modulê de ji aliyê hemû pêkhateyên zimên ve cih girtiye. Di Modula Xwendin û Nivîsandinê de jî armanc ew e ku bê peydakirin kesên ku kêmasiya aqilî heye di xwendin-nivîsandina zû, xwendin û nivîsandina yekem, xwendin û nivîsandina fonksiyonel, rêziman, têgihîştina tiştê tê xwendin, têgihîştina tiştê tê guhdarîkirin û jêhatîbûnên derbirîna nivîskî de serkeftî bin. Di vê modulê de şîyana danûstandina bi zimanê zikmakî; di beşên rêziman, têgihîştina tiştê tê xwendin, têgihîştina tiştê tê guhdarîkirin û derbirîna nivîskî de cih girtiye.

2) Şîyana matematîkî û şîyanên bingeîn ên di zanist/teknolojiyê de: Şîyana matematîkî, pêşxistin û pêkanîna şeweya ramana matematîkî ye ji bo çareserîkirina rêze pîrsgirêkên ku di jiyana rojane de tên dîtin. Girîngî bi pêvajoyê, çalakî û zanîna ku li ser jêhatîbûneke aritmetîkî ya xurt hatiye avakirin tê dayîn. Şîyana matematîkî, jêhatîbûn û daxwaza bikaranîna modên matematîkî yên ramanê (ramana mantiqî û cihî) û pêşkêşkirinê (formul, model, sazîkirin, grafîk û tablo) di derecên cuda de digire nav xwe.

Şîyana di zanistê de, referansê dide hebûna zanîna ya ji bo ravekirina cîhana xwezayî û jêhatîbûn û daxwaza sûdwergirtina ji metodolojiyê, bi armanca pênasekirina pîrsan û hilberîna encamên li ser bingeha delîlan. Şîyana di teknolojiyê de, wek pêkanîna zanîn û metodolojiyê di çarçoveya bicihanîna daxwaz û hewcedariyên mirovî yên hatine hîskirin tê dîtin. Şîyana di zanist û teknolojiyê de, hêza têgihîştina guhertinên ku ji çalakîyên mirovî derdikevin û berpirsiyariyên her kesî wek hemwelatî digire nav xwe.

...tîkê de; armanc ew e ku bê peydakirin kes di qonaxa beriya dibistanê de jêhatîbûnên herî bingeîn ên matematîkê fêr bibin, asta amadebûna wan a ji bo perwerdehiya seretayî bê zêdekirin û ew di jêhatîbûnên matematîka pêşketî de serkeftî bin. Bi Modula Matematîkê re jî armanc ew e ku bê peydakirin kesên ku kêmasiya aqilî heye di qonaxa dibistanê de jêhatîbûnên herî bingeîn ên matematîkê fêr bibin û di jêhatîbûnên matematîka pêşketî de serkeftî bin. Di vê modulê de beşên jimar û operasyon, geometrî, pîvandin û pêvajokirina daneyan cih digirin. Modul, jêhatîbûnên herî bingeîn ên matematîkê yên di qonaxa dibistanê de digire nav xwe. Bi van her du modulan re armanc ew e ku şîyanên matematîkî yên kesan bîn pêşxistin. Şîyanên bingeîn ên di zanist/teknolojiyê de jî armanc ew e ku bi rêzê ve; di Modulên Matematîk, Xwendin û Nivîsandinê û di beşa xwe-rêkxistin/xwe-birêvebirin a Modula Piştgiriya Fêrbûnê de bîn piştgirkirin.

3) Şiyana dijîtal: Bikaranîna ewle û rexnegir a teknolojiyên zanîn û danûstandinê ji bo kar, jiyana rojane û danûstandinê digire nav xwe. Şiyana navborî, bi rêya jêhatîbûnên bingeîn ên wek bikaranîna kompîteran ji bo gihîştina zanînê û nixandî, veşartin, hilberîn, pêşkêşkirin û danûstandina zanînê, û her wiha beşdarbûna torên hevpar bi rêya înternetê û danîna danûstandinê, tê piştigirîkirin.

Bi Modula ...Jêhatîbûnan re armanc ew e ku kesên ku kêmasiya aqilî heye jêhatîbûnên jiyana rojane pêk bînin. Di beşa bikaranîna amûrên elektronîk/elektrîkî yê kesane ya vê beşê de armanc ew e ku şiyana dijîtal bê piştigirîkirin. Bi Modula Jêhatîbûnên Jiyana Civakî re armanc ew e ku kesên ku kêmasiya aqilî heye jêhatîbûnên bingeîn ên di jiyana civakî de bi dest bixin. Di armanca bikaranîna xizmetên danûstandinê ya vê beşê de jî dê şiyana dijîtal bê piştigirîkirin.

4) Fêrbûna fêrbûnê: Ew şiyana ewle ku kes li pey fêrbûnê bikeve û di vê mijarê de bi israr be, da ku bikaribe kirina xwe ya fêrbûnê bi awayekî kesane an jî bi kom, bi şeweyekî ku birêvebirina bibandor a dem û zanînê jî bigire nav xwe, birêk bixe. Ev şiyana, bi naskirina derfetên heyf, hişmendiya kes a li ser hewcedarî û pêvajoyên fêrbûnê û şiyana serederî kirina bi zehmetiyan re ji bo kirineke fêrbûnê ya serkeftî digire nav xwe. Ew her wiha tê wateya lêgerîna piştigiriya rênîşandane û sûdwergirtina jê, bi qasî bidestxistin, pêvajokirin û li xwe adaptekirina zanîn û jêhatîbûnên nû. Fêrbûna fêrbûnê, fêrbûyîyan dixê tevgerê da ku ji bo bikaranîna û pêkanîna zanîn û jêhatîbûnan di çarçoveyên cuda de wek mal, cihê kar, dorhêla perwerde û hînkirinê, xwe bispêrin fêrbûn û ezmûnên jiyane yê berê.

Bi beşa plansazkirina jiyana rojane ya ku di Modula Jêhatîbûnên ...Jiyane de cih digire re armanc ew e ku şiyana fêrbûna fêrbûnê bê piştigirîkirin.

5) Şiyane têkildarî civakî û hemwelatîbûnê: Ev şiyana şiyane kesane, di navbera kesan de û di navbera çandan de digirin nav xwe û hemû şeweyên reftaran jî digirin nav xwe ku derfetê didin kesan da ku bi awayekî bibandor û avaker beşdarî civak û jiyana xebatê ya ku diguhere

bibin û dema pêwîst be pevçûnan çareser bikin. Şiyana têkildarî hemwelatîbûnê jî kesan, li ser bingeha zanîna der barê têgeh û pêkhateyên civakî û siyasî de û biryardariya beşdarbûna demokratîk û çalak, ji bo ku bi tevahî beşdarî jiyana medenî bibin, amade dike.

Bi Modula ...Jêhatîbûnan re armanc ew e ku kesên ku kêmasiya aqilî heye jêhatîbûnên civakî pêk bînin. Şiyane civakî di hemû beşên vê modulê de tene piştigirîkirin. Her wiha di Modula Kes û Dorhêlê de armanc ew e ku kesên ku kêmasiya aqilî heye zanînen bingeîn ên der barê xwe û dorhêla xwe de bi dest bixin. Di beşên malbat û jiyana li malê, jiyana li navenda perwerdehiyê, jiyana ewle, jiyana di dorhêla civakî de armanc ew e ku şiyane civakî bîn piştigirîkirin. Şiyane têkildarî hemwelatîbûnê jî armanc e ku di beşên xwendin û nivîsandina yekem, têgihîştina tiştê tê xwendin, derbirîna nivîskî, têgihîştina tiştê tê guhdarîkirin û rêziman ên ku di Modula Xwendin û Nivîsandinê de cih digirin, bi mijar û nivîsên ku dê ji kesan re bîn dayîn bîn piştigirîkirin. Bi beşa jiyana li welatê me ya ku di Modula Kes û Dorhêlê de cih digire jî armanc e ku şiyane têkildarî hemwelatîbûnê bîn piştigirîkirin.

6) Hişmendiya çandî û derbirîn: Qedirzanîna girîngiya derbirîna afirîner a nêrîn, ezmûn û hestan e bi bikaranîna amûrên danûstandina girseyî yê cuda, di nav de muzîk, hunerên sehneyê, edebiyat û hunerên dîtbarî.

Di beşên danûstandin û têkilî, têgihîştin û derbirînê yê Modula ... de armanc e ku şiyane derbirînê bîn piştigirîkirin. Her wiha dê ev şiyana bi mijar û nivîsên ku dê ji kesan re bîn dayîn di beşên têgihîştina tiştê tê xwendin, derbirîna nivîskî, têgihîştina tiştê tê guhdarîkirin û rêziman ên ku di Modula Xwendin û Nivîsandinê de cih digirin bê piştigirîkirin. Bi beşa malbat û jiyana li malê ya ku di Modula Kes û Dorhêlê de cih digire û beşên jêhatîbûnên xwarin û vexwarinê yê Modula Jêhatîbûnên Xwedîlêderketina Xwe re armanc e ku şiyana hişmendiya çandî bê piştigirîkirin.

7) Însiyatîf girtin û karsazî: Şiyana kes a veguhastina ramanên xwe bo kirinê tîne ziman. Ligel afirînerî, nûjenî û risk girtinê, şiyana plansazkirin û birêvebirina projeyan jî ji bo gihîştina armancan digire nav xwe. Ev şiyana, ji bo ku kes ne tenê li malê û di civakê de, lê belê ji çarçove û şertên karê xwe jî hişmend bin û derfetên karî bigirin, bingehekê pêk tîne. Di heman demê de zanîn û jêhatîbûnên xwerû yê ku kesên ku dest bi çalakiyên civakî û bazirganî dikin an jî tê de beşdarî dikin hewce ne, digire nav xwe.

Bi beşên ewlehî, kirîn, cihên civakî, dezgeh û saziyan, veguhastin û danûstandinê yê ku di Modula Jêhatîbûnên ...Jiyane de cih digirin re armanc e ku însiyatîf girtin û karsazî bîn

piştigirîkirin. Her wiha dê ev şiyana bi beşa çareserkirina pirsgrîkên civakî ya ku di Modula Jêhatîbûnên Civakî de cih digire jî bê piştigirîkirin.

4. Pêkhateya Bernameyên Perwerdehiya Piştigirî

Di bernameyên perwerdehiya piştgirî de nêzîkatiya modulî hatiye pejirandin. Modul, bi wateya peyvê, tê wateya perçeyê ku dikare ji tevahiyeke bê veqetandin. Bi gotineke din, yekîneyeke biçûk e ku di nav xwe de yekîtiya wateyê heye. Di vê çarçoveyê de modul, materyaleke nivîskî ye ku pênase, armanc, çalakîyên ku divê ji bo gihîştina van armancan bên kirin û amûrên pîvandî yê modula têkildar digire nav xwe.

Bernameyên perwerdehiya piştgirî bi berçavgirtina hewcedariyên kesên di koma kêmasiyê ya têkildar de hatine afirandin. Ev modul; ji jiyana hînkirinê pêk tên ku li ser bingeha hînkirina kesane ne, destpêk û dawiya wan heye, di nav xwe de yekîtiyê nîşan didin û di çarçoveyê sistematîk de hatine rêxistin. Modulên piştgirî bi awayekî hatine amadekirin ku derfetê bidin amadekirin û pêkanîna bernameya perwerdehiya kesane kirî, ku di nav xwe de yekîtiya heye û bi awayekî fonksiyonel hev temam dikin. Armancên ku di modulan de cih digirin ji zanîn, jêhatîbûn û helwestên ku dê ji kes re bên dayîn pêk tên. Modul ligel ku ji pêkanînerî re rêber in, standardekê jî ji perwerdehiya ku navendên perwerdehiya taybet û rehabilitasyonê dê pêk binin re tînin û pêvajoya pîvandî-nirxandinê jî hêsan dikin. Di plansazkirina hînkirinê ya bi modulan re, bi qasî ku pêkan be hînkirina kesane wek bingeheke girtin. Dema ku armancên bernameyên perwerdehiya modulî tene diyarkirin, taybetmendiyên kes, civak û warê mijarê tene berçavgirtin. Wek prensîb hatiye pejirandin ku bernameyek bê amadekirin ku li gorî asta kesên xwedî hewcedariya taybet e, hewcedariya civakê pêk tîne û mijarên wê li gorî pêşketinên zanistî û teknolojîk tene rojanekirin.

Bernameyên perwerdehiya piştgirî ji modulên cuda yê ku dê gihîştina armancên hedefkirî peyda bikin û ji beşên ber bi van modulan ve pêk tên. Di her modulekê de armancên ku tê hêvîkirin di kesane de bên gihîştin, reftarên armanckirî û bi berçavgirtina rewşa jêhatîbûna kesên di pêkanîna de, ravekirinên taybet cih girtine. Ravekirin; dikarin di aliyên jêrîn ên bernameyê de bin, wek taybetmendiyên armancê, fêrbûnên pêş-mercî, rêbaza hînkirinê, materyal û pîvandî.

Modul di nav xwe de ji beşan pêk tên. Beşên ku di nav modulan de cih digirin, li gorî taybetmendiyên waran wek nêzîkatiya rasterast û spîralî hatine dest girtin. Bi vê wateyê bernameyên perwerdehiya piştgirî rasterast in, ji ber ku di hin modulan de beş hene ku pêşketina qonax bi qonax û fêrbûnên pêş-mercî mecbûrî ne. Yanî berî ku armancek pêk bê, nayê derbasî armanca din bûn. Hin modul jî wek nêzîkatiya naverokê taybetmendiyêke spîralî hildigirin. Ji ber ku beşên di nav modulan de ji dem bi dem ji aliyê berfirehiyê ve fireh dibin û dikarin di dema de cuda ji nû ve bên dubarekirin.

Wek encam modulên perwerdehiya piştgirî; ji beşan pêk hatine ku ber bi kes ve ne, li dora armancên eşkere diyarkirî hatine avakirin, di nav xwe de yekîtiya heye û derfetê didin nirxandina performansê kesane. Her wiha her yek ji modulên perwerdehiya piştgirî yê ku ber bi fêrbûna kesane ve ne, jêhatîbûn û/an zanîneke diyar digire nav xwe. Modulên perwerdehiya piştgirî yê hatine amadekirin xwedî taybetmendiyekê ne ku eleqe, daxwaz û şiyana kes berçav digirin, têgihîştineke cuda didin pêkanîna perwerdehiyê û derfeta derbasbûna di navbera modulan de peyda dikin.

Modul ji mamosteyan re di seranserê pêvajoya hînkirinê de derfeta nirxandina berdewam didin. Nirxandin bi çareserkirina diyarde an pîrgirêkên ku ji dorhêla rasteqîn hatine hilbijartin hatine afirandin.

Kod

Di bernameyên perwerdehiya piştgirî de di kodkirina têkildarî beş, armanc û reftarên armanckirî de sistematîka jêrîn hatiye şopandin.

1.1 1.1.1 1.1.1.1

Jimara Modulê Jimara Beşê Jimara Armancê Jimara Reftara Armanckirî

2.1 2.1.1 2.1.1.1

Jimara Modulê Jimara Beşê Jimara Armancê Jimara Reftara Armanckirî

5. Nêzîkatiya Fêrbûn-Hînkirinê ya Bernameyên Perwerdehiya Piştgirî

Bernameyên perwerdehiya piştgirî li gorî sêwiranên bernameyê yê fêrbûyî-navendî hatine amadekirin. Sêwiranên bernameyê yê fêrbûyî-navendî xwe dispêrin felsefeya perwerdehiyê ya pêşverûtiyê û pragmatîst. Di sêwiranên bernameyê yê fêrbûyî-navendî de hewcedariyên kes berê hatine diyarkirin û bername li gorî wê tê amadekirin. Naveroke bernameyê ji eleqeyên hevpar pêk tê û fêrbûn perçeyek ji jiyana kes e. Sêwiranên bernameyê yê fêrbûyî-navendî dikarin kes- û jiyana-navendî bin. Di sêwiranên fêrbûyî-navendî de eleqe û hewcedariyên kes girîng in. Ji vî aliyê ve her du jî

dişibin hev. Lê belê di sêwiranên fêrbûyî-navendî de hewcedarî berê tê diyarkirin, di sêwiranên jiyana-navendî de hewcedariyên fêrbûyî di jiyana dibistanê û di jiyana civakî de ji aliyê mamoste ve tene diyarkirin. Bi vê wateyê, dema ku bernameyên perwerdehiya piştgirî hatin amadekirin, bi awayekî fêrbûyî-navendî hatin amadekirin lê ji mamosteyên ku

bernameyan pêk tînin re hate pêşniyarkirin ku pêkanînen jiyan-navendî jî wek bingehe bigirin. Bi vê wateyê helwest û biryarên anî yên mamoste û amadehiya wan a di pêkanînen bernameyê de gelekî girîng in. Di bernameyên fêrbûyî- û jiyan-navendî de, dema ku pêvajoya fêrbûn û hînkirinê tê plansazkirin, divê asta performansa kes, taybetmendiya wî/wê û şeweyên fêrbûnê bên berçavgirtin. Berçavgirtina hewcedariyên perwerdehiyê yên heyî û yên pêşerojê yên kes û cihdayîna reftarên ber bi zanîn, jêhatîbûn û helwestên ku hewcedariyên perwerdehiyê yên dê bên diyarkirin hewce dikin, bûye xala balê ya bernameyên perwerdehiya piştgirî.

Bernameyên hînkirinê yên modulî, bi awayekî hatine amadekirin ku rêbaz, stratejî û teknîkên hînkirinê yên di pêkanînen de pêşniyarkirî, nixandînen performansa kes, fêrbûna heta dawîya jiyanê ya li ser bingeha fêrbûna çalak a kes-navendî piştgirî bikin. Her wiha hevkarîya malbat û mamoste, ku hêmanên piştgir û rênişander ên di seranserê jiyana kes de ne, ji bo vê bernameyê pir girîng e.

Ji bo hemû kesên ku hewcedariya wan bi perwerdehiya taybet heye, divê li gorî taybetmendiya kesane, performans û hewcedariyên wan, li ser bingeha bernameyên perwerdehiya piştgirî “Bernameya Perwerdehiya Kesanekirî (BPK)” bê amadekirin û bê meşandin. Di diyarkirina armancên ku dê di BPK de cih bigirin, di rêxistina pêvajoya fêrbûn-hînkirinê de û di nixandina serkeftinê de, amadebûna wî kesî, taybetmendiya wî yên hişî, civakî û laşî dikarin cuda bibin. Ji ber vê yekê, dema ku pêvajoya fêrbûn-hînkirinê tê plansazkirin, divê cudahiya kesane yên kesan (performansa wan a heyî, asta amadebûnê, şewaz û hewcedariyên fêrbûnê, cudahiya sosyo-çandî û hwd.) bên berçavgirtin. Li gorî van ravekirinan divê BPK ya ber bi kes ve û plana dersê ya li ser bingeha BPK bê amadekirin. Di rûpela pêş de “Formata Amadekirina Plana Dersê” hatiye dayîn.

Di pêvajoya fêrbûn û hînkirinê de divê stratejî, rêbaz, amûr û alav û materyalên guncaw bên hilbijartin. Divê bal bê kişandin ku çalakiyên ku dê di pêvajoya fêrbûn û hînkirinê de cih bigirin, ji tiştê şênber bo yê razber, ji hêsan bo dijwar, ji tiştê tê zanîn bo yê nayê zanîn, ji nêzîk bo dûr, bi awayekî qonax bi qonax bên amadekirin û meşandin. Divê bal bê dayîn ku zimanê ku di xebatan de tê bikaranîn û çalakiyên ku têne meşandin, li gorî temen û taybetmendiya pêşketinê yên kes bin. Bi armanca ku kes di jiyana rojane de bikaribin danûstandineke bibandor deynin û bi awayekî çalak beşdarî dorhêla civakî bibin, divê dorhêlên guncaw bên amadekirin û çalakiyên di dorhêlan de bên cûrbicûrkirin. Wisa ye ku kesên ku hewcedariya wan bi perwerdehiya taybet heye, di qonaxa fêrbûnê de li gorî kesên ku pêşketina wan a asayî heye, hewcedariya wan bi rêbaz û teknîkên cudatir heye. Di bernameyên hînkirinê de pêwîst e rêbaz û teknîkên hînkirinê yên li ser bingeha pir-hestî bên bikaranîn.

Formata Amadekirina Plana Dersê

Beş 1

Navê Modulê:

Navê Beşê:

Beş 2

Armanc:

Reftara Armanckirî:

Rêbaz û Teknîkên Hînkirinê: Di rêza yekem de rêbaz û teknîkên hînkirinê yên ku di modulan de hatine pêşniyarkirin wek bingehe têne girtin.

Teknolojî û Materyalên Hînkirinê:

Rêxistinên Dorhêlê: Berî destpêkirina dersê divê pergala rûniştinê, cihê amûr û alavên ku dê bên bikaranîn, û dorhêla ku dê rûniştinên hînkirin, giştîkirin û şopandinê tê de bên meşandin bên ravekirin.

Beş 3

Pêvajoya Hînkirin-Fêrbûnê: Dema ku hînkirin tê plansazkirin, divê cureya reftara ku dê bê hînkirin, nîşaneyên bal peydaker, amûr û alav, şeweya pêşkêşkirina ceribandîne, dorhêl, rêxistinên hînkirinê (rêxistina hînkirina yek-bi-yek an bi kom), nîşane, teşwîqên ku dê piştî reftarê bên pêşkêşkirin bên diyarkirin, pergala tomarê bê diyarkirin û ligel van hemûyan divê di planê de cih ji qonaxên fêrbûnê re bê dayîn.

Beş 4

Pîvandî û Nirxandin: Nêzîkatiya pîvandî û nirxandinê ya ku di modulan de hatiye pêşniyarkirin wek bingehe tê girtin, tê meşandin û encamên pêkanîne têne nirxandin.

B. Bernameya Perwerdehiya Piştigirî ji bo Kesên ku Kêmasiya Aqilî Hene

1. Armanca Giştî ya Bernameya Perwerdehiya Piştigirî ji bo Kesên ku Kêmasiya Aqilî Hene

Bi vê bernameyê re armanc e ku ji bo kesên ku kêmasiya aqilî hene;

1. Jêhatîbûnên têgihîştin û bîrê bîn pêşxistin
2. Jêhatîbûnên plansazkirina motorî bîn pêşxistin
3. Jêhatîbûnên ziman û danûstandinê bîn pêşxistin
4. Stratejiyên xwe-rêkxistinê bîn pêşxistin
5. Jêhatîbûnên lihevhatina civakî bîn pêşxistin
6. Jêhatîbûnên akademîk ên di warên xwendin-nivîsandina zû, matematîka zû, matematîk, xwendin û nivîsandina yekem, xwendina herikbar û rast, têgihîştina tiştê tê xwendin, derbirîna nivîskî, têgihîştina tiştê tê guhdarîkirin û rêziman bîn piştigirîkirin.

Zû Civakî Tiştê Tê Xwendin Veguhastin û Lîstika Civakî Kombandin û Di Dorhêlê de Têgihîştin Danûstandin Derxistin Jiyan

Rojane Alternatîf Tiştê Tê Guhdarîkirin Di Xwezayê de Geometrî Jiyanê Danûstandin Têgihîştin Jiyan Plansazkirin

Nivîskî Li Welatê Me Pîvandin Derbirîn Jiyan

Dane

Stûn 1	Stûn 2	Stûn 3	Stûn 4	Stûn 5	Stûn 6	Stûn 7	Stûn 8	Stûn 9	Stûn 10	Stûn 11
Piştigirîya Fêrbûnê Têgihîştina Dîtbarî û Bîr	Ziman, Danûstandin û Lîstika Qonaxa Danûstandina Beriya Axaftinê	Jêhatîbûnên Civakî Danûstandin û Têkilî	Xwendin û Nivîsandin Xwendin-nivîsandin a Zû	Matematîka Zû Taybetmendiyên Tiştan û Amadebûna ji bo Pîvandinê	Matematîk Jimar û Operasyon	Kes û Dorhêl Malbat û Jiyan Malê	Jêhatîbûnên Xwedî êderketina Xwe Jêhatîbûnên Lêderketina Kesane û Paqijiyê	Jêhatîbûnên Jiyanê Rojane Jêhatîbûnên Mitbaxê	Jêhatîbûnên Jiyanê Civakî Ewlehî	Pêkhate
Têgihîştina Bihîstinê û Bîr	Qonaxa Axaftinê Zimanê Wergirtinê	Naskirin, Têgihîştin û Derbirîna Hestan	Xwendin û Nivîsandin a Yekem	Têkilîyên Cihî	Geometrî	Jiyan li Navenda Perwerdehiyê	Kontrola Tuwaletê û Jêhatîbûnên Tuwaletê	Bikaranîna Amûr û Alavên Malê	ye. Ev modul di şemaya jêrîn de hatine nîşandan. Kirîn	
Têgihîştina Destlêdanê û Bîr	Qonaxa Axaftinê Zimanê Derbirînê	Birêvebirina Hest û Reftaran	Xwendin û Nivîsandin a Fonksiyonê	Jimar	Pîvandin	Laşê Me û Jiyan Saxlem	Jêhatîbûnên Li Xwe Kirin û Ji Xwe Kirina Cilan	Rêkxistin û Lêderketina Cilan	Cihên Civakî	
Jêhatîbûnên Motorî	Lîstika Sembolîk	Çareserkirina Pirsgerêkê Civakî	Rêziman	Têkilîya Perçe-Tevahî	Pêvajokirina Daneyan	Jiyana Ewle	Jêhatîbûnên Xwarin û Vexwarinê	Rêkxistin û Lêderketina Malê	Dezgeh û Sazî	2. Bernameya Perwerdehiya Piştigirî ji bo Kesên ku Kêmasiya Aqilî Hene ya

NOTE: Li gorî bendika 3. ya xala 31. ya Rêzîknameya Dezgehên Perwerdehiya Taybet a Wezareta Perwerdehiya Neteweyî, tenê ji bo 1 carê dubarekirina modulê dikare bê pêşniyarkirin.

Stûn 1	Stûn 2	Stûn 3	Stûn 4	Stûn 5	Stûn 6	Stûn 7	Stûn 8
			MODUL Û BEŞÊN BERNAMEYA PERWERDEHI YA PIŞTGIRÎ JI BO KESÊN KU KÊMASIYA AQILÎ HENE				
Piştgiriya Ziman, Danûstandin Fêrbûnê û Lîstik 1. Têgihîştina 1. Qonaxa Danûstandina Dîtbarî û Bîr Beriya Axaftinê 75 seetên dersê 55 seetên dersê 2. Têgihîştina 2. Qonaxa Axaftinê Bihîstinê û Bîr Zimanê Wergirtinê 75 seetên dersê 55 seetên dersê 3. Têgihîştina 3. Qonaxa Axaftinê Destlêdanê û Bîr Zimanê Derbirîna 40 seetên dersê 50 seetên dersê 4. Jêhatîbûnên 4. Lîstika Motorî Sembolîk 60 seetên dersê 30 seetên dersê 5. Lîstika Civakî 30 seetên dersê 6. Danûstandina alternatîf 30 seetên dersê	Jêhatîbûnên Civakî 1. Danûstandin û Têkilî 80 seetên dersê 2. Naskirin, Têgihîştin û Derbirîna Hestan 80 seetên dersê 3. Birêvebirina Hest û Reftaran 70 seetên dersê 4. Çareserkirina Pirsgirêkên Civakî 70 seetên dersê	Xwendin û Nivîsandin 1. X wendin-nivîsan dina Zû 60 seetên dersê 2. Xwendin û Nivîsandina Yekem 90 seetên dersê 3. Xwendin û Nivîsandina Fonksiyonel 40 seetên dersê 4. Rêziman 50 seetên dersê 5. Têgihîştina Tiştê Tê Xwendin 70 seetên dersê 6. Têgihîştina tiştê tê guhdarîkirin 40 seetên dersê 7. Derbirîna Nivîskî 50 seetên dersê	Matematîka Zû Matematîk 1. Jimar û 1. Tay betmendiye Operasyon Tiştan 150 seetên dersê û Amadebûna ji bo Pîvandine 2. Geometrî 50 seetên dersê 60 seetên dersê 3. Pîvandin 2. Têkiliyên 50 seetên dersê Cihî 70 seetên dersê 4. Pêvajokirina Daneyan 3. Jimar 50 seetên dersê 50 seetên dersê 4. Têkiliya Perçe-Tevahî 40 seetên dersê 5. Kombendin û Dexistina Zû 60 seetên dersê 6. Geometrî 25 seetên dersê 7. Pîvandin 25 seetên dersê 8. Dane 20 seetên dersê	Kes û Dorhêl 1. Malbat û Jiyan li Malê 30 seetên dersê 2. Jiyan li Navenda Perwerdehiyê 10 seetên dersê 3. Laşê Me û Jiyana Saxlem 30 seetên dersê 4. Jiyana Ewle 30 seetên dersê 5. Jiyan di Dorhêla Civakî de 30 seetên dersê 6. Jiyan di Xwezayê de 10 seetên dersê 7. Jiyan li Welatê Me 10 seetên dersê	Jêhatîbûnên X wedîlêderketin a Xwe 1. Jêhatîbûnên Lêderketina Kesane û Paqijiyê 60 seetên dersê 2. Kontrola Tuwaletê û Jêhatîbûnên Tuwaletê 55 seetên dersê 3. Jêhatîbûnên Li Xwe Kirin û Ji Xwe Kirina Cilan 50 seetên dersê 4. Jêhatîbûnên Xwarin û Vexwarinê 60 seetên dersê	Jêhatîbûnên Jiyana Rojane 1. Jêhatîbûnên Mitbaxê 45 seetên dersê 2. Bikaranîna Amûr-Alavên Malê 40 seetên dersê 3. Rêxistin û Lêderketina Cilan 20 seetên dersê 4. Rêxistin û Lêderketina Malê 45 seetên dersê	Jêhatîbûnên Jiyana Civakî 1. Ewlehî 25 seetên dersê 2. Kirîn 20 seetên dersê 3. Cihên Civakî 20 seetên dersê 4. Dezgeh û Sazî 20 seetên dersê 5. Veguhastin û Danûstandin 20 seetên dersê 6. Plansazkirina Jiyana Rojane 20 seetên dersê
Tevahî: Tevahî: 250 seetên 250 seetên dersê dersê	Tevahî: 300 seetên dersê	Tevahî: 400 seetên dersê	Tevahî: Tevahî: 350 seetên 300 seetên dersê dersê	Tevahî: 150 seetên dersê	Tevahî: 225 seetên dersê	Tevahî: 150 seetên dersê	Tevahî: 125 seetên dersê
			10 Modul Bi Tevahî 2500 seetên dersê				

3. Pêvajoya Hînkirin-Fêrbûnê ya Bernameya Perwerdehiya Piştgirî ji bo Kesên ku Kêmasiya Aqilî Hene

Taybetmendiya pêkanîna yê hin ji rêbaz, teknîk û stratejiyên hînkirinê yê ku dikarin ji bo pêkanîna reftarên armanckirî yê di bernameyê de bî bikaranîn, li jêr hatine ravekirin.

Hînkirina Zimanê Millieu ya Qonaxa Beriya Axaftinê (HMQBA): HMQBA rêbazeke hînkirinê ye ku li ser bingeha nêzîkatiya xwezayî-reftarî-pêşketinê ye, ku tê de dorhêla zarokê tê rêxistin da ku zarokê ku sînorê di pêşketina ziman û danûstandinê de nîşan didin, reftarên danûstandinê yê ku zarokê bi pêşketina tîpîk di pêşketina danûstandinê ya qonaxa zaroktiya zû de bi dest xistine bikar bînin, û tê de materyal, kes an bûyerên ku di dorhêlê de hene wek teqandekên danûstandinê ji bo destpêkirin û domandina têkiliya civakî tene bikaranîn. Armanca bingehe a vê rêbazê, ku bi lêkolînên zanistî li ser bingeha delîlan e, ew e ku armancên danûstandinê yê diyarkirî di nav rûtnên civakî de bî dayîn. Rûtnên hînkirinê yê HMQBA û teknîkên ku tene meşandin, di nav çalakiyên lîstika civakî de di dorhêlên xwezayî yê zarokê de tene meşandin. Jêhatîbûnên danûstandinê yê bi armancên qonaxa zû yê ku di HMQBA de tene armanckirin, jêhatîbûnên danûstandinê yê bi armancên ber bi fonksiyona danûstandinê ya zimên ve digirin nav xwe, wek pêş-ferman (daxwazkirin û redkirin) û pêş-agahdarî (destpêkirina bala hevpar). Di vê rêbazê de teknîkên HMQBA di bin sê sernavan de tene kombendin: peydakirina teşwîqê, modelbûn û encamên xwezayî. Tê pêşniyarkirin ku lêkolînên zanistî yê ku edebiyata rojane û zanyariyên pêkanîna yê der barê HMQBA de digirin nav xwe bî şopandin.

Rêbaza Hînkirina Rasterast: Armanca bingehe a rêbazê ew e ku bi vekîşandina qonaxê bi qonaxa nîşaneyan di naveroka ku hînkirina wê tê kirin de, kes serbixwe bî kirin. Bi nixandîna berdewamên ku di van qonaxan de tene kirin, mamoste biryar dide ka dê nîşaneyan kêma bike an zêde bike, an dê mijarê ji nû ve pêşkêş bike an na. Di vê rêbaza hînkirinê de, dema ku dest bi hînkirinê tê kirin, di destpêkê de hemû berpirsiyarî li ser mamoste ye lê belê her ku hînkirinê pêş dikeve, berpirsiyarî ji mamoste derbasî kes dibe. Di dema de ku berpirsiyarî ya mamoste ye, mamoste naverokê bi gavên biçûk pêşkêş dike. Di dema de ku berpirsiyarî ya kes e, kes naveroka ku mamoste pêşkêş kiriye bi tenê pêk tîne, mamoste bi nîşane, rastkirin û vegeandinan piştigirî kes dibe. Divê bal bê kişandin ku berpirsiyarî ji mamoste bo kesê bi awayekî qonaxê bi qonaxê hêdî hêdî derbas bibe.

Rêbaza Hînkirina Rasterast di pênc qonaxên hînkirinê de tê meşandin. Ev li jêr hatine rêz kirin.

Di qonaxa ji nû ve nixandina rojane de, mamoste berî destpêkirina dersê erkên malê yê kesan kontrol dike, jêhatîbûnên têkildarên ku di rabirdûyê de hatine hînkirin û pêş-mercan ji nû ve dinirxîne.

Di qonaxa modelbûnê de, berpirsiyariya hînkirinê bi tevahî li ser mamoste ye. Eger jêhatîbûnek be ku dê ji kesê re bê dayîn, mamoste model dibe ka jêhatîbûnê çawa tê pêkanîn. Eger têgeh be, mînakên têgehê nîşan dide. Eger zanînekê pêşkêş bike, zanîna rave dike.

Di qonaxa pêkanîna bi rêbertî de, berpirsiyariya fêrbûnê qonaxê bi qonaxê ji mamoste derbasî kes dibe. Ji bo vê yekê pêwîst e kes bi rêbertiya mamoste, temrînên ku tê de nîşane qonaxê bi qonaxê tene vekîşandin bike. Di qonaxên pêkanînê bi rêbertî û modelbûnê de girîng e ku ji pêkanînê kesan û bersivên ku ew didin re vegeandin bî dayîn an jî rastkirin bî meşandin.

Di qonaxa pêkanîna serbixwe de, berpirsiyarî bi tevahî derbasî kes dibe. Ji kesan re temrînên nû tene dayîn ku hewce dikin zanîn, jêhatîbûn an têgeha ku fêrbûnê bi awayekî serbixwe bikar bînin. Di vê qonaxê de divê jêhatîbûna ku ji kesê tê xwestin pêk bîne, bi qasî wê jêhatîbûnê dijwar be ku bi modelbûnê hatiye pêşkêşkirin û bi pêkanînê bi rêbertî hatiye temrînkirin. Ji ber vê yekê divê materyala ku dê pê bê xebitîn jî heman taybetmendiyan hilgire.

Di qonaxa ji nû ve nixandina heftane û mehane de jî pêwîst e zanîn, jêhatîbûn û têgehên ku hatine hînkirin gelek caran ji nû ve bî nixandin. Ji mamosteyan re tê pêşniyarkirin ku xebatên heftaya û meha berê ji nû ve bî nixandin.

Stratejiya Dubarekirina Kumulatîf: Tê wateya dubarekirina hêmanên ku bi rêzê tene pêşkêşkirin, bi hêmanên berê re. Mînak, dema ku çîrokekê tê gotin, pêşî beşa yekemê tê xwendin û tê gotin, paşê beşa duyemê tê xwendin û tê gotin. Paşê beşa yekemê û duyemê bi hev re tene gotin. Heman pêkanîn heta ku çîrokê bi dawî bibe tê domandin.

Zêdekirina Temrînê: Zêdekirina derfetên bersivdayînê ji kesê re, ji bo başbûna bi wateya akademîk gelekî girîng e. Mayîndekirin û herikbarkirina serkeftî ya zanîna nû yê hatine bidestxistin bi rêya dubarekirinê, di gelek warên akademîk de rasterast bi jimara ceribandinan ve girêdayî ye. Zêdekirina temrînan dikare bi awayên cuda bê kirin. Bi dubarekirin xwendina nivîsekê, xwendina dengê hatî hînkirin di nav pêkhatiyên cuda de an jî zêdekirina jimara nivîsên tene xwendin, rêyên zêdekirina temrînê ne.

Xwendin/Nivîsandina Model - Xwendin/Nivîsandina Dubarekirî - Rastkirina Çewtiya Xwendin/Nivîsandinê: Ev teknîk dikarin bi cuda cuda bî meşandin û her wiha bi hev re jî dikarin bî meşandin. Di bikaranîna van teknîkan de, ku wek teknîkên li ser bingeha jêhatîbûnê tene kombendkirin, li gorî jêhatîbûna armanckirî modelê tene bî (mînak xwendina

nivîsê ji kes re). Jêhatîbûna armanckirî bi dubarekirinê tê pêkanîn (mînak dan xwendina nivîsê ya bi dubarekirinê ji kes re) û paşê di dema van pêkanînan de çewtiyên kesên tene diyarkirin û an anî de an jî piştî ku jêhatîbûn bi dawî bû, rastkirina çewtiyê tê meşandin (mînak xwendina peyvên bi çewtî hatine xwendin ên di nivîsê de ji aliyê mamoste ve, paşê dan xwendinê ji kes re). Di dema rastkirina çewtiyê de ji nû ve ji kes re modelê tê bûn û tê hêvîkirin ku ew jêhatîbûnê pêk bîne.

Xwe-şopandin: Xwe-şopandin ew e ku bê diyarkirin û tomarkirin ka reftareke diyar bi çend caran an bi çî demê pêk tê. Xwe-şopandin du pêkhatiyên wê hene. Ev xwe-nirxandin û xwe-tomarkirin in. Xwe-nirxandin ew e ku bê diyarkirin ka reftarek bi çend caran an di çî demê de pêk tê. Xwe-tomarkirin jî ew e ku kes performansa xwe bi bikaranîna amûreke tomarê tomar bike. Wek amûrên tomarê, çarteyên tomarê yên ku qonaxên erkê digirin nav xwe an jî çarteyên tomarê yên ku taybetmendiyên di berhemê de hatine armanckirin digirin nav xwe dikarin bîr bikarin. Di xwe-şopandinê de, reftarên ku dê bîr şopandin bi bingeîn dikarin li du beşan bîr veqetandin: Domandina balê li ser erkê û şopandina performansê. Armanca domandina balê li ser erkê ew e ku dema bala kesê bê zêdekirin û kesê ber bi erkê ve bê rêberîkirin. Şopandina performansê, dikare ji bo şopandina cûre berhem û pêvajoyên cuda yên kesê bê meşandin. Berhem dikare di aliyê herikbarî an rastiyê de bê şopandin. Pêvajo jî dikare bi şeweya qonaxên pêkanîna jêhatîbûnekê an qonaxên pêkanîna pêlikên erkê bê şopandin.

Diyarkirina Armançê: Diyarkirina armançê dikare xizmeta du armancan bike: Pêşxistina jêhatîbûnên heyî yên kesan an jî zêdekirina herikbariya wan. Dema ku armançê tê danîn divê kirinê jêrîn bîr meşandin.

1. Derxistina holê ya performansa heyî ya kes: Divê performansa kesê a tîkildarî jêhatîbûna ku dê bê pêşxistinê bê derxistin holê. Performansa kesê çawa ku dikare bi xebatên ku berê kiriye bê derxistin holê, her wiha dikare rasterast jî bê diyarkirin.

2. Diyarkirina armancan: Dema ku armançê tene diyarkirin, zêdebûn bi giştî divê di navbera %10 û %30 de bê hesibandin. Eger kêmkirina çewtiyê tê armanckirin, divê heman rêje bê pejirandin. Di heman demê de dema ku ji bo gihîştina armançê tê danîn jî di diyarkirina van rêjeyan de rol dilîze.

3. Plansazkirin ji bo pêkanîna armançê: Di vî qonaxê de tê plansazkirin ka ji bo pêkhatina armançê dê bi kîjan materyalan, bi çend caran û kengî bê xebitîn.

4. Meşandina planê: Plana amadekirî tê meşandin û tê temaşekirin ka di pêkanînê de an di armançên diyarkirî de pirsgirêkek heye an na. Eger pêwîst be dikare guhertinê bê kirin.

5. Şopandin û veqerandin: Bi navberên diyar performansa kesê tê şopandin û der barê pêşketina wî/wê de veqerandinê tê dayîn. Dema ku veqerandinê tene dayîn, ji bo şênbarkirina pêşketinê dikarin grafîkên stûnî bîr hîlbijartin.

Sohbeta Plankirî: Di sohbeta plankirî de, ku teknîkeke hînkirinê ya teoriya tîkiliya civakî ye, divê mamoste di rêza yekem de mijara sohbetê hîlbijêre, kesan an tîxe nav nîqaşê an jî zanînen rabirdû yên tîkildarî mijara navborî ji kesan re peyda bike. Di dema vî sohbetê de divê mamoste dema pêwîst be ji bo jêhatîbûn an tîgehan hînkirina rasterast bike. Divê mamoste kesan teşwîq bike ku ziman û derbirînen xwe pêş bixin û piştigirîya axaftina kesan di çarçoveya mijara hîlbijartî de bike.

Hînkirina li ser Bingeha Çalakîyê: Rêbazeke hînkirinê ye ku tê de hînkirin di dorhêlên xwezayî de tê rêkxistin lê belê teşwîqên beriya û piştî reftarê yên tîkildarî jêhatîbûna armanckirî ya ku dê bê hînkirinê tene pêşkêşkirin, û bi berçavgirtina eleqeyên kes, tê armanckirin ku armanç di nav rûtinên rojane û lîstikên plankirî de pêk bîr. Dema ku hînkirina li ser bingeha çalakîyê tê rêkxistin, divê balê bîr kişandin ku çalakî bi berçavgirtina eleqeyên kes bîr hîlbijartin, armançên kesane yên kes bi tîxistina nav rûtinan an çalakîyên plankirî bîr hînkirin, jêhatîbûnên armanckirî yên fonksiyonel û giştîkirinbar bîr hînkirin, û teşwîqên beriya û piştî reftarê yên ku bi dorhêl û reftarê re di tîkiliyeke xwezayî û wateyar de ne bîr bikarin.

Lîstikên bi Nivîsê Dewlemendkirî: Rêyeke girîng a zêdekirina jêhatîbûnên hişmendîya nivîsê, bikaranîna lîstikên bi nivîsê dewlemendkirî bi rêya mezinan e. Lîstikên bi nivîsê dewlemendkirî, ew lîstik in ku tê de derfet ji kesan re tene pêşkêşkirin ku tîgihîştina taybetmendî û fonksiyona zimanê nivîskî ji wan re hêsan bikin û bikin ku ew wek xwendevan-nivîskaran tevbigerin. Lîstikên bi nivîsê dewlemendkirî, mîna pirtûkên çîrokan ên bi wêne û nivîs, çarçoveyeke dewlemend ji bo hişmendkirina zimanê nivîskî pêk tînin. Ligel vî, dorhêlên lîstikê yên ku ji aliyê nivîsê ve hatine dewlemendkirin jî derfetan pêşkêş dikin ku tîgihîştina taybetmendî û fonksiyona zimanê nivîskî ji kesan re hêsan bikin. Di dema van lîstikan de kes mînak destkeftiyên girîng bi dest dixin, wek nîşandana aliyê xwendinê yê nivîsê ku tîkildarî taybetmendiyên zimanê nivîskî ye, û bi tîgihîştina ka lîsteyeke kirînê çawa tê bikaranîn, hişmendbûna ji fonksiyona nivîsê.

Ji bo lîstikên bi nivîsê dewlemendkirî, dikare hêmanên nivîsê li her cûre lîstika ku li gorî temen û taybetmendiyên pêşketinê yên kesên e bê zêdekirin. Ya girîng ew e ku mamoste di dema lîstikê de balê bikişîne ser nivîsê û ji bo armancên hişmendiya nivîsê yên ku berê diyar kirine ji kes re model bibe û rêbertî bike. Mînak lîstika Şîrînkariyanê. Armanca giştî ya vê lîstikê ew e ku bi dor rolên garson û muşteriyê bîna lîstin, ê ku muşterî ye ji pirtûkçeya menüyê siparîş bide û ê ku garson e siparîşa hatiye dayîn bîne. Di vê lîstikê de; amûrên mitbaxê yên lîstikê, maketên xwarin û vexwarinê wek kek, pasta, qutiya şîr, û menuya bi wêne û nivîsên bikaranîn. Di dema lîstikê de, di pêvajoya xwendina menuya bi wêne-nivîs de bala kesê tê kişandin ser nivîsan û di vê navberê de hînkirina jêhatîbûnên hişmendiya nivîsê yên hatine armanckirin tê kirin. Dikare di nav lîstikê de hînkirina jêhatîbûnên hişmendiya nivîsê wek nîşandana aliyê xwendina nivîsê ji çepê ber bi rastê ve, nîşandana peyvekê di nav nivîsê de bê kirin. Bi vî awayî tê peyda kirin ku kes di dema lîstikê de rol û rûtinên xwe yên xwendin-nivîsandina zû di nav lîstikê de prove bikin.

Xwendina Pirtûkê ya bi Têkilî: Pêkanîneke berbelav e ku tê de dêûbav an mamoste ligel kes pirtûkê dixwîne, bi armanca piştigirîkirina jêhatîbûnên ziman û xwendin-nivîsandina zû. Xwendina pirtûkeke bi wêne ya dêûbav ligel zarokê xwe an jî xwendina pirtûkê ya mamoste ji kesên xwe re di polê de, pêkanînen xwendinê ne ku bi awayekî berbelav tene pêşniyarkirin. Têgeha xwendina pirtûkê ya bi têkilî, ji bo wesfîkirina têkiliya ku dema li pirtûkekê tê nêrîn an pirtûkê xwendin, di navbera mezin û kesên an kesên de derdikeve.

holê tê bikaranîn. Pêkanînen xwendina pirtûkê ya bi têkilî rêbazêke bibandor e di bidestxistina jêhatîbûnên hişmendiya nivîsê, hişmendiya dengnasî, têgihîştina tiştê tê guhdarîkirin, zanîna peyvan û zanîna tîpan de, ku warên fêrbûnê yên girîng ên jêhatîbûnên xwendin-nivîsandina zû ne, û her wiha di pêşxistina jêhatîbûnên ziman û danûstandinê de.

Rêxerên Şematîk: Rêxerên şematîk amûr in ku naverokê û têkiliya di naverokê de dîtbar dikin. Di vê dîtbarkirinê de li gorî pêkhatiya naverokê şema tene bikaranîn. Bi vî awayî kodkirina têkiliyên di naverokê de di çarçoveya şemayên diyar de tê holê. Naveroka ku dê bê hînîkirin dikare zanîn, jêhatîbûn, têgeh, rastî û prensîb bin. Amûra herî baş a pêşkêşkirina zanînan bi kombendîkirinê, rêxerên şematîk in.

Rêxerên şematîk dikarin beriya hînîkirinê, di dema wê de û piştî wê bîna bikaranîn. Armanca bikaranîna beriya hînîkirinê ew e ku pergala rêxistinî ya zanîna ku dê bê pêşkêşîkirin bê nîşandan. Dikare ji bo çêkirina pêş-zanîne an jî çalakîkirina zanîna berê bê bikaranîn. Di dema hînîkirinê de bi armanca kombendîkirina zanînan, di dawîya hînîkirinê de jî bi armanca nixandina ka kes zanîn û têkiliyên wan fêr bûye an na û dan kurtekirina zanîne tê bikaranîn.

Rêxerên şematîk li gorî cureyên naveroka ku dê bê pêşkêşîkirin cûreyên wan hene. Cureyên naverokê: Rêzkirin, pênasekirin, sedem-encam, berhevdan, pirs-girêk-çareserî, kronolojî dikarin bin. Dikare bi nivîsandina peyva “graphic organizer” li motorên lêgerînê yên li ser tora giştî, bigihîje mînakên rêxerên şematîk ên cuda.

Hînîkirina Derbîrîna Nivîskî ya li ser Bingeha Stratejiyê: Pêvajoya nivîsandinê di pênc qonaxên bingehîn de temam dibe. Ev qonax; plansazkirin, çêkirina reşnivîsê, rastkirin, kontrolkirin û parvekirinê digirin nav xwe. Di qonaxa plansazkirinê de bi dayîna bijartekî ji kesên tê xwestin ku mijarekê hilbijêrin, diyar bikin ka dê bi çi armancê binivîsin û girseya xwendevanan diyar bikin. Ji wan tê xwestin ku bi alîkariya bahoza mîjî tiştên ku der barê mijara hilbijartî de dizanin rêz bikin û li gorî rêza nivîsandinê rêk bixin. Di vê qonaxê de stratejiyên diyarkirina armancê ji bo nivîsandinê, diyarkirina girseya xwendevanan, xistina tevgerê ya pêş-zanînen der barê mijarê de û kombendîkirina van tene bikaranîn. Di qonaxa çêkirina reşnivîsê de, ji kesên tê xwestin ku ramanên ku di qonaxa plansazkirinê de hatine hilberandin û rêzkirin binivîsin. Di vê qonaxê de stratejiya veguhastina reşnivîsê bo forma nivîskî tê bikaranîn. Di qonaxa rastkirinê de, ji kesên tê xwestin ku bi bikaranîna stratejiyên ji nû ve nixandine, vekolin ka tiştên ku nivîsandine li gorî armancên nivîsandinê û xwendevanan guncaw in an na, û rastkirinê pêwîst bikin. Di qonaxa kontrolkirinê de jî ji kesên tê xwestin ku hevokên xwe ji aliyê hilbijartina peyvan, nîşaneyên xalbendiyê, rêzikên nivîsandinê û pêkhatiyên hevokê ve kontrol bikin û rêk bixin. Di dawiyê de jî kes tiştên ku nivîsandine bi hevalên xwe yên di polê de parve dikin û ji nivîsên ku nivîsandine pirtûkekê çêdikin. Piştî ku mamoste cureya nivîsê diyar kir, divê bi bilind dengî ramanê ji stratejiyên ku di van qonaxan de bikar tîne re model bibe, û bide meşandin ku stratejî bi rêbertî û serbixwe bîna pêkanîn. Divê her qonaxêke hînîkirinê herî kêr sê caran bê meşandin.

Hînîkirina Stratejiyên Têgihîştina Tiştê Tê Xwendin: Berî hînîkirina stratejiyê divê pêkhatiya nivîsê ji kesên re bê hînîkirin. Her cureyeke nivîsê pêkhatyeke wê ya xwerû heye. Dema ku ev pêkhatê ji kesên re bê hînîkirin, dê têgihîştina yekîneyên zanîne yên di nivîsê de ji kesên re hêsantir be. Di hînîkirina pêkhatiya nivîsê de dikarin şema bîna bikaranîn. Di hînîkirina stratejiyê de stratejiyên beriya xwendinê, di dema xwendinê de û piştî xwendinê tene meşandin. Armanca stratejiyên beriya xwendinê, bi bingehîn çêkirina pêş-zanîna têkildarî nivîsa ku dê bê xwendin û teşwîqkirina kes li hember xwendinê ye. Wek mînak ji stratejiyên beriya xwendinê dikare axaftina der barê sernav û wêneyan de, pirs-pirsîn, texmînkirina der barê naveroka nivîsê de bîna dayîn. Armanca stratejiyên di dema xwendinê de, têgihîştina

yekîneyên zanîne yên di nivîsê de, têgihîştina nivîsê bi danîna têkiliyê di navbera van yekîneyan de, û danîna têkiliyê di navbera zanîna heyî û zanînen di nivîsê de dema nivîsê xwendin e. Di dema xwendinê de dikarin stratejiyên wek xêzkirina bin yekîneyên zanîne û bichkirina wan di şemayê de, gotina cihê tê xwendin û texmînkirin bînan bikaranîn. Piştî xwendinê jî stratejî bi armanca têgihîştina hemû nivîsê bi yekkirinê û ji nû ve nixandina cihên ku nehatine têgihîştin tene meşandin. Hin ji stratejiyên piştî xwendinê kurtkirina tiştên hatine xwendin, gotina nivîsê û bersivdana pirsan e. Bi cureya nivîsa hîlbijartî di çend nivîsan de modelê bûn ka ev stratejî çawa tene meşandin, paşê bi dayîna nivîsan ji kes re pêkanînen bi rêbertî tene kirin û piştigiriya pêkanîna stratejiyê ya kesê tê kirin û di dawiyê de bi kirina pêkanînen serbixwe, pêkanînen stratejiyê û pêşketina têgihîştinê ya kesê tene temaşekirin.

Jêhatîbûna têgihîştina nivîsê ne jêhatîbûnek e ku di dersekê de bê pêkanîn. Ji ber vê yekê divê wek ku li jor hatiye pêşniyarkirin, heta ku kes di têgihîştina nivîsê de serbixwe bibe pêkanîn bînan domandin. Eger di hînkirina têgihîştinê de bi hîlbijartina cureyê nivîsê hînkirina stratejiyê, heta ku kes di pêkanîna stratejiyan de serbixwe bibe bê meşandin, divê bê kontrolkirin ka kes jêhatîbûna xwe ya têgihîştinê ji cureyên nivîsê yên din re giştî dike an na. Bi giştî dema ku hînkirina stratejiyê bi cureyê nivîsê tê xebitîn, kes dikare bi meşandina stratejiyê ji cureyên nivîsê yên din re jî nivîsê fêr bike. Ji bo peydakirina vê giştîkirinê divê kes der barê pêkhatiya her cureyê nivîsê de ramanek hebe. Ji ber vê yekê bi hîlbijartina cureyê nivîsê, hînkirina pêkhatiya nivîsê û stratejiyê tê kirin. Di cureyên nivîsê yên din de tenê bi nasandina pêkhatiya nivîsê, bêtî ku hînkirina stratejiyê bê kirin, performansa têgihîştinê dikare bê diyarkirin. Lê belê ji bo hin kesan dema ku cureya nivîsê tê guhertin, dibe ku pêwîst be ligel nasandina pêkhatiya nivîsê carekê an çend caran ji stratejiyê re modelê bînan.

Hînkirina Çareserkirina Pirsgerêka Matematîkê ya li ser Bingeha Pêvajoyê: Di pêvajoya çareserkirina pirsgerêkê de divê mamoste bi bilind dengî ramanê û bi cihdayîna diyalogên têkilîdar, ji çareserkirina pirsgerêkê re model bibe. Ji bo ku bikaribe ji ser rewşa pirsgerêkê ya heyî bê, divê ne tenê tiştê ku divê bike lê di heman demê de ka çawa divê bike jî ji kes re bê modelkirin. Der barê ka pirsgerêka matematîkê dê çawa bê çareserkirin, çar pêlikên herî bingehîn; pêlikên têgihîştina pirsgerêkê, plan çêkirin, meşandina planê û kontrolkirinê ne. Dema ku ev pêlik tene dayîn

divê berî çareserkirina pirsgerêkê bê peydakirin ku kes pirsgerêkê bi hevokên xwe derbibire. Dema ku pirsgerêkê tê çareserkirin, divê bê peydakirin ku kes ji bo têgihîştina pirsgerêkê wê bi şema an bi xêzkirinên xwe dîtbar bike. Di pêvajoya çareserkirina pirsgerêkê de divê di qonaxên xwendina pirsgerêkê bi bilind dengî, ravekirina bi hevokên xwe, veguhastina wê bo dîtbarê, texmînkirin, kirina operasyonê û kontrolkirina pêvajoyê de ji kesan re modelê bînan. Rêbazên Hînkirina Bêçewtî: Rêbazên hînkirina bêçewtî rêbazên hînkirinê yên bibandor in ku di hînkirina jêhatîbûnen yek-pêlikî û zîncîrî ji kesên ku kêmasiya aqilî hene re tene bikaranîn. Di rêbazên hînkirina bêçewtî de, berî ku kes bersivê bide, bi pêşkêşkirina nîşaneyê tê peydakirin ku kes bersiva rast bide. Rêbazên hînkirina bêçewtî; a) hînkirin bi dema hêviyê ya sabit, b) hînkirin bi dema hêviyê ya zêdebûyî, c) hînkirin bi nîşaneyê hevdem, d) hînkirin bi nîşaneyê beriya reftarê û ceribandîne, e) hînkirin bi vekîşandina sistematîk a nîşaneyê, f) hînkirin bi nîşaneyê beriya reftarê û vekîşandina nîşaneyê, g) hînkirin bi alîkariya qonax bi qonax, h) hînkirin bi zêdekirina gav bi gav a nîşaneyê, di heşt koman de tene kombendkirin. Digel ku pêlikên pêkanîne yên her yekê ji van rêbazan cudahiye nîşan didin, hêmanên ku di plansazkirinê de berçav digirin hevpariyê nîşan didin. Ev hêman: teşwîqa armanckirî, nîşaneyê kontrolker, ceribandîna, navbera bersivê, dema navbera ceribandînan û qelskirina ku di nîşaneyê kontrolker de tê kirin.

Teşwîqa armanckirî, wek teşwîqa beriya reftarê ku zemîn ji bo bersivdana kes amade dike tê pênasekirin. Nîşaneyê kontrolker, nîşaneyê bersivê ye ku dê di dema hînkirinê de peyda bike kes bersiva rast bide û ji bo kes guncaw e. Ceribandîna, teşwîqên beriya reftarê yên di rûniştineke hînkirinê de, reftara kes û teşwîqên piştî reftarê digire nav xwe. Ka rûniştineke hînkirinê dê ji çend ceribandînan pêk bê, berî hînkirinê tê diyarkirin. Ji bo vê armancê dema bala kes û jimara pêlikên jêhatîbûna ku dê bê dayîn tene berçavgirtin. Navbera bersivê, wek dema ku derbas dibe ji bo hêvîkirina bersivdana kes piştî pêşkêşkirina teşwîqa armanckirî û nîşaneyê tê pênasekirin. Dema ku biryar li ser dirêjahiya navbera bersivê tê dayîn, balê dayîn taybetmendiyên kes û jêhatîbûnê. Dema navbera ceribandînan, dema ku derbas dibe ji bo pêşkêşkirina teşwîqeke armanckirî ya nû, piştî ku teşwîqa armanckirî û nîşaneyê kontrolker ji kes re hatin pêşkêşkirin û di dirêjahiya navbera bersivê de hate hêvîkirin ku kes bersivê bide. Qelskirina nîşaneyê jî guhertina cure û mîqdara nîşaneyên bersivê yên hatine pêşkêşkirin di nav demê de an jî bi carekê bi tevahî ji dorhêlê rakirina wan e. Guhertina ku di cureya nîşaneyê de tê kirin, bikaranîna nîşaneyê cuda hewce dike. Mînak, derbasbûna ji nîşaneyê modelbûnê bo nîşaneyê devkî guhertinek e ku di cureya nîşaneyê de tê kirin. Guhertin di mîqdara nîşaneyê de jî tene wateya zêdekirin an kêmkirina hêdî hêdî ya nîşaneyê hatî pêşkêşkirin. Li gorî rêbaza hînkirinê ya tê bikaranîn, biryarê dayîn ka dê kîjan ji van cureyên qelskirinê bê bikaranîn. Li jêr ji rêbazên hînkirina bêçewtî yên ku ji bo kesên ku kêmasiya aqilî hene gelek caran tene bikaranîn, cih ji ravekirina têkildarî rêbaza hînkirinê ya bi vekîşandina sistematîk a nîşaneyê re hatiye dayîn.

Hînkirin bi Vekişandina Sîstematîk a Nîşaneyê: Dest bi van ceribandînan hînkirinê bi pêşkêşkirina nîşaneya bal peydaker tê kirin. Mamoste bi derbirînan wek "Îro em ê ... fêr bibin. Tu amade yî?" bala kes dikişîne ser reftara armanckirî û hînkirinê. Bi xurtkirina nîşandana kes a amadebûna xwe bi hereket, mîmîk, tevgerên laş an jî derbirîna wê ya devkî, dest bi hînkirinê tê kirin. Di rêza yekem de teşwîqa armanckirî, hema piştê jî nîşaneya kontrolker tê pêşkêşkirin. Piştî nîşaneyê 4-5 çirke tê hêvîkirin da ku kes bersiva rast bide. Bersivên rast ên kes bi bikaranîna yek ji xurtkerên yekem û duyem tene xurtkirin. Dema ku kes bersiva çewt dide jî, bi ji nû ve pêşkêşkirina nîşaneyê dikare rastkirina çewtiyê bê kirin an jî dikare derbasî ceribandina bê bibe. Ev çerxa navborî ceribandinekê pêk tîne. Di ceribandînan hînkirinê yên ku bi kêmkirina gav bi gav a nîşaneyê tene kirin de, armanc ew e ku nîşane bi kêmkirina gav bi gav ji holê bê rakirin. Di destpêkê de, nîşaneya ku li ser kes herf zêde kontrol hewce dike, heta ku kes performansa di asta ku pîvaneke diyar pêk tîne nîşan bide, hevdem bi fermanê re tê pêşkêşkirin. Piştî ku pîvan di asta diyarkirî de hate pêkanîn, tê derbasî pêşkêşkirina nîşaneya ku li ser kes kêmtir kontrol hewce dike. Heta ku kes bi awayekî serbixwe bersiva rast bide teşwîqa armanckirî, ev pêvajoyê domandî.

4. Pîvandîna û Nirxandîna di Bernameya Perwerdehiya Piştgirî ji bo Kesên ku Kêmasiya Aqilî Hene de

Kesên ku hewcedariya wan bi perwerdehiya taybet heye, di rewşa ku teknîkên fêrbûnê yên cuda û pirjimar bînarînan û pêkanînan ku gazî çend hestan dikin bînarîna meşandin de, rehetir fêr dibin. Cureya bandorbûna ji kêmasiyê, dereceya wê, dema pêkhatina kêmasiyê, xizmetên hatine peyda kirin û taybetmendiyên kesane yên her kesekî ku ji kêmasiyê bandor bûye ji hev cuda ne. Bi girêdayî wê, astên fêrbûnê jî ji hev gelekî cudahiye nîşan didin. Ji ber vê yekê pêwîst e ku BPK li gorî taybetmendiyên kesane yên her kesî bê amadekirin. BPK, dokumenteke nivîskî ye ku hatiye pêşxistin ji bo pêkanîna hewcedariyên perwerdehiyê yên kesê ku ji kêmasiyê bandor bûye, di dorhêlên perwerdehiyê yên guncaw de bi xizmetên piştgiriyê yên pêwîst. Divê BPK ji bo her kesekî ku hatiye diyarkirin ji kêmasiyê bandor bûye bê pêşxistin. Berî destpêkirina perwerdehiya taybet, pêşxistina BPK ji bo rêxistina xizmeta perwerdehiya taybet a ku dê bê dayîn li gorî hewcedariyên kes pêwîst e. Divê BPK; asta performansa heyf ya kesê ku ji kêmasiyê bandor bûye, armancên ku tê hêvîkirin di dawiya salê/dawiya demsalê de di kes de pêk bînin, xizmetên perwerdehiyê û dema van xizmetan bigire nav xwe. Her wiha divê xizmetên derbasbûnê yên ku dê di navbera dorhêl an asteyên perwerdehiyê de ji bo kes bînarîna peyda kirin û pîvandîna pêşketinê jî bigire nav xwe.

Dema ku BPK tê amadekirin, ji bo diyarkirina hewcedariyên kes pêwîst e nirxandîna di destpêka pêvajoya hînkirinê de, di pêvajoya hînkirinê de, di dawiya wê de û di dawiya salê de bînarîna kirin. Di vê pêvajoyê de bi taybetî di destpêkê de girîng e ku nirxandînan giştî û berfireh bi awayekî ku performansa rasteqîn a kes nîşan bidin bînarîna kirin. Dema ku pêkanînan pîvandîna û nirxandîna tene meşandin, divê wek prensîba bingeîn pêvajoyên nirxandîna şeklandîner (nirxandîna pêvajoyê) û nirxandîna kurtkirinê (nirxandîna giştî ya dawiya salê) bînarîna şopandin, rêbazên kombendkirina daneyan ên cuda û amûrên pîvandîna bînarîna kirin.

Pêkanînan ...nirxandîna; ji qonaxên diyarkirina hewcedariyên kes, nirxandîna beriya hînkirinê (pêş), nirxandîna dawiya hînkirinê (dawî) û şopandîna pêşketinê, û nirxandîna dawiya salê pêk tînin. Pêvajoya pêkanîna van qonaxên nirxandîna li jêr hatiye ravekirin.

1. Diyarkirina Hewcedariyên Kes

Bi armanca diyarkirina hewcedariyên kesan, nirxandîna giştî tê kirin. Li navenda rênişandan û lêkolînê (NRL) di encama nirxandîna giştî de tê diyarkirin ka kes dê kîjan ji modul û beşên di modulan de yên ku bernameya perwerdehiya piştgirî ya têkildar digire nav xwe wergire. Di heman demê de divê li navenda perwerdehiya taybet û rehabilitasyonê jî bi kirina nirxandînan giştî yên ber bi modul û beşên ku ji aliyê NRL ve hatine diyarkirin, hewcedariyên kes bi awayekî berfirehtir bînarîna kirin. Di encama nirxandîna giştî de divê warên hewcedariyê yên kes bînarîna kirin û armanc û reftarên armanckirî (armancên demkurt û demdirêj) bînarîna kirin. Bi vî awayî BPK ya kes tê amadekirin. Dema ku di nirxandîna giştî de hewcedarî tene diyarkirin û li rêza pêşîniyê tene danîn, divê temenê kesan, asta polê, taybetmendiyên kesane, taybetmendiyên fêrbûnê û fonksiyonelbûna jêhatîbûnan di jiyana rojane û ya dibistanê de bînarîna kirin.

Ji bo nirxandînan giştî yên kesan, divê pêvajoya kombendkirina daneyan li navenda perwerdehiya taybet û rehabilitasyonê di sê alîyan de bê meşandin.

l) Kirina hevpeyvînê: Ji bo hevpeyvînan divê ji yekê zêdetir çavkaniya daneyan bê bikaranîn. Ev in:

a) Malbata kes

b) Mamosteyên wî/wê yên li dibistanê (mamosteyê beriya dibistanê, mamosteyê polê, mamosteyê rênişander û hwd.)

c) Kes bi xwe

Eger dê bi kes re hevpeyvîn bê kirin, temenê kes û asta performansê girîngiyê hildigire. Hevpeyvîn bi kes re, ji aliyê piştigirîkirin û dewlemendkirina hevpeyvînên ku bi malbat û mamosteyên kes re têne kirin ve, dê wateyar be.

II) Kirina temaşekirinê: Di vê qonaxê de divê bi taybetî mamoste/pispor bi xwe temaşekirinê bike. Dema ku temaşekirin tê kirin, divê li gorî kes û dorhêla ku dê tê de temaşekirin bê kirin, temaşekirina bipêkhate an ya xwezayî bê tercîhkirin. Divê encamên temaşekirinê bi hevpeyvînên hatine kirin re bên girêdan.

III) Meşandina lîsteyên kontrolê û mifteyên nîrxandinê yên bi derece (rubrîk): Piştî hevpeyvîn û temaşekirinan, divê bi bikaranîna lîsteyên kontrolê û mifteyên nîrxandinê yên bi derece, kes yek-bi-yek bên pîvandin.

2. Nîrxandina Beriya Hînkirinê (Pêş)

Nîrxandina beriya hînkirinê (pêş), nîrxandina berfireh e ku dê bê kirin bi armanca diyarkirina ka kes berî destpêkirina hînkirina têkildarî armanc û reftarên armanckirî yên ku di encama nîrxandina giştî de ji bo BPK ya kes hatine hîlbijartin, di kîjan pêlikê (astê) de ye.

Di nîrxandinên beriya hînkirinê de bi meşandina pêkanînen yek-bi-yek ji bo her kesekî dane têne kombendkirin. Di vê qonaxê de Testa Girêdayî Pîvanan (TGP), (bnr. forma mînak Pêvek 1), Lîsteya Kontrolê ya ku tê de jêhatîbûnên li pêlikên biçûk hatine veqetandin hene (bnr. forma mînak Pêvek 2), Mifteya Nîrxandinê ya bi Derece (bnr. forma mînak Pêvek 3) dikarin bên bikaranîn. Daneyên ku ji amûrên pîvandî yên hatine bikaranîn têne bidestxistin divê li Forma Tomara Performansê bên tomarkirin (Pêvek 4).

3. Nîrxandina Dawiya Hînkirinê (Dawî) û Şopandina Pêşketinê

Nîrxandina dawiya hînkirinê; nîrxandin e ku piştî ku hînkirina reftarên armanckirî yên têkildarî temam bû, bi armanca dîtina ka kes reftar heta çî radeyê bi dest xistiye an fêr kirîye tê kirin. Di vê qonaxê de divê amûrên nîrxandinê yên berfireh ên beriya hînkirinê bên bikaranîn. Daneyên ku di dawiya hînkirinê de ji amûrên pîvandî yên hatine bidestxistin, divê ji nû ve li Forma Tomara Performansê (Pêvek 4) bên nîşankirin.

Di nav pêvajoya hînkirinê ya kesane de, yanî dema ku hewl tê dayîn reftarên armanckirî yên têkildarî bên dayîn, meşandina pêkanînen pîvandî û nîrxandinê bi hev re ligel hînkirinê, ji aliyê bibandorî û berhemdariya hînkirinê ve girîngiyê hildigire. Ji ber vê yekê divê bi kirina nîrxandinan di dema hînkirinê de û di dawiya rûniştinan de ku ber bi şopandina pêşketina kes ve ne, encamên nîrxandinê li grafîk an çarteyên tomarê bên tomarkirin. Her wiha divê bi nêrîna berhemên kes, pêşketina kes bê şopandin û eger bersivên hevîkirî ne di asta xwestî de bin, divê di rêbaza tê bikaranîn, di amûr û alavan, di dorhêlê, di jimara temrînan û hwd. de rêxistinên hînkirinê yên pêwîst bên kirin. Her wiha divê çarteyên tomarê, grafîk, berhemên kes (kaxizên xebatê, erkên malê û hwd.) di nav demsalê de bi navberên diyar bên vekolîn û bibandorî û berhemdariya hînkirinê bê nîrxandin. Di encama vê de divê portfolyoya kes bê afirandin.

Portfolyo dosyayeke pêşketina kesane ye. Cureyeke nîrxandinê ye ku tê de di dirêjahiya salekê de tomarên performansê û xebatên kes li gorî armancekê bi awayekî plankirî û birêkûpêk têne girtin, mînak ji xebatan tê de hene, û bi rehetî tê şopandin ka kes di çî pêşketinê de ye. Armanca bingeîn a nîrxandina bi portfolyoyan ew e ku bi nîrxandina pêvajoyê û encama fêrbûna kes bi hev re, bê diyarkirin ka kes çî pêşketinê dişopîne. Dosyayên pêşketina kesane yên ku di encama kombendkirina sistematîk a xebatên kes de têne afirandin, derfetê didin ku şîyan û astên cuda yên kes, aliyên wî yên xurt, serkeftinên wî û pêşketina wî ya di nav pêvajoyekê de bi tevahî bên nîrxandin. Li gorî armancên ku em ê di pêvajoya perwerde û hînkirinê de bimeşînin, portfolyo cuda dibin. Cureyên portfolyoyê; dikarin wek portfolyoya xebatê, portfolyoya vîtrînê û portfolyoya nîrxandinê bên polêndin. Ji van, portfolyoya nîrxandinê hemû tomarên ku mamoste ji bo nîrxandina kes hewce dike digire nav xwe. Vî cureyî portfolyo, pêşketina kes li gorî armancên ku di bernamayan hînkirinê de hatine diyarkirin nîşan didin. Di van cureyên portfolyoyê de armanc ew e ku her xebata ku li dosyayê tê danîn bê nîrxandin û serkeftina kes bê nîrxandin. Ev portfolyo dikarin ji bo nîrxandina ber bi diyarkirina astê ve bên bikaranîn û mînak û xebatên herî baş ên ku nîşan didin piraniya armanc û reftarên di bernameya hînkirinê de hatine bidestxistin digirin nav xwe. Ji ber vê yekê girîngiyê hildigire ku di nav portfolyoyan de berhemên ku li ser pêşketinê û aliyên herî xurt ên kesane disekinin bên danîn û şîroveyên kes û mamoste der barê berhemên de bên nivîsandin.

Di vê çarçoveyê de divê portfolyoyên kesane; grafîkên ku di pêvajoya nîrxandinê de têne bidestxistin, formên tomarê, vîdyo, tomarên deng û berhemên ku jêhatîbûnên cuda yên ku kes tê de herî xurt e nîşan didin bigirin nav xwe. Di pêkanînen portfolyoyê de; girtina berhemên kes, bernameya perwerdehiya kesanekirî, Forma Kurte ya Şopandina Pêşketina BPK (Pêvek 5), mînakên amûra pîvanê, formên tomara performansê, çarteyên tomarê û mînakên vîdyo û tomara dengî yên ku xebatên kes nîşan didin, dê derfetê bide şopandina çêtir a pêvajoyê. Di nîrxandina van cureyên

portfolyoyê de nêzîkatiyeke tevahîdar (holîstîk) tê pejirandin. Di mijara parvekirina portfolyoyan de divê bal bê dayîn prensîbên etîk, divê portfolyo bi kes an dezgehên ji xeynî malbata kes, mamosteyê wî û NRL re neyên parvekirin.

4. Nirxandina Dawiya Salê

Pêlikên ku dê di vê nirxandinê de bîr şopandin li jêr hatine diyarkirin:

- Hemû nîşandekên performansê yên kes (berhemên kes, temaşekirinên mamoste, hevpeyvîn, çarteyên tomarê, grafîk, Forma Tomara Performansê ya ku performansê kes di beşek an modulekê de nîşan dide) bi dîtineke tevahîdar têne vekolîn.
- Di encama vê vekolînê de performansê kes li Forma Kurte ya Şopandina Pêşketina BPK (Pêvek 5) tê veguhastin.
- Naveroka portfolyoyê tê temamkirin.
- Lîsteya Kontrola Portfolyoyê (Pêvek 6) ku naveroka portfolyoyê nîşan dide tê dagirtin.
- Mifteya Nirxandinê ya bi Derece ya Portfolyoyê (Pêvek 7) ligel dosyaya kes ji NRL re tê şandin.

Divê dosyaya portfolyoyê ji sê beşan pêk were. Divê di her beşê de belgeyên jêrîn hebin.

Beşa Yekem: Lîsteya Kontrola Portfolyoyê, Mifteya Nirxandinê ya bi Derece ya Portfolyoyê (her du jî dê du heb bîr danîn, yek dê ji aliyê navenda perwerdehiya taybet û rehabilitasyonê ve bê dagirtin, ya din dê vala bê hiştin û li NRL bê dagirtin.), BPK, Forma Kurte ya Şopandina Pêşketina BPK (dê 2 heb bîr danîn, bi awayekî ku yek li NRL bimîne), Formên Tomara Performansê yên ku nirxandina pêş û nirxandina dawî tê de ji aliyê mamosteyan ve hatine tomar kirin

Beşa Duyem: Mînakên amûrên pîvandîne yên hatine bikaranîn, mînakên formên tomarê yên ku di şopandina pêşketinê de hatine bikaranîn û mînakên grafîkan, mînakên tomara dengî û vîdyo yên ku performansê kes nîşan didin

Beşa Sêyem: Divê xebatên ku kes di nav pêvajoya hînkirinê de kirine; mînakên erkên malê, mînakên kaxizên xebatê, mînakên vîdyo û tomara dengî yên ku xebatên kes nîşan didin û hwd. tê de cih bigirin.

Nirxandina Dawiya Salê ya NRL

Pêvajoya şopandinê ya NRL; bi nirxandina pêşketina kes di çarçoveya armanc û reftarên armanckirî yên ku di BPK de hatine pênasekirin û bi vekolîna zanyarî û daneyên ku di portfolyoya wî/wê de hatine pêşkêşkirin tê pêkanîn. Pêlikên ku dê di nirxandina NRL de bîr şopandin li jêr hatine diyarkirin:

- Bi vekolîna portfolyoya kes tê kontrolkirin ka dokumentên ku di Lîsteya Kontrola Portfolyoyê de hatine diyarkirin hene an na. Ev form tê dagirtin û ji bo arşivkirinê tê wergirtin.
- BPK ya kes, Forma Kurte ya Şopandina Pêşketina BPK, çarteyên tomarê yên ku performansê kes nîşan didin û grafîk têne vekolîn.
- Performansê kes tê nirxandin.
- Bi vekolîna BPK ya kes, çarteyên tomarê yên ku performansê kes nîşan didin, grafîk, û eger hebin vîdyo û tomarên dengî, Mifteya Nirxandinê ya Portfolyoyê (Pêvek 7) ya ku bi du kopiyan di dosyayê de heye tê dagirtin.
- Ravekirinên têkildarî aliyên xurt ên portfolyoyê û yên ku divê bîr pêşxistin têne nivîsandin. Bi awayekî tê rêkxistin ku yek li navenda perwerdehiya taybet û rehabilitasyonê û ya din jî li NRL bimîne.
- Di encama nirxandinê û vekolînê hatine kirin de, li gorî pêşketina kes perwerdehî ji nû ve tê plansazkirin. NRL, kopiyekê ji Forma Kurte ya Şopandina Pêşketina BPK, Mifteya Nirxandinê ya bi Derece ya Portfolyoyê û Lîsteya Kontrola Portfolyoyê ya ku di portfolyoya kes de hene digire û arşiv dike.

Amûrên Pîvandîne û Formên Tomarê

Amûrên pîvandîne yên li jêr dikarin bi armanca nirxandina performansê kes bîr bikaranîn.

Amûrên Pîvandîne

Bi armanca diyarkirina performansê kes beriya hînkirinê, di dema wê de û di dawiya wê de tê bikaranîn.

Formên Hevpeyvînê: Bi taybetî amûrên pîvandîne yên nîv-bipêkhate ne ku di pêvajoya nirxandina giştî de di hevpeyvînê ku bi malbatan, bi mamosteyên kes ên li dibistanê û bi kes bi xwe re têne kirin de têne bikaranîn.

Formên Temaşekirinê: Amûrên pîvandîne ne ku di nirxandina giştî, nirxandina pêş, nirxandina di pêvajoya hînkirinê de û nirxandina dawî de, di pêvajoya temaşekirina kes an a yek-bi-yek de têne bikaranîn. Formên temaşekirinê bêtir formên nîv-bipêkhate ne.

Testa Girêdayî Pîvanan (TGP): Amûra pîvandîne ye ku bi rêya temaşekirina rasterast tê bikaranîn, bi armanca diyarkirina ka kes taybetmendiyên berê diyarkirî hene an na û ka divê di kîjan mijaran de ji kesan re hînkirin bê kirin. TGP; li gorî armanc û reftarên armanckirî yên di bernameya hînkirinê de tê amadekirin. Nîşan dide ka dê ji ku ve dest bi hînkirinê bê kirin û zanyariyê peyda dike der barê ka kes di dema hînkirinê de pêşketinê tomar dike an na, û der barê ka piştî hînkirinê armanc pêk hatine an na. Di TGP de, performansa kes bi piranî bi pîvaneke berê diyarkirî re tê berhevdan. TGP test in ku ji aliyê mamoste ve tene çêkirin û armancên hînkirinê zelaltir û taybettir dikin. Sînorên naveroka hînkirinê xêz dikin.

Lîsteya Kontrolê: Amûra pîvandîne ye ku di dema temaşekirina bêtir reftarên armanckirî yên kesan di pêvajoyên cuda de tê bikaranîn û tê de bersivên du-kategoriyî tene nîşankirin, bi awayekî ku di rewşa kirina reftarekê de (+), di rewşa nekirinê de (-) be.

Mifteya Nirxandinê ya bi Derece (Rubrîk): Amûr in ku tê de bi armanca pîvandina performansa kes li gorî armancekê diyar, pîvanên cuda û asta performansê ya têkildarî her pîvanekê tene pênasekirin. Ev amûr hewce dikin ku berê bê diyarkirin ka dê di kîjan rewşê de kîjan nirx bê dayîn. Du cure mifteyên nirxandinê hene, analîtîk û tevahîdar (holîstîk). Mifteyên nirxandinê yên tevahîdar di gihîştina hukmekî giştî der barê performansa kes de, mifteyên nirxandinê yên analîtîk jî di nirxandina performansê ya bi awayekî berfireh de tene bikaranîn.

Pîvana Derecekirinê: Pîvanên derecekirinê amûrên pîvanê ne ku performansa têkildarî taybetmendiya tê pîvandîna bi astên cuda pênase dikin û nîşan didin ka pîvan heta çî derecê derfetê peyda dikin. Du formên pîvanên derecekirinê hene. Yek ji van pîvanên helwestê ne ku kategoriyên bersivê yên wek “bi tevahî tevî dibim”, “tevî dibim” digirin nav xwe. Ya din jî pîvanên derecekirina performansê ne ku derfetê didin nirxderan ku performansa kes li gorî pîvaneke diyar wek “qels”, “navîn”, “baş”, “gelekî baş” polên bikin.

Mifteya Nirxandinê ya bi Derece ya Portfolyoyê: Bi armanca vekolîna têrbûna portfolyoya kes li NRL û pêşkêşkirina rênîşandanê ji navenda perwerdehiya taybet û rehabîlîtasyonê re hatiye pêşxistin.

Formên Tomarê

Forma Tomara Performansê: Formek e ku tê de encamên nirxandina pêş û dawî yên her reftareke armanckirî tene nîşankirin. Zanyariyê dide der barê rewşa pêkanîna armanc û reftarên armanckirî yên kes ên di beşa têkildar de.

Lîsteya Kontrola Portfolyoyê: Lîsteyeke kontrolê ye ku naveroka portfolyoyê nîşan dide.

BPK: Bernameya perwerdehiyê ya taybet a kes e ku hewcedariyên kes, armanc û reftarên armanckirî digire nav xwe.

Forma Kurte ya Şopandina Pêşketina BPK: Di vê formê de stûnên jimarên reftarên armanckirî yên ku kes li gorî encama nirxandina pêş pêk anîne, jimarên reftarên armanckirî yên ku hînkirina wan hatiye armanckirin, reftarên armanckirî yên hatine xebitîn, reftarên armanckirî yên ku digel hatine armanckirin nehatine gihîştin, sedema negihîştinê û pêşniyar hene. Li stûna “reftarên armanckirî yên hatine xebitîn” jimarên reftarên armanckirî yên ku di nav demsalê de hatine hînkirin, li stûna “reftarên armanckirî yên ku digel hatine armanckirin nehatine gihîştin” jimarên reftarên armanckirî yên ku nehatine hînkirin, li stûna “sedema negihîştinê” ravekirinên berfireh ên wek tênebûna demê, tênebûna amadehiyê, neçûnê,

li stûna “pêşniyar” jî divê cih ji pêşniyaran re ji bo her beşekê bê dayîn (guncawbûna beşê ji kes re, guncawbûna reftarên armanckirî ji kes re, ji nû ve xebitandina yên ku ji reftarên armanckirî nehatine gihîştin û hwd.).

5. Xalên ku Divê di Pêkanîna Bernameya Perwerdehiya Piştigirî ji bo Kesên ku Kêmasiya Aqilî Hene de Bê Berçavgirtin

Di modula piştigiriya fêrbûnê de beşên têgihîştina bihîstinê û bîr, têgihîştina dîtbarî û bîr, têgihîştina destlêdanê û bîr, û koordînasyona motorî hene. Divê armanc û reftarên armanckirî yên ku di van beşan de cih digirin bi awayekî hevdem bi hev re bê xebitîn.

Modula piştigiriya fêrbûnê, dikare bi kesê di her asta polê de bê xebitîn.

Ji ber ku di beşa hişmendiya dengnasî ya ku di beşa xwendin-nivîsandina zû de heye, armancên têkildarî hişmendiya peyvê, hişmendiya qafiyeyê, hişmendiya kîteyê û hişmendiya dengbirekê jêhatîbûnên li pey hev digirin nav xwe, pêwîst e bi rêz bê xebitîn.

Di jêhatîbûnê hişmendiya dengê de yên ku di warê fêrbûnê yê xwendin-nivîsandina zû de hene, dayîna hişmendiya 5-6 dengên ku di Tirkî de hene di çarçoveya hemû reftarên armanckirî de, ji bo kesên ku temenê wan guncaw e tene dike ku dest bi hînkirina xwendin-nivîsandina yekem bi rêbaza hevoka li ser bingeha dengê bê kirin.

Armanc û reftarên armanckirî yên ku di beşa xwendin-nivîsandina zû de hene, jêhatîbûnên girîng in ku dê kesan ji bo xwendin-nivîsandina yekem bi rêbaza hevoka li ser bingeha dengê amade bikin. Ji ber vê yekê divê performansên kesan ên têkildarî reftarên armanckirî yên di vê beşê de baş bîn temaşekirin.

Di pêvajoya pêkanîna hemû modulan de divê rêxistinên hînkirin, dorhêl û materyalan ên li gorî kapasîteyên bîra xebatê ya kesan bîn kirin. Kesên ku kêmasiya aqilî hene dikarin di bîra xebatê de kêmasiyên berbelav bijîn, ev jî dikare rê li ber sîdwerigirtina wan a ji hînkirina hatî pêşkêşkirin bigire. Ji ber vê yekê, diyarkirina kapasîteyên bîra xebatê ya kesan, ji aliyê pêşkêşkirina hînkirinê li gorî wê û zêdekirina bibandoriya hînkirinê ve gelekî girîng e. Ji bo kesên ku sîndoriya têkildarî bîra xebatê dijîn, bikaranîna derbirînên sade û kurt di dema hînkirinê de, kirina gelek dubarekirinan, bikaranîna bibîrxeran, pêşkêşkirina zanîna bi awayekî rêxistî, pêşkêşkirina zanîna nû bi têkiliya bi zanîna heyî re û sîdwerigirtina ji hînkirina stratejiyê, fêrbûnê hêsan dike. Her wiha dayîna erkan bi sadekirin û pêlîkkirinê, dubarekirina zanîna di dema pêşkêşkirinê de û dayîna dema têr ji kes re ji bo pêvajokirina zanîna

û pêşkêşkirina zanîna ne tenê bi dubarekirinê lê belê bi awayekî ku peyda bike ew li ser bifikire, dîsa ji xalên ku divê di dema hînkirinê de bal bê dayîn e.

Di kesên ku kêmasiya aqilî hene de pêvajokirina zanîna bi giştî bi awayekî hêdîtir pêk tê. Yanî dema ku zanîna pêşkêşkirin, bi lez nayê tîgihîştin. Ji ber vê yekê, divê taybetmendiya kesên di vê mijarê de bîn diyarkirin û eger pêwîst be li gorî wê; bal bê dayîn ku zanîna hêdîtir bê pêşkêşkirin, dema pêwîst be bê dubarekirin, bala wî/wê ber bi zanîna an teşwîqa têkildar ve hatibe rêberîkirin, eger guncaw be bi nivîskî bê pêşkêşkirin û dema têr ji bo pêvajokirinê bê dayîn.

Pêşkêşkirina hînkirinê bi qasî ku pêkan be bi awayekî jiyanî, bi tîxistina kes di pêvajoya fêrbûnê de û di nav çalakiyên kêfxweş de, xalek e ku divê bal bê dayîn da ku fêrbûn hêsan û mayînde be.

Di hînkirina jêhatîbûnên akademîk ên ku jêhatîbûnên hişî yên asta bilind hewce dikin, wek tîgihîştina tiştê tê xwendin, kirina operasyonê, çareserkirina pirsgrêkê, divê ne li ser berhema ku dê derkeve lê belê li ser kirinên pêwîst ji bo derxistina berhemê bê sekinîn. Ji bo vê armancê jî divê pêvajoyê bê modelkirin û ji bo gihîştina berhemê (wek bersivdana rast a pirsan, jimara operasyonên bi rastî hatine çareserkirin) bi ramana bi bilind dengî bê nîşandan ka pêvajoyê çawa tê pêkanîn.

Ji bo bêçaretîya fêrbûyî û rizgarbûna kesan ji barkirinên neyînî yên li ser xwe, divê kes ji bo hewla ku di pêvajoyê de nîşan daye û stratejiyên rast ên ku bikar aniye bê xurtkirin. Divê bê tekezkirin ku ji ber ku hewl daye (têra xwe temrîn kiriye, heta ku bi dawî kiriye xebitiye û hwd.) an jî ji ber ku stratejiya rast bikar aniye, bi rastî pêş ketiye û berhem bi dest xistiye. Di rewşa berevajî de jî dîsa divê neserkeftin bi reftarên ku kes di pêvajoyê de nîşan daye bê ravekirin. Divê ji kes re bê ravekirin ku di rewşa nedana hewla têr an jî nebikaranîna stratejiya guncaw de, negihîştîye berhema rast.

Tekezkirin, kurtekirin û dubarekirina zanîna girîng di dema hînkirinê de, pêwîst e ji bo ku kes zanîna girîng ji zanîna berfirehî cuda bike.

Ji ber ku kes di cudakirina teşwîqa girîng û domandina bala xwe de zehmetiyê dikişîne, divê di rewşên ku derbasbûna balê hewce dikin de ber bi teşwîqa girîng ve bê rêberîkirin.

Perwerdehiya piştgirî dikare di navbera her temenî (0-99) de bê dayîn.

6. Armanc û Reftarên Armanckirî

Beş 1.1. Tîgihîştina Dîtbarî û Bîr

Stûn 1	Stûn 2	Stûn 3	Stûn 4
		BERNAMEYA PERWERDEHIYA PIŞTGIRÎ JI BO KESÊN KU KÊMASIYA AQILÎ HENE ARMANC, REFTARÊN ARMANCKIRÎ Û RAVEKIRIN	
	1. Navê Modulê	PIŞTGIRIYA FÊRBÛNÊ	

Stûn 1	Stûn 2	Stûn 3	Stûn 4
	1. Armanca Modulê	Bi Modula Piştigirîya Fêrbûnê re tê armanckirin ku bê peydakirin kesên ku kêmasiya aqilî hene di hevberkirin, cudakirin, kombendkirin, çêkirina pergalê û jêhatîbûnên motorî yê bingehîn de serkeftî bin.	
	1. Beşên di Modulê de	Têgihîştina Dîbarî û Bîr, Têgihîştina Bihîstinê û Bîr, Têgihîştina Destlêdanê û Bîr, Jêhatîbûnên Motorî	
	Ravekirinên Giştî yê Têkildarî Modulê Armanca	Dema ku armanc û reftarên armanckirî yê ku di beşa Têgihîştina Destlêdanê û Bîr de cih digirin tene xebitî, divê çavên kes girtî bin. Ji bo reftarên armanckirî yê ku di beşa Têgihîştina Destlêdanê û Bîr de cih digirin, divê bi bikaranîna taybetmendiyan tevna tiştan (hişk-nerm, bi xîst-bêxîst, bi mû-bê mû û hwd.) xebatên hevberkirinê bên dan kirin. Reftarên Armanckirî	Ravekirin
	1.1.1. Ji nav tişt û wêneyên tiştan yê ku wek hev in hevber dike.	1.1.1.1. Tiştan li gorî taybetmendiyan cure/reng/mezinahiyê hevber dike. 1.1.1.2. Wêneyên tiştan li gorî taybetmendiyan cure/reng/mezinahiyê hevber dike. 1.1.1.3. Wêneyên tiştan li gorî cih û hûrgiliyan wan hevber dike. 1.1.1.4. Tiştî bi wêne, xêzîkirin û siya tiştî re hevber dike.	Ji bo reftara armanckirî 1.1.1.3. wek cih dikare wêneyên qedehên ku li ser maseyê li rastê û li çepê rawestiyane wek mînak bê dayîn. Wek hûrgilî jî dikare wêneyên zêrî ku li ser wan stêrk û kulîlk hene wek mînak bê dayîn.
	1.1.2. Ji nav tişt û wêneyên tiştan ya cuda nîşan dide.	1.1.2.1. Ji nav tiştan tiştê ku li gorî taybetmendiyan cure/reng/mezinahiyê cuda ye nîşan dide. 1.1.2.2. Ji nav wêneyên tiştan wêneyê tiştê ku li gorî taybetmendiyan cure/reng/mezinahiyê cuda ye nîşan dide. 1.1.2.3. Ji nav wêneyên tiştan wêneyê tiştê ku li gorî cih û hûrgiliyan xwe cuda ye nîşan dide.	Ji bo reftara armanckirî 1.1.2.3. wek cih dikare wêneyên werdekan ên ku li ser maseyê ber bi rastê û ber bi çepê ve rawestiyane wek mînak bê dayîn. Wek hûrgilî jî dikare wêneyên balonên ku li ser wan stêrk û dil hene wek mînak bê dayîn.
Stûn 1		Stûn 2	
1.1.3. Tişt û wêneyên tiştan kombend dike.		1.1.3.1. Tiştan li gorî taybetmendiyan cure/reng/mezinahiyê kombend dike. 1.1.3.2. Wêneyên tiştan li gorî taybetmendiyan cure/reng/mezinahiyê kombend dike. 1.1.3.3. Wêneyên tiştan li gorî cih û hûrgiliyan wan kombend dike.	

Stûn 1		Stûn 2
1.1.4. Pergalê çêdike. Beş 1.1. Têgihîştina Dîtbarî û Bîr		1.1.4.1. Li jêr pergaleke ku ji tiştan li gorî taybetmendiyên cure/reng/mezinahiyê hatiye çêkirin, heman pergalê çêdike. 1.1.4.2. Li jêr pergaleke ku ji wêneyên tiştan li gorî taybetmendiyên cure/reng/mezinahiyê hatiye çêkirin, heman pergalê çêdike. 1.1.4.3. Pergaleke ku bi tişt, wêneyên tiştan an şiklan hatiye çêkirin bi heman awayî didomîne. 1.1.4.4. Hêmana ku di navenda pergaleke bi tişt, wêneyên tiştan an şiklan hatiye çêkirin de kêma hatiye hiştin dibîne. 1.1.4.5. Bi bikaranîna rêzika di pergaleke ku bi tişt, wêneyên tiştan an şiklan hatiye çêkirin de, bi materyalên cuda, li gorî heman rêzikê pergalên nû çêdike.
1.1.5. Cudahiyên di navbera wêneyan de nîşan dike.		1.1.5.1. Cudahiyên di navbera du wêneyên tiştan de nîşan dike. 1.1.5.2. Cudahiyên di navbera du wêneyên bûyeran de nîşan dike.
1.1.6. Têkiliya perçe-tevahî datîne.		1.1.6.1. Perçeya ku di wêneyekê de kêma hatiye hiştin dibîne. 1.1.6.2. Bi texmînkirinê dibêje ka tiştê di wêneyekî tiştî ku nivê wê tê nîşandan de çi ye. 1.1.6.3. Perçeyên ku aidî wêneyê tiştî ne ku tevahiya wê hatiye dayîn dibîne. 1.1.6.4. Bi hevgerîna perçeyên wêneyekî tiştî tevahiyê çêdike. 1.1.6.5. Bi hevgerîna perçeyên wêneyekî kirin û bûyerê tevahiyê çêdike. 1.1.6.6. Yapbozên kaxiz an dar çêdike.
Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
Beş 1.1. Têgihîştina Dîtbarî û 1.1.7. Navên tiştên veşartî û tiştên di wêneyan de û bûyeran Bîr dibêje.	1.1.7.1. Navên tiştên ku li pey hev tene nîşandan, piştî ku tene veşartin/girtin dibêje. 1.1.7.2. Piştî ku wêneyên tiştan ên li pey hev tene nîşandan tene veşartin/girtin, navên tiştên ku di wêneyan de hene dibêje. 1.1.7.3. Piştî ku wêneyê ku bûyerên cuda tê de hene tene nîşandan û tene veşartin/girtin, navên tiştên ku di wêneyê de dîtin û bûyeran dibêje.	
1.2.1. Ji dengên ku tene dan guhdarîkirin ji dengên wek hev re bersivê dide. Beş 1.2. Têgihîştina Bihîstinê û Bîr	1.2.1.1. Ji nav dengên mirovan ên ku tene dan guhdarîkirin, ji heman dengê mirov re bersivê dide. 1.2.1.2. Ji nav dengên heywanan ên ku tene dan guhdarîkirin, ji heman dengê heywan re bersivê dide. 1.2.1.3. Ji nav dengên hacetên veguhastinê yên ku tene dan guhdarîkirin, ji heman dengê hacetê veguhastinê re bersivê dide. 1.2.1.4. Ji nav dengên amûrên muzîkê yên ku tene dan guhdarîkirin, ji heman dengê amûra muzîkê re bersivê dide. 1.2.1.5. Ji nav dengên tiştan ên ku tene dan guhdarîkirin, ji heman dengê tiştî re bersivê dide. 1.2.1.6. Ji nav dengên xwezayê yên ku tene dan guhdarîkirin, ji heman dengê xwezayê re bersivê dide.	Ji bo armanca 1.2.1. divê ji kes bê hêvîkirin ku bersivên devkî û/an motorî bide. Dema ku armanca 1.2.1. tê xebitîn divê herî zêde 4 deng bîn bikaranîn. Divê armanca 1.2.1. bi armanca 1.2.3. re bi hev re bê xebitîn.
1.2.2. Ji dengên ku tene dan guhdarîkirin ji dengên cuda re bersivê dide.	1.2.2.1. Ji nav dengên mirovan ên ku tene dan guhdarîkirin, ji dengê mirov ê cuda re bersivê dide. 1.2.2.2. Ji nav dengên heywanan ên ku tene dan guhdarîkirin, ji dengê heywan ê cuda re bersivê dide. 1.2.2.3. Ji nav dengên hacetên veguhastinê yên ku tene dan guhdarîkirin, ji dengê hacetê veguhastinê yê cuda re bersivê dide. 1.2.2.4. Ji nav dengên amûrên muzîkê yên ku tene dan guhdarîkirin, ji dengê amûra muzîkê ya cuda re bersivê dide.	Ji bo armanca 1.2.2. divê ji kes bê hêvîkirin ku bersivên devkî û/an motorî bide. Dema ku armanca 1.2.2. tê xebitîn divê herî zêde 4 deng bîn bikaranîn.

Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
	1.2.2.5. Ji nav dengên tiştan ên ku têne dan guhdarîkirin, ji dengê tiştî yê cuda re bersivê dide. 1.2.2.6. Ji nav dengên xwezayê yên ku têne dan guhdarîkirin, ji dengê xwezayê yê cuda re bersivê dide.	
1.2.3. Hebûna ku deng aîdî wê ye û kategoriya wê dibêje. Beş 1.2. Têgihîştina Bihîstinê û Bîr	1.2.3.1. Dibêje ka dengê ku tê dan guhdarîkirin dengê çi ye. 1.2.3.2. Kategoriya ku dengê ku tê dan guhdarîkirin aîdî wê ye dibêje.	Ji bo armanca 1.2.3. divê ji kes bê hêvîkirin ku bersivên devkî û/an motorî bide. Dema ku armanca 1.2.3. tê xebitîn divê herî zêde 4 deng bên bikaranîn. Ji bo reftara armanckirî 1.2.3.2. ji kes tê hêvîkirin ku bibêje ji dengên mirov, heywan, hacetê veguhastinê, amûra muzîkê, tiştî, xwezayê aîdî kîjan kategoriyan e.
1.2.4. Rêza reqem û peyvên ku têne gotin dubare dike.	1.2.4.1. Du û zêdetir reqemên ku têne gotin bi rêza ku hatine gotin dubare dike. 1.2.4.2. Du û zêdetir peyvên aîdî heman kategoriye yên ku têne gotin bi rêza ku hatine gotin dubare dike. 1.2.4.3. Du û zêdetir peyvên aîdî kategoriya cuda yê ku têne gotin bi rêza ku hatine gotin dubare dike.	Ji bo armanca 1.2.4. dikarin stratejiyên bibîrxer ên wek dubarekirina di hundir de, girêdan, kombendkirin bên bikaranîn. Eger digel ku stratejî hatine hînkirin kes nikaribe sê yekîneyan dubare bike, dikare di hînkirinê de ji wêneyan sûdê wergire. Ji bo reftarên armanckirî 1.2.4.2. û 1.2.4.3. dikare bi peyvên ku ji kategoriye wek fêkî, heywan, hacetên veguhastinê, tiştên dibistanê û hwd. hatine hîlbijartin bê xebitîn. Dema ku reftara armanckirî 1.2.4.2. tê xebitîn divê bi peyvên yek-kîteyî dest pê bê kirin, jimara kîteyan a di peyvên de gav bi gav bê zêdekirin û bi peyvên du-sê kîteyî bê domandin.

Beş 1.2. Têgihîştina Bihîstinê û 1.2.5. Rîtmê digire. Bîr

Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
	1.2.5.1. Hereketa ku bi rîtmê tê dayîn teqlîd dike. 1.2.5.2. Ji bo dengên ku ji hereketên cuda derdikevin rîtmê digire. 1.2.5.3. Rîtmêke sade ya ku bi çepikan tê kirin teqlîd dike. 1.2.5.4. Rîtmêke sade ya ku bi amûreke muzîkê tê kirin bi heman amûra muzîkê teqlîd dike. 1.2.5.5. Rîtmêke sade ya ku bi amûreke muzîkê tê kirin bi amûreke muzîkê ya cuda teqlîd dike.	Ji bo reftara armanckirî 1.2.5.1. dikare mînakên wek "li maseyê xistin, çepik lêdan" û hwd. bên dayîn. Ji bo reftara armanckirî 1.2.5.2. divê ji kes bê hêvîkirin ku ji bo dengên ku ji hereketên wek "derketina derenceyan, hilkişandina topê" û hwd. derdikevin rîtmê bigire (bi dest, bi derxistina dengî û hwd.).
1.3.1. Tiştên ku destê xwe lê dide hevber dike. Beş 1.3. Têgihîştina Destlêdanê û Bîr	1.3.1.1. Ji nav tiştên ku destê xwe lê dide tiştên ji heman cureyê hevber dike. 1.3.1.2. Ji nav tiştên ku destê xwe lê dide tiştên ji heman mezinahiyê hevber dike. 1.3.1.3. Ji nav tiştên ku destê xwe lê dide tiştên ji heman şiklî hevber dike. 1.3.1.4. Ji nav tiştên ku destê xwe lê dide tiştên ji heman tevne hevber dike.	
1.3.2. Tiştên ku destê xwe lê dide cuda dike.	1.3.2.1. Ji nav tiştên ku destê xwe lê dide ji tiştê ji cureyeke cuda re bersivê dide. 1.3.2.2. Ji nav tiştên ku destê xwe lê dide ji tiştê ji mezinahiyeke cuda re bersivê dide. 1.3.2.3. Ji nav tiştên ku destê xwe lê dide ji tiştê ji şiklekî cuda re bersivê dide. 1.3.2.4. Ji nav tiştên ku destê xwe lê dide ji tiştê ku taybetmendiya tevneke cuda heye re bersivê dide.	

Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
1.3.3. Taybetmendî û navê tiştê ku destê xwe lê dide dibêje.	1.3.3.1. Taybetmendiyên tiştê ku destê xwe lê dide dibêje. 1.3.3.2. Navê tiştê ku destê xwe lê dide dibêje.	Di dayîna reftarên armanckirî yên ku di armanca 1.3.3. de cih digirin, divê ji kes re tûrik an qutîya ku tiştên cuda tê de hene bê dayîn û ji kes bê xwestin ku ji nav qutiyê tiştê hîlbijêre, taybetmendiyên tiştî bibêje û navê wê texmîn bike. Divê tiştên ku tene xebitî tiştên ku kes pê nas e bin.
Beş 1.3. Têgihîştina Destlêdanê û Bîr 1.3.4. Li gorî taybetmendiyên destlêdanê tiştan kombend dike.	1.3.4.1. Tiştên ku destê xwe lê dide li gorî cureyên wan kombend dike. 1.3.4.2. Tiştên ku destê xwe lê dide li gorî mezinahiyên wan kombend dike. 1.3.4.3. Tiştên ku destê xwe lê dide li gorî şiklên wan kombend dike. 1.3.4.4. Tiştên ku destê xwe lê dide li gorî taybetmendiyên tevna wan kombend dike.	
1.3.5. Tiştên ji cureyên cuda yên ku destê xwe lê dide bi rêza xwestî dibêje.	1.3.5.1. Du tiştên cuda yên ku destê xwe lê dide bi rêza ku destê xwe lê daye dibêje. 1.3.5.2. Sê tiştên cuda yên ku destê xwe lê dide bi rêza ku destê xwe lê daye dibêje. 1.3.5.3. Çar tiştên cuda yên ku destê xwe lê dide bi rêza ku destê xwe lê daye dibêje.	Ji bo reftarên armanckirî yên ku di armanca 1.3.5. de cih digirin divê tiştên ku kes pê nas e bîn bikaranîn.
Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
1.4.1. Hereketên motorî teqlîd dike. Beş 1.4. Jêhatîbûnên Motorî	1.4.1.1. Hereketên motorî yên ku bi her beşekî laşê xwe tene kirin teqlîd dike. 1.4.1.2. Hereketên motorî yên ku bi tiştan tene kirin teqlîd dike. 1.4.1.3. Hereketên motorî yên ku li gorî fonksiyonên tiştan tene kirin teqlîd dike.	Ji bo reftara armanckirî 1.4.1.1. dikare mînakên “çepik lêdan, dest hejandin, mist vekirin-girtin, her du destên xwe li ser maseyê xistin” bîn dayîn. Ji bo reftara armanckirî 1.4.1.2. dikare mînakên “kevçî li maseyê xistin, fîncan li ser maseyê hol dan, şeh li ser maseyê gerandin, kupikê darî yê biçûk danîn ser serê xwe.” bîn dayîn. Ji bo reftara armanckirî 1.4.1.3. dikare mînakên “erebe li ser maseyê hol dan, kûçikê listikê li ser maseyê gerandin” bîn dayîn. Divê nirxandina reftarên armanckirî piştî ku bala kes tê kişandin bê kirin. Gotina mamoste ya “... binêre ez çî dikim!” an jî “Li min binêre!” dikare di kişandina bala kes de alîkar be. Di nirxandinê de pêwîst e ku bi devkî neyê gotin ka çî tê kirin. Ev rewşê têgihîştina we ya ka kes kirina we dubare dike an jî nîşaneyên devkî bi cih tîne, dişwar dike. Piştî ku kirin ji kes re tê nîşandan, tê gotin “Niha tu bike! Dor te ye.” û tişt li ber kes li maseyê tê danîn.
1.4.2. Jêhatîbûnên koordînasyona dest-çav pêk tîne.	1.4.2.1. Xebatên perçe-tevahî dike. 1.4.2.2. Bi maddeyên hevîrkirinê berhemên sade bi dest dixê. 1.4.2.3. Tiştan li ser hev rêz dike. 1.4.2.4. Tiştan li tenişta hev rêz dike. 1.4.2.5. Tiştên bi mezinahiyên cuda ji qutiyê hildide. 1.4.2.6. Tiştên bi mezinahiyên cuda davêje qutiyê. 1.4.2.7. Rûpelên pirtûkê dizivirîne.	Ji bo reftara armanckirî 1.4.2.1. divê xebatên bibîne-têxe, yapboz, têxe-derxe bîn kirin. Li gorî asta kes divê di xebatên perçe-tevahî de rêza ji sade ber bi tevlihev ve bê şopandin. Ji bo reftara armanckirî 1.4.2.7. divê rûpelên pirtûkê ji stûr ber bi tenik ve bîn cudakirin û di heman demê de divê bi awayekî bê xebitî ku jimara rûpelên ku kes dizivirîne ji çend rûpelan ber bi yek rûpelî ve be.

Beş 1.4. Jêhatîbûnên Motorî 1.4.3. Xebatên têkildarî jêhatîbûnên dest dike.

Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
	1.4.2.8. Daran dixê darê yê bi qulik. 1.4.2.9. Kaxizê dipêçe. 1.4.2.10. Tiştên bi qulik li benî rêz dike. 1.4.2.11. Pakêtên xwe yên bi ambalaj vedike. 1.4.2.12. Serî vedike. 1.4.2.13. Benî li bobînê dipêçe. 1.4.2.14. Xêzkirin/rengkirina sade dike. 1.4.2.15. Mendel dixê.	

Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
	1.4.3.1. Pênûs û/an rengî bi awayekî guncaw digire. 1.4.3.2. Reng dike. 1.4.3.3. Diridîne-dizeliqîne. 1.4.3.4. Bi meqes dibire.	Ji bo armanca 1.4.3. divê di amûr û alavên ku dê têkildarî jêhatîbûnên dest bîn bikaranîn de li gorî asta kes adaptekirin bê kirin. Mînak divê bal bê dayîn mezinahiya meqesê, taybetmendiya rengî û hwd. Ji bo reftara armanckirî 1.4.3.2. divê bal bê dayîn qonaxên rengkirina bêserûber, rengkirina şiklê sade, rengkirina şiklê tevlihev û rengkirina şiklê ku kompozîsyonê tîne ziman. Ji bo reftara armanckirî 1.4.3.2. divê pêvajoya hînkirinê li gorî cureya rengî (boyaxa avî, boyaxa pastel, boyaxa tiliyê û hwd.) bê pêkhatin. Ji bo reftara armanckirî 1.4.4.3. divê rêza qonaxan a bi şeweya ridandina bi dest û ridandina bi serê pênûsê bê berçavgirtin. Ji bo reftara armanckirî 1.4.3.4. divê rêza qonaxan a bi şeweya birîna bêserûber, birîna şiklê sade, birîna şiklê tevlihev bê berçavgirtin.
1.4.4. Xebatên xêzan dike.	1.4.4.1. Xêzên bingehîn dixêze. 1.4.4.2. Şiklên geometrîk ên sade yên hatine xêzkirin kopî dike. 1.4.4.3. Wêneyê kêmtirî temam dike.	Ji bo armanca 1.4.4. divê kaxîzên xebatê yên li gorî asta kes bîn amadekirin. Ji bo reftara armanckirî 1.4.4.1. wek xêzên bingehîn; "I, /, O" dikare wek mînak bê dayîn. Di xêzkirina van xêzan de divê bal bê dayîn rêza qonaxan. Divê pêşî bal bê dayîn qonaxên xêzên birrî yên nêz, xêzên birrî yên dûr, xêzên ku xala destpêk û dawiyê hatine dayîn, xêzkirina bi nêrîna modelê û xêzkirina xêza ku navê wê tê gotin.
Stûn 1		Stûn 2
2. Navê Modulê ZIMAN, DANÛSTANDIN û LÎSTIK		
Bi Modula Ziman, Danûstandin û Lîstikê re tê armanckirin ku bê peydakirin kesên ku kêmasiya aqilî hene di jêhatîbûnên qonaxa beriya axaftinê, qonaxa axaftinê û danûstandina alternatîf 2. Armanca Modulê û di jêhatîbûnên lîstika sembolîk û civakî de serkeftî bin.		
Qonaxa Danûstandina Beriya Axaftinê, Qonaxa Axaftinê Zimanê Wergirtinê, Qonaxa Axaftinê Zimanê Derbirînê, Lîstika Sembolîk, Lîstika Civakî, 2. Beşên di Modulê de Danûstandina Alternatîf		
Ravekirinên Giştî yên Têkildarî Modulê Di vê modulê de lîstika sade ya pêşketinî, nîşandana reftarên lîstikê yên bêserûber bêyî ku li fonksiyona tiştî bê nêrîn; hevgirtina tiştan, bi destpêkirina berçavgirtina taybetmendiyên fizîkî û fonksiyonên tiştan gihandina wan a bi hev re; lîstika sembolîk jî bi figur an bi awayê xeyalî bêyî figuran an bi tiştan an bêyî tiştan, bi rol girtin an bi lîstin, kirina ji yekê zêdetir kirinan bi awayê "mîna ku" digire nav xwe. Digel ku kesên ku kêmasiya aqilî hene jêhatîbûnên lîstikê li gorî rêza pêşketinî ya di pêvajoya pêşketina tîpîk de bi dest dixin, li gorî kesên ku pêşketina tîpîk nîşan didin astên pêşketina lîstikê ya wan sînordar e û li gorî kesên ku pêşketina tîpîk nîşan didin meyla wan heye ku bi cûrbicûrî û pîrbûneke kêmtir lîstikê bilîzin. Di dirêjahiya dema lîstikê de, motîvasyonên wan ên lîstinê dikarin di asteke nizm de bin. Armanc Reftarên Armanckirî		Ravekirin
2.1.1. Dengên cuda derdixe. 2.1.1.1. Bi bikaranîna dengên dengdêr-dengdar dimirmire. 2.1.1.2. Kîteyên girtî yên ku ji dengdêr û dengdarî pêk tên der- Beş 2.1. Qonaxa Danûstandina dixê. Beriya Axaftinê 2.1.1.3. Kîteyên vekirî yên ku ji dengdar û dengdêrî pêk tên derdixe.		Ji bo armanca 2.1.1. *Di nixandina reftarên armanckirî de divê rêza derketina holê ya dengan a di pêşketina tîpîk de bê berçavgirtin. * Ligel bidestxistina çîroka pêşketina dengî bi rêya hevpeyvîna dêûbavan, divê amûrên nixandîna yên înfomal ên wek analîza mînaka dengî bîn bikaranîn. *Di nixandina reftarên armanckirî de divê rêbazên nixandîna yên pirjimar bîn bikaranîn. Ji van rêbazên nixandîna dikare amûrên nixandîna yên formal û înfomal ên li ser bingeha rêbazên hevpeyvîn û temaşekirinê wek mînak bîn dayîn.

Beş 2.1. Qonaxa Danûstandina Beriya Axaftinê

Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
		*Tê pêşniyarkirin ku mînak dengî di dorhêla lîstikê de di dema tîkiliya kes bi ji yekê zêdetir kes an re (dêûbav an pîspor) bê wergirtin. * Divê rewşên tîkiliyê bîn afirandin, ku tîkiliya lîstika serbest a ku dêûbav û kes dê tê de cih bigirin, an jî ya ku mamoste û kes dê tê de cih bigirin, ku armanc dike hilberîna dengî bi qesd derxe holê û tê de materyal û çarçove hatine pêkhatin. * Divê materyal bi asta pêşketina lîstikê ya kes re lihev bin. * Divê dengên ku kes derdixe û ka di kîjan rewşan de deng derdixe bîn tomarkirin. Ji bo reftara armanckirî 2.1.1.1. dikare wek mînak hilberîna dengdêr û dengdaran bi awayekî bêserûber bi hevgirtinê (ba) an jî bi tenê (b, a) bê dayîn. Reftarên armanckirî 2.1.1.2. û 2.1.1.3. hevgirtina deng an e, hilberîna her duyan bi hev re bi awayekî li pey hev (ab, ba).
2.1.2. Ji hereketan re bersivê dide.	2.1.2.1. Ji hereketên daxwazkirinê re bersivê dide. 2.1.2.2. Ji hereketên redkirinê re bersivê dide. 2.1.2.3. Ji hereketên tîkiliya civakî re bersivê dide. 2.1.2.4. Ji hereketên tişt-wesfker re bersivê dide. 2.1.2.5. Ji hereketên kirin-wesfker re bersivê dide.	Ji bo reftara armanckirî 2.1.2.1. dikare wek mînak bê dayîn ku dema hereketa nîşandanê tê nîşandan kes li tiştê an kesê ku tê nîşandan binêre, û dema hereketa vekirina destan a bi wateya li ku ye tê nîşandan kes dest bi lêgerîna tiştî bike. Ji bo reftara armanckirî 2.1.2.2. dikare wek mînak bê dayîn ku dema hereketa hejandina serî ber bi rast û çepê ve bi wateya na tê nîşandan, kes kirina ku dike rawestîne. Ji bo reftara armanckirî 2.1.2.3. dikare wek mînak bê dayîn ku dema hereketa çepikan tê nîşandan kes bibişire. Ji bo reftara armanckirî 2.1.2.4. dikare wek mînak bê dayîn ku dema hereketa vekirina destan ber bi her du aliyên ve ya wesfê balafirê tê nîşandan, kes balafira lîstikê an wêneyê balafirê nîşan bide. Ji bo reftara armanckirî 2.1.2.5. dikare wek mînak bê dayîn ku dema bi hejandina destî ber bi pêş û paş ve hereketeke wesfê çûyîna erebeyê tê nîşandan, kes li erebeya lîstikê an wêneyê erebeyê binêre.
Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
2.1.3. Ji fermanên sade yên ku ligel hereketê tene pêşkêşkirin re bersivê dide. Beş 2.1. Qonaxa Danûstandina Beriya Axaftinê	2.1.3.1. Ji fermanên sade yên nas ên ku ligel hereketê tene pêşkêşkirin re bersivê dide. 2.1.3.2. Ji fermanên sade yên nenas ên ku ligel hereketê tene pêşkêşkirin re bersivê dide.	Ji bo armanca 2.1.3. kirinên nas ew kirin in ku kes di jiyana xwe ya rojane de gelek caran rastî wan tê. Wek kirinên nas dikare kirinên wek were, rabe, veke, rûne, şeh bike wek mînak bîn dayîn. Kirinên nenas jî ew kirinên bi tişt in ku kes di jiyana rojane de gelek caran rastî wan nayê, an jî kirinên ne asayî ne ku bi tiştên ku di jiyana rojane de gelek caran rastî wan tê tene kirin. Wek kirinên nenas dikare kirinên zivirandina topikê, hejandina pisika lîstikê, li maseyê xistina şehê wek mînak bîn dayîn. Di hînkirina reftarên armanckirî yên 2.1.3. de dikare ferman a devkî ligel hereketê bi awayekî hevdem an jî li pey hev bê pêşkêşkirin. Lê belê divê şeweya pêşkêşkirina nîşaneyê ya hatiye hîlbijartin bi awayekî sistematîk bê meşandin. Ji bo reftara armanckirî 2.1.3.1. ji bo fermanên sade yên ku ligel hereketê tene pêşkêşkirin, fermana bebekê bihejîne tê dayîn. Dikare wek mînak bê dayîn ku di rewşa ku bi awayekî hevdem, bi hevgirtina destan li ber sînga xwe kirina hejandinê ber bi rast û çepê ve mîna ku bebekê di hembêzê de hebe tê nîşandan, kes bebekê bihejîne. Ji bo reftara armanckirî 2.1.3.1. rewşa nasbûnê dikare li gorî repertuware tiştên ku kes nas dike, dorhêla wî û taybetmendiyên jiyana rojane cudahiyên kesane nîşan bide.

Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
2.1.4. Ji fermanên sade re bersivê dide.	2.1.4.1. Dema navê wî/wê tê gotin dinêre. 2.1.4.2. Nêrîna xwe ber bi tişt û kesên ku navê wan tê gotin ve dizivîrîne. 2.1.4.3. Ji fermanên sade yê nas re bersivê dide. 2.1.4.4. Ji fermanên sade yê nenas re bersivê dide.	Di nixandina reftarên armanckirî 2.1.4.2. û 2.1.4.3. de pêwîst e ligel çarçoveyên xwezayî, cûrbicûrî hebe, wek ku dema navê wî/wê tê gotin pozîsyona mamoste li hember kes, li teniştê wî/wê an li pişt wî/wê be. Ji bo reftara armanckirî 2.1.4.3. dikare wek mînak bê dayîn ku piştî dayîna fermana devkî ya erebeyê bide, kes erebeya ku li ber wî/wê ye bide. Ji bo reftara armanckirî 2.1.4.4. dikare wek mînak bê dayîn ku piştî dayîna fermana devkî ya sêwê bihejîne, kes sêwa ku li ber wî/wê ye bihejîne.
2.1.5. Hereketên guncaw ji bo fonksiyonên danûstandinê bikar tîne.	2.1.5.1. Hereketên redkirinê bikar tîne. 2.1.5.2. Hereketên daxwazkirinê bikar tîne.	Di nixandina reftarên armanckirî yê armanca 2.1.5. de bikaranîna amûrên nixandinê yê informal an formal ên li ser bingeha rêbaza temaşekirinê tê pêşniyarkirin. Dema ku amûrên informal tene afirandin, divê çarçoveyên guncaw ji bo cureyên fonksiyonên ku hereket xizmeta wan dikin (mînak redkirin) bên afirandin. Mînak, ji bo fonksiyona daxwazkirinê, danîna tiştê ku bi dilê kes e li cihekî ku kes dikare bibîne lê nikaribe bigihîje û kişandina bala kes ser tiştî û hevîkirin.
Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
		Ji bo reftara armanckirî 2.1.5.1. dikare mînaka nîşandana kirina paldana bi dest, ji bo ku tişt an xwarinên ku jê hez nake, naxwaze ji aliyê kesê duyem ve bên vekîşandin bê dayîn. Ji bo reftara armanckirî 2.1.5.2. dikare wek mînak bê dayîn ku kes ji bo ku tiştên xwestî an yê bi dilê wî/wê bixwaze, destê xwe veke û bigire an destê xwe ber bi tiştî ve dirêj bike an tiştî bi tiliya xwe nîşan bide.
Beş 2.1. Qonaxa Danûstandina Beriya Axaftinê 2.1.6. Reftarên danûstandinê yê ne-devkî yê ku têkiliyên tiştan temsîl dikin nîşan dide.	2.1.6.1. Li tiştên wînda digere. 2.1.6.2. Li tiştên dorhêla xwe dinêre. 2.1.6.3. Tiştên dorhêla xwe nîşan dide. 2.1.6.4. Bi tiştên têkildar kirinan nîşan dide. 2.1.6.5. Hereketa wesfker a der barê tunebûna tiştî de bikar tîne. 2.1.6.6. Hereketa wesfker a der barê dawîbûna kirinê de bikar tîne. 2.1.6.7. Hereketa wesfker a kirinê bikar tîne. 2.1.6.8. Hereketa xwedîderketina tiştî/kesan bikar tîne. 2.1.6.9. Tiştên ku kirinê temsîl dikin nîşan dide.	Armanca 2.1.6. di çarçoveya berdwamiya tiştî de şopandina tiştên wînda, ji nû ve derketina holê û windabûna tiştan, û reftarên armanckirî yê danûstandinê yê ne-devkî yê ku tişt, kes û kirinan temsîl dikin digire nav xwe. Ji bo reftara armanckirî 2.1.6.1. dikare wek mînak bê dayîn nêrîna li tiştê ku ji cihekî bo cihekî din tevdigere, nêrîna li xala ku tiştê li pişt perdeyê hatiye veşartin wînda bûye heta ku tişt ji nû ve derkeve holê. Di nixandina vê reftara armanckirî de divê dorhêl û materyal bi taybetî bên rêxistin. Di nixandina lêgerîna tiştên wînda û reftarên danûstandinê yê têkildarî hebûn an tunebûna tiştî de, divê tişt, cihê ku tiştê de wînda dibe, kirin û kes bên cûrbicûrkirin. Ji bo vê armançê dikare wek mînak bê dayîn ku piştî ku tişt dema di nav qada dîtina kes de ye li bin pêçekê tê veşartin, kes li tiştî bigere. Divê tişt dema bala kes li ser tiştêkî an kesekî din e bê windakirin. Ji bo reftara armanckirî 2.1.6.2. dikare wek mînak bê dayîn şopandina tiştêkî ku tevdigere an rawestiyaye bo 3-5 çirkeyan. Ji bo reftara armanckirî 2.1.6.3. dikare wek mînak bê dayîn ku tiştêkî ku tevdigere an rawestiyaye bi tiliya xwe nîşan bide. Di hînkirina reftara armanckirî 2.1.6.4. de bikaranîna stratejiyên hînkirinê yê li ser bingeha modelbûnê tê pêşniyarkirin. Ji bo vê reftara armanckirî dikare wek mînak bê dayîn ku dema bebeka lîstikê datîne ser nivînê, di gava pêş de biberonê bigire destê xwe û bebekê xwedî bike.

Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
		Ji bo reftara armanckirî 2.1.6.5. dikare wek mînak bê dayîn hereketa vekirina destan ber bi her du aliyan ve bi wateya li ku ye dema tişt ji holê winda dibe. Ji bo reftara armanckirî 2.1.6.6. dikare wek mînak bê dayîn hereketa bi hevgirtina destan tevgera pêş û paş bi wateya qediya dema bergê pirtûkê tê girtin.
2.1.7. Bala hevpar Beş 2.1. Qonaxa Danûstandina Beriya Axaftinê dest pê dike.	2.1.7.1. Bi armanca xwestina tiştî ji kesekî û/an xwestina ku ew kirinekê bike, tiştî nîşan dide. 2.1.7.2. Bi armanca xwestina tiştî li tiştî dinêre paşê li kesê din dinêre. 2.1.7.3. Dema ku ji aliyê kesekî duyem ve tiştek tê nav dorhêlê, li tiştî dinêre paşê li kesê yekem dinêre.	Reftarên armanckirî yên armanca 2.1.7. reftara têkiliya civakî ne. Ji ber vê yekê divê di çarçoveya lîstikê de bîr xandin û hînkirin. Reftarên armanckirî digire nav xwe ku tê de kes û kesê din (dêûbav, perwerdekar an hevsal) di heman demê de li ser tiştekî balê datînin. Reftarên kişandina bala kes ser tiştî, bûyerê an kesekî din digire nav xwe. Di nîrxandin û hînkirina van reftarên armanckirî de divê çarçoveyên taybet bîr xandin û materyal li gorî reftara armanckirî bîr hilbijartin. Divê materyalên hilbijartî li gorî asta pêşketina kes bin û bal bikişînin. Bikaranîna erebeyên bi ronahî, biriqok, zivirok, rengîn, bideng, lîstikên bi qurmiç, topik, xwarineke bi dil, materyalên ku bilbil derdixin tê pêşniyarkirin. Di dema têkiliyê de, divê çarçove bîr xistin ku peyda bikin kes li gorî fonksiyona bala hevpar reftarên danûstandinî yên cuda bikar bînin. Di hînkirina van reftarên armanckirî de, ligel rêbazên li ser bingeha nêzîkatiya destwerdana xwezayî ya ku têkiliya dualî xurt dike, bikaranîna rêbazên li ser bingeha nêzîkatiya reftarî ya giran bi armanca pêşkêşkirina nîşaneyê û xurtkirinê tê pêşniyarkirin. Reftarên armanckirî 2.1.7.1., 2.1.7.2., 2.1.7.3. reftarên destpêkirina bala hevpar in. Di nîrxandina van reftarên armanckirî de divê bê peydakirin ku tiştan bibîne lê belê di wê navberê de divê navê tiştan neyê gotin, li tiştan neyê nêrîn an neyên nîşandan. Di nîrxandina reftara armanckirî 2.1.7.1. de divê tişt lîstikeke bal-kêş an xwarineke bi dil be û li cihekî be ku kes dikare bibîne lê nikaribe bigihîje.

Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
2.1.8. Bala hevpar bersiv dide. Beş 2.1. Qonaxa Danûstandina Beriya Axaftinê	2.1.8.1. Li tiştê/wêneyê ku kes li ber xwe lê dinêre û bi destê xwe radike û nîşan dide dinêre. 2.1.8.2. Li tiştê/wêneyê ku kes serê xwe dizivirîne û lê dinêre û bi tiliya xwe îşaret dike dinêre.	Reftarên armanckirî yên armanca 2.1.8. reftara tîkiliya civakî ne. Ji ber vê yekê divê di çarçoveya lîstikê de bîr nîrxandin û hînkirin. Reftarên armanckirî di hewîne ku kes û kesê din (dêûbav, perwerdekar an hevsa) di heman demê de li ser tiştê hûr bibin. Ev armanc reftarên bersivdayîna kes ji bo bala ku pêkanîner ber bi tişt, bûyer an kesan ve dibe di hewîne. Di nîrxandin û hînkirina van reftarên armanckirî de divê çarçoveyên taybet bîr afirandin û materyal li gorî reftara armanckirî bîr hilbijartin. Divê materyalên hatine hilbijartin li gorî asta pêşketina kes bin û bala kesî bikişînin. Divê pirtûkên bi wêne, lîstok, posterên dîwêr û tiştên din ên ku di rûtîna rojane ya kes de di qada dîtinê wî de ne bîr bikaranî. Di dema tîkiliya kesan de, divê çarçove bîr pêşxistin ku kesan bi kar bîr reftarên danûstandinê yên cuda li gorî fonksiyona bala hevpar bikar bîr. Di hînkirina van reftarên armanckirî de tê pêşniyarkirin ku ligel rêbazên li ser bingeha nêzîkatiya destwerdana xwezayî ya ku tîkiliya bihevre xurt dike, rêbazên li ser bingeha nêzîkatiya reftarî ya tund a bi armanca pêşkêşkirina nîşaneyê û xurtkirinê jî bîr bikaranî. Reftarên armanckirî 2.1.8.1., 2.1.8.2., 2.1.8.3. û 2.1.8.4. reftarên bersivdayîna bala hevpar in. Di nîrxandina van reftarên armanckirî de divê kesê nîrxandinê dike û kes li hember hev rûn û divê tişt, wêne an kesê din ê ku kes lê dinêre bi goşeyeke 90 dereceyî li rastê an çepê kesî cih bigire.

Di nîrxandina zimanê devkî yê ku di beşên Qonaxa Axaftinê Zimanê Wergirtinê û Zimanê Derbirinê de dest bi gihîştinê dike de, tê pêşniyarkirin ku rêbaza nîrxandina pirjimar bê bikaranî. Divê hevpeyvîna dêûbav a ku bidestxistina çîroka pêşketina zimanê kes ji dêûbav di hewîne, testên standard ên formal an amûrên înfomal ên wek analîza mînakî zimanî û amûra pîvanê ya girêdayî pîvanan bîr bikaranî. Di bikaranîna testên standard de divê bîrê bikaranîna testê hebe, di analîza mînakî zimanî de divê li prensîbên wergirtina mînakî zimanî yên ku bi awayekî zanistî hatine diyarkirin bê meşandin. Ziman qadeke taybet e. Di nîrxandina zimên de divê were li ber çavan girtin ku avahiyên tîr nîrxandin bi dirêjahiya navînî ya gotina kes, temenê salnameyî û temenê pêşketinê re her çend bi awayekî qismî be jî paralel diçin. Divê were li ber çavan girtin ku avahiyên zimanî yên ku di vê beşê de armanc e bîr nîrxandin ne yên li ser bingeha teqlîdê an yên bi awayekî bêserûber tîr dîtin, lê belê avahiyên bi xwe ve, li gorî çarçoveyê hatine bidestxistin bin. Di nîrxandina zimên de divê meriv zindî û tîkildar be û divê motîvasyonê destpêkirin û bersivdayîna danûstandinê ya kes di seranserê nîrxandinê de berdewam bike.

Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
2.2.1. Fermanên cûrbecûr bi cih tîne. Beş 2.2. Qonaxa Axaftinê Zimanê Wergirtinê	2.2.1.1. Wêneyên tiştên tîn xwestin îşaret dike/nîşan dide. 2.2.1.2. Fermanên ku du an zêdetir kirinan dihevin bi cih tîne. 2.2.1.3. Fermanên ku navdêr dihevin bi cih tîne. 2.2.1.4. Fermanên ku rengdêr dihevin bi cih tîne. 2.2.1.5. Fermanên ku cînav dihevin bi cih tîne. 2.2.1.6. Fermanên ku hokera demê dihevin bi cih tîne. 2.2.1.7. Fermanên ku hokera cihî dihevin bi cih tîne. 2.2.1.8. Fermanên ku hokera rewşê dihevin bi cih tîne. 2.2.1.9. Fermanên ku girêdek dihevin bi cih tîne. 2.2.1.10. Fermanên ku paşgira pirjimariyê dihevin bi cih tîne.	Di nirxandina reftarên armanckirî yên armanca 2.2.1. de; * Rêbaza nirxandina pirjimar tê pêşniyarkirin. Di nirxandina armancê de tê pêşniyarkirin ku ligel testên zimanî yên standard ên formal ên ku pileyên pêşketinê yên têkildarî zimanê wergirtinê an têgihîştina zimên dihevin, amûrên nirxandinê yên înfomal ên wek amûra pîvanê ya girêdayî pîvanan a çêkirina mamoste jî bîn bikaranîn. * Amûrên pîvanê yên girêdayî pîvanan ên ku dê bîn amadekirin, divê çarçoveyên nirxandinê bihevin. Çarçoveyên nirxandinê dikarin li ser bingeha lîstika serbest bin, an jî çarçoveyên ku bi taybetî û bi qesd ji bo derxistina holê ya avahiya ku dê têgihîştin tê de bîn nirxandin bin. Di nirxandinê de divê materyalên ku bi qesd armanc dikin wê derxin holê bîn bikaranîn. * Divê materyalên ku dê bîn bikaranîn bi asta pêşketina lîstikê ya kes re lihev bin. * Di hînkirinê de tê pêşniyarkirin ku ligel rêbaza hînkirina bi ceribandînen veqetandî ya li ser bingeha analîza reftarî ya pêkanî, stratejiyên hînkirina zimanî yên xwezayî yên li ser bingeha afirandin û berdehamkirina têkiliya bihevre, afirandin û bersivdayîna hewcedariyên danûstandinê jî bîn bikaranîn. Ji bo reftara armanckirî 2.2.1.1. divê tişt/wêneyên tiştan ên ku tîn xwestin bîn nîşandan ji nav tişt/wêneyên tiştan ên ku kes bi wan re nas e, wek beşên laş, cil, lîstok, heywan, wesayît û tiştên metbexê bîn hîlbijartin.

Beş 2.2. Qonaxa Axaftinê Zimanê Wergirtinê

Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
	2.2.1.11. Fermanên ku paşgira xwedîtiyê dihevin bi cih tîne. 2.2.1.12. Fermanên ku paşgira demê dihevin bi cih tîne. 2.2.1.13. Fermanên ku rewşên aqilî derdibirin bi cih tîne.	Bi reftara armanckirî 2.2.1.2. re dikare di heman demê de piştigirîkirina zanîna kirinê ya kes jî bîn armanckirin. Ji bo vê reftara armanckirî dikare talîmata wek "erebeyê bajo, park bike" wek mînak bîn dayîn. Ji bo reftarên armanckirî 2.2.1.3., 2.2.1.4., 2.2.1.5., 2.2.1.6., 2.2.1.7., 2.2.1.8., 2.2.1.9., 2.2.1.10., 2.2.1.11. û 2.2.1.12. têgihîştina avahiyên "isim: kalem, sîfat: bûyûk, zamir: o, zaman belirtci: dîn, yer belirtci: yukarî, durum belirtci: yavaşıca, bağlaç: ve, çoğul: -ler, iyelik eki: ben-im, durum eki: -de, zaman eki: -di" dikare wek mînak bîn dayîn. * Ji bo fermanên ku navdêr dihevin "arabayı sür"; ji bo fermanên ku rengdêr dihevin "kırmızı arabayı sür", ji bo fermanên ku cînav dihevin "onu sür", ji bo fermanên ku hokera demê dihevin "az önceki arabayı sür"; ji bo fermanên ku hokera cihî dihevin "arabayı yukarı sür"; ji bo fermanên ku hokera rewşê dihevin "arabayı yavaşıca sür"; ji bo fermanên ku girêdek dihevin "arabayı sür ama hızlı sür"; ji bo fermanên ku paşgira pirjimariyê dihevin "sarı arabaları kutuya koy"; ji bo fermanên ku paşgira xwedîtiyê dihevin "senin arabanı benim arabamın yanına park et"; ji bo fermanên ku paşgira demê dihevin "getirdiğim arabayı bana ver" dikare wek mînak bîn dayîn. Ji bo reftara armanckirî 2.2.1.13. fermanên wek "Ne sandın?", "Tahmin et", "Çöz" ên ku rewşên aqilî yên wek "sanmak, çözmek, sana göre, diğerine göre" dihevin û rewşên aqilîkirin, berhevdan an texmînkirinê hewce dikin, dikarin wek mînak bîn dayîn.

Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
2.3.1. Peyvên xwe yên pêşî Beş 2.3. Qonaxa Axaftinê Zimanê Derbirînê hildiberîne.	2.3.1.1. Peyvên yek-kîteyî hildiberîne. 2.3.1.2. Peyvên pir-kîteyî hildiberîne. 2.3.1.3. Navê xwe dibêje. 2.3.1.4. Navên endamên malbatê dibêje. 2.3.1.5. Navên tiştên dorhêla xwe dibêje. 2.3.1.6. Kirinên ku li dorhêla xwe pê re nas e dibêje.	Di nirxandina reftarên armanckirî yên armanca 2.3.1. de; * Rêbaza nirxandina pirjimar tê pêşniyarkirin. * Ligel bidestxistina çiroka pêşketina deng/peyvê bi rêya hevpeyvîna dêûbav, tê pêşniyarkirin ku testên zimanî yên standard ên formal û amûrên nirxandinê yên înfomal ên wek analîza mînaka zimanî jî bên bikaranîn. * Ji bo ku encama herî nêzik a performansa zimanî ya rastîn a kes bide, piştî ku mînaka zimanî tê wergirtin, divê mînaka zimanî ya hatiye wergirtin bo nivîsa wergerandinê bê veguhastin, bê analîzkirin û encamên analîzê bên şîrovekirin. * Tê pêşniyarkirin ku mînaka zimanî di dorhêla lîstikê de di dema têkiliya kes bi dêûbav an pispor re bê wergirtin.

Beş 2.3. Qonaxa Axaftinê Zimanê Derbirînê

Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
		* Divê rewşên têkiliyê yên ku materyal û çarçoveyên sohbetê di hewînî û armanckirî dîkin hilberîna kîte/peyvê bi qesd derxin holê bên afirandin. * Divê materyal bi asta pêşketina lîstikê ya kes re lihev bin. * Divê kîte/peyvên ku kes derdixe û di kîjan rewşan de deng derdixe bên tomarkirin. Ji bo reftara armanckirî 2.3.1.1. kîteyên wek “mama, baba” dikarin wek mînak bên dayîn. Ji bo reftara armanckirî 2.3.1.2. kîteyên pirjimar ên wek “pen-ce-re, o-yun-cak” dikarin wek mînak bên dayîn. Ji bo reftara armanckirî 2.3.1.4. tiştên wek “top, bebek, araba, ev” dikarin wek mînak bên dayîn. Ji bo reftara armanckirî 2.3.1.5. kirinên wek “at, ver, al” dikarin wek mînak bên dayîn. Di hînkirina armanca 2.3.1. de tê pêşniyarkirin ku stratejiyên hînkirina zimanî yên li ser bingeha afirandin û berdewamkirina têkiliya bihevre, afirandin û bersivdayîna hewcedariyên danûstandinê bên bikaranîn.
2.3.2. Peyvên ku tişt û têkiliyên tiştan ên cûrbecûr temsîl dîkin bikar tîne.	2.3.2.1. Peyvên ku hebûna tiştî temsîl dîkin bikar tîne. 2.3.2.2. Peyvên ku tunebûna tiştî temsîl dîkin bikar tîne. 2.3.2.3. Peyvên ku tiştî an kirinê red dîkin bikar tîne. 2.3.2.4. Peyvên ku kirinê temsîl dîkin bikar tîne. 2.3.2.5. Peyvên ku rewşa tiştan temsîl dîkin bikar tîne. 2.3.2.6. Peyvên ku xwedîderketinê temsîl dîkin bikar tîne.	Di nirxandina reftarên armanckirî yên armanca 2.3.2. de; * Rêbaza nirxandina pirjimar tê pêşniyarkirin. Gotina tê derbirîn dikare fonksiyonên wateyî yên cuda temsîl bike. Bo nimûne dema ku derbirîna “top” a ku kes bikar tîne îşareta hebûna tiştî dike, derbirîna “ayakkabi” dikare îşareta xwestina kirinê ya têkildarî daxwaza derketina derve bike. * Ligel testên zimanî yên standard ên formal ên ku pileyên pêşketina wateyê yên têkildarî qada naveroka zimên di hewînî, tê pêşniyarkirin ku amûrên nirxandinê yên înfomal ên wek analîza mînaka zimanî û amûra pîvanê ya girêdayî pîvanan a çêkirina mamoste jî bên bikaranîn. * Ji bo ku encama herî nêzik a performansa zimanî ya rastîn a kes bide, piştî ku mînaka zimanî tê wergirtin, divê mînaka zimanî ya hatiye wergirtin bo nivîsa wergerandinê bê veguhastin, bê analîzkirin û encamên analîzê bên şîrovekirin.

Beş 2.3. Qonaxa Axaftinê Zimanê Derbirînê

Stûn 1	Stûn 2
	*Amûrên pîvanê yên girêdayî pîvanan ên ku dê bîn amadekirin, divê çarçoveyên nixandîne bihewînin. Çarçoveyên nixandîne dikarin li ser bingeha lîstika serbest bin, an jî çarçoveyên ku bi taybetî û bi qesd ji bo derxistina holê ya avahiya ku dê wate tê de bê nixandin bin. *Divê materyalên ku bi qesd armanc dikin avahiyan derxin holê bîn bikaranîn. *Divê materyalên ku dê bîn bikaranîn bi asta pêşketina lîstikê ya kes re lihev bin. Di hînkirina reftarên armanckirî yên armanca 2.3.2. de tê pêşniyarkirin ku stratejiyên hînkirina zimanî yên xwezayî yên li ser bingeha afirandin û bersivdayîna hewcedariyên danûstandîne ji bo derxistina holê ya temsîlên fonksiyona wateyî ya peyvên tîn derbirîn bîn bikaranîn. Ji bo reftara armanckirî 2.3.2.1. dikare wek mînak bê dayîn ku kes tiştê ku hê di qada dîtina wî de ye îşaret bike û bibêje “li wir”, “heye” an jî navê tiştî bibêje. Ji bo reftara armanckirî 2.3.2.2. dikare wek mînak bê dayîn ku kes ji bo topa ku hê di qada dîtina wî de bû lê paşê wînda bû, cihê ku dawî lê hat dîtina îşaret bike û bibêje “tune”. Ji bo reftara armanckirî 2.3.2.3. dikare wek mînak derbirîna peyvên wek “na, here” ên ku diyar dikin ku tişt an kirinê naxwaze/red dike bê dayîn. Ji bo reftara armanckirî 2.3.2.4. peyvên wek “veke” ku li pirtûka bi wêne nêrînê temsîl dikin dikarin wek mînak bîn dayîn. Ji bo reftara armanckirî 2.3.2.5. ligel peyvên wek “li wir, li hundir, selik (pisîka ku di selikê de ye temsîl dike)” ên têtildarî rewşa cihî ya tiştî, derbirîna peyvên wek “ya min” “ev ji bo min” jî dikare wek mînak bê dayîn.
Armanc	Reftarên Armanckirî
2.3.3. Bersiva pirsan dide.	2.3.3.1. Bersiva pirsas “Çi?” dide. 2.3.3.2. Bersiva pirsas “Kî?” dide. 2.3.3.3. Bersiva pirsas “Li ku?” dide. 2.3.3.4. Bersiva pirsas “Çawa?” dide. 2.3.3.5. Bersiva pirsas “Çima?” dide. 2.3.3.6. Bersiva pirsas “Kengî?” dide.
Beş 2.3. Qonaxa Axaftinê Zimanê Derbirînê 2.3.4. Peyvên ku li gorî fonksiyonên danûstandîne yên pêşketî ne bikar tîne.	2.3.4.1. Peyvên ku li gorî fonksiyona redkirina Tişt/Kirin/Agahiyê ne bikar tîne. 2.3.4.2. Peyvên ku li gorî fonksiyona daxwazkirina Tişt/Kirin/Agahiyê ne bikar tîne. 2.3.4.3. Peyvên ku li gorî fonksiyona ragihandinê ne bikar tîne. 2.3.4.4. Peyvên ku li gorî fonksiyona bersivdayîne ne bikar tîne. 2.3.4.5. Peyvên ku li gorî fonksiyona şîrovekirinê ne bikar tîne.v Di nixandina reftarên armanckirî yên armanca 2.3.4. de; * Rêbaza nixandina pirjimar tê pêşniyarkirin. Di vê armancê de tê nixandin ka peyvên tîn derbirîn ji kîjan fonksiyona danûstandîne re xizmet dikin. Bo nimûne derbirîna “ne ye” ku kes bikar tîne ji fonksiyona redkirina agahiyê re xizmet dike. * Ligel testên zimanî yên standard ên formal ên ku pileyên pêşketina wateyê yên têtildarî qada naveroka zimên dihevin, tê pêşniyarkirin ku amûrên nixandîne yên înfomal ên wek analîza mînak zimanî û amûra pîvanê ya girêdayî pîvanan a çêkirina mamoste jî bîn bikaranîn. * Tê pêşniyarkirin ku çavdêriyên li ser bingeha têtîliya pîspor û kes ên ku tê de li gorî fonksiyonê çarçoveyên taybet tîne plankirin ji bo ku danûstandina devkî ya kes li gorî fonksiyona danûstandîne derxin holê bîn bikaranîn. * Divê materyalên ku bi qesd armanc dikin fonksiyonên danûstandîne derxin holê bîn bikaranîn. Ji bo reftara armanckirî 2.3.4.1. derbirîna peyvên wek “na, neke, ne ye” ên ku li gorî fonksiyona redkirina tişt, kirin û agahiyê ne, dikare wek mînak bê dayîn. Ji bo reftara armanckirî 2.3.4.2. derbirîna peyvên wek “bide, bike, ev çi ye?” ên ku li gorî fonksiyona xwestina tişt, kirin û agahiyê ne, dikare wek mînak bê dayîn.

Beş 2.3. Qonaxa Axaftinê Zimanê Derbirînê 2.3.5. Hevoka bi rêzik ava dike.

Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
		Ji bo reftara armanckirî 2.3.4.3. dikare wek mînak bê dayîn ku dema ji kes tê pirsîn "tu çi dibînî?" peyvên li gorî fonksiyona ragihandinê yê wek 'xanî, ereb, pisîk hwd.' derbibire. Ji bo reftara armanckirî 2.3.4.4. derbirîna peyvên wek "erê, tamam, ereb" ên ku li gorî fonksiyona bersivdayînê ne, dikare wek mînak bê dayîn. Ji bo reftara armanckirî 2.3.4.5. derbirîna peyvên wek "tirsîyam, dayika min, ereb diçe" ên ku li gorî fonksiyona şîrovekirina rewş, kes û bûyerê ne, dikare wek mînak bê dayîn.
	2.3.5.1. Hevoka bingeheîn a bi rêzik ava dike. 2.3.5.2. Hevoka alîkar a bi rêzik ava dike.	Di nirxandina reftarên armanckirî yê armanca 2.3.5. de; Rêbaza nirxandina pirjimar tê pêşniyarkirin. * Dema hevpeyvîna dêûbav tê kirin, dikare bi awayekî pratîk ji dêûbav bê xwestin ku sê hevokên herî dirêj ên ku kes bi xwe ve bikar tîne pênase bike. Herwiha di nirxandina vê armancê de tê pêşniyarkirin ku testên zimanî yê standard ên formal û amûrên nirxandinê yê înfomal ên wek analîza mînaka zimanî bînin bikaranîn. * Ji bo ku encama herî nêzik a performansa zimanî ya rastîn a kes bide, piştî ku mînaka zimanî tê wergirtin, divê mînaka zimanî ya hatiye wergirtin bo nivîsa wergerandinê bê veguhastin, bê analîzkirin û encamên analîzê bînin şîrovekirin. * Tê pêşniyarkirin ku mînaka zimanî di dorhêla lîstîka serbest de di dema têkiliya dêûbav û kes de, an jî di dema têkiliya pîspor û kes de ya ku pîrsên vekirî yê berê hatine plankirin diheviye, bê wergirtin. * Divê rewşên têkiliyê yê ku materyal û çarçoveyên sohbetê diheviyên û armancê dikin hevokên bingeheîn û alîkar bi qesd derxin holê bînin afirandin. Divê pîrsên vekirî yê ku kes hevokan ava bike, li pey hev ji kes neyên pîrsîn, ji bo ku motîvasiyona wî berdeham bike divê hewayê dorhêla sohbetê an dorhêla têkiliya lîstîkê bê parastin. Ji bo reftara armanckirî 2.3.5.1. ew hevokên bingeheîn in ku wek "hevoka sade" jî tîne zanîn û hukmekî serbixwe diheviyên.

Di beşa lîstîka sembolîk de; Pêdivî ye ku cûrbecûriya lîstokên ku di nirxandina reftarên armanckirî de tîne bikaranîn li ber çavan bê girtin. Reftarên armanckirî yê ku di vê beşê de cih digirin, reftarên ku di rêyeke pêşketinî de û bi awayekî hiyerarşîk pêş de diçin in. Bo nimûne kesên ku pêşketina tîpîk nîşan didin, ji aliyê pêşketina lîstîkê ve meyla wan heye ku piştî ku tiştan ji hev vediqetînin wan bi hev re bînin cem hev. Tê pêşniyarkirin ku lîstokên ku di nirxandina reftarên armanckirî de tîne bikaranîn di nav qutiyekê de bînin pêşkêşkirin. Ji bo nirxandina reftarên armanckirî tê pêşniyarkirin ku bi tevahî 10 deqîqeyan kirînin lîstîkê yê kes bi lîstokan re bêtîf alîkarî bînin çavdêrîkirin. Di nirxandina reftarên armanckirî de, piştî ku lîstok li qada dîtina kes tîne danîn, divê tenê tişt bînin îşaretkirin an navên wan bînin gotin. Divê ji bo tu kirineke bi tiştan a têkildarî lîstokan modelbûn neyê kirin. Divê kirîna lîstîkê bi devkî neyê derbirîn. Ji bo teşwîqkirina beşdariya kes dikare dengên lîstokên ku hîlbijartine bînin derxistin. Her çend ne bi awayekî sistematîk be jî, carinan bi teqlîdkirîna kirînin lîstîkê dikare reftarên beşdariya civakî ya kes a bo nirxandinê bi awayekî xwezayî bînin xurtkirin. Tê pêşniyarkirin ku bi kes re pir caran têkiliya çav bê danîn û bê bişîrîn. Di dema nirxandinê de deng derxistin an bikaranîna peyvên wî dikarin ji bo piştigirîkirina beşdariya civakî bînin teqlîdkirin an bînin fireh kirin. Di rewşa ku kes ji 1 deqîqeyê zêdetir bi lîstokekê re berdehamî lîstinê bike, tê pêşniyarkirin ku lîstokên din bi derxistina dengên mîna 'hoop' ber bi pêşiya kes ve bînin rêberîkirin. Nîşandana bi kêmî 2 cureyên cuda yê reftarên armanckirî ji nav reftarên armanckirî yê girêdayî armancan û nîşandana bi tevahî 4 caran, ferq nake yek an hemû ji reftarên armanckirî bin, pîvana pêkhatina armanca têkildar e.

Stûn 1

Beş 2.3. Qonaxa Axaftinê Zimanê Derbirînê Bikaranîna wê bi reftara armanckirî 2.3.5.2. re tê wateya bikaranîna hevoka tevlihev. Ji bo vê reftara armanckirî hevoka yek an du peyvî ya wek "bav hat" dikare wek mînak bê dayîn. Ji bo reftara armanckirî 2.3.5.2. ew hevokên alîkar ên girêdayî ne ku ligel hevoka bingeîn tene bikaranîn û bi gelemperî avahiyên rêzimanî yên wek girêdek an paşgiran dihevin. Ev reftara armanckirî ligel hevokên bingeîn tene bikaranîn. Tê pêşniyarkirin ku ev reftara armanckirî ji aliyê pêşketinê ve di kesên ku hevokên ji du an sê û zêdetir peyvan pêk tên ava dikin de bê nixandin. Ji bo reftara armanckirî 2.3.5.2. hevokeke wek "bavê min hat lê ereb tune" dikare wek mînak bê dayîn.

Di nixandin û hînkirina reftarên armanckirî de divê dorhêleke lîstikê ya xwezayî bê afirandin ku bin bi xalîçe daxuyayî be, sehpa û maseyek tê de hebe. Divê bi kes re bi dûrahiyeke nêzîk (bo nimûne 50 cm an 1 gav) li hember hev bê rûniştin. Divê lîstokên ku ji bo hînkirina reftarên armanckirî tene hîlbijartin, bi awayekî yek bi yek eynî lîstokên ku di nixandinê de tene bikaranîn nebin. Divê lîstokên ji heman cureyî lê bi taybetmendiyên cuda yên wek rengî hwd. bin. Divê hînkirin di nav mijareke lîstikê de be û divê çarçove bi hev re têkildar bin. Di destpêka hînkirinê de divê ji kes re di hîlbijartina lîstokê de vebijark bê pêşkêşkirin, serokatîya wî bê şopandin, kirinên lîstikê bîna teqlîdkirin, pir caran bi derxistina dengên lîstokan ji bo kirina lîstikê ya armanckirî modelbûn bê kirin û dema ku bi lîstokê re reftara armanckirî ya guncaw nîşan da, bi rêya destûrdayîna lîstinê an bi peyda kirina encamên xwezayî yên têkildarî reftara armanckirî divê kirinên lîstikê bîna xurtkirin. Di hînkirina reftarên armanckirî de nêzîkatîyên destwerdana pêşketinî û reftarî yên xwezayî yên bi bingeha zanistî û nêzîkatîyên destwerdanê yên dêûbav-navendî tene pêşniyarkirin. Divê rêbazên hînkirinê yên hatine hîlbijartin ne tenê lîstikê, lê belê teqlîd, bala hevpar û ziman û danûstandinê jî piştigirî bikin.

Beş 2.4. Lîstika Sembolîk

Stûn 1	Stûn 2	Stûn 3	Stûn 4
	2.4.1. Lîstika sade dilîze.	2.4.1.1. Tiştan bi awayekî hevşewê bikar tîne. 2.4.1.2. Tiştan li gorî fonksiyonên wan bikar tîne. 2.4.1.3. Parçeyên lîstokan derdixe.	Ji bo reftarên armanckirî yên armanca 2.4.1. tê pêşniyarkirin ku lîstokên wek top, ereb, marakas, telefon, zingil, dahol, seta yap-boz, firaqên hev-di-hev bîna bikaranîn. Ji bo reftara armanckirî 2.4.1.1. dikare wek mînak hejandina tiştêkî bêyî ku cureyê tiştî bê hesibandin, li hev xistina wan, avêtina tiştêkî bê dayîn. Avêtina tiştan reftareke lîstikê ye ku dema kes bi lîstokan re mijûl e û rehet e tê çavdêrîkirin. Divê bi reftara avêtinê ya bi armanca zerardayîna kesê hember dema kes hêrs e neyê tevlihev kirin. Ji bo reftara armanckirî 2.4.1.2. kirinên bi tiştan ên wek ajotina erebê, hejandina marakasê, hejandina zingil, gêrkirina topê dikarin wek mînak bîna dayîn. Ji bo reftara armanckirî 2.4.1.3. kirinên bi tiştan ên wek derxistina firaqên hev-di-hev, derxistina parçeyên yapbozê, veqetandin an derxistina parçeyên legoyê, derxistina blokan, veqetandina kupan, derxistina hêlekana ji darikê dikarin wek mînak bîna dayîn.
	2.4.2. Tiştan digihîne hev.	2.4.2.1. Lîstokên parçeyî li hev dixê. 2.4.2.2. Ji lîstokên parçeyî hevgirtinên sade çêdike. 2.4.2.3. Ji lîstokên parçeyî hevgirtinên orijînal çêdike.	Ji bo reftarên armanckirî yên armanca 2.4.2. tê pêşniyarkirin ku lîstokên wek qutiyên hev-di-hev (di rewşa veqetandî de), yapboz (di rewşa veqetandî de), lego (di rewşa veqetandî de), ereb-kamyon-rê (di rewşa yek setî de) bîna bikaranîn.

Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
		Ji bo reftara armanckirî 2.4.2.1. kirinên bi tiştan ên wek li hev xistina yap-boz, qutiyên hev-di-hev an legoyan, xistina hêlekan di darikê re, li ser hev rêzkirina blokan an kupan dikarin wek mînak bîn dayîn. Ji bo reftara armanckirî 2.4.2.2. kirinên bi tiştan ên wek rêzkirina morîkan di ben re, danîna parçeyên yapbozê di qutiyê de, danîna legoyan di firaqê de, li ser hev rêzkirina qutiyên hev-di-hev, danîna parçeyên biçûk di hundirê tiştên mezin de dikarin wek mînak bîn dayîn. Ji bo reftara armanckirî 2.4.2.3. kirinên bi tiştan ên wek danîna kelûpelekî malê di hundirê xaniyê lîstokî de, ajotina erebê bo garajê, danîna xwarinê di firaqê de, danîna tiştêkî li paş kamyonê û ajotina wê, danîna erebê li ser rê û ajotina wê, çêkirina rê ji kupan, çêkirina xaniyê ji blokan, xistina hêlekan di milê xwe re, çêkirina garajê ji legoyan, danîna tiştêkî di sindoqa kamyonê de dikarin wek mînak bîn dayîn
Beş 2.4. Lîstika Sembolîk 2.4.3. Bi tişt û fişûran re kirinên nas dike.	2.4.3.1. Bi girêdana tiştan bi xwe re kirinên nas dike. 2.4.3.2. Bi girêdana tiştan bi fişûrê re li ser fişûrê kirinên nas dike. 2.4.3.3. Bi du an zêdetir fişûran re kirinên nas dike.	Ji bo reftara armanckirî 2.4.3.1. tê pêşniyarkirin ku lîstokên wek fincan-firaqa fincanê-kevçî-çaydankeya lîstokî-seta çayê, firaq-kevçî hwd. seta xwarinê, fêkiyên maket an heywan, balgeh, ji du zêdetir bebek, şeh, neynik, ereb, fişûr (mirovên lîstokî) bîn bikaranîn. Ji bo reftara armanckirî 2.4.3.1. wek kirinên nas; kirinên bi tiştan ên wek bi qedeheke vala mîna ku vedixwe kirin, mîna ku bi telefonê dixave kirin, mîna ku bi kevçî dixwe kirin, mîna ku xwarina maket dixwe kirin, mîna ku porê xwe şeh dike kirin, mîna ku radizê kirin dikarin wek mînak bîn dayîn. Ji bo reftara armanckirî 2.4.3.2. wek fişûr bebeka lîstokî, kukle, heywana maket, mirovê maket, fişûrên karakterên filmên anîmasyonê dikarin wek mînak bîn dayîn. Ji bo reftara armanckirî 2.4.3.2. kirinên bi tiştan ên wek birina qedehe bo devê bebekê, birina şehî bo porê bebekê, birina xwarina maket bo devê bebekê, razandina bebekê di nivîna wê de, siwarkirina fişûra mirov li erebê dikarin wek mînak bîn dayîn. Ji bo reftara armanckirî 2.4.3.3. divê li benda nîşandana li pey hev a kirinên ku bi fişûran tîne kirin bê man. Bo nimûne dema bi kevçî xwarinê dide bebekê, divê tam li pey wê xwarinê bide heywana lîstokî. Ji bo reftara armanckirî 2.4.3.3. kirinên bi tiştan ên wek bi kevçî hem bebekê hem heywanê tîr kirin, hem bebekê kurik hem bebekê keçik razandin, dirêjkirina şûşeya şîr hem bo bebekê hem bo heywanê dikarin wek mînak bîn dayîn.

Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
2.4.4. Lîstika simbolîk dilîze. Beş 2.4. Lîstika Simbolîk	2.4.4.1. Bi fîguran re mîna ku zindî bin tevdigere. 2.4.4.2. Tiştan mîna tiştêkî din bikar tîne. 2.4.4.3. Tiştên ku tune ne mîna ku hebin bikar tîne. 2.4.4.4. Ji xwe an ji kesên din re rol dide. 2.4.4.5. Bi heman figurê re kirinên cuda dike. 2.4.4.6. Rolên karakterên xeyalî digire ser xwe.	Di nirxandin û hînkirina reftarên armanckirî yê armanca 2.4.4. de tê pêşniyarkirin ku lîstokên wek fincan-firaqa fincanê, kevçî-çaydankeya lîstokî-seta çayê, firaq-kevçî hwd. seta xwarinê, fêkiyên maket an heywan, balgeh, ji du zêdetir bebek, şeh, neynik, ereb, figur (mirovên lîstokî) bî bikaranîn. Ji bo reftara armanckirî 2.4.4.1. wek figur bebeka lîstokî, kukle, heywana maket, mirovê maket, figurên karakterên filmên anîmasyonê dikarin wek mînak bî dayîn. Ji bo reftara armanckirî 2.4.4.1. kirinên bi tiştan ên wek lêxistina topê bi bebekê, girtina mîkrofonê di destê bebekê de û mîna ku stranê dibêje kirandin, girtina şehî di destê bebekê de û mîna ku porê xwe şeh dike kirandin, ajotina erebê bi bebekê, girtina kevçî û çetalê di destê bebekê de û mîna ku dixwe kirandin dikarin wek mînak bî dayîn. Ji bo reftara armanckirî 2.4.4.2. kirinên bi tiştan ên wek danîna firaqê li serê xwe mîna kumî, ajotina legoyê mîna erebê, birina blokan bo guhê xwe mîna telefonê dikarin wek mînak bî dayîn. Ji bo reftara armanckirî 2.4.4.3. kirinên bi tiştan ên wek avêtina şekir di qedehê de û tevdana wê tevî ku şekir tune ye, mîna ku bi çetalê xwarina di firaqê de dixwe tevî ku xwarin tune ye, mîna ku bebekê di qedehê de dikarin wek mînak bî dayîn. Reftara armanckirî 2.4.4.4. reftarên lîstika tematîk ên ku tê wateya bi mijar dihevin. Wek mînak dikare lîstika malbatîyê bî dayîn. Ji bo reftara armanckirî 2.4.4.4. kirinên wek girtina rola bijîşkî di temayeke lîstikê de, girtina rola dayikê di temayeke lîstika malbatîyê de, dayîna rola nexweşî ji kesekî din re di temayeke lîstikê de, girtina rola tamîrkarî di temayeke lîstikê de dikarin wek mînak bî dayîn. Ji bo reftara armanckirî 2.4.4.5. zincîra kirinan a di çarçoveya bi hev re têkildar de ji aliyê tişt, kes an bûyerê ve dihevin, ku wek şemaya pirjimar tê binavkirin. *Ji bo reftara armanckirî 2.4.4.5. kirinên wek têkirina bebekê, hejandina wê, razandina wê; ajotina erebê, park kirina wê, qezakirandina wê; ajotina ambulansê, siwarkirina nexweşî li ambulansê û birina wî bo nexweşxaneyê dikarin wek mînak bî dayîn. *Ji bo reftara armanckirî 2.4.4.6. lîstina karakterê filma anîmasyonê dikare wek mînak bî dayîn.

Di beşa lîstika civakî de; Armanc û reftarên armanckirî yê têkildar, di dema lîstinê de beşdariya civakî armanc dîkin. Ev reftarên armanckirî ew reftarên armanckirî ne ku di yelpazeyekê de tîne pêkanîn, ku ji nefarqbûna hebûna kesên din di heman dorhêlê de dest pê dike û heta nîşandana kirinên lîstikê di nav têkiliya civakî ya bi kesên din re dirêj dibe. Pêdivî ye ku hevdem ligel nirxandina reftarên armanckirî lê belê di demên cuda de nirxandina lîstika simbolîk bî kirin. Di nirxandina armanc û reftarên armanckirî yê têkildar de divê ligel kes bi kêmî kesek wek hevalê lîstikê cih bigire. Di nirxandin an hînkirina reftarên armanckirî de, pîvana dûrbûna ji perwerdekar, mezin an hevsalekî dikare wek dûrbûna kes ji kesê din 50 cm an 1 gav bî diyarkirin, pîvana nêzîkbûnê jî dikare wek rûniştina li hember hev di dûrahiya 50 cm an 1 gav û kêmtir de ji kesê din bî diyarkirin. Di nirxandina armanc û reftarên armanckirî yê têkildar de pêdivî ye ku lîstokên li gorî asta lîstika simbolîk a kes bî hilbijartin. Di nirxandina armanc û reftarên armanckirî yê têkildar de divê dorhêlên ku xwedî taybetmendiyên dorhêla nirxandinê ne, ya ku di nirxandina armancên lîstika simbolîk de tê bikaranîn, bî bikaranîn. Di nirxandin û hînkirina armanc û reftarên armanckirî yê têkildar de tê pêşniyarkirin ku lîstokên hevşewê yê lîstokên ku kes hilbijartine bî bikaranîn. Tê pêşniyarkirin ku reftarên armanckirî yê hatine armanckirin, ligel reftarên armanckirî yê lîstika simbolîk bî hînkirin. Di hînkirina reftarên armanckirî de nêzîkatîyên destwerdana pêşketinî û reftarî yê xwezayî yê bi bingeha zanistî tîne pêşniyarkirin. Herwiha nêzîkatîyên destwerdanê yê dêûbav-navendî jî dikarin bî tercîhkirin. Tê pêşniyarkirin ku reftarên armanckirî bo dorhêlên cuda (mal, kreş hwd.) û kesên cuda (dêûbav, xwişk-bira, hevsal hwd.) bî giştîkirin.

Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
2.5.1. Bi çavdêrîkirinê di heman dorhêlê de lîstikê dilîze. Beş 2.5. Lîstika Civakî	2.5.1.1. Bi tiştêkî tenê û bêyî hevsa li dûrî perwerdekar bi tenê dilîze. 2.5.1.2. Bi çavdêrîkirina hevalê lîstikê ji dûr ve di asta temaşevaniyê de lîstikê dilîze.	Di hînkirina reftarên armanckirî yên armanca 2.5.1. de tê pêşniyarkirin ku teknîkên bihêz ên di danîna tîkiliya civakî ya bi kes re, wek teknîkên “teqlîdkirina” reftarên kes, “axaftina paralel” bîr bikaranîn. * Ji bo bikaranîna teknîka teqlîdkirînê dikare wek mînak bê dayîn ku di dema tîkiliya lîstikê ya bi kes re, bi wergirtina eynî tiştê ku kes girtiye destê xwe, eynî kirinên ku ew dike bîr nîşandan, û di vê demê de eynî deng an peyvên ku ew derdixe bîr teqlîdkirin. Di hînkirina armanca 2.5.1. de tê pêşniyarkirin ku reftarên armanckirî yên lîstika lîstika sade ya di beşa lîstika sembolîk de bi hev re bîr hînkirin. Di nîrxandina pêşî ya reftara armanckirî 2.5.1.1. de tê pêşniyarkirin ku mezînekî ku kes pê re nas e an hevsalekî wî cih bigire. Ji bo reftara armanckirî 2.5.1.1. kirina ajotina erebê bi serê xwe bêyî danîna tîkiliya civakî di dûrahiya 1 gav, 50 cm ji hevalê lîstikê an li quncikekî odeyê dikare wek mînak bê dayîn. Ev reftara armanckirî ew e ku kesên di koma temenê biçûk de yên ku sînardariyên tîkiliya civakî ya asta giran nîşan didin û cara pêşî dest bi wergirtina perwerdehiya piştgirî kirine, bi perwerdekar re her çend ji bo demeke kurt be jî bêyî nîşandana reftarên xwedûrxistina ji kesî di heman dorhêlê de bin. Ji ber vê yekê, her çend bi tenê û bi lîstokên ku eleqeyêke zêde nîşanî wan didin bilîzin jî, divê wek gihîştina asta lîstika bi cihgirtina di heman dorhêlê de bê nîrxandin. Ji bo reftara armanckirî 2.5.1.2. reftarên wek nêrîna li rûyê hevalê lîstikê yê ku di heman dorhêlê de lê li dûrî wî ye, an nêrîna li lîstoka di destê hevalê lîstikê de, her çend kêr daran be jî, dema ku bi lîstokê re kirinên lîstikê nîşan dide, dikarin wek mînak bîr dayîn.
Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
2.5.2. Lîstika paralel dilîze. Beş 2.5. Lîstika Civakî	2.5.2.1. Li nêzîkî hevalê lîstikê, bi lîstokên hevşewê yên lîstokên ku perwerdekar hîlbijartine lîstika paralel dilîze. 2.5.2.2. Bi hevalê lîstikê re li hember hev bi bikaranîna heman seta lîstokan lîstika bi rêz dilîze.	Di hînkirina reftarên armanckirî yên armanca 2.5.2. de, ligel modelbûnê, etîketkirin, bi devkî wesfîkirina kirinan û armanca danûstandinê tîne pêşniyarkirin. *Tê pêşniyarkirin ku reftarên armanckirî yên lîstika lîstika sade û lîstika hevgirtî yên di beşa lîstika sembolîk de bi hev re bîr hînkirin. Ji bo reftara armanckirî 2.5.2.1. divê di dorhêla lîstikê de li nêzîkî hevalê lîstikê lîstok hebin. Ji bo reftara armanckirî 2.5.2.1. reftarên lîstika paralel ên wek nêrîna li rûyê hevalê lîstikê yê ku heman lîstokê bikar tîne, nêrîna li lîstoka di destê wî de, bişîrîn, xwestina lîstoka di destê hevalê lîstikê de ji wî, dikarin wek mînak bîr dayîn. Ji bo reftara armanckirî 2.5.2.2. reftarên lîstika paralel ên wek îşaretîkirina lîstoka di destê hevalê lîstikê de an axaftina der barê lîstokê de dema ku di dûrahiya nêzîk de bi hevalê lîstikê re ye û li rûyê perwerdekar û li lîstoka di destê wî de dinêre; hîlbijartina lîstoka ku hevalê lîstikê hîlbijartiyê, şopandina rêzê di lîstikên li ser bingeha rêza li hember hev de, dikarin wek mînak bîr dayîn.

Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
2.5.3. Lîstika hevpar dilîze.	2.5.3.1. Bi hevalê lîstikê re di heman senaryoyê de di temayeke hevşêwe de lîstika hevpar dilîze. 2.5.3.2. Hevalê lîstikê tevî senaryoya ku bi xwe dest pê kiriye dike.	Di hînkirina reftarên armanckirî yên armanca 2.5.3. de tê pêşniyarkirin ku ligel reftarên armanckirî yên lîstina lîstika sembolîk a di beşa lîstika sembolîk de bîn hînkirin. Ji bo reftara armanckirî 2.5.3.1. lîstina rola xwe bi nîşandana ji yekê zêdetir kirinan bi lîstokên hevşêwe di nav heman temayê (bo nimûne lîstika malbatîyê), heman senaryoyê (bo nimûne çêkirina çayê ji bo hevalê lîstikê yê ku rola mêvanî dilîze) de (bo nimûne mîna ku wek xwedîmal derî vedike kirin, gotina merheba, amadekirina çayê, pêşkêşkirina wê) dikare wek mînak bê dayîn. Ji bo reftara armanckirî 2.5.3.2. kirinên wek plankirina bi hevalê lîstikê re di diyarkirina tema, senaryo û rolê de beriya lîstikê, dayîna rolê ji hevalê lîstikê re, bîrxistina rola wî dikarin wek mînak bîn dayîn.
Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
2.6.1. Amûrên danûstandina alternatîf ên li ser bingeha wêne, tişt an cîhazê bikar tîne. Beş 2.6. Danûstandina Alternatîf	2.6.1.1. Bi bikaranîna amûra danûstandina alternatîf tiştî, kirinê, agahiyê red dike. 2.6.1.2. Bi bikaranîna amûra danûstandina alternatîf tişt, kirin, agahî daxwaz dike. 2.6.1.3. Bi bikaranîna amûra danûstandina alternatîf bersivê dide.	Reftarên armanckirî yên armanca 2.6.1. dikarin ji bo kesên ku piştî qonaxa zarokatiyê di qonaxa xortaniyê an ciwaniyê de ne û negihîştine armancên di beşa duyemîn de yê ku danûstandina devkî derdixin holê û pêş de dibin, an jî dikarin di asteke sîncordar de danûstandina devkî deynin, bi armanca bersivdayîna hewcedariya danûstandinê û piştgirîkirina pêşketina danûstandinê bîn pêşniyarkirin. * Beriya nixandina van reftarên armanckirî divê reftarên armanckirî yên ziman û danûstandinê yê qonaxa beriya axaftinê yê kes bîn nixandin. Her çend di asteke sîncordar de be jî, bo nimûne tomakirina bikaranîna reftarên danûstandinê yê wek hereketê li gorî armanca danûstandinê, ji aliyê bikaranîna wan wek reftarên alîkar di piştgirîkirina danûstandina alternatîf de ve tê pêşniyarkirin. * Divê asta naskirina dîtbariyên têkildarî sembolên tiştan a kes û asta eleqeya wî ya bo cîhazên teknolojîk ên wek tabletê hwd. bê nixandin. * Di piştgirîkirina jêhatîbûnên danûstandina alternatîf de, ligel teknolojiyên alîkar ên ku sembolên tiştên rastîn an sembolên destlêdanbar dihevin, tê pêşniyarkirin ku cîhazên danûstandina alternatîf ên li ser bingeha teknolojiya bilind ên ku bersivdayîn û şîrovekirina di asta pirjimar de piştgirî dikin jî bîn bikaranîn.
Stûn 1		Stûn 2
3. Navê Modulê JÊHATÎBÛNÊN CIVAKÎ		
3. Armanca Modulê tê armanckirin.		Bi Modula Jêhatîbûnên Civakî re pêkanîna jêhatîbûnên civakî ji aliyê kesên ku kêmasiya aqilî heye ve
3. Beşên di Modulê de Çareserkirin		Danûstandin û Têkilî, Naskirin, Têgihîştin û Derbirîna Hestan, Rêvebirina Hest û Reftaran, Pirsgrêka Civakî
Di hînkirin û nixandina reftarên armanckirî yê di Beşa 1'ê de divê di dorhêlên xwezayî de bê xebitîn, heke şert ne guncaw bin divê dorhêlên şibandî bîn afirandin. Divê ji bo ku kes bikaribe jêhatîbûnê nîşan bide firsend bîn afirandin. Di hînkirina van reftarên armanckirî de dikare ji rêbazên wek çîroka civakî, hînkirina rasterast, modela vîdyoyê, nêzîkatiya pêvajoya hişî sûd bê wergristin. Reftarên armanckirî yê di Beşa 1'ê de ji bo kesên ku zimanê devkî heye û tune ye hatine nivîsandin. Ji bo kesên ku zimanê devkî heye divê hînkirina hereket, mîmîk û kirinan ligel derbirînen devkî bi hev re bê kirin. Divê reftarên armanckirî yê di Beşa 1'ê de bi tekezîkirina li ser danîna danûstandina kes bi kesên ku nas dike re bîn hînkirin. Armanc Reftarên Armanckirî		Ravekirin

Stûn 1	Stûn 2
3.1.1. Silav dide. 3.1.1.1. Bi dor û bera xwe ya nêzîk re bi bikaranîna hereket, mîmîk û kirinan silav dide. 3.1.1.2. Bi dor û bera xwe ya nêzîk re bi bikaranîna derbirînên devkî silav dide.	Di hînkirina reftarên armanckirî yên di armanca 3.1.1. de divê ji kes bê hêvîkirin ku bi derbirînên devkî yên wek “merheba”, “rojbaş”, “silav” hwd. û bi bikaranîna hereket/mîmîk/kirinan wek destdayîn, silava serf, hejandina destf hwd. silav bide.
Beş 3.1. Danûstandin û Têkilî 3.1.2. Xatirê xwe dixwaze. 3.1.2.1. Bi dor û bera xwe ya nêzîk re bi bikaranîna hereket, mîmîk û kirinan xatirê xwe dixwaze. 3.1.2.2. Bi dor û bera xwe ya nêzîk re bi bikaranîna derbirînên devkî xatirê xwe dixwaze.	Di hînkirina reftarên armanckirî yên di armanca 3.1.2. de divê ji kes bê hêvîkirin ku bi derbirînên devkî yên wek “bi xatirê te”, “oxir be”, “heta dîtîne” hwd. û bi bikaranîna hereket/mîmîk/kirinan wek destdayîn, silava serf, hejandina destf hwd. silav bide.
3.1.3. Danûstandinê deyne. 3.1.3.1. Bi bikaranîna hereket, mîmîk û kirinên guncaw danûstandinê dide destpêkirin. 3.1.3.2. Bi bikaranîna derbirînên devkî yên guncaw danûstandinê dide destpêkirin. 3.1.3.3. Bi bersivdayîna bi hereket, mîmîk û kirinên guncaw ji danûstandina ku kesê hember dest pê kiriye re danûstandinê berdewam dike.	Dema li ser armanc û reftarên armanckirî yên armancên 3.1.3. û 3.1.4. tê xebitîn divê nêzîkatiyeke tevayî bê hesabandin û bi awayekî hevdem bê xebitîn. Di reftarên armanckirî yên di armancên 3.1.3. û 3.1.4. de tê hêvîkirin ku kes bersivên ku ji aliyê civakî ve tên qebûlkin bide. Bo nimûne di 3.1.3.6. de, berdewamkirina danûstandinê ya kes bi bikaranîna peyva argo li hember rewşa ku kesê hember vedibêje ne rast e, ji ber ku ji aliyê civakî ve nayê qebûlkin.

Beş 3.1. Danûstandin û Têkilî 3.1.4. Li rêzikên danûstandinê dike.

Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
	3.1.3.4. Bi bersivdayîna bi derbirînên devkî yên guncaw ji danûstandina ku kesê hember dest pê kiriye re danûstandinê berdewam dike. 3.1.3.5. Bi bikaranîna hereket, mîmîk û kirinên guncaw danûstandina bi kesê hember re berdewam dike. 3.1.3.6. Bi derbirînên pirs û şîrove yê yên guncaw danûstandina bi kesê hember re berdewam dike. 3.1.3.7. Bi bikaranîna hereket, mîmîk û kirinên guncaw danûstandinê bi dawî dike. 3.1.3.8. Bi bikaranîna derbirînên devkî yên guncaw danûstandinê bi dawî dike.	Bi peyva “guncaw” a ku di reftarên armanckirî yên di armancên 3.1.3. û 3.1.4. de derbas dibe, di heman demê de tê diyarkirin ku kes ji bo hest û ramanên ku kesê hember di dema danûstandinê de nîşan dide bersivê bide. Bo nimûne ji bo reftara armanckirî 3.1.3.5., dema kesê hember bi rûyekî xemgîn bûyereke xerab a ku hatiye serê wî vedibêje, bersivdayîna kes bi kenê an bi tinazê ne rast e.
	3.1.4.1. Bi kesê hember re têkiliya çav datîne. 3.1.4.2. Bi mîhengkirina dûrahiya fîzîkî li gorî kesê hember danûstandinê datîne. 3.1.4.3. Bi bikaranîna hereket, mîmîk û kirinên guncaw nîşan dide ku guhdariya kesê hember dike. 3.1.4.4. Bi bikaranîna peyvên guncaw nîşan dide ku guhdariya kesê hember dike. 3.1.4.5. Di axaftina hember de bi wergirtina gotinê diaxive. 3.1.4.6. Bi bikaranîna tona dengî ya guncaw danûstandinê datîne.	
3.1.5. Di danûstandinê de derbirînên rêzgirtinê bikar tîne.	3.1.5.1. Ji bo wergirtina destûrê derbirînên guncaw bikar tîne. 3.1.5.2. Qalibên civakî yên li gorî çarçoveyan (kirîn, seredana nexweşî hwd.) bikar tîne. 3.1.5.3. Di danûstandinê de derbirînên rêzgirtinê bikar tîne.	Ji bo reftara armanckirî 3.1.5.1. derbirînên wek “Ez dikarim bistînim?”, “Hûn didin?” dikarin wek mînak bînin dayîn. Ji bo reftara armanckirî 3.1.5.3. derbirînên wek “Ji kerema xwe, tiştê nîne, biborîne, spas dikim, lêborîne dixwazim” dikarin wek mînak bînin dayîn. Li gorî hewcedariyên kes ev derbirînên rêzgirtinê dikarin bînin cûrbecûrkirin.

Beş 3.2. Naskirin, Têgihîştin û Derbirîna Hestan

Stûn 1	Stûn 2	Stûn 3	Stûn 4
	3.1.6. Jêhatîbûnên ku têkiliya civakî birêk dixin pêk tîne.	3.1.6.1. Rêzê digire. 3.1.6.2. Kelûpelên xwe parve dike. 3.1.6.3. Alîkariya hev dike. 3.1.6.4. Hevkariyê dike. 3.1.6.5. Berpirsiyariyên xwe bi cih tîne.	Di hînkirin û nirxandina reftarên armanckirî yên di armanca 3.1.6. de divê di dorhêlên xwezayî de bê xebitîn, heke şert ne guncaw bin divê dorhêlên şibandî bîn afirandin. Divê ji bo ku kes bikaribe jêhatîbûnê nîşan bide firsend bîn afirandin. Di hînkirina van reftarên armanckirî de dikare ji xebatên rol lîstinê sûd bê wergirtin. Ji bo reftara armanckirî 3.1.6.1. reftarên wek ketina rêzê, li rêzê hêvîkirin dikarin wek mînak bîn dayîn.
	Armanc	Di hînkirina reftarên armanckirî yên di Beşa 2'yê de divê ji lîstikan, ji xebatên rol lîstinê hwd. sûd bê wergirtin. Di jêhatîbûnên naskirin û derbirîna hestan de reftarên armanckirî ji bo kesên ku zimanê devkî heye û tune ye hatine nivîsandin. Ji bo kesên ku zimanê devkî heye divê hînkirina hereket, mîmîk û kirinan ligel derbirînen devkî bi hev re bê kirin Reftarên Armanckirî	Ravekirin
	3.2.1. Hestan nas dike.	3.2.1.1. Hereket/mîmîkên ku hestan diyar dikin teqlîd dike. 3.2.1.2. Hestan li ser dîtbariyan nîşan dide. 3.2.1.3. Hestên ku di dîtbariyê de cih digirin dibêje. 3.2.1.4. Hesta ku jê re tê gotin bi bikaranîna hereket/mîmîkên xwe nîşan dide.	
	3.2.2. Ji hestên xwe û yên kesên din re bersiva guncaw dide.	3.2.2.1. Hereket/mîmîkên ku hestan diyar dikin teqlîd dike. 3.2.2.2. Hestan li ser dîtbariyan nîşan dide.	Di reftarên armanckirî 3.2.2.1. û 3.2.2.2. de tê hêvîkirin ku kes ji hesta xwe ya wê gavê ya ku di dema danûstandinê de nîşan dide re bersivê bide. Bo nimûne derbirîna kêfxweşiya kes bi tonek dengî ya coşdar û rûyekî bişirî bersiveke rast e.
Stûn 1	Stûn 2		
Beş 3.2. 3.2.2.3. Hestên ku di dîtbariyê de cih digirin dibêje. 3.2.2.4. Hesta ku jê re tê gotin bi bikaranîna hereket/mîmîkên xwe nîşan dide.	Di reftara armanckirî 3.2.2.3. de tê hêvîkirin ku kes ji hesta ku kesê hember di dema danûstandinê de nîşan dide re bersivê bide. Bo nimûne dema kesê hember digirî, nîşandana wî ku wî fêm kiriye bi rûyekî xemgîn bersiveke rast e.		
Di hînkirin û nirxandina reftarên armanckirî yên di Beşa 3'yê de divê ji dorhêlên şibandî û senaryoyên avakirî sûd bê wergirtin. Reftarên armanckirî yên di Beşa 3'yê de ji bo kesên ku zimanê devkî heye û tune ye hatine nivîsandin. Ji bo kesên ku zimanê devkî heye divê hînkirina hereket, mîmîk û kirinan ligel derbirînen devkî bi hev re bê kirin. Armanc Reftarên Armanckirî	Ravekirin		

Stûn 1	Stûn 2
Beş 3.3. Rêvebirina Hest û Reftaran 3.3.1. Ji daxwazên ku ji 3.3.1.1. Daxwaz/reftarên guncaw û ne kesên din tên re bersiva guncaw ji hev cuda dike. guncaw dide. 3.3.1.2. Ji bo diyarkirina ku daxwaza kesî qebûl kiriye hereket/mîmîk û kirina guncaw bikar tîne. 3.3.1.3. Ji bo diyarkirina ku daxwaza kesî qebûl kiriye peyv/hevoka guncaw bikar tîne. 3.3.1.4. Ji bo diyarkirina ku daxwaza kesî red kiriye hereket/mîmîk û kirina guncaw bikar tîne. 3.3.1.5. Ji bo diyarkirina ku daxwaza kesî red kiriye peyv/hevoka guncaw bikar tîne.	

Di hînkirin û nixandina reftarên armanckirî yên di Beşa 4'ê de divê ji dorhêlên şibandî, dîmenên vîdyoyê, bûyerên mînak û senaryoyên avakirî sûd bê wergirtin.

Stûn 1	Stûn 2
3.3.2. Tercîhên xwe bi awa- 3.3.2.1. Tercîhên xwe bi hereket/ yekî guncaw derdibire. mîmîk, kirin, amûrên danûstandina alternatîf nîşan dide. 3.3.2.2. Tercîhên xwe bi bikaranîna peyvyan derdibire.	
Beş 3.3. Rêvebirina Hest û Reftaran 3.3.3. Ji rewşên ne- 3.3.3.1. Dema çewtiyekê dike bersiva erênî re bersiva guncaw guncaw dide. dide. 3.3.3.2. Dema hêrs dibe bersiva guncaw dide. 3.3.3.3. Dema neheqî lê tê kirin bersiva guncaw dide. 3.3.3.4. Dema tê redkirin bersiva guncaw dide. 3.3.3.5. Dema tinaz pê tê kirin bersiva guncaw dide. 3.3.3.6. Dema rastî zoretiya hevsalan tê bersiva guncaw dide. 3.3.3.7. Dema çalakîyên ku hewcedarî pêşbaziye ne winda dike bersiva guncaw dide.	Ji bo armanca 3.3.3. divê ji nav bersivên wek lêborînxwestin, jimartina heta 10, dûrketina ji dorhêlê, ragihandina ji mezinî re, derbirîna ji kesê hember re ya ku xemgîn bûye an hêrs bûye, yên ku li gorî çarçoveyê û performansa kes guncaw in bên hilbijartin. Bo nimûne dema di rewşekê de dûrketina kes ji dorhêla ku lê ye dema tinaz pê tê kirin dikare bersiveke qebûlbar be, di rewşeke din de mayîna wî di dorhêla ku lê ye û jimartina heta 10 di hundirê xwe de bersiveke qebûlbar e.

Armanç	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
Beş 3.4. Çareserkirina Pirsgerêka Cîvakî 3.4.1. Pirsgerêkên cîvakî yên ku di jiyana rojane de rastî wan tê çareser dike.	3.4.1.1. Dibêje ka pirsgerêka ku di jiyana rojane de rastî wê tê çî ye. 3.4.1.2. Der barê pirsgerêka ku di jiyana rojane de rastî wê tê de pêşniyarên çareseriyê dike. 3.4.1.3. Pêşniyarên çareseriyê yên têkildarî pirsgerêkên ku di jiyana rojane de rastî wan tê pêk tîne. 3.4.1.4. Dibêje ka pêşniyarên çareseriyê di çareserkirina pirsgerêkê de bi bandor in an na.	Ji bo armanca 3.4.1. bi afirandina rewşên pirsgerêkî yên wek "Dema tu bi hevalê xwe re topê dilîzî bi şaşî te camê xaniyekî şikand. Tu çî dikî?", "Hevalê te bêtî destûrê pênuşa te girt. Tu çî dikî?" xebat tene kirin. Dema pêwîst be dikare di dorhêlên şibandî de cih ji xebatên modelbûn û rol lîstinê re jî bê dayîn.

Ravekirinên Giştî yên Têkildarî Modulê

Wek ku dikare ji bo reftarên armanckirî yên di beşa xwendin-nivîsandina zû de hînkirina rasterast bê kirin, divê ev jêhatîbûn bi lîstik û çalakîyên xweş jî bi awayekî bibandor û mayînde bên pêşxistin. Beşa rêzimanê li gorî mijaran hatiye dabeşkirin. Rêzeke ji hêsan ber bi zehmet ve nehatiye şopandin. Mamoste dikare li gorî bernameya dersê û performansa kes armancan hilbijêre. Ji bo reftarên armanckirî yên ku hewcedariya polînkirin û rêzkirinê ne divê şema bên bikaranîn. Jêrenota têkildarî ravekirinên ku di beşa Têgihîştina Ya Tê Xwendin de (*) hene: *Ji kes dikare pirsên têgihîştina nivîsê di 3 cureyan de bên pirsîn. Ev in; pirsên ku bersiva wan di nivîsê de heye, pirsên encamgirtinê, pirsên zanîn û tecrubeyê. Pirsên ku di nivîsê de hene: Ew pirs in ku bersiva wan di nivîsê de bi hevokê de bi awayekî eşkere tê derbirîn. Pirsên encamgirtinê: Ew pirs in ku bersiva wan di nivîsê de di nav hevokê de bi awayekî eşkere nayê derbirîn, û hewceyî wê ne ku xwendevan beşên cûrbecûr ên nivîsê bikar bîne û di navbera bûyeran de tîkiliyê dayne. Pirsên ku li ser bingeha zanîn û tecrubeyan in: Ew pirs in ku hewceyî wê ne ku xwendevan zanîn û tecrubeyên xwe bi bûyerên di nivîsê de re bigihîne hev û bersiv bide.

Stûn 1
4. Navê Modulê XWENDIN Û NIVÎSANDIN
Bi Modula Xwendin û Nivîsandinê re tê armanckirin ku kesên ku kêmasiya aqilî heye di jêhatîbûnên xwendin-nivîsandina zû, xwendin û nivîsandina pêşî, 4. Armanca Modulê xwendin û nivîsandina fonksiyonel, rêziman, têgihîştina ya tê xwendin, têgihîştina ya tê guhdarîkirin, vegotina nivîskî de bi ser bikevin.
Xwendin-Nivîsandina Zû, Xwendin û Nivîsandina Pêşî, Xwendin û Nivîsandina Fonksiyonel, Rêziman, Têgihîştina Ya Tê Xwendin, 4. Beşên di Modulê de Têgihîştina Ya Tê Guhdarîkirin, Vegotina Nivîskî

Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
4.1.1. Taybetmendiyên dengî yên peyvan ji hev cuda dike. Beş 4.1. Xwendin-Nivîsandina Zû	4.1.1.1. Dibêje ku cotpeyvên tîn gotin eynî ne. 4.1.1.2. Dibêje ku cotpeyvên tîn gotin cuda ne. 4.1.1.3. Dibêje ka peyvên tîn gotin serwa ne an na. 4.1.1.4. Ji nav peyvên tîn gotin yê serwa dibêje. 4.1.1.5. Bi peyveke tîn gotin re peyveke serwa hildiberîne.	Ji bo armanca 4.1.1. dema bi helbest/tekerleme/stranan hînkirin tê kirin; 1. Divê helbest/tekerleme/stran ligel kesan bi hev re bîn gotin. 2. Piştî ku hûn dibêjin divê ji kes bê xwestin ku dubare bike. 3. Divê ji kes bê xwestin ku bi awayekî serbixwe bibêje. 4. Divê ji kes bê xwestin ku peyvên serwa bi awayekî rîtmîk bibêje. 5. Divê ji kes bê xwestin ku peyvên ku gotina wan dişibe peyvên serwa hilberîne. 6. Divê ji kes bê xwestin ku dengê ku di peyvên serwa de tê tezekkirin bibêje. Hûn dikarin vê armancê bi çîrokên ku peyvên serwa tê de hene jî bixebitin. Ji bo reftarên armanckirî 4.1.1.3., 4.1.1.4. û 4.1.1.5. divê ji helbest/tekerleme/mamîk/stranên ku peyvên serwa dihevin ji bo pêşxistina farqê serwayê sûd bê wergirtin, divê peyvên serwa bîn tezekkirin û bîn dubarekirin. Divê bal bê kişandin ku peyvên serwa bi kêmî bi 2 dengan bişibin hev. Peyvên kurt ji bo xebata serwayê guncawtir in. Ji bo reftara armanckirî 4.1.1.1. divê ji kes cotpeyvên ku bi hev re eynî ne (bing bing) an cuda ne (bing ding) bîn dayîn. Ev peyv dikarin peyvên bi wate bin (çok köç), herwiha dikarin peyvên bêwate (pit nit) jî bin. Ji bo reftara armanckirî 4.1.1.2. divê bi du peyvan xebat bê kirin. Ji bo reftara armanckirî 4.1.1.3. sê peyv tîne dayîn. Ji van du heb bi hev re serwa ne, yek jî ne serwa ye. Divê ji kes bê hêvîkirin ku ji hev cuda bike ka kîjan du heb serwa ne. Ji bo reftara armanckirî 4.1.1.4. divê peyvên ku ji bo hilberîna peyva serwa guncaw in bîn bikaranîn û divê bal bê kişandin ku peyvên kurt bin (bo nimûne baş, taş, kaş, yaş hwd.).
Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
4.1.2. Taybetmendiyên kîteyî yên peyvan ji hev cuda dike.	4.1.2.1. Peyvên tîn gotin li kîteyên wan vediqetîne. 4.1.2.2. Kîteya pêşî ya peyveke tîn gotin dibêje. 4.1.2.3. Kîteya dawî ya peyveke tîn gotin dibêje.	Ji bo reftara armanckirî 4.1.2.1. divê di destpêkê de bi peyvên kurt xebat bîn kirin. Di dema xebatan de girîng e ku pêşî modelbûn bê kirin. Dema li kîteyan tîn veqetandin, divê di her kîteyekê de di heman demê de bi çepikan, bi destî li maseyê xistin an bi lingî li erdê xistin kîte bîn tezekkirin.
4.1.3. Taybetmendiyên deng- Beş 4.1. Xwendin-Nivîsandina Zû birin ên peyvan ji hev cuda dike.	4.1.3.1. Dibêje ka du peyvên tîn gotin bi heman dengî dest pê dikin an na. 4.1.3.2. Dibêje ka du peyvên tîn gotin bi heman dengî diqedin an na. 4.1.3.3. Ji nav sê peyvên tîn gotin peyvên ku bi heman dengî dest pê dikin dibêje. 4.1.3.4. Ji nav peyvên tîn gotin peyvên ku bi heman dengî diqedin dibêje. 4.1.3.5. Bi peyva tîn gotin re peyveke ku bi heman dengî dest pê dike dibêje. 4.1.3.6. Dengê pêşî yê peyva tîn gotin dibêje. 4.1.3.7. Bi peyva tîn gotin re peyveke ku bi heman dengî diqede dibêje. 4.1.3.8. Dengê dawî yê peyva tîn gotin dibêje.	Di hînkirina armanca 4.1.3. de divê ji bo ku kes ji naveroka wezîfeya ku ji wan tê hêvîkirin fêhm bikin, pêşî bê guman modelbûn bê kirin. Dema tê nixandîn jî divê li ser maddeyên mînak bê ravekirin ka di maddeya têkildar de çî tî xwestin. Di hînkirin û nixandina armanca 4.1.3. de pêdivî ye ku bi peyvên ku kes bi wan re nas in bê xebitîn. Peyvên ku wateya wan nizanin, dibin asteng ku ew wezîfeyê fêhm bikin û li ser taybetmendiyên dengî yên peyvan hûr bibin. Di hînkirina armanca 4.1.3. de divê ferqa di navbera deng û herfê de bê zanîn. Dema tê hînkirin û tê nixandîn ne herf, lê belê deng tîne tezekkirin. Herwiha hin herf xwedî ji yekî zêdetir deng in. Bo nimûne herfa “k” wek ku di peyvên “kar ve kel” de ye bi awayekî cuda tê dengdan. Bi heman awayî herfa “g” wek ku di peyvên “gel ve gol” de ye bi awayekî cuda tê dengdan. Di hînkirina armanca 4.1.3. de divê pêşî bi peyvên yek-kîteyî paşê jî bi peyvên du-kîteyî bê xebitîn. Divê bi peyvên sê û zêdetir kîteyî neyê xebitîn. Di hînkirina armanca 4.1.3. de divê pêşî bi dengên herfên bêdeng xebat bîn kirin. Ji bo reftarên armanckirî 4.1.3.3. û 4.1.3.4. sê peyv tîne dayîn.

Beş 4.1. Xwendin-Nivîsandina Zû

Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
	4.1.3.9. Bi avêtina dengê pêşî an dawî yê peyveke tê gotin ya mayî dibêje. 4.1.3.10. Bi zêdekirina dengê li destpêk an dawiya peyveke tê gotin peyva nû ya ku çêdike dibêje. 4.1.3.11. Bi guhertina dengê di peyva tê gotin de bi dengê din re peyva nû ya ku çêdike dibêje. 4.1.3.12. Dibêje ka peyveke kurt a ku bi veqetandina dengên wê tê gotin çî ye. 4.1.3.13. Peyveke kurt a tê gotin li dengên wê vediqetîne.	Ji van du heb bi heman dengî dest pê dikin diqedin, yek jî bi dengê cuda dest pê dike diqede. Divê bê hêvîkirin ku kes ji hev cuda bike ka kîjan du heb bi heman dengî dest pê dikin diqedin. Ji bo reftara armanckirî 4.1.3.9. di gotina ya mayî bi avêtina dengê pêşî de “taş aş”; di gotina ya mayî bi avêtina dengê dawî de jî “taş ta” dikarin wek mînak bîn dayîn. Ji bo reftara armanckirî 4.1.3.10. ji bo ku bi zêdekirina dengê li destpêka peyvê peyveke nû çêbike mînakên “aç taş; ev dev; çim içim” dikarin bîn dayîn, ji bo ku bi zêdekirina dengê li dawiya peyvê peyveke nû çêbike jî mînakên “su sus; bu bul; dev deve; gez gezi” dikarin bîn dayîn. Herwiha di vê reftara armanckirî de ji bo ku peyva ku tê hêvîkirin bê çêkirin jî peyveke bi wate be, divê dengê ku dê bê zêdekirin jî ligel peyvê bê dayîn. Ji bo reftara armanckirî 4.1.3.11. divê pêşî guhertina dengên pêşî, paşê dengên dawî û li pey wê jî dengên navîn bîn guhertin, bi vî awayî bê pêşdeçûn. Wek mînak “baş taş; baş bal; baş beş” dikare bê dayîn. Herwiha di vê reftara armanckirî de ji bo ku peyva ku tê hêvîkirin bê çêkirin jî peyveke bi wate be, divê dengê ku tê xwestin bê guhertin ligel dengê ku dê li şûna wî bê danîn bi hev re bîn dayîn.
4.1.4. Peyva nivîskî ya tê nîşandan dibêje.	4.1.4.1. Nivîsa bi wêne ya tê dayîn, bi peyva nivîskî re hev ber dike. 4.1.4.2. Wêneyê tê dayîn, bi peyva nivîskî re hev ber dike. 4.1.4.3. Ji nav peyvên nivîskî yên tîn dayîn peyva nivîskî ya tê xwestin nîşan dide. 4.1.4.4. Peyva nivîskî ya tê nîşandan dibêje.	Di hînkirina armanca 4.1.4. de divê peyvên ku kes pir caran rastî wan tê bîn hilbijartin. Ya ku ji bo vê armancê ji kes tê hêvîkirin, ne xwendina peyvê ye, lê belê naskirina peyvê ye bi rêya şiklê peyvê. Ji bo reftara armanckirî 4.1.4.1. der barê mijarekê de (bo nimûne fêkî, cil hwd.) du set tîne amadekirin, yek wêne/nivîs û yek jî tenê ji nivîsê pêk tê. Divê hejmara kartên di nav van setan de li gorî taybetmendiyan hişî yên kes bê birêxistin. Divê ji kes bê xwestin ku nivîsan bi peyva nivîskî ya bi wêne ya guncaw re hev ber bike.

Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
4.1.5. Taybetmendiyên nivîsê ji hev cuda dike. Beş 4.1. Xwendin-Nivîsandina Zû	4.1.5.1. Aliyê nivîsê yê ji çepê ber bi rastê ve nîşan dide. 4.1.5.2. Aliyê herikîna rêzikên di nivîsê de ya ber bi jêr ve nîşan dide. 4.1.5.3. Dibêje ka di hevokeke ku bi awayekî nivîskî tê dayîn û 2-5 peyvên diheviyê de çend peyv hene. 4.1.5.4. Herfan ji nav şiklên din ên mîna herfan nîşan dide. 4.1.5.5. Dibêje ka di peyveke ku bi awayekî nivîskî tê dayîn û 2-6 herfan diheviyê de çend herf hene. 4.1.5.6. Di nav nivîsê de herfeke mezin nîşan dide. 4.1.5.7. Di nav nivîsê de herfeke biçûk nîşan dide. 4.1.5.8. Dibêje ka di nav nivîseke kurt a ku bi awayekî nivîskî tê dayîn û 2-4 hevokan diheviyê de çend hevok hene. 4.1.5.9. Di nav nivîsê de nîşanên xalbendiyê yên bingehîn nîşan dide. 4.1.5.10. Ji nav peyvên ku bi awayekî nivîskî têne pêşkêşkirin peyva ku bi peyva tê nîşandan re eynî ye nîşan dide. 4.1.5.11. Di nav peyvê de herfên ku eynî hev in nîşan dide. 4.1.5.12. Peyva tê gotin ji nav rewşa nivîskî ya peyvên bi dirêjahiyên cuda nîşan dide.	Ji bo armanca 4.1.5. girîng e ku kes pir caran rastî materyalên nivîskî bîn û bikaribin bigihîjin wan. Divê di hemû çalakîyan de û bi taybetî di dema çalakîyên xwendina pirtûkê de bi tekezkirina li ser taybetmendiyên nivîsê farqêbûna nivîsê bê pêşxistin (bo nimûne bi nîşandana nivîsa li ser rûpelê û bi gotina "Ez ji vir dest bi xwendinê dikim." û bi şopandina nivîsê bi tiliyê ji bo demekê dikare aliyê nivîsê yê ji çepê ber bi rastê ve bê tekezkirin. Herwiha bi gotina "Binêre, li vir nîşaneke pirsê ya pir mezin heye!" dikare şiklên nîşanên xalbendiyê bîn tekezkirin). Ji bo reftara armanckirî 4.1.5.3. carinan li ser materyalên nivîskî şopandina bi tiliyê û nîşandana rewşa nivîskî ya peyva tê gotin bi tiliyê ji bo pêşxistina têgeha peyvê ya kesa girîng e. Ji bo reftara armanckirî 4.1.5.4. divê bi pêşkêşkirina 3-4 dîtbarîyan ên ku yek herf û yê din jî şiklên mîna herfê ne (? , < , ± , ω , j , † hwd.) nixandîn bê kirin. Ji bo reftara armanckirî 4.1.5.10. divê bi pêşkêşkirina 2-3 peyvên ku nivîsandina wan dişibe peyva armanckirî (bo nimûne kûmûr) lê cuda ne (kemer, kûrûk, kûme hwd.) ligel eynî peyva armanckirî, ji kes bê xwestin ku peyva ku eynî ye ji hev cuda bike. Ji bo reftara armanckirî 4.1.5.12. ji kes re peyveke ku dengdana wê dirêj (bo nimûne sandalye) an kurt (bo nimûne su) e tê gotin û jê tê pirsîn ka ev peyv dikare kîjan ji nav 2-3 peyvên ku jê re têne nîşandan be. Wek mînak ji kes re du kart ên ku peyvên "sandalye" û "su" li ser hatine nivîsandin têne nîşandan û bi dayîna fermaneke wek "Li gorî te di kîjanê de sandalye hatiye nivîsandin?" tê nixandîn ka kes ji vê yekê farq e an na ku divê rewşa nivîskî ya peyveke ku dengdana wê dirêj e jî dirêj be.
Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
4.2.1. Dengê tê nasandin ji hev cuda dike. Beş 4.2. Xwendin û Nivîsandina Pêşî	4.2.1.1. Dîtbariyên peyvên ku bi dengê tê nasandin dest pê dikin nîşan dide. 4.2.1.2. Dengê ku peyvên bi dengê tê nasandin dest pê dikin pê dest pê dikin dibêje. 4.2.1.3. Dîtbariyên peyvên ku bi dengê tê nasandin diqedin nîşan dide. 4.2.1.4. Dengê ku peyvên bi dengê tê nasandin diqedin pê diqedin dibêje.	Reftarên armanckirî 4.2.1.1. û 4.2.1.3. dikarin bi jêhatîbûnên hevberkirin û ji hev cudakirina dengên bîn pêkanîn. Divê pêşî bi hevberkirinê dest pê bê kirin. Ji bo kirandina hevberkirinê, bo nimûne divê bi nîşandana dîtbariyên du peyvên ku bi dengê tê nasandin dest pê dikin/diqedin û peyvên ku bi dengê tê nasandin dest pê dikin/diqedin, ji kes bê xwestin ku peyvên bibêje, li pey wê jî yê ku bi heman dengî dest pê dikin/diqedin (bi dengê tê nasandin) nîşan bide. Ji bo cudakirinê jî divê ji kes re seta ku ji dîtbariya du peyvên ku bi heman dengî dest pê dikin/diqedin û dîtbariya peyveke ku bi dengê tê nasandin dest pê dike/diqede pêk tê bê pêşkêşkirin. Ji bo her pêkanînekê divê peyvên ku ji bi kêmî çar setan pêk tên û dîtbariyên wan bîn bikaribin. Ji bo reftarên armanckirî 4.2.1.1. û 4.2.1.3. bi derxistina dengê tê nasandin dikare ferman bi awayê "Ya ku bi ... dest pê dike nîşan bide!" (cudakirin), "Yên ku bi ... dest pê dikin nîşan bide!" (hevberkirin) bê dayîn. Ji bo cudakirinê jî divê ferman wiha be: "Kîjan peyv bi ... dest pê nake? Nîşan bide!" Ev reftarên armanckirî dikarin li gorî asta hişî ya kes wek hîlbijartina peyvê ji nav sê dîtbarî an çar dîtbarîyan bîn birêxistin. Ji bo reftarên armanckirî 4.2.1.2. û 4.2.1.4. divê ji kes re peyv ligel dîtbariyên wan bîn pêşkêşkirin û bîn gotin. Dema tên gotin divê li ser dengê ku dê bê hînîkirin bê tekezkirin. Her çend rêza hînîkirina koman dengên di bernameya hînîkirinê de bê diyarkirin jî, divê di rêzkirina dengên ku dê bîn nasandin de dengên ku kes dikare derxe li ber çavan bîn girtin.

Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
4.2.2. Dengê tê nasandin dixwîne.	4.2.2.1. Herfa biçûk a dengê tê nasandin dixwîne. 4.2.2.2. Herfa mezin a dengê tê nasandin dixwîne.	Ligel xebatên ku ji bo armanca 4.2.2. têne kirin, divê bal bê kişandin ku kes dema dixwîne rast rûne û pirtûkê/defterê di dûrahiyeke li gorî dûrahiya dîtina xwe de bigire. Ji bo armanca 4.2.2. dema deng tê nasandin divê bê guman têkilî bi yê ku di qonaxa cudakirina dengê tê nasandin de hatine kirin re bê danîn.
Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
4.2.3. Dengê tê nasandin bi herfên bingehîn ên rast dinivîse. Beş 4.2. Xwendin û Nivîsandina Pêşî	4.2.3.1. Herfa biçûk a dengê tê nasandin bi nêrîna li modelê bi herfa bingehîn a rast dinivîse. 4.2.3.2. Herfa mezin a dengê tê nasandin bi nêrîna li modelê bi herfa bingehîn a rast dinivîse. 4.2.3.3. Dengê tê nasandin dema tê gotin dinivîse.	Ji bo armanca 4.2.3. divê bal bê kişandin ku kes dema dinivîse bi awayekî ku ber bi deftera xwe ve xwar bibe û bi rehetî binivîse rûne û defterê di dûrahiyeke li gorî dûrahiya dîtina nivîsandina xwe de bigire. Ji bo reftarên armanckirî 4.2.3.1. û 4.2.3.2. divê der barê wê yekê de ku herfa ku tê xwestin bê nivîsandin çawa tê nivîsandin, li gorî hewcedariya kes bi qasî pêwîst modelbûnê bê kirin. Bi qasî ku kes herfê bi awayekî rêkûpêk di navbera rêzikan de dinivîse, ew qas jî girîng e ku herfê li gorî aliyê nivîsandinê û rêzikên wê binivîse. Ji ber vê yekê, dema modelbûnê tê kirin divê her carê xêzkirina herfê bi devkî bê vegotin. Paşê divê herfa ku tê xwestin kes di deftera xwe de binivîse wek mînakê bê nivîsandin. Divê ji kes bê xwestin ku bi nêrîna li vê modelê binivîse. Heke kes piştî modelbûnê nikaribe herfê di navbera rêzikan de bide rûniştin, bi aliyê çewt dinivîse, cihên destpêk û dawiyê rast nake, divê nîşaneyên dîtbarî yê wek zelalkirina xêza rêzikê ji bo nivîsandina herfê, meşandina li ser xalan ji bo herfê, diyarkirina xalên destpêk û dawiyê, diyarkirina aliyê bi tîrê bînan bikanîn. Divê bi nîşandana herfê ku kes rast nivîsandine bi awayê “Te pir xweş nivîsandiye!” bê xurtkirin, û divê li ser herfê ku çewt nivîsandine neyê rawestîn. Ji bo reftara armanckirî 4.2.3.3. heke kes nikaribe dema dengê gotin binivîse, divê sembola dengê tê gotin ji bo demeke kurt bê nîşandan, paşê bê girtin û bi gotina dengî ya dubare ji wî bê xwestin ku binivîse. Piştî ku nivîsand jî divê herfa ku nivîsandiye bi modela ku hatiye nîşandan re bi vekirina wê bê berhevdan.
4.2.4. Dengê tê nasandin, di nav kîte û peyvê de dixwîne.	4.2.4.1. Kîteyên ku ji dengên tînan nasandin tîne çêkirin dixwîne. 4.2.4.2. Peyvên ku ji kîteyên ku dengên tînan nasandin tê de hene pêk tînan dixwîne. 4.2.4.3. Wêneyên peyvên ku dixwîne nîşan dide.	Ji bo reftara armanckirî 4.2.4.1. dema kîte tîne xwendin, xwendina dengê tê nasandin bi dirêjkirinê û gihandina wê bi dengê din re stratejiyeke ku analîzkirinê hêsan dike. Ji bo reftarên armanckirî 4.2.4.1. û 4.2.4.2. divê bi gihandina dengê tê nasandin bi dengên berê hatine dayîn re bi qasî ku pêkan e kîte û peyvên bi wate bînan çêkirin, bînan xwendin û bînan nivîsandin.
Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
		Ji bo reftara armanckirî 4.2.4.2. dema peyv tîne xwendin jî divê qonaxên li kîteyan veqetîne-bixwîne-bigihîne hev-bixwîne bînan şopandin. Bo nimûne divê ji wî bê xwestin ku peyva ku ji kîteyên dizane hatiye çêkirin (lale, ela hwd.) bixwîne. Ji bo reftara armanckirî 4.2.4.3. hevberkirina peyvên tînan xwendin bi wêneyên wan re, amadekariyek e ji bo jêhatîbûna têgihîştina ya tê xwendin.

Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
4.2.5. Dengê tê nasandin, di nav kîte û peyvê de Beş 4.2. Xwendin û Nivîsandina Pêşî bi herfên bingehîn ên rast dinivîse.	4.2.5.1. Kîteyên ku ji dengên tîn nasandin tîne çêkirin bi nêrînê dinivîse. 4.2.5.2. Kîteyên ku ji dengên tîn nasandin tîne çêkirin dema tîne gotin dinivîse. 4.2.5.3. Peyvên ku ji kîteyên ku dengên tîn nasandin tê de hene pêk tîn bi nêrînê dinivîse. 4.2.5.4. Peyvên ku ji kîteyên ku dengên tîn nasandin tê de hene pêk tîn dema tîne gotin dinivîse.	Ji bo reftarên armanckirî 4.2.5.2. û 4.2.5.4. nivîsandina dema tîne gotin, qonaxê girîng e di analîzkirina denga a kes de. Divê ev qonax neyê derbaskirin.
4.2.6. Dengê tê nasandin, di nav hevok û nivîsê de dixwîne.	4.2.6.1. Hevokên ku ji dengên tîn nasandin tîne çêkirin dixwîne. 4.2.6.2. Nivîsên ku ji dengên tîn nasandin tîne çêkirin dixwîne.	Ji bo armanca 4.2.6. divê ji peyvên ku dengê tê nasandin û dengên berê hatine dayîn tê de hene, hevok û nivîs bîn çêkirin. Ji bo ku hevok û nivîs bi wate bin, ji bo peyvên ku ji dengên ku kes hê fêr nebûye pêk tîn dikare wêne bê bikaranîn. Ji bo reftara armanckirî 4.2.6.2. xwendina dubare ya nivîsan hem ji pêşxistina leza xwendinê re hem jî ji têgihîştina ya tê xwendin re xizmet dike.
4.2.7. Dengê tê nasandin, di nav hevokê de bi herfên bingehîn ên rast dinivîse.	4.2.7.1. Hevokên ku dengên tîn nasandin tê de hene bi nêrînê dinivîse. 4.2.7.2. Hevokên ku dengên tîn nasandin tê de hene dema tîne gotin dinivîse.	Di dema hînkirina armanca 4.2.7. de divê bala kes ber bi rêzikên nivîsandinê ve bê kişandin, divê bê hînkirin ka kîjan rêzika nivîsandinê ye û bi çî armancî tê bikaranîn.
Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
4.2.8. Bi rêkûpêkî dinivîse. Beş 4.2. Xwendin û Nivîsandina Pêşî	4.2.8.1. Bi şopandina rêzikan dinivîse. 4.2.8.2. Bi hiştina valahiya guncaw di navbera peyvên de hevokê dinivîse. 4.2.8.3. Bi hiştina valahiya guncaw di navbera herfan de peyvê dinivîse. 4.2.8.4. Bi hiştina valahiya guncaw di navbera hevokan de nivîsê dinivîse.	Ji bo armanca 4.2.8. dikare birêxistinên defterê (diyarkirina rêzikan bi sor, rengînkirina bi veqetandina rêzîkê li duyan hwd.) bîn kirin. Dema ev reftarên armanckirî tîne hînkirin divê pêşî mînakên nivîsandina xweş ji kes re bîn nîşandan, kes bê motîfvekirin û modelbûn bê kirin ka dê çawa binivîse.
4.2.9. Bersiva pirsên ku der barê hevok û nivîsa ku dengê tê nasandin tê de heye de tîne pirsîn dide.	4.2.9.1. Piştî ku hevokên ku dengên tîn nasandin tê de hene dixwîne bersiva pirsên sade yê têkildarî hevokê dide. 4.2.9.2. Piştî ku nivîsên ku dengên tîn nasandin tê de hene dixwîne bersiva pirsên sade yê têkildarî nivîsê dide.	Di reftara armanckirî 4.2.9.1. de divê pirsên ku ji bo têgihîştina hevokê dê bîn pirsîn, li gorî her hêmanê hevokê bîn amadekirin. Ji bo reftara armanckirî 4.2.9.2. hebûna wêneyekî ku nivîsê vedibêje û axaftina der barê wêneyê de beriya ku nivîs bê xwendin, têgihîştinê hêsan dike. Divê pirs; der barê kirin, kes û tiştên ku di nivîsê de derbas dibin de bîn çêkirin, divê ber bi yekeya agahiyê ya ku di nivîsê de derbas dibe ve bin. Ji bo armanca ku hevok û nivîs bi wate bin, ji bo peyvên ku ji dengên ku kes hê fêr nebûye pêk tîn dikare wêne bê bikaranîn.
4.3.1. Peyva hatiye diyar- Beş 4.3. Xwendin û Nivîsandina Fonksiyonel kirin dixwîne.	4.3.1.1. Şiklê peyvê yê ku bi herfên biçûk hatiye nivîsandin dixwîne. 4.3.1.2. Şiklê peyvê yê ku herfa wê ya pêşî bi herfa mezin hatiye nivîsandin dixwîne. 4.3.1.3. Şiklê peyvê yê ku bi herfên mezin hatiye nivîsandin dixwîne. 4.3.1.4. Şiklê peyvê yê ku bi puntoya nivîsê û karakterê cuda hatiye nivîsandin dixwîne. 4.3.1.5. Peyvê, ji nav peyvên din ên ku nivîsandina wan naşibe wê nîşan dide. 4.3.1.6. Peyvê, ji nav peyvên din ên ku nivîsandina wan dişibe wê nîşan dide.	Dema li ser armanca 4.3.1. tê xebitîn divê ji bo her reftareke armanckirî pêvajoyê hînkirinê ya cuda bê plankirin. Girîng e ku kes ji bo her peyveke armanckirî ya hatiye hîlbijartin di hemû reftarên armanckirî yê hatine diyarkirin de bigihîje serbixwebûnê. Divê xebatên xwendina peyvê bi listikên wek tombalayê hwd. bîn berdewamkirin. Piştî her 10 peyvên tîn hînkirin divê bi çêkirina listeya peyvên a ku ev peyv çend caran tê de cih digirin nixandina şopandina pêşketinê bê kirin. Bi vê nixandina ku dê bê kirin re divê mamoste peyvên ku kes çewt xwendine diyar bike û li şûna ku derbasî peyva armanckirî ya pêş de bibe, divê vegere hînkirina peyvên ku çewt xwendine.

Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
4.3.2. Peyva hatiye diyarkirin bi dîtbariya wê re hev ber dike.	4.3.2.1. Ji nav dîtbariyên cuda dîtbariya ku aidî peyva tê hînkirin e nîşan dide. 4.3.2.2. Peyva ku dîtbariya wê tê nîşandan ji nav peyvên cûrbecûr nîşan dide.	Di hînkirina armanca 4.3.2. de divê bal bê kişandin ku dîtbariya ku ji bo peyva armanckirî tê hilbijartin dîtbariyeke ku kes dikare di jiyana xwe de rastî wê were û peyvê bi awayê herî guncaw wesf dike be. Dema xebatên bi vî rengî tene kirin divê di heman demê de bi kes re bi awayekî ku peyvhebûna wî pêş bixe têkilî bê danîn. Ji bo ku kes bikaribe peyvên ku fêr bûye di dorhêla rastî de bixwîne divê xebatên giştîkirinê bîn kirin, divê bi malbatan re hevkarî bê danîn û ji wan agahî bîn wergirtin.
4.3.3. Peyva hatiye diyar- Beş 4.3. Xwendin û Nivîsandina Fonksiyonel kirin dinivîse.	4.3.3.1. Dema peyv û dîtbariya ku aidî wê peyvê ye tene nîşandan peyvê dinivîse. 4.3.3.2. Dema bi nîşandana dîtbariya ku aidî peyvê ye peyv tê gotin dinivîse. 4.3.3.3. Dema peyv tê gotin dinivîse.	Ji bo reftara armanckirî 4.3.3.1. divê li gorî performansa kesan bi nîşaneyên zêdetir bê destpêkirin û ev nîşane divê gav bi gav bîn vekîandin. Ji bo kesên ku pirsîgîrêkên wan ên têkildarî girtina pênuşê û nivîsandinê hene, divê rewşa nivîskî ya peyvê li ser kaxizeke mezin bê dayîn û ji wî bê xwestin ku bi hevberkirina herfên di peyvê de ji nav kartên herfan, herfan li bin peyvê rêz bike, divê peyv dîsa bê xwendin û divê bê peydakirin ku kes peyvê bi vî awayî çêbike.
4.3.4. Peyva hatiye diyarkirin di nav hevok û nivîsê de dixwîne.	4.3.4.1. Peyva ku di nav hevokê de tê nîşandan dixwîne. 4.3.4.2. Peyvê dema di nav nivîsê de tê nîşandan dixwîne. 4.3.4.3. Hevokên ku ji peyva tê hînkirin û peyvên berê hatine dayîn pêk tên dixwîne. 4.3.4.4. Nivîsên ku ji peyva tê hînkirin û peyvên berê hatine dayîn pêk tên dixwîne.	Ji bo armanca 4.3.4. divê çîrokên avakirî bîn bikaranîn da ku kes bikaribe peyv û peyvên ku dixwîne di nav hevok û nivîsê de bixwîne. Di vê qonaxê de divê neyê hêvîkirin ku kes hemû hevokê an nivîsê bixwîne. Armanca hînkirina vê reftara armanckirî tenê ew e ku kes peyva ku fêr bûye di nav hevok an nivîsê de nas bike û li gorî çarçoveyê wateyê bide wê. Ji bo reftarên armanckirî 4.3.4.3. û 4.3.4.4. divê bal bê kişandin ku hevokên tene çekirin xwedî yekbûneke wateyî ya diyar bin. Herwiha ji bo ku kes bikaribe nivîsandinê di jiyana xwe de wek amûreke danûstandinê bikar bîne girîng e ku hevok hevokên ku bi vî awayî hatine çekirin bin.
4.3.5. Bersiva pirsên ku der barê hevok û nivîsa ku peyva tê hînkirin tê de heye de tene pirsîn dide.	4.3.5.1. Piştî ku hevokan dixwîne bersiva pirsên sade yên têkildarî hevokê dide. 4.3.5.2. Piştî ku nivîsan dixwîne bersiva pirsên sade yên têkildarî nivîsê dide.	
Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
4.3.6. Hevoka ku ji peyvên tene hînkirin tê çekirin dinivîse.	4.3.6.1. Hevokên ku ji peyva tê hînkirin û peyvên berê hatine dayîn pêk tên bi nêrînê dinivîse. 4.3.6.2. Hevokên ku ji peyva tê hînkirin û peyvên berê hatine dayîn pêk tên dema tene gotin dinivîse.	Ji bo armanca 4.3.6. divê piştî ku kes jêhatîbûna nivîsandina peyvan bi dest dixe, nivîsandina hevokê bê armanckirin. Ji bo kesê ku fêrî nivîsandina peyvê dibe divê di vê qonaxê de ji bo rêzîkên nivîsandinê yên ku ji bo qonaxa nivîsandina hevokê pêwîst in, wek hiştina valahiyên guncaw di navbera peyvan de, danîna xalê li dawiya hevokê, destpêkirina hevokê bi herfa mezin, modelkirin bîn kirin.

Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
4.3.7. Di jiyana rojane de Beş 4.3. Xwendin û Nivîsandina Fonksiyonel xwendina fonksiyonel bikar tîne.	4.3.7.1. Bi xwendina navên cih û odeyan diçe cihê ku dixwaze biçe li dibistanê. 4.3.7.2. Bi xwendina nivîsên ku di tabelayên li dibistanê de cih digirin dişopîne. 4.3.7.3. Bi xwendina nivîsên ku di affîş û tabelayên agahiyê yê li dorhêlê de cih digirin dişopîne. 4.3.7.4. Bi xwendina peyvên ku di listeya wî de cih digirin kirîne dike. 4.3.7.5. Li cihên wek restoran, şîranîxane, kafe hwd. bi xwendina menûyan xwarin-vexwarinê sipariş dike. 4.3.7.6. Bi xwendina nivîsên li ser wesayîtan veguhastinê diçe cihê tê xwestin. 4.3.7.7. Bi xwendina hişyarî, nivîs û nîşanên têkildarî ewlehiyê dişopîne. 4.3.7.8. Bi xwendina hişyarî, nivîs û nîşanên têkildarî tenduristiyê dişopîne.	Di armanca 4.3.7. de ji bo ku kes bikaribe pêkanînen jiyana rastîn ên ku fêr bûye di jiyana xwe de bikar bîne, divê piştî ku reftarên armanckirî tene hînkirin, malbat bîn rêberîkirin ku bi birina kes bo dorhêla rastîn giştîkirinê bikin.
Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
4.4.1. Herfan û taybetmendiyên dengnasî yê herfan ji hev cuda dike. Beş 4.4. Rêziman	4.4.1.1. Hejmara herfên di peyvê de dibêje. 4.4.1.2. Herfên di alfabe yê de bi rêza wan dibêje. 4.4.1.3. Peyvên tîn dayîn li gorî rêza alfabetîk rêz dike. 4.4.1.4. Dibêje ku alfabe ji herfên dengdêr û dengdar pêk tê. 4.4.1.5. Herfên dengdêr dibêje. 4.4.1.6. Herfên dengdar dibêje. 4.4.1.7. Herfên dengdêr wek dengdêra stûr û zirav polîn dike. 4.4.1.8. Dengdêrên stûr dibêje. 4.4.1.9. Dengdêrên zirav dibêje. 4.4.1.10. Herfên dengdar wek dengdarên hişk û dengdarên nerm polîn dike. 4.4.1.11. Dengdarên hişk dibêje. 4.4.1.12. Dengdarên nerm dibêje. 4.4.1.13. Ji cotpeyvên tîn dayîn peyvên ku rast hatine nivîsandin diyar dike.	Ji bo reftarên armanckirî 4.4.1.1., 4.4.1.2., 4.4.1.4., 4.4.1.6., 4.4.1.7., 4.4.1.8., 4.4.1.9., 4.4.1.11. û 4.4.1.12. divê bi armanca hêsanîkirina bîranîna kes bîrxistinên wek akronomî an akrostîş bîn bikaranîn. Akronomî: Çêkirina peyvekê ye ji herfên pêşî yê agahiya ku dê bê bîranîn (bo nimûne: fîstîkçî şahap). Akrostîş: Çêkirina hevokekê ye ji herfên pêşî yê peyvên ku dê bîn bîranîn.
4.4.2. Lihevhatinên dengdêran ji hev cuda dike.	4.4.2.1. Dibêje ku lihevhatinên dengdêran ên di peyvê de; lihevhatina dengdêran a mezin û biçûk in. 4.4.2.2. Taybetmendiyên lihevhatina dengdêran a mezin dibêje.	Ji bo destpêkirina hînkirina armanca 4.4.2. cudakirina taybetmendiyên dengnasî yê herfan şerta pêşî ye.

Beş 4.4. Rêziman 4.4.3. Bûyerên dengî ji hev cuda dike.

Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
	4.4.2.3. Peyvên ku li lihevhatina dengdêran a mezin tîn ên di nav hevokê de nîşan dide. 4.4.2.4. Ji bo peyvên ku li lihevhatina dengdêran a mezin tîn mînak dide. 4.4.2.5. Taybetmendiyên lihevhatina dengdêran a biçûk dibêje. 4.4.2.6. Peyvên ku li lihevhatina dengdêran a biçûk tîn ên di nav hevokê de nîşan dide. 4.4.2.7. Ji bo peyvên ku li lihevhatina dengdêran a biçûk tîn mînak dide.	
	4.4.3.1. Bûyerên dengî polîn dike. 4.4.3.2. Taybetmendiyên bûyerên dengî yê tîn xwestin dibêje. 4.4.3.3. Bûyera dengî ya tîn xwestin di nav hevokê de nîşan dide. 4.4.3.4. Bûyera dengî ya ku di nav hevokê de tîn nîşandan dibêje.	Ji bo destpêkirina hînkirina armanca 4.4.3. cudakirina taybetmendiyên dengnasî yê herfan şerta pêşî ye. Ji bo reftara armanckirî 4.4.3.4. divê pêşî ji kes bê xwestin ku hevokê bixwîne, paşê divê bûyera dengî ya ku di nav hevokê de cih digire ji kes re bê nîşandan û ji kes bê xwestin ku bibêje ka kîjan bûyera dengî ye. Ji bo reftarên armanckirî 4.4.3.4. û 4.4.3.5. dikare bi bikaranîna hevokên kes bi xwe an hevokên ku dema li ser wêneyekî diaxive çêdike li ser bûyerên dengî bê xebitîn.

Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
4.4.4. Taybetmendiye kîteyê ji hev cuda dike.	4.4.4.1. Peyveke tê dayîn bi veqetandina li kîteyên wê dinivîse. 4.4.4.2. Hejmara kîteyên di peyveke tê dayîn de dibêje. 4.4.4.3. Ji bo kîteyên yek, du, sê, çar herfî mînakên dide.	

Beş 4.4. Rêziman 4.4.6. Hêmanên hevokê ji hev cuda dike.

Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
4.4.5. Cureyên peyvan ên di hevokê de ji hev cuda dike.	4.4.5.1. Cureyên peyvan ên tîn xwestin pênasê dike. 4.4.5.2. Cureyê peyvê yê tê xwestin di nav hevokê de nîşan dide. 4.4.5.3. Cureyê peyvê yê tê xwestin bi bikaranîna wî di nav hevokê de dinivîse. 4.4.5.4. Valahiyên di hevokê de bi cureyê peyvê yê guncaw dagirtî dike. 4.4.5.5. Cureyên peyvan polîn dike.	Ji bo reftara armanckirî 4.4.5.4. divê piştî ku bi kêmî du cureyên peyvan tîne hînkirin xebat bên kirin. Dema hînkirina hemû cureyên peyvan tê kirin divê cureyên peyvan li gorî asta zehmetiyê bên rêzkirin û di hînkirina wan de divê ev rêz bê hesibandin.
	4.4.6.1. Hêmanên hevokê wek hêmanên bîngehî û hêmanên alîkar polîn dike. 4.4.6.2. Hêmanên bîngehî ên hevokê dibêje. 4.4.6.3. Hêmanên alîkar ên hevokê dibêje. 4.4.6.4. Hêmanên bîngehî ên hevokê pênasê dike. 4.4.6.5. Hêmanên alîkar ên hevokê pênasê dike. 4.4.6.6. Hêmana bîngehî a tê xwestin di nav hevokê de nîşan dide. 4.4.6.7. Hêmana alîkar a tê xwestin di nav hevokê de nîşan dide. 4.4.6.8. Bi bikaranîna hêmana alîkar a tê dayîn hevokê ava dike. 4.4.6.9. Hevokê li hêmanên wê vediqetîne.	Dema li ser armanca 4.4.6. tê xebitîn dikare bi destpêkirina ji hewcedariyên kesane yên kes, cureyên kirde, berkar û temamkerê bên bikaranîn. Ji bo reftara armanckirî 4.4.6.8. divê ji kes bê xwestin ku bi devkî û nivîskî hevokê ava bike. Wek ferman divê fermana "Hevokê ku tê de heye binivîse an bibêje!" bê dayîn.
Stûn 1		Stûn 2
4.4.7. Di nivîsên xwe de li rêzikên nivîsandinê dike. Beş 4.4. Rêziman		4.4.7.1. Herfên mezin li gorî rêzikên nivîsandinê dinivîse. 4.4.7.2. Jimaran li gorî rêzikên nivîsandinê dinivîse. 4.4.7.3. Peyvên hevedudanî li gorî rêzikên nivîsandinê dinivîse. 4.4.7.4. Kurtebêjan li gorî rêzikên nivîsandinê dinivîse. 4.4.7.5. Girêdekên "-de, -da, -ki, ne...ne" li gorî rêzikên nivîsandinê dinivîse. 4.4.7.6. Paşgira pirsê ya "mî" li gorî rêzikên nivîsandinê dinivîse. 4.4.7.7. Peyvên dubarekirin û xurtkirinê li gorî rêzikên nivîsandinê dinivîse.
4.4.8. Di nivîsên xwe de li nîşanên xalbendiyê dike.		4.4.8.1. Nîşanên xalbendiyê dibêje. 4.4.8.2. Fonksiyona nîşanên xalbendiyê dibêje. 4.4.8.3. Cihên vala yên di nivîsa tê dayîn de bi nîşanên xalbendiyê yên guncaw temam dike. 4.4.8.4. Dema nivîsê dinivîse nîşanên xalbendiyê yên guncaw bikar tîne.

Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
4.5.1. Hêmanên di avahiyên nivîsê de diyar dike. Beş 4.5. Têgihîştina Ya Tê Xwendin	4.5.1.1. Karaktera/karakterên sereke ya nivîsa kurgusal diyar dike. 4.5.1.2. Karakterên alîkar ên nivîsa kurgusal diyar dike. 4.5.1.3. Cihê ku bûyer lê diqewime ya di nivîsa kurgusal de diyar dike. 4.5.1.4. Dema ku bûyer tê de diqewime ya di nivîsa kurgusal de diyar dike. 4.5.1.5. Bûyerên sereke yên di nivîsa kurgusal de diyar dike. 4.5.1.6. Beşên ku tê de pênasêkirin tê kirin ên di nivîsa agahîdêr de diyar dike. 4.5.1.7. Beşên ku têkiliya sedem-encam tê de heye ên di nivîsa agahîdêr de diyar dike. 4.5.1.8. Beşên ku tê de berhevdan tê kirin ên di nivîsa agahîdêr de diyar dike. 4.5.1.9. Beşên ku tê de rêzêkirin tê kirin ên di nivîsa agahîdêr de diyar dike. 4.5.1.10. Beşên pirsêgîrêk-çareserî yên di nivîsa agahîdêr de diyar dike.	Nivîsa kurgusal; cureyên wek bîranîn, fabl, çîrok, efsane, roman hwd. dihevin. Nivîsa agahîdêr; cureyên wek nivîsên ku di pirtûkên dersê de cih digirin (pênasekirin, sedem-encam, pirsêgîrêk-çareserî, berhevdan, rêzêkirin), gotar, nivîsên quncikê hwd. dihevin. Ji bo armanca 4.5.1. bi armanca ku kes bikaribe hêmanên avahiya nivîsê diyar bike divê hînkirina avahiya nivîsê bê kirin. Di hînkirina avahiya nivîsê de divê tenê cureyek bê hînkirin, paşê divê derbasî cureyeke din a nivîsê bê bûn. Di hînkirina avahiya nivîsê de; a) divê beşên nivîsê, di şemayeke li gorî cureyê nivîsê de bên nasandin, b) divê bi xwendina nivîsekê hêmanên nivîsê di şemayê de bên dagirtin, c) divê kiriyara danîna di şemayê de li ser çend nivîsên ji heman cureyî di rûniştinên cuda de bê dubarekirin, d) paşê divê dîsa nivîsa heman cureyî bê dayîn û ji bo ku kes şemayê dagire jê re rêberî bê kirin. Divê ev pêvajoyê bi nivîsên cuda yên heman cureyî çend rûniştinên bê berdewamkirin. Divê ev hînkirin heta ku kes di kiriyara dagirtina şemayê de serbixwe bibe, bersiva rast bide pirsên têgihîştinê an nivîsê bi rêza wê bi awayekî ku hemû yekeyên agahiyê yên girîng bihevin vebêje, bê berdewamkirin. *Di dawîya rûniştinên tîrê kirin de divê pirsên têgihîştina nivîsê ji kesên bên pirsîn. Di hînkirina avahiya nivîsê de divê herwiha bi dayîna nivîsên ji cureyên cûrbecûr ji kes re bê farqêkirin ka nivîsa ku avahiya wê tê hînkirin ji kîjan cureyî ye.
4.5.2. Stratejiyên têgihîştina nivîsê yên beriya xwendinê pêk tîne.	4.5.2.1. Beriya xwendinê armanca xwendinê diyar dike. 4.5.2.2. Bi destpêkirina ji wêneyê di nivîsê de der barê naveroka nivîsê de texmînan dike. 4.5.2.3. Bi destpêkirina ji sernavê nivîsê der barê naveroka nivîsê de texmînan dike.	Têgihîştina nivîsê pêvajoyeke dînamîk e. Divê stratejiyên beriya xwendinê, di dema xwendinê de û piştî xwendinê bi hev re bên bikaranîn (bnr. Armancên 4.5.2., 4.5.3. û 4.5.4.). Divê bi xwendina ravekirinên ku ji bo van armancan hatine nivîsandin pêvajoyê bê pêkanîn. * Piştî ku pêvajoyê tê pêkanîn divê pirsên têgihîştina nivîsê ji kesên bên pirsîn.
Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
		Ji bo reftara armanckirî 4.5.2.1. divê ligel kesê bê nîqaşêkirin ka nivîsê de bi çî armanckirî bê xwendin (bo nimûne bidestxistina agahiyê der barê şêran de, derxistina kurteyê, dayîna bersiva pirsan, fêrbûna ka karekî çawa tê kirin hwd.). Bi vî awayî dikare xwendina bi armanca a kesê bê peydakirin. Ji bo reftarên armanckirî 4.5.2.2. û 4.5.2.3. divê bi destpêkirina ji dîtbarî û sernavî bê peydakirin ku kes der barê nivîsa ku de bê xwendin de nivîsê 1-2 deqîqeyan ji ber çavan derbas bike û divê texmînen wî bên wergirtin. Divê ji ber çavan derbaskirin, bi rêya xwendina sernavên di nivîsê de heke hebin, xwendina hevokên destpêkê yên nivîsê bê kirin. Divê texmînen ku ji kesê tene wergirtin bên nivîsandin, dema derbasî xwendina nivîsê tê bûn divê bi yên di nivîsê de re bên berhevdan.

Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
Beş 4.5. Têgihîştina Ya Tê Xwendin 4.5.3. Stratejiyên têgihîştina nivîsê yên di dema xwendinê de pêk tîne.	4.5.3.1. Agahiyên girîng ên di nivîsê de ji agahiyên negirîng vediqetîne. 4.5.3.2. Piştî ku her paragrafekê dixwîne der barê naveroka paragrafa pêş de texmînê dike. 4.5.3.3. Beşên ku fêhm nake bi hêdîkirina xwendina xwe dîsa dixwîne.	Ji bo reftara armanckirî 4.5.3.1. agahiyên girîng li gorî cureyê nivîsê diguherin. Yekeyên agahiyê yên girîng avahiya nivîsê pêk tînin. Bo nimûne yekeyên agahiyê yên girîng ên nivîsê ji cureyê çîrokê ev in; cih, dem, karakter, pirsgerêk, hewldanên ku ji bo çareserkirina pirsgerêkê têne kirin, encam û bersiva ku qehreman li hember bûyerê dide. Ji bo ku kes bikaribe agahiyên girîng, ji agahiyên negirîng veqetîne divê farqbûna avahiya nivîsê hebe. Herwiha divê mamoste bi ramana bi dengê bilind modelbûnê bike ka agahiyên girîng çawa têne diyarkirin. Dema agahiyên girîng têne diyarkirin divê an bin wan bê xêzkirin an jî di şemayeke li gorî avahiya nivîsê de (şemaya çîrokê, şemaya berhevdanê, şemaya têgehê, şemaya herikînê hwd.) bên danîn. Ji bo reftara armanckirî 4.5.3.2. divê di her paragrafeke nivîsê de beriya ku derbasî paragrafa pêş de bibe texmînên kes bên wergirtin û bi texmînên berê re berhevdan bê kirin. Bi vî awayî dikare beşdarî bê peydakirin ku kes yên di nivîsê de bi agahiyên xwe yên pêşî re bigihîne hev. Ji ber vê yekê, divê stratejiyên beriya xwendinê, di dema xwendinê de û piştî xwendinê bi hev re bên bikaranîn. Ji bo bidestxistina reftara armanckirî 4.5.3.3. ji kes re divê modelbûn û rêberî bê kirin. Di heman demê de divê mamoste rave bike ka çima wiha dike.
Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
4.5.4. Stratejiyên têgihîştina nivîsê yên piştî xwendinê pêk tîne. Beş 4.5. Têgihîştina Ya Tê Xwendin	4.5.4.1. Der barê nivîsê de nîqaş dike. 4.5.4.2. Di navbera texmînên xwe û naveroka nivîsê de berhevdanê dike. 4.5.4.3. Der barê nivîsê de pirsan hildiberîne. 4.5.4.4. Nivîsê bi devkî vedibêje. 4.5.4.5. Kurtiya nivîsê dinivîse.	Ji bo reftara armanckirî 4.5.4.2. divê texmînên ku beriya xwendinê û di dema xwendinê de têne kirin, piştî xwendinê bi naveroka nivîsê re bên berhevdan. Ji bo reftarên armanckirî 4.5.4.3., 4.5.4.4. û 4.5.4.5. zanîna avahiya nivîsê ya kes şerta pêşî ye. Ji bo reftara armanckirî 4.5.4.4. dema xebatên ber bi vegotina nivîsê ve têne kirin divê ji vegotina berhevkirî sûd bê wergirtin. Divê beşa pêşî ya nivîsê bi kes bê xwendin, bê vegotin, paşê beşa duyemîn bê xwendin û bê vegotin, paşê divê jê bê xwestin ku beşa yekem û duyemîn bi hev re vebêje. Ji bo ya mayî ya nivîsê divê ev xebat bi awayekî berhevkirî bê berdwamkirin. * Divê pirsên têgihîştina nivîsê ji kes bên pirsîn. Ji bo ku bikaribe alîkariya kes bike ku nivîsê bi devkî vebêje divê xebatên wek nivîsa ku agahiyên girîng ên bin wan xêzkirî tê de hene, şemaya ku yekeyên agahiyê yên girîng nîşan dide û bi pirsîna pirsan hwd. bên kirin. Ji bo reftara armanckirî 4.5.4.5. bi armanca ku bikaribe alîkariya kes bike ku nivîsê bi awayekî nivîskî kurt bike divê xebatên wek nivîsa ku agahiyên girîng ên bin wan xêzkirî tê de hene, şemaya ku yekeyên agahiyê yên girîng nîşan dide, bi pirsîna pirsan û formên kurteyê yên avakirî hwd. bên kirin.
4.5.5. Ji bo têgihîştina ya tê xwendin dîtbariyan bikar tîne.	4.5.5.1. Grafikên di nivîsê de bikar tîne. 4.5.5.2. Tabloyên di nivîsê de bikar tîne. 4.5.5.3. Şiklên di nivîsê de bikar tîne.	Ji bo reftarên armanckirî 4.5.5.1., 4.5.5.2. û 4.5.5.3. divê nivîsê bi grafik, bi tablo, bi şikl bên bikaranîn. Divê modelbûn bê kirin ka ev çavkaniyên referansê ji bo têgihîştina nivîsê çawa têne bikaranîn. Bo nimûne divê beşa têkildar a ku referansê dide grafikê bê xwendin, grafik ji ber çavan bê derbaskirin û beşa têkildar bi grafikê re bê berhevdan. * Divê pirsên têgihîştina nivîsê ji kes bên pirsîn.

Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
4.5.6. Fikra sereke û mijara nivîsê dibêje.	4.5.6.1. Mijara nivîsê dibêje. 4.5.6.2. Fikrên alîkar ên ku piştigiriya fikra sereke dikin dibêje. 4.5.6.3. Fikra sereke ya nivîsê dibêje.	Di nivîsên agahîdêr de dikare her paragrafêk xwedî fikreke sereke be. Lê belê di nivîsên kurgusal de, bi encamgirtina ji tevahiya nivîsê dikare fikra sereke bê dîtin. Dema dîtina fikra sereke di nivîsên kurgusal de tê hînîkirin, bin fikrên alîkar tê xêzkirin. Ev di şemayekê an dîtbariyekê de (bo nimûne bi xêzkirina maseyekê dikare fikrên alîkar li lingên maseyê, fikra sereke jî li ser maseyê bê nivîsandin) têne danîn. Divê bi axaftina der barê fikrên alîkar de bê gihîştin fikra sereke.
Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
4.5.7. Peyv û komên peyvên ên ku nû di nivîsê de fêr bûye li gorî wateya wan bikar tîne. Beş 4.5. Têgihîştina Ya Tê Xwendin	4.5.7.1. Peyvên ku wateya wan nizane îşaret dike. 4.5.7.2. Wateyên peyv/komên peyvên ên ku wateya wan nizane bi destpêkirina ji dîtbariyê texmîn dike. 4.5.7.3. Wateyên peyv/komên peyvên ên ku wateya wan nizane bi destpêkirina ji paragrafa têkildar texmîn dike. 4.5.7.4. Wateyên peyv/komên peyvên ên ku wateya wan nizane ji ferhengê dibîne. 4.5.7.5. Peyv/komên peyvên ên ku nû fêr bûye li gorî wateya wan bikar tîne.	Dema têgeh, biwêj, term, peyva nenas hwd. tê hînîkirin dikare rêbazên hînîkirinê yên cuda bînin bikaranîn. Yek ji van “Hînîkirina Rasterast” e. Divê bi bikaranîna ravekirinê sade, mînak, hemwate û diwateyan peyv ji bo kesan bînin pênasekirin. Yeka din jî “Şema” ne. Bi taybetî yek ji birêxerên şematîk ên ku herî zêde di hînîkirina peyvê de têne bikaranîn, torên wateyî ne ku alîkariya wan dikin ku têkiliya di navbera peyvên de fêr bikin. Di vê stratejiyê de peyveke diyar li navenda rûpelê/texteyê tê nivîsandin; paşê peyvên din ên têkildar, derbirîn, taybetmendî an mînakên têkildarî wê peyvê li ya mayî ya rûpelê têne nivîsandin û bi peyva li navendê re têne gihandin. Bi vî awayî wateya peyvê, bi taybetmendiyên wê yên têkildar tê pênasekirin. Ji bo reftara armanckirî 4.5.7.3. nîşaneyên çarçoveyê, xwendina hevoka ku peyveke nenas tê de heye û hevokên ku beriya vê hevokê û piştî wê tînin, stratejiyê girîng e di derxistina wateya peyvê de. Di vê stratejiyê de armanc ew e ku di hevokê de nîşaneyek bê dîtin ku hin agahiyan der barê wateya peyvê de peyda dike, wek mînak, di beriyê, berhevdanek an şibandinek, pênasekirinek an jî nû ve derbirînek ku wateya peyvê pêk tîne. Divê ji kesan re modelbûn bê kirin ka dê çawa nîşaneyên çarçoveyê yên ku di nav nivîsê de tînin dayîn bibînin. Ji bo reftara armanckirî 4.5.7.5. divê bê peydakirin ku kes peyv/komên peyvên ên ku nû fêr bûye di derbirîna xwe ya nivîskî de, di axaftina xwe de, di mînakên hevokan ên ku dide de bikar bîne.
4.6.1. Li rêzikên guhdarîkirinê dike.	4.6.1.1. Kesê ku diaxive bîdeng guhdarî dike. 4.6.1.2. Di dema guhdarîkirinê de bi kesê ku diaxive re têkiliya çav datîne. 4.6.1.3. Bala xwe dide gotinên kesê ku diaxive. 4.6.1.4. Bala xwe li ser gotinên kesê ku diaxive berdewam dike.	Di reftara armanckirî 4.6.1.4. de ji bo berdewamkirina balê dikare stratejiya xweşopandinê bê bikaranîn.
Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
4.6.2. Tiştê tê wesfîkirin, wêneyê tiştî, wêneyê kirin û bûyerê nîşan dide.	4.6.2.1. Tiştê tê wesfîkirin nîşan dide. 4.6.2.2. Wêneyê tiştê tê wesfîkirin nîşan dide. 4.6.2.3. Wêneyê kirina tê wesfîkirin nîşan dide. 4.6.2.4. Wêneyê bûyerê tê wesfîkirin nîşan dide.	Ji bo armanca 4.6.2. divê bal bê kişandin ku hêmanên hevpar ên wêneyê tê wesfîkirin û wêneyên ku wek mînak neyînî hatine hilbijartin pir neşibin hev. Divê bi tiştên/wêneyên tiştan ên ku li dor û bera nêzîk a kes in û ew nas dike dest bi hînîkirinê bê kirin.

Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
4.6.3. Fermanên ku di rûtîna Beş 4.6. Têgihîştina Ya Tê Guhdarîkirin rojane de têne dayîn bi cih tîne.	4.6.3.1. Fermanên ku di rûtîna rojane de jê re têne dayîn bi cih tîne. 4.6.3.2. Fermanên ku di rûtîna rojane de ji komê re têne dayîn bi cih tîne.	Ji bo armanca 4.6.3. divê bal bê kişandin ku ferman carekê bîr dayîn. Heke kes nikaribin bikin divê ferman bîr hêsan kirin. Ji bo reftara armanckirî 4.6.3.1. divê bi fermanên sade dest bi xebatê bê kirin. Divê guh bîr dayîn ku di fermanên tîr hîlbijartin de têgehên ku kes dizane bîr bikaranîn (bo nimûne “Du gavan ber bi pêş ve bimeşe! Paşê li dora xwe bizivire! Bi çeng sê gavan bavêje!”). Divê hejmara peyvên di hevokên fermanê de û hejmara fermanan li gorî performansên kesan bê diyarkirin.
4.6.4. Fermanên ku hewcedarî jêhatîbûnên guhdarîkirin û şopandinê ne bi rêza ku têne gotin bi cih tîne.	4.6.4.1. Fermanên ku jêhatîbûnên motora giştî di hewînî bi rêza ku têne gotin bi cih tîne. 4.6.4.2. Fermanên ku jêhatîbûnên xêzkirinê di hewînî bi rêza ku têne gotin bi cih tîne.	Ji bo armanca 4.6.4. divê li gorî performansê kes ferman, bi destpêkirina ji fermanên yekjimar ber bi fermanên pirjimar ve bîr zêdekirin. Divê kes têgehên di fermanên tîr dayîn de bizane. Ji bo reftara armanckirî 4.6.4.1. dikare fermanên wek “Topê bigire, sê gavan pêş de here, bavêje qutiyê!” bîr bikaranîn. Ji bo reftara armanckirî 4.6.4.2. divê ji kes re fermanên ku jêhatîbûnên wek nivîsandin, rengkirin, xêzkirin, îşaretkirin hwd. di hewînî bîr dayîn. Mînak: “Li ser wêneyê darê du sêvan xêz bike!”
4.6.5. Piştî ku vegotinên ji cureyên cûrbecûr ên ku wêneyên wan têne nîşandan guhdarî dike vedibêje.	4.6.5.1. Piştî ku vegotinên ji cureyê kurgusal guhdarî dike vedibêje. 4.6.5.2. Piştî ku vegotinên ji cureyê agahîdêr guhdarî dike vedibêje.	Ji bo reftara armanckirî 4.6.5.1. hûn dikarin kartên rêzkirî yê ku bûyereke vedibêjin an wêneyekî tenê yê ku çend bûyer tê de hene bikar bînin. Ji bo reftara armanckirî 4.6.5.2. vegotinên ji cureyê agahîdêr dikarin bibin; pênasekirina hebûnekê an cihêkî, berhevdana du hebûnan an du cihan, ravekirina pirsgerêkekê, sedem û çareserîya wê, vegotina rêza çalakiyeke ku bi rêza xwe tê kirin.

Beş 4.6. Têgihîştina Ya Tê Guhdarîkirin 4.6.8. Stratejiyên beriya guhdarîkirinê bikar tîne.

Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
4.6.6. Piştî ku vegotinên ji cureyên cûrbecûr ên ku wêneyên wan têne nîşandan guhdarî dike bersiva pirsên tîkildar dide.	4.6.6.1. Piştî ku vegotinên ji cureyê kurgusal guhdarî dike bersiva pirsên tîkildar dide. 4.6.6.2. Piştî ku vegotinên ji cureyê agahîdêr guhdarî dike bersiva pirsên tîkildar dide.	Di hînkirina armanca 4.6.6. de divê ji kesên ku jêhatîbûnên zimanê derbirîne tune ne bê xwestin ku bi nîşandana ji wêneyê bersiva pirsan bidin. Ji bo reftara armanckirî 4.6.6.1. cureyên nivîsa kurgusal; bîranîn, çîrok, fêb, efsane hwd. di hewînî. Ji bo reftara armanckirî 4.6.6.2. cureyên agahîdêr; dikarin di avahiyên pênasekirin, rêzkirin, sedem-encam, pirsgerêk-çareserî, berhevdanê de bin.
4.6.7. Ferqên di navbera hevok û nivîsên ku guhdarî kiriye dibêje.	4.6.7.1. Ferqên di navbera du hevokên ku guhdarî kiriye dibêje. 4.6.7.2. Ferqên di navbera du nivîsên kurt ên 3-4 hevokî yê ku guhdarî kiriye dibêje.	Ji bo reftara armanckirî 4.6.7.1. divê di navbera du hevokan de ferqekê bê diyarkirin (bo nimûne “Diya min ji min re hirkeyekê dihûne.” û “Diya min ji min re kazakekê dihûne.”). Ji bo reftara armanckirî 4.6.7.2. dikare hêmanên wek karakter, kirin, taybetmendiyên hwd. ên di nivîsan de bîr cudakirin. Divê hejmara cudahiyê li gorî performansê kes bê birêxistin.
	4.6.8.1. Armanca guhdarîkirinê diyar dike. 4.6.8.2. Bi destpêkirina ji dîtbarîyan der barê nivîsa ku dê guhdarî bike de texmînê dike. 4.6.8.3. Bi destpêkirina ji sernavî der barê nivîsa ku dê guhdarî bike de texmînê dike.	Ji bo reftara armanckirî 4.6.8.1 divê ligel kes bê nîqaşkirin ka nivîsê di bi çî armancê bê guhdarîkirin (bo nimûne bidestxistina agahiyê der barê şêran de, fêrbûna ka karekî çawa tê kirin hwd.). Bi vî awayî divê guhdarîkirina bi armancê a kesê bê peydakirin. Ji bo reftara armanckirî 4.6.8.2. û 4.6.8.3. divê bi destpêkirina ji dîtbarî û sernavî der barê nivîsa ku dê bê guhdarîkirin de texmînên kes bîr wergirtin. Divê bi vegotin an xwendina beşekî ji nivîsa tê guhdarîkirin navberê bê dayîn. Divê bê nîqaşkirin ka texmînên hatine pêşxistin bi ya tê guhdarîkirin re çî qas lihev in.

Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
4.6.9. Stratejiyên di dema guhdarîkirinê de bikar tîne.	4.6.9.1. Ji peyamên ne devkî yên kesê ku diaxive re bersiva guncaw dide. 4.6.9.2. Bi şopandina nîşaneyên ber bi avahiya agahiya tê pêşkêşkirin ve yekeyên agahiyê yên girîng dibêje.	Ji bo reftara armanckirî 4.6.9.1. dayîna bersiva guncaw; dikare ji reftarên wek bersivdayîna kes ji mamoste re, rakirina tiliyê, notgirtin hwd. bê fêmkirin. Ji bo reftara armanckirî 4.6.9.2. divê di vegotinan de derbirînen girêdanê (pêşî, paşê, li gorî, wek yekem hwd.) û derbirînen balê (ev girîng e, niha em ê tiştekî din fêr bibin) bînin bikaranîn. Divê ji kes bê xwestin ku bi şopandina van nîşaneyan guhdarî bike.

Beş 4.6. Têgihîştina Ya Tê Guhdarîkirin

Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
	4.6.9.3. Bi kişandina bala xwe li ser tekezên devkî bersiva pirsên ku ber bi agahiyên tîne tekezîkirin ve tîne pirsîn dide. 4.6.9.4. Bi destpêkirina ji yên ku guhdarî kirine der barê pêşketina bûyeran de texmînê dike. 4.6.9.5. Bi destpêkirina ji yên ku guhdarî kirine der barê encama bûyeran de texmînê dike. 4.6.9.6. Wateya peyvên ku nizane yên di vegotinên ku guhdarî kiriye de texmîn dike. 4.6.9.7. Xetên sereke yên vegotina ku guhdarî kiriye not digire.	Ji bo reftara armanckirî 4.6.9.4. divê bi vegotin an xwendina beşekî ji nivîsa tê guhdarîkirin navber bê dayîn. Divê ji kes bê xwestin ku der barê ya paşê de texmînan bike. Paşê divê xwendin û vegotina nivîsê bê berdewamkirin û bê nîqaşkirin ka texmînen ku kes kirine bi ya ku guhdarî kiriye re çî qas lihev in. Ji bo reftara armanckirî 4.6.9.6. divê ji kes bê xwestin ku bi destpêkirina ji çarçoveyê peyvên ku nizane texmîn bike. Divê bê rêberîkirin ku peyvên ku nikare texmîn bike ji ferhengê bibîne.
4.6.10. Stratejiyên guhdarîkirinê bikar tîne.	4.6.10.1. Mijara vegotina ku guhdarî kiriye dibêje. 4.6.10.2. Nêrînen xwe yên der barê yên ku guhdarî kirine de dibêje. 4.6.10.3. Kurtiya yên ku guhdarî kirine vedibêje.	Ji bo armanca 4.6.10. heke kes di dema guhdarîkirinê de not bigire divê bê hînkirin ku bi sûdwergirtina ji notên xwe/şemayan reftarên armanckirî pêk bîne. Heke not negire divê mamoste, bi pirsan peyda bike ku kes bigihîje van reftarên armanckirî.
4.7.1. Bi çêkirina hevokê dinivîse. Beş 4.7. Vegotina Nivîskî	4.7.2.1. Dema karta bi wêne ya ku bûyereke dihevwîne tê dayîn, hevokên sade yên bi rêzik ên ku bûyerê vedibêjin dinivîse. 4.7.2.2. Dema kartên bi wêne yên ku çalakiyên li pey rêzeke pêkanîne ya diyar diçin vedibêjin tîne dayîn, ji bo her kartekê hevokê an zêdetir dinivîse.	Ji bo reftara armanckirî 4.7.2.1. pêdivî ye ku pêşî bi nîşandana wêneyekî li ser wê bê axaftin, paşê ji kes bê xwestin ku hevokên ku wêneyî vedibêjin binivîse û bi dayîna cih ji diyalogên têkilîdar ên bi kes re, hevok bê rastkirin. Ji bo reftarên armanckirî yên ji 4.7.2.2. heta 4.7.2.6. mînakên hevokan bi rêza wan li jêr cih digirin: 4.7.2.2. "Nan ji ortê tê birîn. Rûn lê tê dan. Penîr tê danîn." 4.7.2.3. "Ayşe sêv dîtin. Ayşe hilkişiya darê. Sêv berhev kirin. Bir ji diya xwe re. Diya wê destê xwe li serê Ayşe da."

Beş 4.7. Derbirîna Nivîskî

Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
	4.7.2.3. Dema kartên bi wêne yên ku çîrokeke sade ya yek bûyerî dihevwînin tîne dayîn, ji bo her kartekê hevokê an du hevokan dinivîse. 4.7.2.4. Dema kartek bi wêne ya cih/hevûnekê hwd. tê dayîn, taybetmendiya cih/hevûna ku di wêneyê de hatiye dayîn bi hevokên sade dinivîse. 4.7.2.5. Dema kartên bi wêne yên ku bi rêz sedem û encamê vedibêjin tîne dayîn, ji bo her kartekê hevokê an du hevokan dinivîse. 4.7.2.6. Dema kartên bi wêne yên ku pîrsgirêk, çareserî û encamê vedibêjin tîne dayîn, ji bo her kartekê hevokê an du hevokan dinivîse.	4.7.2.4. (Wêneyê çêlekê tê dayîn.) "Çêlek giya dixwe. Çêlek şîr dide me." 4.7.2.5. "Elî pîr birçî bûbû. Elî hemû kurabiye qedandin." 4.7.2.6. "Sevgî destê xwe birî. Bendika birînê pê ve kir. Êdî destê wê xwîn nade."

Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
4.7.3. Beriya nivîsandina nivîsê plan dike.	4.7.3.1. Mijarê hîlbijêre. 4.7.3.2. Armanca nivîsandinê diyar dike. 4.7.3.3. Girseya xwendevanan diyar dike.	Ji bo reftara armanckirî 4.7.3.1. hîlbijartina mijarê di pêşxistina helwesteke erênî ya kes ber bi nivîsandinê ve û di temamkirina bi serkeftî ya pêvajoya nivîsandinê de roleke girîng dilîze. Divê destûr bê dayîn ku kes bi xwe mijarê hîlbijêre. Tenê gotina “Mijarekê hîlbijêre!” ji kesan re fermaneke baş nîne. Divê kes der barê wê yekê de bîn rênîşandan ku dê di hîlbijartina mijarê de bala xwe bidin çî tiştan. Dema mijar bi kesan tê hîlbijartin divê armanca nivîsandinê bi kes bê dane hîskirin.
4.7.4. Der barê nivîsa ku dê binivîse de reşnivîsê çêdike.	4.7.4.1. Fikrên ku dê binivîse diyar dike. 4.7.4.2. Fikran li gorî pêkhateya nivîsa ku dê binivîse kom dike.	Ji bo reftara armanckirî 4.7.4.1. divê fikrên ku dê bîn nivîsandin bi bahoza mêjî bîn diyarkirin. Divê fikrên ku bi bahoza mêjî derdikevin li ser kaxizekê li binê hev bîn nivîsandin. Ji bo reftara armanckirî 4.7.4.2. fikrên ku di encama bahoza mêjî de têne hilberandin têne komkirin, li gorî taybetmendiyên her komê têne etîketkirin û li gorî pêkhateya nivîsa ku dê bê nivîsandin têne rêzkirin.

Beş 4.7. Derbirîna Nivîskî 4.7.6. Nivîsa ku nivîsandiye serrast dike.

Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
4.7.5. Nivîsê dinivîse.	4.7.5.1. Bi lêkirina reşnivîsa xwe fikran rêz dike. 4.7.5.2. Bûyerê dide destpêkirin, pêş dixê û bi dawî dike. 4.7.5.3. Ji bo peydakirina hevgerîna di nivîsê de derbirînen destpêkê, derbasbûnê û girêdanê bikar tîne. 4.7.5.4. Hevokên li gorî hevoksaziyê dinivîse. 4.7.5.5. Li gorî hêmanên ku di pêkhateya nivîsê de hene dinivîse. 4.7.5.6. Ji bo nivîsê sernavekî têkildarî mijarê dinivîse.	Ji bo reftara armanckirî 4.7.5.3. wek mînaka derbirînen girêdanê dikarin peyvên wek “fakat”, “önce”, “sonra”, “kıyasla”, “ilk olarak”, “bununla birlikte” hwd. bîn dayîn. Ji bo reftara armanckirî 4.7.5.4. hevoksaziyê hêmanên kirde, tewanger û pêveber bi hev re û paşgîrên çêker û tewandinê yên ku li peyvê têne zêdekirin pêk tînin (di hevokên serûbin de jî bala xwe didin heman taybetmendiyê).
	4.7.6.1. Fikrên kêr li nivîsê zêde dike. 4.7.6.2. Fikrên ku hevgerîna di nivîsê de xera dikin derdixe. 4.7.6.3. Cihê fikrên ku hevgerîna di nivîsê de xera dikin diguherîne. 4.7.6.4. Çewtiyên nivîsandinê dibîne. 4.7.6.5. Çewtiyên nivîsandinê serrast dike.	Ji bo reftara armanckirî 4.7.6.4. çewtiyên nivîsandinê; çewtiyên rastnivîsê, wateyê, hevoksaziyê hwd. dihevine. Ji bo ku bikaribe çewtiyên nivîsandinê bibîne divê bi dayîna nivîsê çewt nivîsandî ji kes re modelbûn bê kirin ka çawa têne serrastkirin.
4.7.7. Nivîsa ku nivîsandiye parve dike.	4.7.7.1. Nivîsê ji girseya xwendevanan a ku armanc kiriye re dixwîne. 4.7.7.2. Li gorî armanca nivîsandinê nivîsê parve dike.	Ji bo reftara armanckirî 4.7.7.2. parvekirina nivîsê; bi awayê daliqandina li panoyê, kirina wê ya bi şiklê pirtûkê, parvekirina di dorhêla elektronîk de, şandina bi postê dikare bê kirin.
4.7.8. Nivîsê ji cureyên cûrbecûr dinivîse.	4.7.8.1. Nivîsê kurgusal dinivîse. 4.7.8.2. Nivîsê agahîdêr dinivîse.	Nivîsê agahîdêr; ew nivîsê ku di pirtûkên dersê de hene ne, ku hebûnekê an cihekî pênase dikin, du hebûnan an du cihan berhev dikin, rêza bûyerekê vedibêjin, sedema pîrsgirêkekê û çareserîya wê vedibêjin. Nivîsê kurgusal jî nivîsê wek fabl, çîrok, bîranîn hwd. in.

Stûn 1	Stûn 2
5. Navê Modulê	MATEMATÎKA ZÛ
5. Armanca Modulê	Bi modula Matematîka Zû tê armanckirin ku kesên ku kêmasiya aqilî heye di qonaxa beriya dibistanê de jêhatîbûnên herî bîngehî ên matematîkê fêr bibin, asta amadebûna wan a ji bo perwerdehiya seretayî bê zêdekirin û di jêhatîbûnên matematîkê yên pêşkeftî de serkeftî bibin.
5. Beşên di Modulê de	Taybetmendiyên Tiştan û Amadebûn ji bo Pîvandî, Têkiliyên Cihî, Jimar, Têkiliya Parçe-Tevahî, Kombûn û Kêmkirina Zû, Geometrî, Pîvandin, Dane
Armanc	Ravekirin Reftarên Armanckirî

Stûn 1		Stûn 2
5.1.1. Tiştan/wêneyên tiştan Beş 5.1. Taybetmendiye Tiştan û Amadebûn ji bo Pîvandîne li gorî taybetmendiye wan ên pîvanbar hevber dike.		5.1.1.1. Piraniye ku bi heman mîqdare ne- Di hînkirina hemû reftarên armanckirî de divê pêşî bi tiştan, paşê hevber dike. bi wêneyên tiştan bê xebitîn. 5.1.1.2. Tiştên/wêneyên tiştan ên ku bi heman mezinahiyê ne hevber dike. 5.1.1.3. Tiştên/wêneyên tiştan ên ku bi heman dirêjahiyê ne hevber dike. 5.1.1.4. Tiştên/wêneyên tiştan ên ku bi heman stûrahiyê ne hevber dike. 5.1.1.5. Tiştên/wêneyên tiştan ên ku bi heman firehiyê ne hevber dike. 5.1.1.6. Tiştên ku bi heman giraniyê ne hevber dike.
5.1.2. Tiştan/wêneyên tiştan li gorî taybetmendiye wan ên pîvanbar kom dike.		5.1.2.1. Piraniyan li gorî mîqdara wan Di hînkirina hemû reftarên armanckirî de divê pêşî bi tiştan, paşê kom dike. bi wêneyên tiştan bê xebitîn. 5.1.2.2. Tiştan/wêneyên tiştan Di xebatên rêzkirinê de divê peyvên ku taybetmendiyan derdibirin bîn li gorî mezinahiya wan kom dike. tekezirin. Divê bala xwe bê dayîn ku kes bi bikaranîna peyvên ber bi peyva armanckirî ve yê wek dirêj-kurt, teng-fireh, mezin-pîçûk, sivik-giran kirinên komkirinê 5.1.2.3. Tiştan/wêneyên tiştan pêk bînin. li gorî dirêjahiya wan kom dike.
Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
5.1.3. Tiştan/wêneyên tiştan li gorî taybetmendiye wan ên pîvanbar berhev dike. Beş 5.1. Taybetmendiye Tiştan û Amadebûn ji bo Pîvandîne	5.1.3.1. Ji du piraniyan ya kêr dibêje. 5.1.3.2. Ji du piraniyan ya zêde dibêje. 5.1.3.3. Ji du tişt/wêneyên tiştan ya mezin dibêje. 5.1.3.4. Ji du tişt/wêneyên tiştan ya piçûk dibêje. 5.1.3.5. Ji du tişt/wêneyên tiştan ya dirêj dibêje. 5.1.3.6. Ji du tişt/wêneyên tiştan ya kurt dibêje. 5.1.3.7. Ji du tişt/wêneyên tiştan ya stûr dibêje. 5.1.3.8. Ji du tişt/wêneyên tiştan ya zirav dibêje. 5.1.3.9. Ji du tişt/wêneyên tiştan ya fireh dibêje. 5.1.3.10. Ji du tişt/wêneyên tiştan ya teng dibêje. 5.1.3.11. Ji du tişt/wêneyên tiştan ya giran dibêje. 5.1.3.12. Ji du tişt/wêneyên tiştan ya sivik dibêje. 5.1.3.13. Ji du tişt/wêneyên tiştan ya ku hundirê wê tijî ye dibêje. 5.1.3.14. Ji du tişt/wêneyên tiştan ya ku hundirê wê vala ye dibêje.	Di hînkirina hemû reftarên armanckirî de divê pêşî bi tiştan, paşê bi wêneyên tiştan bê xebitîn. Di xebatên rêzkirinê de divê peyvên ku taybetmendiyan derdibirin bîn tekezirin. Divê bala xwe bê dayîn ku kes bi bikaranîna peyvên ber bi peyva armanckirî ve yê wek dirêj-kurt, teng-fireh, mezin-pîçûk, sivik-giran kirinên berhevkinê pêk bînin. Di hînkirina hemû reftarên armanckirî de divê li hêviya gotina kes bê man. Lê belê di kesê ku jêhatîbûnên gotinê nînin de divê reftara nîşandanê bê xebitandin.
Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
Beş 5.1. Taybetmendiye Tiştan û Amadebûn ji bo 5.1.4. Tiştan/wêneyên tiştan li gorî taybetmendiye wan ên pîvanbar rêz dike. Pîvandîne	5.1.4.1. Ji duyan bêtir piraniyan li gorî mîqdara wan rêz dike. 5.1.4.2. Ji duyan bêtir tiştan/wêneyên tiştan li gorî mezinahiya wan rêz dike. 5.1.4.3. Ji duyan bêtir tiştan/wêneyên tiştan li gorî dirêjahiya wan rêz dike. 5.1.4.4. Ji duyan bêtir tiştan/wêneyên tiştan li gorî stûrahiya wan rêz dike. 5.1.4.5. Ji duyan bêtir tiştan/wêneyên tiştan li gorî firehiya wan rêz dike. 5.1.4.6. Ji duyan bêtir tiştan/wêneyên tiştan li gorî giraniya wan bi kar tîne û rêz dike.	Di hînkirina hemû reftarên armanckirî de divê pêşî bi tiştan, paşê bi wêneyên tiştan bê xebitîn. Di hînkirina hemû reftarên armanckirî de divê derbirînen "daha, en, -e göre" bîn bikaranîn. Ji kes jî divê bê xwestin ku bi bikaranîna van peyvên rêzkirinê bike. Di xebatên rêzkirinê de divê peyvên ku taybetmendiyan derdibirin bîn tekezirin. Divê bala xwe bê dayîn ku kes bi bikaranîna peyvên ber bi peyva armanckirî ve yê wek dirêj-kurt, teng-fireh, vala-tijî kirinên rêzkirinê pêk bînin.
5.2.1. Cihê tiştî yê di dorhêlê de dibêje. Beş 5.2. Têkiliyên Cihî	5.2.1.1. Dibêje ku tişte di hundirê tişteki din de ye. 5.2.1.2. Dibêje ku tişte li derveyî tişteki din e. 5.2.1.3. Dibêje ku tişte li ser tişteki din e. 5.2.1.4. Dibêje ku tişte li binê tişteki din e. 5.2.1.5. Dibêje ku tişte jî tişteki din dûr e. 5.2.1.6. Dibêje ku tişte li nêzî tişteki din e.	Di hînkirina hemû reftarên armanckirî de divê pêşî bi tiştan, paşê bi wêneyên tiştan bê xebitîn. Di hînkirina hemû reftarên armanckirî de divê li hêviya gotina kes bê man. Lê belê di kesê ku jêhatîbûnên gotinê nînin de divê reftara nîşandanê bê xebitandin.

Beş 5.2. Têkiliyên Cihî

Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
	5.2.1.7. Dibêje ku tiştek li pêşiya tiştekî din e. 5.2.1.8. Dibêje ku tiştek li paş tiştekî din e. 5.2.1.9. Dibêje ku tiştek li rastê tiştekî din e. 5.2.1.10. Dibêje ku tiştek li çepê tiştekî din e. 5.2.1.11. Dibêje ku tiştek li kêleka tiştekî din e. 5.2.1.12. Dibêje ku tiştek di navbera du tiştên din de ye. 5.2.1.13. Dibêje ku tiştek ji tiştekî din bilindtir e. 5.2.1.14. Dibêje ku tiştek ji tiştekî din nizmtir e. 5.2.1.15. Dibêje ku tiştê ku di rêzeke tiştan de tê nîşandan/gotin di destpêkê de ye. 5.2.1.16. Dibêje ku tiştê ku di rêzeke tiştan de tê nîşandan/gotin di navê de ye.	Di hînkirina hemû reftarên armanckirî de divê li hêviya gotina kes bê man. Lê belê di kesê ku jêhatîbûnên gotinê nînin de divê reftara nîşandanê bê xebitandin.
Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
	5.2.1.17. Dibêje ku tiştê ku di rêzeke tiştan de tê nîşandan/gotin di dawiyê de ye.	
Beş 5.2. Têkiliyên Cihî 5.2.2. Tiştan/wêneyên tiştan li gorî cihên wan rêz dike.	5.2.2.1. Tiştan/wêneyên tiştan li gorî dûrbûna wan rêz dike. 5.2.2.2. Tiştan/wêneyên tiştan li gorî nêzîkbûna wan rêz dike. 5.2.2.3. Tiştan/wêneyên tiştan li gorî bilindahiya wan rêz dike. 5.2.2.4. Tiştan/wêneyên tiştan li gorî nizmahiya wan rêz dike.	Di hînkirina hemû reftarên armanckirî de divê derbirînen “daha” û “en” bî bikaranîn. Ji kes jî divê bê xwestin ku bi bikaranîna van peyvên rêzkirinê bike.
5.3.1. Bi rîtm dijmêre. Beş 5.3. Jimar	5.3.1.1. Ji 1'ê heta 10'ê ber bi pêş ve yek bi yek bi rîtm dijmêre. 5.3.1.2. Bi destpêkirina ji 10'ê ber bi paş ve yek bi yek bi rîtm dijmêre. 5.3.1.3. Bi destpêkirina ji jimareke ku di navbera 1-10 de tê dayîn heta 10'ê ber bi pêş ve yek bi yek bi rîtm dijmêre. 5.3.1.4. Bi destpêkirina ji jimareke ku di navbera 1-10 de tê dayîn ber bi paş ve yek bi yek bi rîtm dijmêre.	Di xebatên jimartina bi rîtm de divê cih ji pêkanînen hînkirinê yên ku rîtmê dihevinin wek çepikdan, tiqetiqa tiliyan, hejandina marakasê hwd. bê dayîn.
5.3.2. Tiştan/wêneyên tiştan, deng û hereketan dijmêre.	5.3.2.1. Tiştên/wêneyên tiştan ên di navbera 1-10 de yên ku li kêleka hev rêzkirî ne yek bi yek dijmêre. 5.3.2.2. Tiştên/wêneyên tiştan ên di navbera 1-10 de yên ku tevlihev hatine rêzkirin yek bi yek dijmêre. 5.3.2.3. Hejmara dengê diyar ê ku di navbera 1-10 de dubare dibe (wek dengê dahol, lêdana zengilê, çepik) dibêje.	Di jimartina tiştan/wêneyên tiştan de divê stratejiyên jimartinê yên wek destlêdana yek bi yek li tişt an wêneyan, veguhastina tiştan ji cihekî bo cihekî din, xêzkirina ser wêneyên tiştan her ku tene jimartin, şopandina rêzeke tîk an berwar hwd. ji kesan re bî hînkirin.
Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
	5.3.2.4. Hejmara hereketeke diyar a ku di navbera 1-10 de dubare dibe (wek pengavtin, gav) dibêje.	
5.3.3. Piraniya ku heta 10'ê beramberî jimarekê tê wek dane derdibirre. Beş 5.3. Jimar	5.3.3.1. Bêyî ku 1-4 dane tişt/wêneyê tiştî bijmêre* dibêje ka çend dane tişt hene. 5.3.3.2. Bi jimartina komeke tiştan dibêje ka çend dane tişt hene. 5.3.3.3. Bi jimartina tiştên di wêneyê de dibêje ka çend dane tişt hene. 5.3.3.4. Ji nav komeke tiştan bi jimartinê hejmara tiştên tê xwestin cuda dike. 5.3.3.5. Dema 1-5 dane tişt/wêneyê tiştî bi awayekî cuda tê bicihkirin dibêje ku hejmara tişt/wêneyê tiştî neguheriye. 5.3.3.6. Dema qet tişt tune be dibêje ku hejmara tiştan sifir e.	* Derbirîna “bêyî ku bijmêre” tê wê wateyê ku kes bêyî ku serî li jêhatîbûna jimartinê bide di cih de dibêje ka hejmara tiştan çend dane ye. Piştî ku ev jêhatîbûn tê bidestxistin divê gotina hejmara 5-10 dane tişt/wêneyê tiştî bêyî jimartinê bê xebitandin. Keviranên domînoyê, zar û kubên jimarê yên şibî zaran ên ku xal di wan de bi rêzikeke diyar in materyalên dîtarî yên guncaw in ku ji bo pêşxistina şiyana kesan a fêmkirina hejmara tiştan bi carekê bêyî jimartinê (sanbil) bî bikaranîn. Reftara armanckirî 5.3.3.5. ber bi prensîba parastina jimarê ve ye. Dema tişt û wêneyên tiştan tene jimartin tê tekezkirin ku jimara dawî ya tê gotin mîqdara tiştan derdibirre. Di hînkirina reqeman de divê ji 1'ê bê destpêkirin, herî dawî reqema sifir bê hînkirin. Divê bala xwe li aliyê nivîsandina reqeman bê dayîn.

Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
5.3.4. Reqeman dixwîne û dinivîse.	5.3.4.1. Reqeman dixwîne. 5.3.4.2. Reqema tê xwestin ji nav reqemên din nîşan dide. 5.3.4.3. Reqeman bi lêkirina modelê dinivîse. 5.3.4.4. Reqemeke ku di navbera 0-9 de tê gotin dinivîse.	
5.3.5. Jimaran bi sembolan derdibirre.	5.3.5.1. Hejmara komeke tiştan a ku heta 10'ê ye bi reqemê dinivîse. 5.3.5.2. Ji bo derbirîna jimarekê ya di navbera 1-10 de bi qasî wê jimarê şikl/wêne xêz dike.	
Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
5.3.6. Jimarên ji 1'ê heta 10'ê rêz dike. Beş 5.3. Jimar	5.3.6.1. Jimarên ji 1'ê heta 10'ê bi awayekî rêz kirî dinivîse. 5.3.6.2. Jimara ku piştî jimareke tê dayîn a di navbera 1-10 de tê dinivîse. 5.3.6.3. Jimara ku beriya jimareke tê dayîn a di navbera 1-10 de tê dinivîse. 5.3.6.4. Ji jimarên rêz kirî yê ku ji 1'ê heta 10'ê tene dayîn jimara kêmtir dinivîse. 5.3.6.5. Jimarên ji 1'ê heta 10'ê yê ku bi rêzeke tevlihev tene dayîn rêz dike. 5.3.6.6. Di rêza jimaran a ku ji 1'ê heta 10'ê tê dayîn de jimara/jimarên ku kêmtir hatine hiştin bi jimarên tene dayîn temam dike. 5.3.6.7. Di rêza jimaran a ku ji 1'ê heta 10'ê tê dayîn de jimara/jimarên ku kêmtir hatine hiştin dinivîse.	Di hînkirina reftarên armanckirî 5.3.6.2., 5.3.6.3., 5.3.6.4., 5.3.6.7. de divê hem li hêviya gotina kes hem jî li hêviya nivîsandina wî bê man.
5.3.7. Bi hevberkirina yek bi yek a du komên tiştan di navbera hejmarên tiştan ên koman de berhev kirinê dike.	5.3.7.1. Bi hevberkirina yek bi yek a du komên tiştan ên ku di navbera 1-10 de bi heman hejmarê ne dibêje ku wekhev in. 5.3.7.2. Bi alîkariya hevberkirina yek bi yek a du komên tiştan ên ku di navbera 1-10 de bi hejmareke cuda ne dibêje ku komeke tiştan ji ya din kêmtir e. 5.3.7.3. Bi alîkariya hevberkirina yek bi yek a du komên tiştan ên ku di navbera 1-10 de bi hejmareke cuda ne dibêje ku komeke tiştan ji ya din zêdetir e.	Di hemû reftarên armanckirî de du komên tiştan (bo nimûne serpoşên gazozê û fasûlye) yek bi yek tene hevberkin. Bi kirina xebatên hevberkirinê bi du komên tiştan re divê têgehên “zêdetir”, “kêmtir” û “wekhevî” bînin xebitandin. Di dema xebatên hevberkirinê de divê bê peyda kirin ku kes encama berhevkirina du komên tiştan û wêneyên tiştan wek “4 qelem, ji 2 qeleman zêdetir e.” an “1 kulîlk, ji 3 kulîlkan kêmtir e.” derbibirin. Di xebatên hevberkirinê de divê ferqa di navbera du komên tiştan de yek an du be û li ser derbirînê yek zêdetir/du zêdetir, yek kêmtir/du kêmtir bê xebitîn.

Beş 5.3. Jimar 5.3.8. Du jimarên di navbera 1-10 de berhev dike.

Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
	5.3.8.1. Bi berhevkirina du jimarên di navbera 1-10 de dibêje ku her du jimar wekhev in. 5.3.8.2. Bi berhevkirina du jimarên di navbera 1-10 de ya mezin dibêje. 5.3.8.3. Bi berhevkirina du jimarên di navbera 1-10 de ya piçûk dibêje.	

Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
5.4.1. Têkiliya parçe-tevahî datîne. Beş 5.4. Têkiliya Parçe-Tevahî	5.4.1.1. Tişt/wêneyê ku tevahî ye nîşan dide. 5.4.1.2. Tişt/wêneyê ku niv e nîşan dide. 5.4.1.3. Tişt/wêneyê ku çarêk e nîşan dide. 5.4.1.4. Tevahiyeke li du parçeyên wekhev dike. 5.4.1.5. Bi gihandina du nîvan tevahiyeke pêk tîne. 5.4.1.6. Dibe ku yek ji du parçeyên wekhev ên tevahiyeke niv e. 5.4.1.7. Dibe ku du niv tevahiyeke pêk tînin. 5.4.1.8. Dibe ku tevahiyeke ji du nîvan pêk tê. 5.4.1.9. Tevahiyeke li çar parçeyên wekhev dike. 5.4.1.10. Bi gihandina 4 çarêkan tevahiyeke pêk tîne. 5.4.1.11. Dibe ku yek ji 4 parçeyên wekhev ên tevahiyeke çarêk e. 5.4.1.12. Dibe ku tevahiyeke ji 4 çarêkan pêk tê. 5.4.1.13. Ji du çarêkan nîveke pêk tîne. 5.4.1.14. Dibe ku du çarêk nîveke pêk tînin.	Divê ev armanc û hemû reftarên wê yên armanckirî bi armanc û reftarên armanckirî yên têkildarî têkiliya parçe-tevahî yên ku di Modula Piştigirîya ji bo Fêrbûnê de hene re bîn girêdan û bîn xebitandin.
Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
5.5.1. Bi jimarên ku komkirina wan ji 10'ê derbas nabe kirina komkirinê dike. Beş 5.5. Kombûn û Kêmkirina Zû	5.5.1.1. Bi qasî jimara diyarkirî tişt li komeke tiştan zêde dike. 5.5.1.2. Dibe ku hejmara koma ku tişt lê zêde kiriye zêde bûye/pir bûye. 5.5.1.3. Kirinên komkirinê yên ku encama wan ji 10'ê derbas nabe bi modelkirina bi tiştên rastîn dike. 5.5.1.4. Kirinên komkirinê yên ku encama wan ji 10'ê derbas nabe ji ber dike. 5.5.1.5. Pirsgirêkên devkî yên ku kirina komkirinê ya encama wê ji 10'ê derbas nabe dixwazin bi modelkirina bi tiştan/wêneyên tiştan çareser dike. 5.5.1.6. Pirsgirêkên devkî yên ku kirina komkirinê ya encama wê ji 10'ê derbas nabe dixwazin bi kirina komkirinê ya ji ber çareser dike.	Divê bi kirina xebatên modelkirinê wateyên kirina komkirinê yên anîna tiştên ji heman cureyê bi hev re, zêdekirin, pîrbûn, zêdebûn bîn dane hîskirin. Dema reftara armanckirî 5.5.1.4. tê xebitandin divê xwendina kirinê ji kes re bê dayîn. Bo nimûne divê derbirinê bi şiklê “2, 3 zêdetir çend dike?”, “Heke em 2 û 3'ê kom bikin çend dike?”, “Heke em 3'ê li 2'yê zêde bikin çend dike?” bîn bikaranîn. Di bidestxistina van reftarên armanckirî de divê dema komkirinê tê kirin û pirsgirêkê tene çareserkirin mînakên ji jiyana rojane bîn dayîn. Di dema çareserkirina pirsgirêkan de divê peyvên mifteyî yên têkildarî kirina komkirinê wek “zêde bû”, “pir bû”, “zêdekirin”, “komkirin” hwd. bîn bikaranîn. Divê stratejiyên komkirinê yên wek temamkirina bo 3'ê, temamkirina bo 5'ê, temamkirina bo 10'ê hwd. bîn hîskirin.
5.5.2. Kirina kêmkirinê dike.	5.5.2.1. Navê tişteki ku ji komeke tiştan a ku ji herî kêr sê tiştên cuda pêk tê hatiye derxistin dibêje. 5.5.2.2. Ji komeke ku tiştên heman cure tê de hene bi qasî jimara diyarkirî tişt cuda dike. 5.5.2.3. Dibe ku hejmara koma ku tişt jê derxistiye kêr bûye/kêr bûye. 5.5.2.4. Bi modelkirina bi tiştên rastîn ên ku beramberî jimarên di navbera 1-10 de ne kirina kêmkirinê dike.	Di dema çareserkirina pirsgirêkan de divê peyvên mifteyî yên têkildarî kirina kêmkirinê wek “kêr bû”, “derket”, “yê ku li paş ma”, “yê mayî”, “ma” hwd. bîn bikaranîn. Piştî ku reftara armanckirî 5.5.2.3. tê xebitandin divê rewşên ku bi zêdekirin û derxistina bi qasî jimara diyarkirî ya tiştan ji heman koma tiştan hejmara tiştan naguhêre jî bîn xebitandin.

Beş 5.5. Kombûn û Kêmkirina Zû

Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
	5.5.2.5. Bi jimarên di navbera 1-10 de kirina kêmkirinê ji ber dike. 5.5.2.6. Pirsgirêkên devkî yên ku bi jimarên di navbera 1-10 de kirina kêmkirinê dixwazin bi modelkirina bi tiştan/wêneyên tiştan çareser dike. 5.5.2.7. Pirsgirêkên devkî yên ku bi jimarên di navbera 1-10 de kêmkirinê dixwazin bi kirina kêmkirinê ya ji ber çareser dike.	
5.6.1. Şiklên geometrîk ji hev cuda dike. Beş 5.6. Geometrî	5.6.1.1. Şiklên geometrîk hevber dike. 5.6.1.2. Ji nav şiklên geometrîk şiklê geometrîk ê tê xwestin nîşan dide. 5.6.1.3. Navê şiklê geometrîk ê ku tê nîşandan dibêje.	Di vê armancê de şiklên geometrîk ên çargoşe, xelek, sêgoşe, çargoşeya dirêj pêşîn in. Divê çalakîyên ber bi danîna têkiliyê di navbera tiştên rastîn/wêneyên tiştan û şiklên geometrîk de bîn kirin.

Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
5.7.1. Bi amûrên pîvandîne yên ne standard pîvandîne dike. Beş 5.7. Pîvandin	5.7.1.1. Ji bo pîvandîna dirêjahiyekê amûra pîvandîne ya ne standard a guncaw hilbijêre. 5.7.1.2. Ji bo pîvandîna giraniyekê amûra pîvandîne ya ne standard a guncaw hilbijêre. 5.7.1.3. Ji bo pîvandîna mîqdara şileyekê amûra pîvandîne ya ne standard a guncaw hilbijêre. 5.7.1.4. Bi amûrên pîvandîne yên ne standard dirêjahiya diyarkirî dipîve. 5.7.1.5. Bi amûrên pîvandîne yên ne standard giraniya diyarkirî dipîve.	Dema pîvandîna tê kirin divê bala xwe bê dayîn ku xaleke destpêkê bê girtin, yekîne di heman rêzê de, bi awayê ku di navbera wan de valahî nemîne û li ser hev nekevin bînin bicihkirin. Wek amûrên pîvandîne yên ne standard divê materyalên wek benik, qelem, lego, pirtûk, kevîr, îskan, kevçî û amûrên pîvandîne yên xwezayî yên wek gav, pê, baz, bost, tilî, kef bînin bikaranîn. Di dema hînkirinê de divê bê tekezîrî ku dirêjahî, giranî û qebareya van amûran esas tê girtin.

Beş 5.7. Pîvandin

Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
	5.7.1.6. Bi amûrên pîvandîne yên ne standard mîqdara şileya diyarkirî dipîve. 5.7.1.7. Dirêjahiyekê ji cureyê yekîneyên ne standard texmîn dike. 5.7.1.8. Giraniyekê ji cureyê yekîneyên ne standard texmîn dike. 5.7.1.9. Mîqdara şileyekê ji cureyê yekîneyên ne standard texmîn dike. 5.7.1.10. Encamên pîvandîne bi encamên ku texmîn kiriye re berhev dike.	
5.7.2. Cuda dike ku dem taybetmendiyêke pîvanbar e.	5.7.2.1. Bûyerên bi dema kurt û dirêj ên di nav rojê de dibêje. 5.7.2.2. Bûyerên/wêneyên bûyeran ên ku xwedî dema cuda ne kom dike. 5.7.2.3. Du bûyerên/wêneyên bûyeran ên cuda li gorî kurt an dirêjbûna wan berhev dike. 5.7.2.4. Bûyerên/wêneyên bûyeran ên ku xwedî dema cuda ne rêz dike.	Divê bê peydaîrî ku kes dema ku dema di bûyeran de derbas dibe diwêsfîne têgehên “kurt” û “dirêj” bikar bînin. Ji bo bûyerên/wêneyên bûyeran ên ku xwedî dema cuda ne divê mînakên wek çûna dibistanê bi bisiklêtê, xwarina xwarina êvarê, firçekirina diranan bînin dayîn. Divê bi awayê “Xwarina xwarina êvarê, ji firçekirina diranan dirêjtir dajo.” berhevkirin bê kirin.

Beş 5.8. Dane 5.8.2. Tabloyên sade yên ku herî zêde xwedî du komên daneyan in çêdike.

Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
5.7.3. Têgehên ku demê Beş 5.7. Pîvandin didin zanîn di nav axaftîne de li gorî çarçoveyê bikar tîne.	5.7.3.1. Têgehên ku beşên rojekê derdibirin (sibe, nîvro, êvar, şev, roj hwd.) di nav axaftîne de li gorî çarçoveyê* bikar tîne. 5.7.3.2. Têgehên “Duh”, “Îro” û “sibe” di nav axaftîne de li gorî çarçoveyê bikar tîne. 5.7.3.3. Derbîrînen ku demê didin zanîn (berê, niha, paşê, piştî demêke kurt hwd.) di nav axaftîne de li gorî çarçoveyê* bikar tîne.	* Bi derbîrîna “li gorî çarçoveyê” tê gotin ku divê peyvên ku demê didin zanîn bi beramberê xwe yê di jiyana rastî de bînin bikaranîn. Bo nimûne bikaranîna “Ez şevê diçim dibistanê.” an “Ez duh dê herim dibistanê.” li gorî çarçoveyê nînin.
5.8.1. Tabloyên sade yên ku herî zêde xwedî du komên daneyan in dixwîne.	5.8.1.1. Tabloyên sade yên ku bi bikaranîna sembolan hatine çêkirin dixwîne. 5.8.1.2. Tabloyên sade yên ku bi bikaranîna rêqeman hatine çêkirin dixwîne. 5.8.1.3. Bersiva pirsên ku der barê tabloyên sade yên herî zêde xwedî du komên daneyan de têne pirsîn dide.	Di xebatên xwendîna tabloyê de divê tabloyên wek tabloya xwarina rojane, reftar, rêzik, çalakîyê ku kes pir caran rastî wan tên bînin bikaranîn. Divê sembol (stêrk, rûyê ken hwd.) bînin bikaranîn. Divê dane bi jimarên 1-10 bînin sînoardîrî.
	5.8.2.1. Tabloyên reftar/çalakîyê yên bi wêne bi bikaranîna sembolan tije dike. 5.8.2.2. Tabloyên reftar/çalakîyê yên bi wêne bi bikaranîna rêqeman tije dike. 5.8.2.3. Bersiva pirsên ku der barê tabloyên sade yên herî zêde xwedî du komên daneyan ên ku çêkirine de têne pirsîn dide.	Di xebatên çêkirina tabloyê de divê tabloyên wek tabloya xwarina rojane, reftar, rêzik, çalakîyê ku kes pir caran rastî wan tên bînin bikaranîn. Wek sembol divê wêneyên stêrk, rûyê ken hwd. bînin bikaranîn. Divê dane bi jimarên 1-10 bînin sînoardîrî.

Beş 6.1. Jimar û Kirin

Stûn 1	Stûn 2	Stûn 3	Stûn 4
	6. Navê Modulê	MATEMATÎK	
	6. Armanca Modulê		Bi modula Matematîkê tê armanckirin ku kesên ku kêmasiya aqilî heye di qonaxa dibistanê de jêhatîbûnên herî bingeîn ên matematîkê fêr bibin û di jêhatîbûnên matematîkê yên pêşketî de serkeftî bibin.
	6. Beşên di Modulê de	Jimar û Kirin, Geometrî, Pîvandî, Pêvajokirina Daneyan	
	derbasbûna wan bê peydakirin. Armanç	Ev modul li ser bingeha Bernameya Hînkirinê ya Dersa Matematîkê ya WPN hatiye çêkirin. Di modulê de çar beş hene ku "Jimar û Kirin, Geometrî, Pîvandî û Reftarên Armanckirî"	Pêvajokirina Daneyan" in û armancên van beşan hene. Reftarên armanckirî jî di çar astên cuda de wek Asta 1, Asta 2, Asta 3, Asta 4 hatine çêkirin. Tabloya rêzkirina tîk a astan a di nav xwe de û rêzkirina berwar a di navbera astan de li dawîya modulê cih digire. Divê bi girtina ber çav a performansên kesên der barê jêhatîbûnên matematîkê de û astên di modulê de ji bo kesên armancên hînkirinê bîr diyarkirin. Piştî ku kes armanç û reftarên armanckirî yên di astekê de pêk tînin divê ber bi asta pêş de Ravekîrin
	6.1.1. Bi rîtm dijmêre.	Asta 1 6.1.1.1. Ji 0'ê heta 100'ê ber bi pêş ve yek bi yek bi rîtm dijmêre. 6.1.1.2. Bi destpêkirina ji jimareke ku di navbera 1-20 de tê dayîn ber bi pêş ve yek bi yek bi rîtm dijmêre. 6.1.1.3. Ji 0'ê heta 100'ê ber bi pêş ve deh bi deh bi rîtm dijmêre. 6.1.1.4. Ji 0'ê heta 100'ê ber bi pêş ve pênc bi pênc bi rîtm dijmêre. 6.1.1.5. Heta 20'ê ber bi pêş ve du bi du bi rîtm dijmêre. 6.1.1.6. Bi destpêkirina ji 20'ê ber bi paş ve yek bi yek bi rîtm dijmêre. 6.1.1.7. Bi destpêkirina ji 20'ê ber bi paş ve du bi du bi rîtm dijmêre.	Di hemû xebatên jimartina bi rîtm de divê cih ji pêkanînen hînkirinê yên ku rîtm û hereketa fîzîkî di hewînînin wek çepikdan, tiqetiqa tiliyan, hejandina marakasê hwd. bê dayîn. Ji bo reftara armanckirî 6.1.1.5. divê jimartina bi rîtm a du bi du ya ber bi pêş ve heta 100'ê bê berfirehkirin. Di xebatên jimartinê de divê rêza jimarên, şerîtên jimarên, tabloyên sedî bîr bikaranîn.

Beş 6.1. Jimar û Kirin

Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
	Asta 2 6.1.1.8. Ji 100'ê ber bi paş ve du bi du bi rîtm dijmêre. 6.1.1.9. Ji 0'ê heta 30'ê ber bi pêş ve sê bi sê bi rîtm dijmêre. 6.1.1.10. Ji 30'ê heta 1'ê ber bi paş ve sê bi sê bi rîtm dijmêre. 6.1.1.11. Ji 0'ê heta 40'ê ber bi pêş ve çar bi çar bi rîtm dijmêre. 6.1.1.12. Ji 40'ê heta 0'ê ber bi paş ve çar bi çar bi rîtm dijmêre. 6.1.1.13. Bi destpêkirina ji jimareke ku di navbera 1-30 de tê dayîn ber bi pêş ve sê bi sê bi rîtm dijmêre. 6.1.1.14. Bi destpêkirina ji jimareke ku di navbera 1-30 de tê dayîn ber bi paş ve sê bi sê bi rîtm dijmêre. 6.1.1.15. Bi destpêkirina ji jimareke ku di navbera 1-40 de tê dayîn ber bi pêş ve çar bi çar bi rîtm dijmêre. 6.1.1.16. Bi destpêkirina ji jimareke ku di navbera 1-40 de tê dayîn ber bi paş ve çar bi çar bi rîtm dijmêre. Asta 3 6.1.1.17. Ji 0'ê heta 60'ê ber bi pêş ve şeş bi şeş bi rîtm dijmêre. 6.1.1.18. Ji 0'ê heta 70'ê ber bi pêş ve heft bi heft bi rîtm dijmêre. 6.1.1.19. Ji 0'ê heta 80'ê ber bi pêş ve heşt bi heşt bi rîtm dijmêre.	Di hemû xebatên jimartina bi rîtm de divê cih ji pêkanînên hînkirinê yên ku rîtm û hereketa fizîkî dihevinin wek çepikdan, tiqetiqa tiliyan, hejandina marakasê hwd. bê dayîn. Ji bo reftara armanckirî 6.1.1.5. divê jimartina bi rîtm a du bi du ya ber bi pêş ve heta 100'ê bê berfirehkirin. Di xebatên jimartinê de divê rêza jîmaran, şerîten jîmaran, tabloyên sedî bîn bikaranîn.

Beş 6.1. Jimar û Kirin

Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
	6.1.1.20. Ji 0'ê heta 90'ê ber bi pêş ve neh bi neh bi rîtm dijmêre. 6.1.1.21. Ji 100'ê heta 1000'ê ber bi pêş ve sed bi sed bi rîtm dijmêre. 6.1.1.22. Ji 1000'ê ber bi paş ve sed bi sed bi rîtm dijmêre. 6.1.1.23. Bi destpêkirina ji jimareke ku di navbera 1-1000 de tê dayîn ber bi pêş ve deh bi deh bi rîtm dijmêre. 6.1.1.24. Bi destpêkirina ji jimareke ku di navbera 1-1000 de tê dayîn ber bi pêş ve sed bi sed bi rîtm dijmêre. Asta 4 6.1.1.25. Heta 10.000'ê hezar bi hezar bi rîtm dijmêre.	
6.1.2. Tiştan/wêneyên tiştan dijmêre.	Asta 1 6.1.2.1. Tiştên/wêneyên tiştan ên bi hejmara di navbera 1-20 de yên ku li kêleka hev rêzkirî ne yek bi yek dijmêre. 6.1.2.2. Tiştên/wêneyên tiştan ên bi hejmara di navbera 1-20 de yên ku tevlihev hatine rêzêkirin yek bi yek dijmêre. Asta 2 6.1.2.3. Tiştên/wêneyên tiştan ên di komeke ku hejmara tiştên wê heta 100'ê ye de yek bi yek dijmêre. 6.1.2.4. Tiştên/wêneyên tiştan ên di komeke ku hejmara tiştên wê heta 100'ê ye de deh bi deh dijmêre.	Ji bo armanca 6.1.2. divê hînkirina armancên jimartina tiştan/wêneyên tiştan û 6.1.3. derbirîna wek dane ya piraniya ku heta 100'ê beramberî jimarekê tê bi hev re bê kirin. Bi taybetî di Asta 1'ê de divê bê peydakirin ku kes têbigihîjin dema tiştên di komên tiştan ên bi hejmareke diyar de dijmêrin, jimara dawî ya ku dibêjin hejmara tiştên di koma tiştan de ye. Di reftarên armanckirî 6.1.2.1. û 6.1.2.2. de divê ji kesan re stratejiyên jimartinê yên wek destlêdana yek bi yek li tişt an wêneyan, veguhastina tiştan ji cihekî bo cihekî din, xêzkirina ser wêneyên tiştan her ku têne jimartin, şopandina rêzeke tîk an berwar a dema jimartinê bîn hînkirin. Di bidestxistina reftarên armanckirî 6.1.2.4., 6.1.2.5., 6.1.2.6., 6.1.2.7. û 6.1.2.8. de divê pêşî kes bi xwe tiştan/wêneyên tiştan kom bike; paşê divê bi tiştên/wêneyên tiştan ên ku wek komkirî têne dayîn bê xebitîn.

Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
	6.1.2.5. Tiştên/wêneyên tiştan ên di komeke ku hejmara tiştên wê heta 100'ê ye de pênc bi pênc dijmêre. 6.1.2.6. Tiştên/wêneyên tiştan ên di komeke ku hejmara tiştên wê heta 100'ê ye de du bi du dijmêre. 6.1.2.7. Tiştên/wêneyên tiştan ên di komeke ku hejmara tiştên wê heta 30'ê ye de sê bi sê dijmêre. 6.1.2.8. Tiştên/wêneyên tiştan ên di komeke ku hejmara tiştên wê heta 40'ê ye de çar bi çar dijmêre.	Di hemû xebatên jimartina bi rîtm de divê cih ji pêkanînen hînkirinê yên ku rîtm û hereketa fizîkî di hewînê wek çepikdan, tiqetiqa tiliyan, hejandina marakasê hwd. bê dayîn. Ji bo reftara armanckirî 6.1.2.5. divê jimartina bi rîtm a du bi du ya ber bi pêş ve heta 100'ê bê berfirehkirin. Di xebatên jimartinê de divê rêza jîmaran, şerîtên jîmaran, tabloyên sedî bîn bikaranîn.
Beş 6.1. Jimar û Kirin 6.1.3. Piraniya ku heta 100'ê beramberî jimarekê tê wek dane derdibirre.	Asta 1 6.1.3.1. Bi jimartina komeke tiştan a di navbera 1-20 de dibêje ka çend dane tişt hene. 6.1.3.2. Bi jimartina komeke tiştan a di navbera 1-20 de ya di wêneyê de dibêje ka çend dane tişt hene. 6.1.3.3. Ji nav komeke tiştan a di navbera 1-20 de bi jimartinê hejmara tiştên tê xwestin cuda dike. Asta 2 6.1.3.4. Bi jimartina komeke tiştan a di navbera 20-100 de ya di wêneyê de dibêje ka çend dane tişt hene.	Dema armanca 6.1.3. tê xebitandin; a. Divê ferqa di navbera reqem û jimarê de bê tekezkirin. b. Divê bê tekezkirin ku di jimartina tişt û wêneyên tiştan de jîmara dawî ya tê gotin mîqdara tiştan derdibirre.
6.1.4. Jimarên xwezayî dixwîne û dinivîse.	Asta 1 6.1.4.1. Dibêje ku piraniya ku ji 10 hebûnên heman cure pêk tê destê (deh dane) ye.	Reqem di modula Matematîka Zû de wek armanc cih digirin. Ji ber vê yekê di vê modulê de jimarên xwezayî wek 10 û jorî hatine armanckirin. Di rewşa ku kes hewcedariya wî bi reqeman hebe divê pêşî xebatên xwendin-nivîsandina reqeman bîn kirin. Di hînkirina reqeman de divê reqem bi jimarê re bîn girêdan û bîn xebitandin.

Beş 6.1. Jimar û Kirin

Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
	6.1.4.2. Dibêje ku piraniya ku ji 12 hebûnên heman cure pêk tê dûzîne (diwanzdeh dane) ye. 6.1.4.3. Komeke tiştan/wêneyên tiştan a ku di navbera 10-20 de ye (10 û 20 tê de) li dehyek û yekyekên wê vediqetîne. 6.1.4.4. Dibêje ku komeke tiştan/wêneyên tiştan a ku di navbera 10-20 de ye ji çend dehyek û çend yekyekan pêk tê. 6.1.4.5. Jîmara ku beramberî koma tiştan a di navbera 10-20 de ya ku li dehyek û yekyekên wê vediqetandiye tê dinivîse. 6.1.4.6. Jîmara ku beramberî koma tiştan a di navbera 10-20 de ya ku li dehyek û yekyekên wê vediqetandiye tê dixwîne. 6.1.4.7. Jimarên di navbera 1-20 de dixwîne. 6.1.4.8. Jîmareke ku di navbera 1-20 de tê gotin bi reqemê dinivîse. Asta 2 6.1.4.9. Piraniyeke ku hejmara tiştên wê ji 100'ê kêmtir e bi bikaranîna modelê li dehyek û yekyekên wê vediqetîne. 6.1.4.10. Dibêje ku piraniya ku li komên dehyek û yekyekê veqetandiye ji çend dehyek û çend yekyekan pêk tê. 6.1.4.11. Jîmara ku beramberî piraniyeke di navbera 20-100 de ya ku li dehyek û yekyekên wê vediqetandiye tê dinivîse. 6.1.4.12. Jîmara ku beramberî piraniyeke di navbera 20-100 de ya ku li dehyek û yekyekên wê vediqetandiye tê dixwîne.	Dema armanca 6.1.4. tê xebitandin divê wek model blokên bingeha dehyekê û dîmenên blokên bingeha dehyekê bîn bikaranîn.

Beş 6.1. Jimar û Kirin

Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
	6.1.4.13. Jimarên xwezayî yên du reqemî dixwîne. 6.1.4.14. Jimarên xwezayî yên du reqemî yên ku têne gotin bi reqemê dinivîse. Asta 3 6.1.4.15. Piraniyeke ku hejmara tiştên wê 100-1000 e bi bikaranîna modelê li sedyek, dehyek û yekyekên wê vediqetîne. 6.1.4.16. Dibêje ku piraniya ku li sedyek, dehyek û yekyekên wê veqetandiye ji çend sedyek, çend dehyek û çend yekyekan pêk tê. 6.1.4.17. Jimara ku beramberî piraniyeke di navbera 100-1000 de ya ku li sedyek, dehyek û yekyekên wê vediqetandiye tê dinivîse. 6.1.4.18. Jimara ku beramberî piraniyeke di navbera 100-1000 de ya ku li sedyek, dehyek û yekyekên wê vediqetandiye tê dixwîne. 6.1.4.19. Jimarên xwezayî yên sê reqemî dixwîne. 6.1.4.20. Jimarên xwezayî yên sê reqemî yên ku têne gotin bi reqemê dinivîse. Asta 4 6.1.4.21. Jimarên xwezayî yên 4, 5 û 6 reqemî dixwîne. 6.1.4.22. Jimarên xwezayî yên 4, 5 û 6 reqemî yên ku têne gotin bi reqemê dinivîse.	
6.1.5. Reqem û nîrxên reqeman ên jimarên xwezayî dinivîse.	Asta 2 6.1.5.1. Navên reqemên jimarên xwezayî yên ji 100'ê piçûktir li ser modelan dinivîse.	Ji bo armanca 6.1.5. divê wek model blokên bingeha dehyekê û dîmenên blokên bingeha dehyekê bîn bikaranîn.

Beş 6.1. Jimar û Kirin

Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
	6.1.5.2. Nîrxên reqeman ên jimarên xwezayî yên ji 100'ê piçûktir dinivîse. Asta 3 6.1.5.3. Navên reqemên jimarên sê reqemî li ser modelan dinivîse. 6.1.5.4. Nîrxên reqeman ên jimarên sê reqemî li ser modelan dinivîse. Asta 4 6.1.5.5. Navên reqemên jimarên xwezayî yên 4, 5 û 6 reqemî dinivîse. 6.1.5.6. Nîrxên reqeman ên jimarên xwezayî yên 4, 5 û 6 reqemî dinivîse. 6.1.5.7. Jimarên 4, 5 û 6 reqemî li beşên wan (bölük) vediqetîne. 6.1.5.8. Jimarên 4, 5 û 6 reqemî şirove dike (analîz dike).	Di hînkirina reftarên armanckirî 6.1.5.1., 6.1.5.2., 6.1.5.3., 6.1.5.4., 6.1.5.5. û 6.1.5.6. de divê hem li hêviya gotina kes hem jî li hêviya nivîsandina wî bê man.
6.1.6. Jimarên xwezayî rêz dike.	Asta 1 6.1.6.1. Jimarên ji 1'ê heta 20'ê bi awayekî rêz kirî dinivîse. 6.1.6.2. Jimara ku piştî jimareke tê dayîn a di navbera 1-20 de tê dinivîse. 6.1.6.3. Jimara ku beriya jimareke tê dayîn a di navbera 1-20 de tê dinivîse. 6.1.6.4. Jimarên ji 1'ê heta 20'ê yên ku bi rêzeke tevlihev têne dayîn li gorî rêza jimartinê rêz dike.	Dema armanca 6.1.6. tê xebitandin divê bi bikaranîna derbirînen "berê", "paşê" û "di navbera" têgihîştina têkiliya li pey hev a di navbera jimarên de bê peyda kirin. Di hînkirina reftarên armanckirî 6.1.6.2. û 6.1.6.3. de divê hem li hêviya gotina kes hem jî li hêviya nivîsandina wî bê man.

Beş 6.1. Jimar û Kirin

Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
	6.1.6.5. Di rêza jîmaran a ku ji 1'ê heta 20'ê tê dayîn de jîmara/jîmarên ku kêman hatine hiştin dinivîse. Asta 2 6.1.6.6. Jîmara ku piştî jîmareke tê dayîn a di navbera 1-100 de tê dinivîse. 6.1.6.7. Jîmara ku beriya jîmareke tê dayîn a di navbera 1-100 de tê dinivîse. 6.1.6.8. Herî zêde 4 jîmarên xwezayî yên ku di navbera 1-100 de bi rêzeke tevlîhev tîne dayîn li gorî rêza jîmartinê rêz dike. 6.1.6.9. Di rêzeke jîmaran a ku bi jîmarên xwezayî yên ji 100'ê piçûktir hatiye çêkirin de jîmarên ku kêman hatine hiştin dinivîse.	Di hînkirina reftarên armanckirî 6.1.6.5., 6.1.6.6., 6.1.6.7. û 6.1.6.9. de divê hem li hêviya gotina kes hem jî li hêviya nivîsandina wî bê man.
6.1.7. Bi hevberkirina yek bi yek a du komên tiştan di navbera hejmarên tiştan ên koman de berhevkinê dike.	Asta 1 6.1.7.1. Bi hevberkirina yek bi yek a du komên tiştan ên ku di navbera 1-20 de bi heman hejmarê ne dibêje ku wekhev in. 6.1.7.2. Bi hevberkirina yek bi yek a du komên tiştan ên ku di navbera 1-20 de bi hejmareke cuda ne dibêje ku komeke tiştan jî ya din kêmtir e. 6.1.7.3. Bi hevberkirina du komên tiştan ên ku di navbera 1-20 de bi hejmareke cuda ne dibêje ku komeke tiştan jî ya din zêdetir e.	Di hînkirina hemû reftarên armanckirî de divê du komên tiştan (bo nimûne serpoşên gazozê û fasûlye) yek bi yek bînin hevberkirin. Bi kirina xebatên hevberkirinê bi du komên tiştan re divê têgehên “zêdetir”, “kêmtir” û “wekhevî” bînin xebitandin. Di dema xebatên hevberkirinê de divê bê peyda kirin ku kes encama berhevkirina du komên tiştan û wêneyên tiştan wek “12 qelem, ji 5 qeleman zêdetir e.” an “8 kulîlk, ji 11 kulîlkan kêmtir e.” derbibirin.
6.1.8. Jîmarên xwezayî berhev dike.	Asta 1 6.1.8.1. Bi berhevkirina du jîmarên di navbera 10-20 de dibêje ku her du jîmar wekhev in.	Dema reftarên armanckirî 6.1.8.1., 6.1.8.2. û 6.1.8.3. tîne xebitandin dikare cih jî berhevkirina jîmarên di navbera 1-20 de jî bê dayîn.

Beş 6.1. Jîmar û Kirin

Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
	6.1.8.2. Bi berhevkirina du jîmarên di navbera 10-20 de ya mezin dibêje. 6.1.8.3. Bi berhevkirina du jîmarên di navbera 10-20 de ya piçûk dibêje. Asta 2 6.1.8.4. Bi berhevkirina herî zêde çar jîmarên xwezayî yên ji 100'ê piçûktir ya mezin/herî mezin dibêje. 6.1.8.5. Bi berhevkirina herî zêde çar jîmarên xwezayî yên ji 100'ê piçûktir ya piçûk/herî piçûk dibêje. 6.1.8.6. Herî zêde çar jîmarên xwezayî yên ji 100'ê piçûktir ji mezin ber bi piçûk/ji piçûk ber bi mezin rêz dike. Asta 3 6.1.8.7. Bi berhevkirina herî zêde pênc jîmarên xwezayî yên ji 1000'ê piçûktir ya mezin/herî mezin dibêje. 6.1.8.8. Bi berhevkirina herî zêde pênc jîmarên xwezayî yên ji 1000'ê piçûktir ya piçûk/herî piçûk dibêje. 6.1.8.9. Herî zêde pênc jîmarên xwezayî yên ji 1000'ê piçûktir bi bikaranîna sembolen “>” û “<” ji mezin ber bi piçûk/ji piçûk ber bi mezin rêz dike.	Dema reftara armanckirî 6.1.8.6. tê xebitandin divê di rêzkirinê jîmaran de sembolên mezinahî-piçûkahiye neyên bikaranîn, divê bi bikaranîna bêhnokê di navbera jîmaran de rêzkirin bê kirin. Dema reftara armanckirî 6.1.8.10. tê xebitandin divê pêşî bi jîmarên xwezayî yên çar reqemî, paşê bi jîmarên xwezayî yên pênc reqemî û şeş reqemî bi bikaranîna sembolê xebatên rêzkirinê bînin kirin. Herî dawî divê jîmarên çar, pênc û şeş reqemî tevlîhev bînin dayîn û xebatên rêzkirinê bînin kirin.
Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
	Asta 4 6.1.8.10. Jîmarên xwezayî yên herî zêde şeş reqemî bi bikaranîna sembola mezin/piçûk rêz dike.	
6.1.9. Jîmaran bi armanca dayîna zanîna rêzê bikar tîne.	Asta 1 6.1.9.1. Rêza tiştên/wêneyên tiştan ên di nav rêzeke rêzkirî de dibêje. 6.1.9.2. Tişt/wêneyê tiştî yê ku rêza wî di nav rêzeke rêzkirî de tê gotin nîşan dide. 6.1.9.3. Jîmara ku rêzê dide zanîna dixwîne. 6.1.9.4. Jîmara ku rêzê dide zanîna dinivîse.	Dema armanca 6.1.9. tê xebitandin; a. Divê rêzeke rêzkirî ji tiştên/wêneyên tiştan ên di navbera 1-20 de pêk bê. b. Divê wek rêzeke jîmaran dimenên ku di çarçoveya çarçoveyekê de hatine rêz kirin (pêşbaziya tirimbêlan, pêşbaziya bazdanê hwd.) bînin bikaranîn.

Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
Beş 6.1. Jimar û Kirin 6.1.10. Li gorî rêzikeke diyar pergala jimarên a zêdebûyî/kêmbûyî çêdike.	Asta 2 6.1.10.1. Rêzika pergala jimarên a ku ferqa di navbera wan de sabit e dibêje. 6.1.10.2. Hêmana ku di pergala jimarên a ku ferqa di navbera wan de sabit e de kêman hatiye hiştin dinivîse. Asta 3 6.1.10.3. Pergala jimarên a ku ferqa di navbera wan de sabit e herî zêde 4 gavan berdewam dike. 6.1.10.4. Li gorî rêzikeke diyar pergala jimarên a yekrêzikî ya zêdebûyî an kêmbûyî çêdike. Asta 4 6.1.10.5. Li gorî rêzikeke diyar pergala jimarên a durêzikî ya zêdebûyî an kêmbûyî çêdike.	Beriya ku pergala jimarên ên di armanca 6.1.10. de bîr xebitandin divê armancên pergala yê ku di beşa Têgihîştina Dîtbare û Bîrê ya Modula Piştgirîya ji bo Fêrbûnê de cih digirin û armancên têkildarî pergala geometrîk ên di beşa Geometriyê ya Modula Matematîkê de (asta 1. û 2.) bîr xebitandin. Dema xebatên têkildarî pergala jimarên tene kirin divê bê peyda kirin ku kes di pergaleke ku ferqa di navbera wan de sabit zêde dibe an kêman dibe de her termekê (hêmanekê) bi hejmara gavê re girê bide. Bo nimûne di pergala 2, 5, 8, 11 ... de terma yekem 2, terma duyem 5 hwd. Dema reftarên armanckirî 6.1.10.1. û 6.1.10.2. tene xebitandin divê ji bo ku rêzik di pergalan de bê dîtin ji destpêkê ve herî kêman bîr dayîn. Bo nimûne wek 5, 10, 15, ..., 25, ..., 35. Ji bo reftara armanckirî 6.1.10.2. divê pergala jimarên ên ku herî zêde du hêmanên wan neyên dayîn bîr bikaranîn. Di hînkirina vê reftara armanckirî de divê hem li hêviya gotina kes hem jî li hêviya nivîsandina wî bîr man.
Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
	6.1.10.6. Rêzikên pergala jimarên a ku li gorî durêzikê çêkiriye dibêje.	
6.1.11. Jimarên xwezayî ber bi dehyek/sedyek/hezaryeka ku herî nêzî wan e digilover dike. Beş 6.1. Jimar û Kirin	Asta 2 6.1.11.1. Dibêje ku jimareke xwezayî ya ji 100'ê piçûktir nêzî kîjan dehyekê ye. 6.1.11.2. Jimareke xwezayî ya ji 100'ê piçûktir ber bi dehyeka ku nêzî wê ye digilover dike. Asta 3 6.1.11.3. Dehyek/sedyeka ku jimareke xwezayî ya sê reqemî nêzî wê ye dibêje. 6.1.11.4. Jimareke xwezayî ya sê reqemî ber bi dehyek/sedyeka ku nêzî wê ye digilover dike. Asta 4 6.1.11.5. Dehyek/sedyek/hezaryeka ku jimareke xwezayî ya çar reqemî nêzî wê ye dibêje. 6.1.11.6. Jimareke xwezayî ya çar reqemî ber bi dehyek/sedyek/hezaryeka ku nêzî wê ye digilover dike.	
6.1.12. Jimarên xwezayî li gorî yekjimar an cotjimar bûna wan ji hev cuda dike.	Asta 3 6.1.12.1. Bi komkirina tiştan/wêneyên tiştan dibêje ku hejmara tiştan yekjimar an cotjimar e. 6.1.12.2. Dibêje ku jimarên tîr dayîn yekjimar an cotjimar in. 6.1.12.3. Dibêje ku komkirina du jimarên xwezayî yê yekjimar cotjimar e. 6.1.12.4. Dibêje ku komkirina du jimarên xwezayî yê cotjimar cotjimar e. 6.1.12.5. Dibêje ku komkirina du jimarên xwezayî yê yekjimar û cotjimar yekjimar e.	Divê kirina komkirinê ya ku di çarçoveya reftarên armanckirî 6.1.12.3., 6.1.12.4. û 6.1.12.5. de tê kirin bi modelan (tişt, blokên dehyekê hwd.) bê vekolîn.

Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
6.1.13. Bi jimarên xwezayî kirina komkirinê dike. Beş 6.1. Jimar û Kirin	Asta 1 6.1.13.1. Bi zêdekirina bi qasî jimara diyarkirî tişt li komeke tiştan dibêje ku hejmara komê zêde bûye/pir bûye. 6.1.13.2. Kirinên komkirinê yên ku encama wan ji 20'ê derbas nabe bi modelkirina bi tiştên rastîn/wêneyên tiştan dike. 6.1.13.3. Kirina komkirinê ya ku bi tiştên/wêneyên tiştan ên ku encama wan ji 20'ê derbas nabe tê nîşandan bi veguhertina bo jimaran dike. 6.1.13.4. Sembola wekheviyê bikar tîne. 6.1.13.5. Sembola kirina komkirinê (+) bikar tîne. 6.1.13.6. Bi jimarên ku encama komkirina wan ji 20'ê derbas nabe kirina komkirinê dike. 6.1.13.7. Bi sê jimarên yek rêqemî yên ku encama komkirina wan ji 20'ê derbas nabe kirina komkirinê dike. 6.1.13.8. Dibêje ku dema di kirina komkirinê de cihên komkiriyan diguherin encama komê naguhere. 6.1.13.9. Di kirina komkirinê ya ku bi jimarên ku encama wan ji 20'ê derbas nabe tê kirin de komkiriye ku nehatiye dayîn dinivîse. 6.1.13.10. Bi jimarên ku encama komkirina wan ji 20'ê derbas nabe kirina komkirinê ji ber dike.	Di çarçoveya armanca 6.1.13. de; a. Di asta yekem de divê kirinên komkirinê pêşî li kêleka hev, paşê li binê hev bên kirin. Di kirina komkirinê ya ku li binê hev tê kirin de divê bê tekezkirin ku xêza kirinê wateyeke şibî nîşana wekheviyê hildigire. b. Piştî ku bi tîra xwe li ser kirinên komkirinê yên ku encama wan ji 10'ê derbas nabe tê xebitîn, divê li ser kirinên komkirinê yên ku encama wan ji 20'ê derbas nabe bê xebitîn. c. Bi peydakirina ku kes bi xwe kirina komkirinê çêbike (bi sembolan) divê xebatên komkirinê yên bi veguhastin/bê veguhastin bên kirin. Dema armanca 6.1.13. tê xebitandin divê wateyên kirina komkirinê yên anîna tiştên ji heman cure (yên ku dikarin bên komkirin) bi hev re, zêdekirin, pirkirin û zêdebûn bi xebatên modelkirinê bên dane hîskirin û bi rewşên jiyana rojane re li ser têgihîştina têgehê bê tekezkirin. Divê reftarên armanckirî 6.1.13.4., 6.1.13.5. û 6.1.13.6. di hînkirinê de bi hev re bên girtin. Di vê qonaxê de divê bê peydakirin ku kes kirina komkirinê ya ku dike bi awayekî bi deng bixwîne (ji bo $2+3=5$ wek “Komkirina 2 û 3'yan wekhevî 5'ê ye.”, “Dema em 3'ê li 2'yê zêde dikin wekhevî 5'ê ye.”). Divê wateyên termên “komkirî”, “encama komê” û “komkirin” bên tekezkirin. Ji bo reftarên armanckirî 6.1.13.4. û 6.1.13.5. divê di aliyên nîşandan, gotin û nivîsandina sembola têkildar de xebat bên kirin. Di çarçoveya reftara armanckirî 6.1.13.6. de divê cih ji kirina komkirinê ya bi 0'ê bê dayîn. Divê bê peydakirin ku kes ferqa komkirina bi 0'ê ji komkirina bi jimarên din fêr bike û sedemê bide. Di çarçoveya reftara armanckirî 6.1.13.9. de divê kirina kêmkirinê neyê kirin, divê bi zêdekirina li ser bigihîje encamê. Di hînkirina vê reftara armanckirî de divê hem li hêviya gotina kes hem jî li hêviya nivîsandina wî bê man. Dema reftara armanckirî 6.1.13.10. tê xebitandin divê stratejiyên komkirinê yên wek temamkirina bo 10'ê, cotên jimaran (wek 4+4), zêdekirina li ser, yek zêdetir/du zêdetir hwd. bên hînkirin.

Beş 6.1. Jimar û Kirin

Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
	Asta 2 6.1.13.11. Bi du jimarên ku encama komkirina wan ji 100'ê derbas nabe kirina komkirinê ya bê veguhastin dike. 6.1.13.12. Bi du jimarên ku encama komkirina wan ji 100'ê derbas nabe kirina komkirinê ya bi veguhastin dike. 6.1.13.13. Di komkirina du jimarên ku encama wan ji 100'ê derbas nabe de komkiriye ku nehatiye dayîn dibîne. 6.1.13.14. Encama komkirina du jimarên ku ji 100'ê derbas nabe texmîn dike. 6.1.13.15. Texmîna xwe ya di encama komkirina du jimarên ku ji 100'ê derbas nabe de bi encama kirinê re berhev dike. 6.1.13.16. Bi du jimarên ku encama komkirina wan ji 100'ê derbas nabe kirina komkirinê ji ber dike. Asta 3 6.1.13.17. Bi du jimarên ku encama komkirina wan ji 1000'ê derbas nabe kirina komkirinê ya bê veguhastin dike. 6.1.13.18. Bi du jimarên ku encama komkirina wan ji 1000'ê derbas nabe kirina komkirinê ya bi veguhastin dike. 6.1.13.19. Di komkirina du jimarên ku encama wan ji 1000'ê derbas nabe de komkiriye ku nehatiye dayîn dibîne. 6.1.13.20. Encama komkirina du jimarên ku ji 1000'ê derbas nabe texmîn dike. 6.1.13.21. Texmîna xwe ya di encama komkirina du jimarên ku ji 1000'ê derbas nabe de bi encama kirinê re berhev dike.	Di çarçoveya reftara armanckirî 6.1.13.12. de divê wateya veguhastinê ya di kirina komkirinê de bi tiştên rastîn, bi blokên bingeha 10'ê û dîmenên blokên bingeha dehyekê hwd. bê modelkirin û bê ravekirin. Di çarçoveya reftara armanckirî 6.1.13.13. de dema komkiriye ku nehatiye dayîn tê dîtin divê stratejiya jimartina li ser, jimartina ber bi paş ve an kirina kêmkirinê bê bikaranîn. Ji bo reftarên armanckirî 6.1.13.19 û 6.1.13.22. divê bê peydakirin ku kes stratejiyên texmînê (giloverkirin, cotên jimarên (wek 50+50), nirxên reqeman, zêdekirina li ser û parçekirina jimarên) bikar bîne. Ji bo reftara armanckirî 6.1.13.22. divê kirinên komkirinê yên ji ber ên du jimarên du reqemî yên ku encama wan ji 100'ê derbas nabe, du jimarên sê reqemî û yek reqemî, du jimarên ku qatê 100'ê û 10'ê ne bînin.
Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
	6.1.13.22. Du jimarên ku encama komkirina wan ji 1000'ê derbas nabe ji ber kom dike. Asta 4 6.1.13.23. Bi jimarên herî zêde çar reqemî kirina komkirinê ya bi veguhastin/bê veguhastin dike. 6.1.13.24. Encama komkirina du jimarên ku encama wan herî zêde çar reqemî ye texmîn dike. 6.1.13.25. Texmîna xwe ya di encama komkirina du jimarên ku encama wan herî zêde çar reqemî ye de bi encama kirinê re berhev dike. 6.1.13.26. Jimarên herî zêde çar reqemî bi qatên 100'ê re ji ber kom dike.	
Beş 6.1. Jimar û Kirin 6.1.14. Pîrsgirêkên ku kirina komkirinê dixwazin çareser dike.	Asta 1 6.1.14.1. Pîrsgirêkên ku bi jimarên ku encama komkirina wan ji 20'ê derbas nabe kirineke komkirinê dixwazin çareser dike. 6.1.14.2. Li gorî tiştên tînin dayîn, pîrsgirêkên ku bi jimarên ku encama komkirina wan ji 20'ê derbas nabe kirineke komkirinê dixwazin datîne. Asta 2 6.1.14.3. Pîrsgirêkên ku bi jimarên ku encama komkirina wan ji 100'ê derbas nabe herî zêde du kirinan dixwazin çareser dike. 6.1.14.4. Li gorî tiştên tînin dayîn, pîrsgirêkên ku bi jimarên ku encama komkirina wan ji 100'ê derbas nabe du kirinan dixwazin datîne. Asta 3 6.1.14.5. Pîrsgirêkên ku bi jimarên sê reqemî yên ku encama komkirina wan ji 1000'ê derbas nabe herî zêde sê kirinan dixwazin çareser dike.	Di çarçoveya armanca 6.1.14. de; a. Di pêvajoya çareserkirina pîrsgirêkê de divê pîrsgirêk bi şeman an bi xêzkirinên kesên ên xwe bê dîbarîkirin. b. Di pêvajoya çareserkirina pîrsgirêkê de divê di qonaxên xwendina pîrsgirêkê bi dengê bilind, ravekirina bi hevokên xwe, veguhertina bo dîmenekî, texmînkirin, kirina kirinê û kontrolkirina pêvajoyê de ji kesên re modelbûn bê kirin.

Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
	6.1.14.6. Li gorî tiştên tîn dayîn, pirsgrêkên ku herî zêde du kirinan dixwazin datîne. Asta 4 6.1.14.7. Pirsgrêkên ku bi jimarên herî zêde çar reqemî herî zêde çar kirinan dixwazin çareser dike. 6.1.14.8. Li gorî tiştên tîn dayîn, pirsgrêkên ku sê kirinan dixwazin datîne.	
6.1.15. Bi jimarên xwezayî Beş 6.1. Jimar û Kirin kirina kêmkirinê dike.	Asta 1 6.1.15.1. Bi derxistina bi qasî jimara diyarkirî tişt ji komeke tiştan dibêje ku hejmara komê kêmbûye/kêm bûye. 6.1.15.2. Kirinên kêmkirinê yên bi jimarên heta 20'ê bi modelkirina bi tiştên rastîn/wêneyên tiştan dike. 6.1.15.3. Kirina kêmkirinê ya ku bi tiştên/wêneyên tiştan ên di navbera 0-20 de tê nîşandan bi veguhertina bo jimarên dike. 6.1.15.4. Sembola kirina kêmkirinê (-) bikar tîne. 6.1.15.5. Bi jimarên heta 20'ê kirina kêmkirinê dike. 6.1.15.6. Bi jimarên heta 20'ê kirina kêmkirinê ji ber dike. Asta 2 6.1.15.7. Bi jimarên heta 100'ê kirina kêmkirinê ya bê şikandina dehyekê dike.	Di çarçoveya armanca 6.1.15. de; a. Di asta yekem de divê kirinên kêmkirinê pêşî li kêleka hev, paşê li binê hev bên kirin. Di kirina kêmkirinê ya ku li binê hev tê kirin de divê bê tekezkirin ku xêza kirinê wateyeke şibî nîşana wekheviyê hildigire. b. Piştî ku bi tîra xwe li ser kirinên kêmkirinê yên heta 10'ê tê xebitîn, divê li ser kirinên kêmkirinê yên heta 20'ê bê xebitîn. c. Bi peyda kirina ku kes bi xwe kirina kêmkirinê çêbike (bi sembolan) divê xebatên kêmkirinê yên bê şikandina dehyekê û bi şikandina dehyekê bên kirin. d. Divê bê tekezkirin ku kirina kêmkirinê "dîtina zêdekiriyê nenas" e. Divê reftarên armanckirî 6.1.15.3. û 6.1.15.4. di hînkirinê de bi hev re bên girtin. Di vê qonaxê de divê bê peyda kirin ku kes kirina kêmkirinê ya ku dike bi awayekî bi deng bixwîne (ji bo $5-3=2$ wek "5 kêmbûye 3, wekhevî 2'yê ye."). Herwiha divê wateyên termên "kêmbûyî", "derketî" û "ferq" bên tekezkirin. Di çarçoveya reftara armanckirî 6.1.15.5. de divê cih ji kirinên kêmkirinê yên ku 0 tê de derketî û ferq e û ji wateya sifirê ya di kirinê de bê dayîn. Ji bo reftara armanckirî 6.1.15.5. dema li ser kirinên kêmkirinê yên ji ber tê xebitîn divê stratejiyên wek zêdekirina li ser, parçekirina jimarên, yek kêmtir/du kêmtir, jimartina ber bi paş ve heta jimarekê, cotên jimarên, temamkirina bo 10'ê hwd. bên hînkirin.

Beş 6.1. Jimar û Kirin

Stûn 1	Stûn 2
	6.1.15.8. Bi jimarên heta 100'ê kirina kêmkirinê ya bi şikandina dehyekê dike. 6.1.15.9. Di kirina kêmkirinê ya ku bi jimarên heta 20'ê tê kirin de kêmbûyiyê ku nehatiye dayîn dibîne. 6.1.15.10. Di kirina kêmkirinê ya ku bi jimarên heta 20'ê tê kirin de derketiyê ku nehatiye dayîn dibîne. 6.1.15.11. Encama kirina kêmkirinê ya ku bi du jimarên heta 100'ê tê kirin texmîn dike. 6.1.15.12. Texmîna xwe ya di encama kirina kêmkirinê ya ku bi du jimarên heta 100'ê tê kirin de bi encama kirinê re berhev dike. 6.1.15.13. Du jimarên ku di nav 100'ê de qatê 10'ê ne ji ber kêmbûyiyê dike. Asta 3 6.1.15.14. Bi jimarên herî zêde sê reqemî kirina kêmkirinê ya bê şikandina dehyekê dike. 6.1.15.15. Bi jimarên herî zêde sê reqemî kirina kêmkirinê ya bi şikandina dehyekê dike. 6.1.15.16. Di kirina kêmkirinê ya ku bi jimarên heta 100'ê tê kirin de kêmbûyiyê ku nehatiye dayîn dibîne. 6.1.15.17. Di kirina kêmkirinê ya ku bi jimarên heta 100'ê tê kirin de derketiyê ku nehatiye dayîn dibîne. 6.1.15.18. Encama kirina kêmkirinê ya ku bi jimarên sê reqemî tê kirin texmîn dike. 6.1.15.19. Texmîna xwe ya di encama kirina kêmkirinê ya ku bi jimarên sê reqemî tê kirin de bi encama kirinê re berhev dike.

Ravekirin Armanc Reftarên Armanckirî

Beş 6.1. Jimar û Kirin

Stûn 1	Stûn 2	
	6.1.15.20. Ji jimareke du reqemî jimareke du reqemî ya ku qatê 10'ê ye ji ber kêma dike. 6.1.15.21. Ji jimareke sê reqemî ya ku qatê 100'ê ye jimareke du reqemî ya ku qatê 10'ê ye ji ber kêma dike. Asta 4 6.1.15.22. Bi du jimarên herî zêde çar reqemî kirina kêmkirinê ya bê şikandina dehyekê dike. 6.1.15.23. Bi du jimarên herî zêde çar reqemî kirina kêmkirinê ya bi şikandina dehyekê dike. 6.1.15.24. Di kirina kêmkirinê ya ku bi jimarên herî zêde çar reqemî tê kirin de kêmbûyîyê ku nehatiye dayîn dibîne. 6.1.15.25. Di kirina kêmkirinê ya ku bi jimarên heta 100'ê tê kirin de derketiyê ku nehatiye dayîn dibîne. 6.1.15.26. Encama kirina kêmkirinê ya ku bi jimarên herî zêde çar reqemî tê kirin texmîn dike. 6.1.15.27. Texmîna xwe ya di encama kirina kêmkirinê ya ku bi jimarên herî zêde çar reqemî tê kirin de bi encama kirinê re berhev dike. 6.1.15.28. Ji jimareke sê reqemî jimareke du reqemî ya ku qatê 10'ê ye ji ber kêma dike. 6.1.15.29. Jimarên sê reqemî yên ku qatê 100'ê ne ji ber kêma dike.	
Armanç	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
6.1.16. Pirsgirêkên ku kirina kêmkirinê dixwazin çareser dike. Beş 6.1. Jimar û Kirin	Asta 1 6.1.16.1. Pirsgirêkên ku bi jimarên di navbera 1-20 de kirineke kêmkirinê dixwazin çareser dike. 6.1.16.2. Li gorî tiştên tîn dayîn, pirsgirêkên ku bi jimarên di navbera 1-20 de kirineke kêmkirinê dixwazin datîne. Asta 2 6.1.16.3. Pirsgirêkên herî zêde du kirinî yên ku bi jimarên di navbera 0-100 de kirina komkirin û kêmkirinê dixwazin çareser dike. 6.1.16.4. Li gorî tiştên tîn dayîn, pirsgirêkên herî zêde du kirinî yên ku bi jimarên di navbera 0-100 de kirina komkirin û kêmkirinê dixwazin datîne. Asta 3 6.1.16.5. Pirsgirêkên herî zêde sê kirinî yên ku bi jimarên di navbera 0-1000 de kirina komkirin û kêmkirinê dixwazin çareser dike. 6.1.16.6. Li gorî tiştên tîn dayîn, pirsgirêkên herî zêde du kirinî yên ku bi jimarên di navbera 0-1000 de kirina komkirin û kêmkirinê dixwazin datîne. Asta 4 6.1.16.7. Pirsgirêkên herî zêde çar kirinî yên ku bi jimarên herî zêde çar reqemî kirina komkirin û kêmkirinê dixwazin çareser dike. 6.1.16.8. Li gorî tiştên tîn dayîn, pirsgirêkên herî zêde sê kirinî yên ku bi jimarên herî zêde çar reqemî kirina komkirin û kêmkirinê dixwazin datîne.	Di çarçoveya armanca 6.1.16. de; a. Di pêvajoya çareserkirina pirsgirêkê de divê pirsgirêk bi şeman an bi xêzkirinên kesên ên xwe bê dîtbarîkirin. b. Di pêvajoya çareserkirina pirsgirêkê de divê di qonaxên xwendina pirsgirêkê bi dengê bilind, ravekirina bi hevokên xwe, veguhertina bo dîmenekî, texmînkirin, kirina kirinê û kontrolkirina pêvajoyê de ji kesên re modelbûn bê kirin.

Armanç	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
6.1.17. Bi jimarên xwezayî kirina lêkdanê dike. Beş 6.1. Jimar û Kirin	Asta 2 6.1.17.1. Kirina lêkdanê ya bi jimarên heta 20'ê bi tiştên rastîn/wêneyên tiştan wek kirina komkirinê ya dubarekirî model dike. 6.1.17.2. Dibêje ku kirina lêkdanê kirina komkirinê ya dubarekirî ye. 6.1.17.3. Kirina lêkdanê ya ku bi tişt/wêneyên tiştan tê nîşandan diguherîne jimarên. 6.1.17.4. Sembola kirina lêkdanê (x) bikar tîne. 6.1.17.5. Jimarên heta 10'ê bi 1, 2, 3, 4, 5 û 10'ê re lê dide. 6.1.17.6. Tabloya lêkdanê ya heta 5'ê (5 tê de) çêdike. Asta 3 6.1.17.7. Jimarên heta 10'ê bi 6, 7, 8, 9'ê re lê dide. 6.1.17.8. Tabloya lêkdanê çêdike. 6.1.17.9. Jimarên heta 100'ê bi jimarên heta 10'ê re bê veguhastin lê dide. 6.1.17.10. Jimarên heta 100'ê bi jimarên heta 10'ê re bi veguhastin lê dide. 6.1.17.11. Jimareke du reqemî bi jimareke du reqemî re lê dide.	Ji bo armanca 6.1.17. divê bê tekezîkirin ku dema cihê lêkeran diguhere encama lêkdanê naguhere. Dema reftara armanckirî 6.1.17.1. tê xebitandin divê kom bi şiklê du bi du, sê bi sê, çar bi çar, pênc bi pênc û deh bi deh bîn çêkirin. Dema bi du bi du tê xebitandin divê hejmara giştî ya tiştan 20, dema bi sê bi sê tê xebitandin 30, dema bi çar bi çar tê xebitandin 40, dema bi pênc bi pênc tê xebitandin 50 û dema bi deh bi deh tê xebitandin 100 be. Dema reftara armanckirî 6.1.17.2. tê xebitandin divê cih ji tiştên rastîn bê dayîn. Ji bo reftarên armanckirî 6.1.17.1. û 6.1.17.2. divê pêşî cih ji xebatên kirina lêkdanê yên li kêleka hev paşê yên li binê hev bê dayîn. Dema kirina lêkdanê tê bidestxistin divê bê peydakirin ku kes wateya qatê ya kirina lêkdanê derbibirin. Dema wateya qatê tê xebitandin bo nimûne di kirina $4 \times 2 = 8$ de dikare bi şiklê "2 qatê 4'ê wekhevî 8'ê ye.", "4 qatê 2'yê wekhevî 8'ê ye." bê derbirin. Herwiha divê komkirina dubarekirî bi wateya qatê re bê girêdan. Divê reftarên armanckirî 6.1.17.3. û 6.1.17.4. bi hev re bîn xebitandin. Ji bo reftara armanckirî 6.1.17.3. divê bê peydakirin ku kes kirina lêkdanê ya ku dike bi awayekî bi deng bixwîne (ji bo $2 \times 2 = 4$ wek "2 lêkdayî 2, wekhevî 4'ê ye.") û divê bê tekezîkirin ku di kirina lêkdanê de her jimara ku tê lêdan lêker e, encam jî lêkdan e.

Beş 6.1. Jimar û Kirin

Armanç	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
	6.1.17.12. Jimareke sê reqemî bi jimareke yek reqemî re lê dide. 6.1.17.13. Bi jimarên 10 û 100 heta 1000'ê bi rêya kurt kirina lêkdanê dike. 6.1.17.14. Dibêje ku dema di kirina lêkdanê de yek ji lêkeran tê zêdekirin an kêmkirin encam çawa diguhere. Asta 4 6.1.17.15. Jimarên du reqemî bi jimarên sê reqemî re lê dide. 6.1.17.16. Dibêje ku di kirina lêkdanê ya ku bi sê jimarên xwezayî tê kirin de guhertina cihê lêkeran encamê naguherîne. 6.1.17.17. Jimarên xwezayî yên herî zêde sê reqemî; bi jimarên ku herî zêde neh qatê 10, 100 û 1000'ê ne bi rêya kurt lê dide. 6.1.17.18. Jimarên xwezayî yên herî zêde du reqemî bi 5, 25 û 50'yê re bi rêya kurt lê dide. 6.1.17.19. Jimarên herî zêde sê reqemî bi 10, 100 û 1000'ê re ji ber lê dide. 6.1.17.20. Lêkdana jimareke xwezayî ya herî zêde du reqemî bi jimareke xwezayî ya yek reqemî re texmîn dike. 6.1.17.21. Texmîna xwe ya di lêkdana jimareke xwezayî ya herî zêde du reqemî bi jimareke xwezayî ya yek reqemî re de bi encama kirinê re berhev dike.	Divê bê peydakirin ku kes ferqa kirina lêkdanê ya bi 1'ê ji lêdana bi jimarên din fêm bike û bi wateya komkirina dubarekirî ya lêkdanê sedemê bide. Bi awayekî şibî, divê ferqa lêdana bi 0'ê ji lêdana bi jimarên din bi sûdwergirtina ji têtikiliya komkirin-lêkdanê (bo nimûne $0+0+0=0$, $3 \times 0=0$) bê dayîn. Dema reftara armanckirî 6.1.17.14. tê xebitandin divê jimarên di tabloya lêkdanê ya heta 5'ê (5 tê de) bîn bikaranîn. Divê bi mînakên bê nîşandan ku her ku yek ji lêkeran 1 zêde dibe encama lêkdanê bi qasî nirxa lêkerê din zêde dibe an her ku yek ji lêkeran 1 kêmkirina dibe encama lêkdanê bi qasî nirxa lêkerê din kêmkirina dibe.

Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
6.1.18. Pirsgerêkên têkildarî lêkdanê çareser dike. Beş 6.1. Jimar û Kirin	Asta 2 6.1.18.1. Pirsgerêkên ku bi jimarên di navbera 1-100 de kirineke lêkdanê dixwazin çareser dike. Asta 3 6.1.18.2. Pirsgerêkên ku bi jimarên di navbera 1-100 de du kirinan dixwazin ku yek ji wan kirina lêkdanê ye çareser dike. 6.1.18.3. Pirsgerêkên ku kirina lêkdanê dixwazin datîne. Asta 4 6.1.18.4. Pirsgerêkên ku bi jimarên herî zêde sê reqemî herî zêde sê kirinan dixwazin ku yek ji wan kirina lêkdanê ye çareser dike. 6.1.18.5. Pirsgerêkên ku bi jimarên herî zêde sê reqemî herî zêde du kirinan dixwazin ku yek ji wan kirina lêkdanê ye datîne.	Di çarçoveya armanca 6.1.18. de; a. Di pêvajoya çareserkirina pirsgerêkê de divê pirsgerêk bi şeman an bi xêzkirinên kesên ên xwe bê dîtbarîkirin. b. Di pêvajoya çareserkirina pirsgerêkê de divê di qonaxên xwendina pirsgerêkê bi dengê bilind, ravekirina bi hevokên xwe, veguhertina bo dîmenekî, texmînkirin, kirina kirinê û kontrolkirina pêvajoyê de ji kesên re modelbûnê bê kirin.
6.1.19. Bi jimarên xwezayî kirina dabeşkirinê dike.	Asta 2 6.1.19.1. Kirina dabeşkirinê ya bi jimarên heta 20'ê bi komkirin/parvekirina tiştên rastîn/wêneyên tiştan model dike. 6.1.19.2. Kirina dabeşkirinê ya bi jimarên heta 20'ê bi komkirin/parvekirina tiştên rastîn/wêneyên tiştan wek kirina kêmkirinê ya li pey hev model dike. 6.1.19.3. Kirina dabeşkirinê ya bêmayî ya ku bi tiştên/wêneyên tiştan ên di navbera 0-20 de tê nîşandan diguherîne jimarên. 6.1.19.4. Sembola kirina dabeşkirinê (+) bikar tîne.	Ji bo reftara armanckirî 6.1.19.1. divê xebatên girêdana kirina dabeşkirinê bi kirinên veqetandina bo komên wekhev an parvekirinê re bên kirin. Divê hejmarên tişt û wêneyên tiştan herî zêde bi 20'ê bên sînordarkirin. Divê kirin bi awayê ku herî zêde bo 5'ê bêmayî bên dabeşkirin bên plankirin. Dema reftara armanckirî 6.1.19.2. tê xebitandin divê cih ji modelkirina kirina dabeşkirinê ya bi jimarên heta 20'ê wek kirina kêmkirinê ya li pey hev bi komkirin/parvekirina tiştên rastîn/wêneyên tiştan jî bê dayîn. Divê reftarên armanckirî 6.1.19.3 û 6.1.19.4. di hînkirinê de bi hev re bên girtin. Di vê qonaxê de divê bê peydakirin ku kes kirina dabeşkirinê ya ku dike bi awayekî bi deng bixwîne (bo nimûne ji bo $20 \div 5 = 4$ wek "20 dabeşî 5, wekhevî 4'ê ye."). Divê wateyên dabeşbûyî, dabeşker, encama dabeşkirinê û xêza dabeşkirinê yên di kirineke dabeşkirinê ya tê dayîn de bên tekezkirin.

Beş 6.1. Jimar û Kirin

Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
	6.1.19.5. Rola 1'ê ya di kirina dabeşkirinê de dibêje. Asta 3 6.1.19.6. Jimarên heta 100'ê li jimarên heta 10'ê bêmayî dabeş dike. 6.1.19.7. Jimarên heta 100'ê li jimarên heta 10'ê bi mayî dabeş dike. 6.1.19.8. Bi jimarên heta 100'ê jimareke xwezayî ya ku reqema yekyek a wê sifir e li 10'ê bi rêya kurt dabeş dike. Asta 4 6.1.19.9. Jimarên xwezayî yên sê reqemî li jimarên xwezayî yên herî zêde du reqemî dabeş dike. 6.1.19.10. Jimareke herî zêde çar reqemî li jimareke yek reqemî dabeş dike. 6.1.19.11. Jimarên xwezayî yên herî zêde pênc reqemî yên ku di sê reqemên dawî de sifir e li 10, 100 û 1000'ê ji ber dabeş dike. 6.1.19.12. Encama kirineke dabeşkirinê texmîn dike. 6.1.19.13. Texmîna xwe ya di encama kirineke dabeşkirinê de bi encama kirinê re berhev dike. 6.1.19.14. Têkiliya di navbera lêkdan û dabeşkirinê de dibêje.	Di Asta 3'ê de divê bê peydakirin ku kes dabeşbûyî, dabeşker, encama dabeşkirinê û mayiya di kirina dabeşkirinê de bi rewşên pirsgerêkan ên guncaw re bi awayekî têgehî girê bide. Herwiha divê bi modelkirin û kirinan bê nîşandan ku di kirina dabeşkirinê de dabeşbûyî wekhevî komkirina lêkdana dabeşker û encama dabeşkirinê bi mayiyê re ye. Ji bo reftarên armanckirî 6.1.19.6. û 6.1.19.7. divê ji bilî modelkirinên ku bi tiştên şênber tene kirin, modelên wek rêza jimarên, bingeha dehyekê hwd. jî bên bikaranîn. Herwiha di hînkirina reftara armanckirî 6.1.19.7. de divê bê diyarkirin ku dema mayî di kirina dabeşkirinê de ji dabeşker piçûktir be dê kirin berdewam neke.

Ravekirin Armanc Reftarên Armanckirî

Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
	6.1.19.15. Di yek ji du derbirînên matematîkî yên ku têkiliya wekheviyê di navbera wan de heye de nirxa ku nehatiye dayîn diyar dike û dibêje ku wekhevî hatiye peyda kirin. 6.1.19.16. Kirinên ku divê bên kirin da ku du derbirînên matematîkî yên ku têkiliya wekheviyê di navbera wan de nîne wekhev bibin rave dike.	
6.1.20. Pirsgirêkên ku kirina dabeşkirinê dixwazin Beş 6.1. Jimar û Kirin çareser dike.	Asta 2 6.1.20.1. Bi bikaranîna jimarên di navbera 1-20 de bi dabeşkirina li 2'yê, 3'ê, 4'ê, herî zêde 5'ê pirsgirêkên ku kirina dabeşkirinê dixwazin çareser dike. Asta 3 6.1.20.2. Pirsgirêkên ku bi jimarên heta 100'ê du kirinan dixwazin bi awayê ku yek ji wan dabeşkirin be çareser dike. 6.1.20.3. Pirsgirêkên ku bi jimarên heta 100'ê kirina dabeşkirinê dixwazin datîne. Asta 4 6.1.20.4. Pirsgirêkên ku bi jimarên herî zêde çar reqemî herî zêde sê kirinan dixwazin bi awayê ku yek ji wan dabeşkirin be çareser dike. 6.1.20.5. Pirsgirêkên ku bi jimarên herî zêde çar reqemî du kirinan dixwazin bi awayê ku yek ji wan dabeşkirin be datîne.	Di çarçoveya armanca 6.1.20. de; a. Di pêvajoya çareserkirina pirsgirêkê de divê pirsgirêk bi şeman an bi xêzkirinên kesane ên xwe bê dîtbarîkirin. b. Di pêvajoya çareserkirina pirsgirêkê de divê di qonaxên xwendina pirsgirêkê bi dengê bilind, ravekirina bi hevokên xwe, veguhertina bo dîmenekî, texmînkirin, kirina kirinê û kontrolkirina pêvajoyê de ji kesane re modelbûn bê kirin.
6.1.21. Bi girêdana modelên tevahî, nîv û çarêkê nîşandana kesrê bikar tîne.	Asta 1 6.1.21.1. Tişt/wêneyê tiştî yê ku tevahî ye nîşan dide.	Di çarçoveya armanca 6.1.21. de; dema reftarên armanckirî yên di Asta 1'ê de tene xebitandin divê têkiliya di navbera nîv û tevahiye de li ser modelan bê vekolîn (bo nimûne pêkanîna tevahiyeke ji aliyê du nîvan ve, pêkhatina tevahiyeke ji du nîvan).

Beş 6.1. Jimar û Kirin

Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
	6.1.21.2. Tişt/wêneyê tiştî yê ku nîv e nîşan dide. 6.1.21.3. Dibêje ku yek ji du parçeyên wekhev ên tevahiyeke nîv e. 6.1.21.4. Tevahî û nîvê bi hev re girê dide. Asta 2 6.1.21.5. Tişt/wêneyê tiştî yê ku çarêk e nîşan dide. 6.1.21.6. Dibêje ku yek ji çar parçeyên wekhev ên tevahiyeke çarêk e. 6.1.21.7. Dibêje ku yek ji du parçeyên wekhev ên nîveke çarêk e. 6.1.21.8. Çarêk û nîvê bi hev re girê dide. 6.1.21.9. Dibêje ku tevahiyeke ji nîveke û du çarêkan pêk tî. Asta 3 6.1.21.10. Modelên tevahî, nîv û çarêkê bi şiklê kesrê nîşan dide. 6.1.21.11. Kesra ku nîv, çarêk û tevahiye derdibirre dibêje. 6.1.21.12. Wateya parçe-tevahî ya kesrê dibêje.	Di reftarên armanckirî 6.1.21.1., 6.1.21.2. û 6.1.21.3. de divê neyê ketin nav nîşandana kesrê. Herwiha ji bo reftara armanckirî 6.1.21.3. divê xebatên veqetandina tevahiyeke li du parçeyên wekhev bên kirin. Dema reftara armanckirî 6.1.21.5. tê xebitandin divê xebatên veqetandina tevahiyeke li çar parçeyên wekhev bên kirin. Di reftara armanckirî 6.1.21.8. de divê xebatên girêdana çarêkê bi nîvê re bi bikaranîna modelan bên kirin (bo nimûne pêkhatina nîveke ji du çarêkan). Herwiha ji bo vê reftara armanckirî divê veqetandina nîveke li du parçeyên wekhev bê xebitandin. Dema reftara armanckirî 6.1.21.10. tê xebitandin bo nimûne ji bo kesra $\frac{1}{4}$ divê bê derbirîn ku tevahiyeke li 4'an tê dabeşkirin û parçeyek jê tê girtin. Divê jimarker, binker û xêza kesrê li ser mînakên tene bikaranîna bên ravekirin. Dema reftara armanckirî 6.1.21.12. tê xebitandin divê têkiliya parçe-tevahî ya di navbera jimarker û binker de bê danîn. Di xwendina nîşandanên kesrane de divê derbirînên ku têkiliya parçe-tevahî tekez dikin bên bikaranîna (bo nimûne divê kesra $\frac{1}{4}$ bi şiklê "yek ji çaran" bê xwendin).
6.1.22. Kesrên yekîneyî nîşan dide, berhev dike û rêz dike.	Asta 3 6.1.22.1. Her yekê ji parçeyên wekhev ên tevahiyeke bi şiklê kesrê nîşan dide.	Di çarçoveya armanca 6.1.22. de divê cih ji xebatên veqetandina tevahiyeke li parçeyên wekhev bê dayîn.

Beş 6.1. Jimar û Kirin

Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
	6.1.22.2. Dibêje ku her yek ji parçeyên wekhev ên tevahiyekê kesra yekîneyî ye. 6.1.22.3. Kesrên yekîneyî yên kesrên ku binkera wan 10, 100 e dibêje. 6.1.22.4. Bi qasî kesra yekîneyî ya diyarkirî ya piraniyekê bi modelkirinê dibêje. Asta 4 6.1.22.5. Kesrên yekîneyî li gorî têkiliya mezinahî-piçûkahiyê berhev dike. 6.1.22.6. Kesrên yekîneyî li gorî têkiliya mezinahî-piçûkahiyê rêz dike.	Ji bo reftarên armanckirî 6.1.22.5. û 6.1.22.6. divê li ser kesrên ku binkera wan herî zêde 20 e xebat bê kirin
6.1.23. Kesra hevedudanî û ya bi jimara temam ji hev cuda dike û model dike.	Asta 3 6.1.23.1. Kesrên ku jimarkera wan ji binkera wan mezintir e nîşan dide. Asta 4 6.1.23.2. Kesra sade, hevedudanî û ya bi jimara temam bi modelkirinê dibêje.	Ji bo reftara armanckirî 6.1.23.1. divê li ser kaxiz, blokên kesran, blokên pergale û rêza jimarên bê xebitîn.
6.1.24. Bi qasî kesra sade ya diyarkirî ya piraniyekê model dike û dibêje.	Asta 3 6.1.24.1. Kesrên ku jimarkera wan ji binkera wan piçûktir e bi modelkirinê dibêje. Asta 4 6.1.24.2. Bi qasî kesra sade ya diyarkirî ya piraniyekê bi modelkirinê dibêje.	Ji bo reftara armanckirî 6.1.24.1. divê bi bikaranîna modelên cûrbecûr ên wek kaxiz, blokên kesran, blokên pergale û rêza jimarên bi kesrên ku jimarkera wan ji binkera wan piçûktir e bê xebitîn. Ji bo reftara armanckirî 6.1.24.2. divê rêza jimarên, modela qadê hwd. bê bikaranîn. Herwiha di modelkirina bi qasî kesra sade ya diyarkirî ya piraniyekê de divê hejmara piraniyê herî zêde sê reqemî be. Divê neyê ketin nav kirina lêkdana jimareke xwezayî bi kesrê re.
Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
6.1.25. Kesran berhev Beş 6.1. Jimar û Kirin dike.	Asta 3 6.1.25.1. Kesreke ku tê dayîn li ser rêza jimarên nîşan dide. Asta 4 6.1.25.2. Herî zêde sê kesrên ku binkera wan wekhev in li gorî têkiliya mezinahî-piçûkahiyê berhev dike.	Di Asta 4'ê de divê li teniştê modelên dirêjahî û qadê li ser rêza jimarên jî xebat bên kirin. Ji bo armanca 6.1.25. divê kesr li gorî mezinahiyên ku temsîl dikin ji aliyê mezinahî-piçûkahiyê ve bên berhevkirin. Divê xebatên gotina ka kîjan mezin e, kîjan piçûk e, gotina jimara herî mezin, ya herî piçûk bên kirin. Di berhevkirinê de divê sembolen mezin/piçûk bên bikaranîn. Divê cih ji xebatên berhevkirina kesreke ku tê dayîn li ser rêza jimarên bi sifir, niv û tevahiyê re bê dayîn.
6.1.26. Bi kesrên ku binkera wan wekhev in kirinên komkirin û kêmkirinê dike.	Asta 4 6.1.26.1. Bi kesrên ku binkera wan wekhev in kirina komkirin û kêmkirinê dike. 6.1.26.2. Pirsgerêkên ku bi kesrên ku binkera wan wekhev in kirina komkirin û kêmkirinê dixwazin çareser dike.	Dema armanca 6.1.26. tê xebitandin divê di kirina komkirin û kêmkirinê de dema binkera sabit e kirina komkirina jimarkeran di nav xwe de bê sedemdayîn.
6.2.1. Şikl û tiştên geometrîk ji hev cuda dike. Beş 6.2. Geometrî	Asta 1 6.2.1.1. Şiklên geometrîk li gorî hejmarên goşe û kêlekên wan pola dike û nav lê dike. 6.2.1.2. Sêgoşe, çargoşe, çargoşeya dirêj, xelek û bazineyê model dike. 6.2.1.3. Tiştên sade yên ku di jiyana rojane de tene bikaranîn li gorî taybetmendiyan wan pola dike û bi şiklên geometrîk re girê dide. Asta 2 6.2.1.4. Wekhevî û cudahiyan sêgoşe, çargoşe, çargoşeya dirêj, xelek û bazineyê dibêje. 6.2.1.5. Tiştên geometrîk li ser modelan ji hev cuda dike.	Ji bo reftara armanckirî 6.2.1.1. divê pêşî têgehên "kêlek" û "goşe" bên pênasekirin. Divê taybetmendiyan kêlek û goşeyên bazine, çargoşe, çargoşeya dirêj û sêgoşeyê bên vekolîn. Dema reftara armanckirî 6.2.1.1. tê xebitandin divê li ser şiklên herî zêde çar kêlekî û bazineyê bi modelkirinê bê xebitîn. Divê pêşî xebata polakirina şiklan, paşê pênasekirina wan, paşê jî navlêkirina wan bê kirin. Ji bo reftara armanckirî 6.2.1.2. divê bi bikaranîna amûrên wek texteya geometriyê, benik, lastîk, dar hwd. xebatên modelkirinê bên kirin. Ji bo reftara armanckirî 6.2.1.3. divê tiştên ku dê bên bikaranîn ji tiştên geometrîk (prîzma, gog hwd.) bên hilbijartin. Divê bêtî navlêkirina tiştên geometrîk, taybetmendiyan tiştên wek qutî, kuba yekîneyê, şûşeya petê, konya kampê, gogên pîngpongê yên ku dê li gorî wan polakirin bê kirin (girover, goşedar, ya ku li ser wê çargoşeya dirêj heye hwd.) bên rêzkirin û li gorî wê polakirin bên kirin. Divê bi vekolandina rûyan tiştên bi şiklê tiştên geometrîk ên ji jiyana rojane xebatên girêdana bi şiklên geometrîk re bên kirin.

Beş 6.2. Geometrî

Armanç	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
	6.2.1.6. Navê tiştê geometrîk ê ku tê nîşandan dibêje. Asta 3 6.2.1.7. Rû, goşe û kenarên tiştên geometrîk dibêje. 6.2.1.8. Wekhevî û cudahiyeke kub, prîzmaya çargoşe û prîzmaya çargoşeya dirêj dibêje. 6.2.1.9. Bi bikaranîna rêkêşê çargoşe, çargoşeya dirêj û sêgoşe xêz dike. 6.2.1.10. Li ser çargoşe û çargoşeya dirêj diagonalan nîşan dide. 6.2.1.11. Dibêje ku şikl li gorî hejmarên kêlekên xwe tene navlêkirin. Asta 4 6.2.1.12. Kêlek û goşeyên sêgoşe, çargoşe û çargoşeya dirêj nav lê dike. 6.2.1.13. Taybetmendiyeke kêlekên çargoşe û çargoşeya dirêj dibêje. 6.2.1.14. Sêgoşeyan li gorî dirêjahiyên kêlekên wan pola dike. 6.2.1.15. Kuba ku vekirina wê tê dayîn pêk tîne.	Dema reftarên armanckirî 6.2.1.5. û 6.2.1.6. tene xebitandin divê wek tiştên geometrîk li ser prîzmaya çargoşe, prîzmaya çargoşeya dirêj, prîzmaya sêgoşe, silînder, gog û kubê bê xebitîn. Divê di hînkirinê de bê tekezîrîn ku dema alî, cih an mezinahiyeke tişt û şiklên geometrîk diguherin taybetmendiyeke wan ên şiklî naguherin. Ji bilî tiştên geometrîk ên ku di Asta 2'yê de tene girtin, divê di Asta 3'yê de li ser konî jî bê xebitîn. Ji bo reftara armanckirî 6.2.1.7. divê pêşî têgehên "rû", "goşe" û "kenar" bi nîşandana li ser modelan ji kes re bê ravekirin. Di hînkirina reftara armanckirî de divê li hêviya gotina kes bê man. Lê belê di kesê ku jêhatîbûnên gotinê nînin de divê reftara nîşandanê bê xebitandin. Ji bo reftara armanckirî 6.2.1.8. divê şiklên geometrîk ji aliyê taybetmendiyeke goşe, rû û kenaran ve bê berhevkirin. Ji bo reftara armanckirî 6.2.1.10. divê bê tekezîrîn ku diagonal sêgoşeyê nînin. Ji bo reftara armanckirî 6.2.1.12. divê çargoşe (çarkêlek), pêncêlek, şeşêlek û heştêlek bê nasandin. Ji bo reftara armanckirî 6.2.1.14. bo nimûne divê xebatên navlêkirina kêlek û goşeyên sêgoşeyekê bi şiklê kêleka A, goşeya A bê kirin.
6.2.2. Têkiliyên cihî derdibirre.	Asta 1 6.2.2.1. Têkiliyên cihî (rewş, cih, alî) dibêje.	Ji bo reftara armanckirî 6.2.2.1. divê cih an aliyê tiştê li gorî tiştê li din (li binê-li ser, li dorê-li çepê-li rastê-di navberê-li pêş-li paş, li bilindahiyê-li nizmahiyeke, li dûr-li nêzîk, di hundir de-li derve) bê xebitandin. Divê xebatên ber bi bikaranîna wan di rewşên jiyana rojane de bê kirin.

Beş 6.2. Geometrî

Armanç	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
	Asta 2 6.2.2.2. Ji bo diyarkirina cih, alî û hereketê zimanê matematîkî bikar tîne. 6.2.2.3. Şiklên sîmetrîk ên li dora xwe ji hev cuda dike. 6.2.2.4. Bi awayê ku şiklê sîmetrîk ê tê dayîn li du parçeyên wekhev veqetîne xêza sîmetriyê xêz dike. Asta 3 6.2.2.5. Li ser şiklên ku ji yekê zêdetir xêzên sîmetriyê hene xêzên sîmetriyê xêz dike. 6.2.2.6. Şiklê sîmetrîk ê ku parçeyekê jê tê dayîn li gorî xêza sîmetriyê ya berwar an tîk bi xêzîrînê temam dike. Asta 4 6.2.2.7. Li ser şiklên ku sîmetriya neynikê ya wan tê dayîn xêza sîmetriyê xêz dike. 6.2.2.8. Sîmetriya şiklê ku tê dayîn li gorî xêzê xêz dike.	Ji bo reftara armanckirî 6.2.2.2. divê li ser planê cihî yê wek krokiyeke sade, nexşeyekê an plana dibistanê bê xebitîn. Dema reftara armanckirî 6.2.2.4. tê xebitandin xêza sîmetriyê ya ku li gorî şiklê tê dayîn tê xêzkirin dikare berwar an tîk be. Her çend şiklê tê dayîn ji yekê zêdetir xêzên sîmetriyê hebin jî, bes e ku kes xêzeke sîmetriyê xêz bike. Divê ew yeka ku dikare ji yekê zêdetir xêzên sîmetriyê hebin, di astekê jortir de bê xebitandin.
6.2.3. Pergalên geometrîk çêdike.	Asta 1 6.2.3.1. Pergala ku herî zêde sê hêmanên wê hene bi tişt an şiklên geometrîk çêdike. 6.2.3.2. Rêzika di pergaleke ku ji şiklên geometrîk an tiştên şibî tiştên geometrîk pêk tê dibêje.	Ji bo reftara armanckirî 6.2.3.4. divê li ser pergalên herî zêde çar hêmanî bê xebitîn.

Beş 6.2. Geometrî

Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
	6.2.3.3. Bi diyarkirina hêmanên ku di pergalê de kêr hatine hiştin pergalê temam dike. Asta 2 6.2.3.4. Bi diyarkirina hêmanên ku di pergaleke geometrîk a dubarebûyî de kêr hatine hiştin pergalê temam dike. 6.2.3.5. Bi bikaranîna têkiliya di pergaleke geometrîk de bi materyalên cuda pergalên nû yên ku xwedî heman têkiliyê ne çêdike. Asta 3 6.2.3.6. Bi bikaranîna modelên şiklan li ser kaxiza bi xal an bi çargoşe nexşe ku xwedî pergaleke diyar e xêz dike.	
6.2.4. Têgehên bingehîn ên di geometriyê de ji hev cuda dike.	Asta 3 6.2.4.1. Xalê bi sembolê nîşan dide û nav lê dike. 6.2.4.2. Xêz, tîrêj û goşeyê dibêje. 6.2.4.3. Bi modelên xêzan parçeyên xêzê yên bi cihê tîk û xwar pêk tîne. Asta 4 6.2.4.4. Rûerdê (düzlem) dibêje. 6.2.4.5. Goşeyê nav lê dike û bi sembolan nîşan dide. 6.2.4.6. Goşeyan bi amûrên pîvandina goşeyê yên standard dipîve û wek goşeya teng, tîk, fireh û rast diyar dike. 6.2.4.7. Bi bikaranîna amûrên pîvandina goşeyê yên standard goşeya ku pîvana wê tê dayîn pêk tîne.	Dema reftara armanckirî 6.2.4.2. tê xebitandin divê ji dorhêlê mînak bîr dayîn. Di hînkirina reftara armanckirî de divê li hêviya gotina kes bê man. Lê belê di kesê ku jêhatîbûnên gotinê nînin de divê reftara nîşandanê bê xebitandin. Di hînkirina reftara armanckirî 6.2.4.4. de divê li hêviya gotina kes bê man. Lê belê di kesê ku jêhatîbûnên gotinê nînin de divê reftara nîşandanê bê xebitandin. Ji bo reftarên armanckirî 6.2.4.6. û 6.2.4.7. divê bi alîkariya amûrên ku ji bo pîvandina goşeyê bi kêr tên (îletkî, gonye hwd.) bê dane hîskirin ku goşe bi zivirandina tîrêjekê li dora xala destpêka wê pêk tê.
Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
6.3.1. Dirêjahiyê dipîve. Beş 6.3. Pîvandin	Asta 1 6.3.1.1. Tiştan ji aliyê dirêjahiya wan ve berhev dike. 6.3.1.2. Tiştan ji aliyê dirêjahiya wan ve rêz dike. 6.3.1.3. Ji bo pîvandina dirêjahiyekê amûra pîvandinê ya ne standard a guncaw hilbijêre. 6.3.1.4. Ji bo pîvandina dirêjahiyekê bi amûra pîvandinê ya ne standard a guncaw pîvandinê dike. 6.3.1.5. Pîrgirêkên ku yekîneyên dirêjahiyê yên ne standard tê de tîne bikaranîn çareser dike. Asta 2 6.3.1.6. Bi parçeyên yekîneya ne standard ên ku li du û çaran hatine dabeşkirin (bo nimûne bi qelemekê, paşê bi nîvê wê) pîvandinên dubarekirî dike. 6.3.1.7. Yekîneyên pîvandina dirêjahiyê yên standard dibêje. 6.3.1.8. Cihên bikaranînê yên yekîneyên pîvandina dirêjahiyê yên standard dibêje. 6.3.1.9. Bi yekîneyên pîvandina dirêjahiyê yên standard pîvandinê dike û encama wê dibêje. 6.3.1.10. Dirêjahiyên bi yekîneyên pîvanê yên standard texmîn dike.	GIRÎNG: Di beşa Pîvandinê de divê di çar kirinên têkildar û çareserkirinên pîrgirêkan de li gorî astê di nav sînordarkirinên ku di beşa Jimar û Kirin de hatine ber çav girtin de bê man. Dema xebata berhevkirinê tê kirin divê derbirînên wek “dirêjtir” û “kurttir” bîr bikaranîn. Divê tiştên û wêneyên tiştan ên ku ji pênc tiştan derbas nabin bîr rêzîkin. Ji bo reftara armanckirî 6.3.1.7. bi metre û santîmetreyê tê sînordarkirin. Dema ji bo pîvandina dirêjahiyên amûrên standard tîne bikaranîn divê pîvandin ji cureyê metre û santîmetreyê bîr kirin.

Beş 6.3. Pîvandin

Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
	6.3.1.11. Dirêjahiya ku texmîn kiriye bi encama pîvandî re berhev dike. 6.3.1.12. Bi yekîneyên pîvandina dirêjahiyê yê standard an ne standard modelên dirêjahiyê çêdike. 6.3.1.13. Pîrsgirêkên ku yekîneyên dirêjahiyê yê standard tê de tene bikaranîn çareser dike. Asta 3 6.3.1.14. Ji bo metrek, nîv metre, 10 cm û 5 cm pîvandineke ne standard çêdike. 6.3.1.15. Bi bikaranîna amûrên pîvandî yê ne standard ên ku ji bo metrek, nîv metre, 10 cm û 5 cm çêkirine pîvandî dike. 6.3.1.16. Yekîneyên pîvandina dirêjahiyê yê standard bi hev re girê dide û ji cureyê hev dinivîse. 6.3.1.17. Pîrsgirêkên ku têkildarî metre û santîmetreyê ne ji yekîneyên pîvanê yê standard û herî zêde du kirinan dixwazin çareser dike. Asta 4 6.3.1.18. Dibêje ku yekîneya herî piçûk a pîvandina dirêjahiyê ya standard mîlîmetre ye. 6.3.1.19. Cihên bikaranîna yê mîlîmetreyê ku yekîneya herî piçûk a pîvandina dirêjahiyê ya standard e dibêje. 6.3.1.20. Yekîneyên pîvandina dirêjahiyê yê standard bi hev re girê dide.	Ji bo reftara armanckirî 6.3.1.11. bo nimûne divê bi bikaranîna şerîtên rengîn modelên ku dubarebûna yekîneyê jî tê de tê dîtin bîn çêkirin. Divê rêza jîmaran bi taybetmendiyên xwe yê bîngehî bî nasandî û di çalakiyan de bî bikaranîna û bî rêkêşê re bî girêdan.
Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
	6.3.1.21. Ji bo dirêjahiyên ku dikare rasterast bipêve li gorî yekîneyeke guncaw texmînan dike. 6.3.1.22. Pîrsgirêkên ku yekîneyên pîvanê yê standard tê de tene bikaranîn çareser dike.	
6.3.2. Dirêjahiyên dorê dipêve. Beş 6.3. Pîvandî	Asta 3 6.3.2.1. Dorên tiştan nîşan dide. 6.3.2.2. Dirêjahiya dora şiklan bi sîdwergirtina ji yekîneyên ne standard û standard dipêve. 6.3.2.3. Dirêjahiya dora şiklan hesab dike. 6.3.2.4. Pîrsgirêkên têkildarî dirêjahiyên dora şiklan çareser dike. Asta 4 6.3.2.5. Dirêjahiyên dora çargoşe û çargoşeya dirêj bi dirêjahiyên kêlekê wan re girê dide. 6.3.2.6. Şiklên geometrîk ên cuda yê ku xwedî heman dirêjahiya dorê ne çêdike. 6.3.2.7. Pîrsgirêkên têkildarî hesabkirina dirêjahiyên dora şiklan çareser dike. 6.3.2.8. Pîrsgirêkên têkildarî hesabkirina dirêjahiyên dora şiklan datîne.	Di çarçoveya reftara armanckirî 6.3.2. de divê di hesabkirinê dorê de texteya geometriyê, kaxiza bi xal an bi çargoşe bî bikaranîna. Di çarçoveya armanca 6.3.2. de divê dirêjahiyên dora çargoşe, çargoşeya dirêj an şiklên ku ji gihandina van hatine çêkirin ên ku li ser texteya geometriyê, li ser kaxiza bi xal an bi çargoşe hatine dayîn bîn hesabkirin. Divê cih ji dora bazinê neyê dayîn. Di çarçoveya reftara armanckirî 6.3.2.1. de divê pêşî bi yekîneyên ne standard bî xebitîn. Ji bo reftara armanckirî 6.3.2.5. a. Divê bi çalakiyên dîtinê dirêjahiya kêlekeke çargoşeya dirêj a ku dor û dirêjahiya kêlekeke ya wê tê dayîn an ya çargoşeya ku dirêjahiya dora wê tê dayîn tîkiliyên dor û dirêjahiyên kêlekan bîn vekolîn. b. Divê bî dane dîtin ku dirêjahiya dora çargoşeyekê, çar qatê dirêjahiya kêlekeke wê ye. c. Di vî cure xebatan de divê cih ji xebatên ku dê kaxiza bi çargoşe an bi xal bî bikaranîna (bi girêdana bi hejmara yekîneyê re) bî dayîn.

Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
6.3.3. Dirêjahiyên qadê dipîve. Beş 6.3. Pîvandî	Asta 3 6.3.3.1. Qada şiklan bi daxuyandina bi materyala ne standard a guncaw dipîve. 6.3.3.2. Qadeke diyar bi yekîneyên pîvandina qadê yê ne standard texmîn dike. Asta 4 6.3.3.3. Dibêje ku qada şiklan hejmara çargoşeyên yekîneyê ye ku vê qadê digire. 6.3.3.4. Qada çargoşe û çargoşeya dirêj bi kirinên komkirin û lêkdanê re girê dide.	Di reftara armanckirî 6.3.3.1. de; a. Wek materyala daxuyandinê dikare kaxiza rengîn a bi mezinahiya wekhev, plastîk hwd. materyal bê bikaranîn. Divê bi taybetî bala xwe bê dayîn ku rûyê ku dê bê daxuyandin yek parçe be. b. Divê di pîvandina qadê de girîngiya hejmara yekîneyê û dubarebûna yekîneyê bê tekezirin. c. Divê cih ji xebatên ber bi gotina hejmara yekîneyê bi jimartinê ji aliyê kesan ve bê dayîn. d. Divê xebatên ber bi pîvandina du şiklên cuda bi daxuyandina bi yekîneyên ne standard ên ji heman cure û berhevkirina qadên wan bîr kirin. Di reftara armanckirî 6.3.3.4. de; a. Divê qadên çargoşe û çargoşeya dirêj bi jimartina çargoşeyên yekîneyê bîr hesabkirin. b. Divê bi kirina jimartin, komkirina dubarekirî û lêkdanê xebatên hesabkirina qadê bîr kirin. c. Dema ev xebat tên kirin divê ji têkiliya rêz-stûnê sûd bê wergirtin.
6.3.4. Têgehên têkildarî pereyan ji hev cuda dike.	Asta 1 6.3.4.1. Pereyên bi nirxên 1, 5, 10, 25, 50 quruş û 1, 5, 10, 20, 50 TL ji hev cuda dike. Asta 2 6.3.4.2. Quruş û lîreyê bi hev re girê dide. 6.3.4.3. Pereyên bi mîqdarên cuda bi awayê ku nirxa wan ji 100 lîreyan derbas nebe ji aliyê mezinahî-pîçûkahiyê ve berhev dike. 6.3.4.4. Pîrsgirêkên têkildarî pereyan çareser dike.	Ji bo reftara armanckirî 6.3.4.2. bi awayê ku nirxa wan ji 100 lîreyan derbas nebe kirin tê kirin. Di reftara armanckirî 6.3.4.2. de; a. Divê bê mînakdayîn ku deh dane 10 quruş, çar dane 25 quruş, du dane 50 quruş 1 lîreyê dike. b. Divê cih ji nîşandanê dehyekî neyê dayîn. c. Divê 100 û 200 TL bîr nasandin. Ji bo reftara armanckirî 6.3.4.5. divê cih ji mînakên bi şiklê 325 quruş, 3 lîre 25 quruş bê dayîn. Divê cih ji nîşandana dehyekî neyê dayîn.
Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
	Asta 3 6.3.4.5. Quruş û lîreyê bi hev re girê dide. 6.3.4.6. Pîrsgirêkên têkildarî pereyan çareser dike.	
6.3.5. Têgehên têkildarî demê ji hev cuda dike. Beş 6.3. Pîvandî	Asta 1 6.3.5.1. Seetên tam dixwîne. 6.3.5.2. Seetên nîv dixwîne. 6.3.5.3. Li ser salnameyê rojê, hefteyê û mehê diyar dike. 6.3.5.4. Bi referansgirtina bûyer û rewşên diyar rêzkirinên demî dike. Asta 2 6.3.5.5. Seetên çarêk dixwîne. 6.3.5.6. Yekîneyên pîvandina demê bi hev re girê dide. 6.3.5.7. Pîrsgirêkên têkildarî yekîneyên pîvandina demê çareser dike. Asta 3 6.3.5.8. Demê ji cureyê deqe û seetê dibêje. 6.3.5.9. Yekîneyên pîvandina demê bi hev re girê dide. 6.3.5.10. Deman qewimîna bûyeran berhev dike. 6.3.5.11. Pîrsgirêkên ku yekîneyên pîvandina demê tê de tên bikaranîn çareser dike.	Ji bo reftara armanckirî 6.3.5.4. divê peyvên “berê/paşê”, “yekem/dawî”, “îro/duh/sibe”, “sibe/nîvro/êvar”, “şev/roj” bîr bikaranîn. Ji bo Asta 2 yekîneyên pîvandina demê deqe-seet, seet-roj, roj-hefte, roj-hefte-meh, meh-werz, werz-sal in. Ji bo Asta 3 yekîneyên pîvandina demê sal-hefte, sal-roj, deqe-çirke ne. Ji bo Asta 4 yekîneyên pîvandina demê seet-deqe, deqe-çirke, sal-meh-hefte, meh-hefte-roj in. Ji bo reftarên armanckirî 6.3.5.6. û 6.3.5.9. divê neyê ketin nav kirinê veguhertinê yê di navbera yekîneyên pîvandina demê de. Di hînkirina reftara armanckirî 6.3.5.8. de divê gotin, xwendin û nivîsandina demê ji cureyê deqe û seetê bê armanckirin. Ji bo reftara armanckirî 6.3.5.12. a. Divê veguhertinê di navbera seet-deqe, deqe-çirkeyê de bîr kirin. b. Divê veguhertinê di navbera sal-meh-hefte, meh-hefte-rojê de bîr kirin. c. Dema veguhertinê kirin divê behsa mijara sala bihuştî (artik yil) jî bê kirin.
Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
	Asta 4 6.3.5.12. Yekîneyên pîvandina demê bi hev re girê dide. 6.3.5.13. Pîrsgirêkên ku yekîneyên pîvandina demê tê de tên bikaranîn çareser dike. 6.3.5.14. Pîrsgirêkên ku yekîneyên pîvandina demê tê de tên bikaranîn datîne.	

Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
6.3.6. Têgehên tēkildarî kişandinê ji hev cuda dike. Beş 6.3. Pîvandîn	Asta 1 6.3.6.1. Tiştan ji aliyê giraniya wan ve berhev dike. 6.3.6.2. Tiştan ji aliyê giraniya wan ve rêz dike. Asta 2 6.3.6.3. Tiştan bi bikaranîna amûrên standard ji cureyê kilogramê dikişîne û berhev dike. 6.3.6.4. Pirsgirêkên tēkildarî yekîneya pîvandina giraniyê çareser dike. Asta 3 6.3.6.5. Tiştan ji cureyê gram/kilogramê dipîve. 6.3.6.6. Giraniya tiştê texmîn dike. 6.3.6.7. Bi kirina pîvandîne rastbûna giraniya ku texmîn kiriye kontrol dike. 6.3.6.8. Pirsgirêkên tēkildarî kilogram/gramê çareser dike. Asta 4 6.3.6.9. Nîv û çarêk kilogramê ji cureyê gramê derdibirre.	Ji bo reftara armanckirî 6.3.6.1. pêşî du tişt tēne berhevkin. Bi bikaranîna derbirînen wek “giranîr”, “siviktir”, “herî giran”, “herî sivik” tē peydakin ku encamên berhevkinê bēn derbirî. Bi kirina rêzkirina herî kêr sê tiştan li gorî giraniya wan tēkiliya di navbera wan de tē şirovekin. Derbirînen wek “herî giran”, “herî sivik” tēne bikaranî. Ji bo reftara armanckirî 6.3.6.1. divê derbirînen wek “giranîr”, “siviktir”, “herî giran”, “herî sivik” bēn bikaranî. Di reftara armanckirî 6.3.6.8. de divê cih ji pirsgirêkên ku veguhertîne dixwazin neyê dayîn. Ji bo reftara armanckirî 6.3.6.11. divê cih ji nîşandana ton û mîlîgramê bi bikaranîna kurtenavê bē dayîn. Ji bo reftara armanckirî 6.3.6.12. divê veguhertînen ku nîşandana dehyekî naxwazin bēn kirin.

Beş 6.3. Pîvandîn

Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
	6.3.6.10. Dema giraniyê dipîve kilogram û gramê bi hev re bikar tîne. 6.3.6.11. Cihên ku ton û mîlîgram tē de tēne bikaranî dibêje. 6.3.6.12. Yekîneyên ton-kilogram, kilogram-gram, gram-mîlîgram bi hev re girê dide. 6.3.6.13. Ton-kilogram, kilogram-gram, gram-mîlîgramê diguherîne hev. 6.3.6.14. Pirsgirêkên tēkildarî ton, kilogram, gram û mîlîgramê çareser dike. 6.3.6.15. Pirsgirêkên tēkildarî ton, kilogram, gram û mîlîgramê datîne.	
6.3.7. Şileyên dipîve.	Asta 1 6.3.7.1. Bi bikaranîna yekîneyên ne standard şileyên dipîve. 6.3.7.2. Mîqdara şileyê di herî kêr sê firaqên wekhev de berhev dike. 6.3.7.3. Mîqdara şileyê di herî kêr sê firaqên wekhev de rêz dike. Asta 2 6.3.7.4. Bi bikaranîna yekîneyên pîvandina şileyê yê ne standard mîqdara şileyên dipîve û berhev dike. 6.3.7.5. Pirsgirêkên tēkildarî yekîneyên pîvandina şileyê yê ne standard çareser dike.	Ji bo reftara armanckirî 6.3.7.2. dema xebatên berhevkinê tēne kirin divê derbirînen wek “Tijî/vala”, “zêdetir/kêmtir”, “nîvê wê tijî” bēn bikaranî.

Beş 6.3. Pîvandîn

Stûn 1	Stûn 2
	Asta 3 6.3.7.6. Bi ravekirina pêwîstiya amûr û yekîneyên pîvandina şileyê yê standard bi yekîneyên lître an nîv lître yê pîvandinan dike. 6.3.7.7. Mîqdara şileyê di firaqê de bi yekîneyên lître û nîv lître yê texmîn dike. 6.3.7.8. Bi kirina pîvandîne rastbûna mîqdara şileyê ku texmîn kiriye kontrol dike. 6.3.7.9. Pirsgirêkên tēkildarî lître yê çareser dike. Asta 4 6.3.7.10. Qadên bikaranîne yê mîlîlître yê dibêje. 6.3.7.11. Lître û mîlîlître yê bi hev re girê dide û diguherîne hev. 6.3.7.12. Ji bo diyarkirina mîqdare lître û mîlîlître yê bi hev re bikar tîne. 6.3.7.13. Mîqdara şileyê di firaqê de bi yekîneyên lître/mîlîlître yê texmîn dike. 6.3.7.14. Mîqdara şileyê ku texmîn kiriye bi kirina pîvandîne kontrol dike. 6.3.7.15. Pirsgirêkên tēkildarî lître û mîlîlître yê çareser dike. 6.3.7.16. Pirsgirêkên tēkildarî lître û mîlîlître yê datîne.

Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
6.4.1. Bi vekolandina tabloyên sade û grafîkan şirove û texmînan dike. Beş 6.4. Pêvajokirina Daneyan	Asta 1 6.4.1.1. Tabloyên sade yên ku bi bikaranîna sembol, reqeman hatine çêkirin dixwîne. 6.4.1.2. Tabloyên sade yên ku herî zêde xwedî du komên daneyan in dixwîne. Asta 2 6.4.1.3. Bersiva pirsên ku der barê tabloyên sade yên herî zêde xwedî du komên daneyan ên ku çêkirine de têne pirsîn dide. Asta 3 6.4.1.4. Bi ravekirina agahiyên ku di grafîka şikl û tiştan de têne nîşandan ji grafîkê bo çetele/tabloya pîrbûnê veguhertinan dike. 6.4.1.5. Tabloyên sade yên ku herî zêde xwedî sê komên daneyan in dixwîne. Asta 4 6.4.1.6. Bi vekolandina grafîka stûnî şirove û texmînan dike.	Ji bo armanca 6.4.1. divê di xwendina tabloyan de berhevkirina beşên cuda yên daneyan bê peyda kirin. Divê xwendina tabloyê, şirovekirina tabloyê jî bihewîne. Ji bo reftarên armanckirî 6.4.1.1. û 6.4.1.2. divê di xebatên xwendina tabloyê de tabloyên wek tabloya xwarina rojane, reftar, rêzik, çalakiyê ku kes pir caran rastî wan tînin bînin bikaranîn. Divê pêşî tişt û wêneyên tiştan bînin bikaranîn. *Divê sembol (stêrk, rûyê ken hwd.) bê tercîh kirin. Ji bo reftarên armanckirî 6.4.1.1. û 6.4.1.2. divê dane bi jimarên 1-20 bînin sîno darkirin.
6.4.2. Çetele, tabloya pîrbûnê, grafîka tişt, şikl û stûnî çêdike.	Asta 1 6.4.2.1. Tabloyên reftar/çalakiyê yên bi wêne bi bikaranîna sembolan tije dike. 6.4.2.2. Tabloyên reftar/çalakiyê yên bi wêne bi bikaranîna reqeman tije dike.	Ji bo armanca 6.4.2. asta 1 a. Divê di xebatên çêkirina tabloyê de tabloyên wek tabloya xwarina rojane, reftar, rêzik, çalakiyê ku kes pir caran rastî wan tînin bînin bikaranîn. b. Divê pêşî tişt û wêneyên tiştan bînin bikaranîn. *Divê sembol (stêrk, rûyê ken hwd.) bê bikaranîn. c. Divê dane bi jimarên 1-20 bînin sîno darkirin. d. Divê tablo ya herî zêde du komên daneyan be.

Beş 6.4. Pêvajokirina Daneyan

Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
	Asta 2 6.4.2.3. Bi pirsîna pirsan der barê pîrsgirêkekê an mijarekê de dane kom dike, pola dike, bi şiklê şemaya darê, çetele an tabloya pîrbûnê saz dike. 6.4.2.4. Bersiva pirsên ku der barê şemaya darê, çetele, tabloya pîrbûnê ya herî zêde xwedî du komên daneyan a ku çêkiriye de têne pirsîn dide. 6.4.2.5. Bi pirsîna pirsan der barê pîrsgirêkekê an mijarekê de dane kom dike, pola dike, grafîka tişt û şiklan çêdike. 6.4.2.6. Bersiva pirsên ku der barê grafîka tişt û şiklan a herî zêde xwedî du komên daneyan a ku çêkiriye de têne pirsîn dide. Asta 4 6.4.2.7. Bi pirsîna pirsan der barê pîrsgirêkekê an mijarekê de li gorî daneyên ku kom kiriye grafîka stûnî çêdike. 6.4.2.8. Bi armanca pêşkêşkirina daneya ku bi dest xistiye nîşandanê cuda bikar tîne. 6.4.2.9. Li gorî grafîka stûnî, tablo û grafîkên din texmînan dike.	Ji bo reftarên armanckirî 6.4.2.1. û 6.4.2.2. divê du an bêtir taybetmendî bînin bikaranîn. Ji bo reftara armanckirî 6.4.2.6. dema grafîkê tînin çêkirin divê bala xwe bê dayîn ku dane herî zêde di çar kategoriyan de bikaribe bê rêxistin û ji bo her daneyekê tiştêk bê bikaranîn, tişt li kêleka hev an li ser hev werin. Ji bo reftara armanckirî 6.4.2.9. divê ji grafîka tişt an şiklan sûd bê wergirtin. Çetele û tabloyên pîrbûnê jî dikarin bînin bikaranîn.
6.4.3. Bi bikaranîna agahiyên ku bi grafîka stûnî, tablo û grafîkên din têne nîşandan pîrsgirêkên têkildarî jiyana rojane çareser dike.	Asta 3 6.4.3.1. Bi bikaranîna grafîkên tînin dayîn pîrsgirêkên ku kirina komkirin/kêmkirinê dixwazin çareser dike.	Ji bo armanca 6.4.3. divê kes di pîrsgirêkan de bersiva pirsên wek “Çiqas zêdetir?”, “Çiqas kêmtir?” bidin. Divê grafîk yê herî zêde çar komên daneyan bin.

Beş 6.4. Pêvajokirina Daneyan

Stûn 1	Stûn 2
	6.4.3.2. Bi bikaranîna agahiyên ku di pirsgrêkê de tene dayîn grafîkê çêdike. 6.4.3.3. Bi bikaranîna grafîkên ku çêkirine pirsgrêkên ku kirina komkirin/kêmkirinê dixwazin çareser dike. 6.4.3.4. Bi sêdwergirtina ji grafîkan pirsgrêkên ku kirinên komkirin/kêmkirinê dixwazin çareser dike. Asta 4 6.4.3.5. Grafîka stûnî, tablo û grafîkên din di çareserkirina pirsgrêkê de bikar tîne.

TABLOYA RÊZKIRINA BERWAR-TÎK A REFTARÊN ARMANCKIRÎ YÊN MODULA MATEMATÎKÊ

Stûn 1	Stûn 2	Stûn 3	Stûn 4	Stûn 5
		REFTARÊN ARMANCKIRÎ		
Armanç	Asta 1	Asta 2	Asta 3	Asta 4
6.1.1. Bi rîtm dijmêre. Beş 1. Jimar û Kirin	6.1.1.1. Ji 0'ê heta 100'ê ber bi pêş ve yek bi yek bi rîtm dijmêre. 6.1.1.2. Bi destpêkirina ji jimareke ku di navbera 1-20 de tê dayîn ber bi pêş ve yek bi yek bi rîtm dijmêre. 6.1.1.3. Ji 0'ê heta 100'ê ber bi pêş ve deh bi deh bi rîtm dijmêre. 6.1.1.4. Ji 0'ê heta 100'ê ber bi pêş ve pênc bi pênc bi rîtm dijmêre. 6.1.1.5. Heta 20'ê ber bi pêş ve du bi du bi rîtm dijmêre. 6.1.1.6. Bi destpêkirina ji 20'ê ber bi paş ve yek bi yek bi rîtm dijmêre. 6.1.1.7. Bi destpêkirina ji 20'ê ber bi paş ve du bi du bi rîtm dijmêre.	6.1.1.8. Ji 100'ê ber bi paş ve du bi du bi rîtm dijmêre. 6.1.1.9. Ji 0'ê heta 30'ê ber bi pêş ve sê bi sê bi rîtm dijmêre. 6.1.1.10. Ji 30'ê heta 0'ê ber bi paş ve sê bi sê bi rîtm dijmêre. 6.1.1.11. Ji 0'ê heta 40'ê ber bi pêş ve çar bi çar bi rîtm dijmêre. 6.1.1.12. Ji 40'ê heta 0'ê ber bi paş ve çar bi çar bi rîtm dijmêre. 6.1.1.13. Bi destpêkirina ji jimareke ku di navbera 1-30 de tê dayîn ber bi pêş ve sê bi sê bi rîtm dijmêre. 6.1.1.14. Bi destpêkirina ji jimareke ku di navbera 1-30 de tê dayîn ber bi paş ve sê bi sê bi rîtm dijmêre. 6.1.1.15. Bi destpêkirina ji jimareke ku di navbera 1-40 de tê dayîn ber bi pêş ve çar bi çar bi rîtm dijmêre. 6.1.1.16. Bi destpêkirina ji jimareke ku di navbera 1-40 de tê dayîn ber bi paş ve çar bi çar bi rîtm dijmêre.	6.1.1.17. Ji 0'ê heta 60'ê ber bi pêş ve şeş bi şeş bi rîtm dijmêre. 6.1.1.18. Ji 0'ê heta 70'ê ber bi pêş ve heft bi heft bi rîtm dijmêre. 6.1.1.19. Ji 0'ê heta 80'ê ber bi pêş ve heşt bi heşt bi rîtm dijmêre. 6.1.1.20. Ji 0'ê heta 90'ê ber bi pêş ve neh bi neh bi rîtm dijmêre. 6.1.1.21. Ji 100'ê heta 1000'ê ber bi pêş ve sed bi sed bi rîtm dijmêre. 6.1.1.22. Ji 1000'ê ber bi paş ve sed bi sed bi rîtm dijmêre. 6.1.1.23. Bi destpêkirina ji jimareke ku di navbera 1-1000 de tê dayîn ber bi pêş ve deh bi deh bi rîtm dijmêre. 6.1.1.24. Bi destpêkirina ji jimareke ku di navbera 1-1000 de tê dayîn ber bi pêş ve sed bi sed bi rîtm dijmêre.	6.1.1.25. Heta 10.000'ê hezar bi hezar bi rîtm dijmêre.

Armanç Asta 1 Asta 2 Asta 3 Asta 4

Armanç	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
6.1.2. Tiştan/ wêneyên tiştan dijmêre. Beş 1. Jimar û Kirin	6.1.2.1. Tiştên/wêneyên tiştan ên bi hejmara di navbera 1-20 de yên ku li kêleka hev rêzkirî ne yek bi yek dijmêre. 6.1.2.2. Tiştên/wêneyên tiştan ên bi hejmara di navbera 1-20 de yên ku tevlihev hatine rêzkirin yek bi yek dijmêre.	6.1.2.3. Tiştên/wêneyên tiştan ên di komeke ku hejmara tiştên wê heta 100'ê ye de yek bi yek dijmêre. 6.1.2.4. Tiştên/wêneyên tiştan ên di komeke ku hejmara tiştên wê heta 100'ê ye de deh bi deh dijmêre. 6.1.2.5. Tiştên/wêneyên tiştan ên di komeke ku hejmara tiştên wê heta 100'ê ye de pênc bi pênc dijmêre. 6.1.2.6. Tiştên/wêneyên tiştan ên di komeke ku hejmara tiştên wê heta 100'ê ye de du bi du dijmêre. 6.1.2.7. Tiştên/wêneyên tiştan ên di komeke ku hejmara tiştên wê heta 30'ê ye de sê bi sê dijmêre. 6.1.2.8. Tiştên/wêneyên tiştan ên di komeke ku hejmara tiştên wê heta 40'ê ye de çar bi çar dijmêre.

Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
6.1.3. Piraniya ku heta 100'ê beramberî jimarekê tê wek dane derdibirre.	6.1.3.1. Bi jimartina komeke tiştan a di navbera 1-20 de dibêje ka çend dane tişt hene. 6.1.3.2. Bi jimartina komeke tiştan a di navbera 1-20 de ya di wêneyê de dibêje ka çend dane tişt hene.	6.1.3.4. Bi jimartina komeke tiştan a di navbera 20-100 de ya di wêneyê de dibêje ka çend dane tişt hene.

Armanc Ast 1 Ast 2 Ast 3 Ast 4

Stûn 1	Stûn 2	Stûn 3	Stûn 4	Stûn 5
	6.1.3.3. Ji nav komeke tiştan a di navbera 1-20 de bi jimartinê hejmara tiştên tê xwestin vediqetîne.			
6.1.4. Jimarên xwezayî dixwîne û dinivîse. Beş 1. Jimar û Kar	6.1.4.1. Dibêje ku pirraniya ji 10 tiştên hemcure pêk tê destê ye. 6.1.4.2. Dibêje ku pirraniya ji 12 tiştên hemcure pêk tê duzîne ye. 6.1.4.3. Komeke tiştan/wêneyên tiştan a di navbera 10-20 de (10 û 20 tê de) li dehanî û yekaniyên wê vediqetîne. 6.1.4.4. Dibêje ku komeke tiştan/wêneyên tiştan a di navbera 10-20 de ji çend dehanî û çend yekaniyan pêk tê. 6.1.4.5. Jimara ku li koma tiştan a di navbera 10-20 de ya wî li dehanî û yekaniyan veqetandî tê dinivîse. 6.1.4.6. Jimara ku li koma tiştan a di navbera 10-20 de ya wî li dehanî û yekaniyan veqetandî tê dixwîne. 6.1.4.7. Jimarên di navbera 1-20 de dixwîne. 6.1.4.8. Jimareke di navbera 1-20 de ya tê gotin bi reqem dinivîse.	6.1.4.9. Pirraniyeke ku hejmara tiştên wê ji 100'î kêmtir e bi bikaranîna modelê li dehanî û yekaniyên wê vediqetîne. 6.1.4.10. Dibêje ku pirraniya wî li komên dehanî û yekaniyan veqetandî ji çend dehanî û çend yekaniyan pêk tê. 6.1.4.11. Jimara ku li pirraniyeke di navbera 20-100 de ya wî li dehanî û yekaniyan veqetandî tê dixwîne. 6.1.4.13. Jimarên xwezayî yên du pileyî dixwîne. 6.1.4.14. Jimarên xwezayî yên du pileyî yên tînin gotin bi reqem dinivîse.	6.1.4.15. Pirraniyeke ku hejmara tiştên wê 100-1000 e bi bikaranîna modelê li sedanî, dehanî û yekaniyên wê vediqetîne. 6.1.4.16. Dibêje ku pirraniya wî li sedanî, dehanî û yekaniyan veqetandî ji çend sedanî, çend dehanî û çend yekaniyan pêk tê. 6.1.4.17. Jimara ku li pirraniyeke di navbera 100-1000 de ya wî li sedanî, dehanî û yekaniyan veqetandî tê dinivîse. 6.1.4.18. Jimara ku li pirraniyeke di navbera 100-1000 de ya wî li sedanî, dehanî û yekaniyan veqetandî tê dixwîne. 6.1.4.19. Jimarên xwezayî yên sê pileyî dixwîne. 6.1.4.20. Jimarên xwezayî yên sê pileyî yên tînin gotin bi reqem dinivîse.	6.1.4.21. Jimarên xwezayî yên 4, 5 û 6 pileyî dixwîne. 6.1.4.22. Jimarên xwezayî yên 4, 5 û 6 pileyî yên tînin gotin bi reqem dinivîse.

Armanc Ast 1 Ast 2 Ast 3 Ast 4

Beş 1. Jimar û Kar 6.1.6. Jimarên xwezayî rêz dike.

Stûn 1	Stûn 2	Stûn 3	Stûn 4	Stûn 5
6.1.5. Pile û nîrxên pileyan ên jimarên xwezayî dinivîse.		6.1.5.1. Navên pileyan ên jimarên xwezayî yên ji 100'î biçûktir li ser modelan dinivîse. 6.1.5.2. Nîrxên pileyan ên jimarên xwezayî yên ji 100'î biçûktir dinivîse.	6.1.5.3. Navên pileyan ên jimarên sê pileyî li ser modelan dinivîse. 6.1.5.4. Nîrxên pileyan ên jimarên sê pileyî li ser modelan dinivîse.	6.1.5.5. Navên pileyan ên jimarên xwezayî yên 4, 5 û 6 pileyî dinivîse. 6.1.5.6. Nîrxên pileyan ên jimarên xwezayî yên 4, 5 û 6 pileyî dinivîse. 6.1.5.7. Jimarên 4, 5 û 6 pileyî li koman vediqetîne. 6.1.5.8. Jimarên 4, 5 û 6 pileyî analîz dike.

Stûn 1	Stûn 2	Stûn 3	Stûn 4	Stûn 5
	6.1.6.1. Jimarên ji 1'ê heta 20'î bi awayekî rêzkirî dinivîse. 6.1.6.2. Jimara ku piştî jimareke di navbera 1-20 de ya tê dayîn tê dinivîse. 6.1.6.3. Jimara ku beriya jimareke di navbera 1-20 de ya tê dayîn tê dinivîse. 6.1.6.4. Jimarên ji 1'ê heta 20'î yê bi rêzeke tevlihev tî dayîn li gorî rêza jimartinê rêz dike. 6.1.6.5. Jimara/jimarên ku di rêza jimarên ji 1'ê heta 20'î ya tê dayîn de kêmtir hatine hiştin dinivîse.	6.1.6.6. Jimara ku piştî jimareke di navbera 1-100 de ya tê dayîn tê dinivîse. 6.1.6.7. Jimara ku beriya jimareke di navbera 1-100 de ya tê dayîn tê dinivîse. 6.1.6.8. Herî zêde 4 jimarên xwezayî yê di navbera 1-100 de bi rêzeke tevlihev tî dayîn li gorî rêza jimartinê rêz dike. 6.1.6.9. Jimarên ku di rêzeke jimarên a bi jimarên xwezayî yê ji 100'î biçûktir hatiye avakirin de kêmtir hatine hiştin dinivîse.		

Armanc Ast 1 Ast 2 Ast 3 Ast 4

Stûn 1	Stûn 2	Stûn 3	Stûn 4	Stûn 5
6.1.7. Bi hevberkirina yek bi yek a du komên tiştan di navbera hejmarên tiştan ên koman de berawirdkirinê dike. Beş 1. Jimar û Kar	6.1.7.1. Du komên tiştan ên bi hejmarê yê di navbera 1-20 de yek bi yek hevber dike û dibêje ku wekhev in. 6.1.7.2. Du komên tiştan ên bi hejmarên cuda yê di navbera 1-20 de yek bi yek hevber dike û dibêje ku komeke tiştan ji ya din kêmtir e. 6.1.7.3. Du komên tiştan ên bi hejmarên cuda yê di navbera 1-20 de hevber dike û dibêje ku komeke tiştan ji ya din zêdetir e.			
6.1.8. Jimarên xwezayî berawird dike.	6.1.8.1. Du jimarên di navbera 10-20 de berawird dike û dibêje ku her du jimar wekhev in. 6.1.8.2. Du jimarên di navbera 10-20 de berawird dike û ya mezin dibêje. 6.1.8.3. Du jimarên di navbera 10-20 de berawird dike û ya biçûk dibêje.	6.1.8.4. Herî zêde çar jimarên xwezayî yê ji 100'î biçûktir berawird dike û ya mezin/herî mezin dibêje. 6.1.8.5. Herî zêde çar jimarên xwezayî yê ji 100'î biçûktir berawird dike û ya biçûk/herî biçûk dibêje. 6.1.8.6. Herî zêde çar jimarên xwezayî yê ji 100'î biçûktir ji mezin bo biçûk/ji biçûk bo mezin rêz dike.	6.1.8.7. Herî zêde pênc jimarên xwezayî yê ji 1000'î biçûktir berawird dike û ya mezin/herî mezin dibêje. 6.1.8.8. Herî zêde pênc jimarên xwezayî yê ji 1000'î biçûktir berawird dike û ya biçûk/herî biçûk dibêje. 6.1.8.9. Herî zêde pênc jimarên xwezayî yê ji 1000'î biçûktir bi bikaranîna sembola ">" û "<" ji mezin bo biçûk/ji biçûk bo mezin rêz dike.	6.1.8.10. Jimarên xwezayî yê herî zêde şeş pileyî bi bikaranîna sembola mezin/biçûk rêz dike.

Armanc Ast 1 Ast 2 Ast 3 Ast 4

Stûn 1	Stûn 2	Stûn 3	Stûn 4	Stûn 5
6.1.9. Jîmaran ji bo diyarkirina rêzê bi kar tîne.	6.1.9.1. Rêza tiştan/wêneyên tiştan ên di nav rêzikeke rêzê de dibêje. 6.1.9.2. Tiştê/wêneyê tiştê ku rêza wî di nav rêzikeke rêzê de tê gotin nîşan dide. 6.1.9.3. Jîmara ku rêzê diyar dike dixwîne. 6.1.9.4. Jîmara ku rêzê diyar dike dinivîse.			
Beş 1. Jîmar û Kar 6.1.10. Li gorî rêzikeke diyar pergaleke jîmaran a zêdebûyî/kêmbûyî ava dike.		6.1.10.1. Rêzika pergala jîmaran a ku ferqa di navbera wan de sabit e dibêje. 6.1.10.2. Hêmana kêr hatiye hiştin a pergala jîmaran a ku ferqa di navbera wan de sabit e dinivîse.	6.1.10.3. Pergala jîmaran a ku ferqa di navbera wan de sabit e herî zêde 4 gavan didomîne. 6.1.10.4. Li gorî rêzikeke diyar pergaleke jîmaran a yekrêzikî ya zêdebûyî yan kêmbûyî ava dike.	6.1.10.5. Li gorî rêzikeke diyar pergaleke jîmaran a durêzikî ya zêdebûyî yan kêmbûyî ava dike. 6.1.10.6. Rêzikên pergala jîmaran a ku li gorî du rêzikan ava kiriye dibêje.
6.1.11. Jîmarên xwezayî li dehaniya/sedaniya/hezaraniya herî nêzîk digilovîne.		6.1.11.1. Dehaniya ku jîmareke xwezayî ya ji 100'î biçûktir jê re nêzîk e dibêje. 6.1.11.2. Jîmareke xwezayî ya ji 100'î biçûktir li dehaniya jê re nêzîk digilovîne.	6.1.11.3. Dehanî/sedaniya ku jîmareke xwezayî ya sê pileyî jê re nêzîk e dibêje. 6.1.11.4. Jîmareke xwezayî ya sê pileyî li dehaniya/sedaniya jê re nêzîk digilovîne.	6.1.11.5. Dehanî/sedaniya/hezaraniya ku jîmareke xwezayî ya çar pileyî jê re nêzîk e dibêje. 6.1.11.6. Jîmareke xwezayî ya çar pileyî li dehaniya/sedaniya/hezaraniya jê re nêzîk digilovîne.

Armanc Ast 1 Ast 2 Ast 3 Ast 4

Stûn 1	Stûn 2	Stûn 3	Stûn 4	Stûn 5
6.1.12. Jîmarên xwezayî li gorî fer yan cot bûna wan ji hev cuda dike. Beş 1. Jîmar û Kar			6.1.12.1. Tiştan/wêneyên tiştan kom dike û dibêje ku hejmara tiştan fer yan cot e. 6.1.12.2. Dibêje ku jîmarên tîr dayîn fer yan cot in. 6.1.12.3. Dibêje ku berhevkirina du jîmarên xwezayî yê fer cot e. 6.1.12.4. Dibêje ku berhevkirina du jîmarên xwezayî yê cot cot e. 6.1.12.5. Dibêje ku berhevkirina du jîmarên xwezayî yê fer û cot fer e.	
6.1.13. Jîmaran bi reqemên Romî derdibirîne.			6.1.13.1. Reqemên Romî yê heta 20'î dixwîne. 6.1.13.2. Jîmarên heta 20'î bi reqemên Romî dinivîse.	
6.1.14. Bi jîmarên karê berhevkinê dike.	6.1.14.1. Li komeke tiştan bi qasî hejmara tê diyarkirin tiştan zêde dike û dibêje ku hejmara komê zêde bûye/pirtir bûye.	6.1.14.11. Bi du jîmarên ku berhevkirina wan ji 100'î derbas nabe karê berhevkinê yê bê veguhêz dike. 6.1.14.12. Bi du jîmarên ku berhevkirina wan ji 100'î derbas nabe karê berhevkinê yê bi veguhêz dike.	6.1.14.17. Bi du jîmarên ku berhevkirina wan ji 1000'î derbas nabe karê berhevkinê yê bê veguhêz dike.	6.1.14.23. Bi jîmarên herî zêde çar pileyî karê berhevkinê yê bi veguhêz/bê veguhêz dike.

Armanc Ast 1 Ast 2 Ast 3 Ast 4

Beş 1. Jimar û Kar

Stûn 1	Stûn 2	Stûn 3	Stûn 4	Stûn 5
	6.1.14.2. Karên berhevkirinê yên ku berhevkirina wan ji 20'î derbas nabe bi tiştên rastîn/wêneyên tiştan model dike û dike. 6.1.14.3. Karê berhevkirinê yê ku bi tiştên/wêneyên tiştan ên ku berhevkirina wan ji 20'î derbas nabe tê nîşandan diguherîne jimarên û dike. 6.1.14.4. Sembola wekhevîyê bi kar tîne. 6.1.14.5. Sembola karê berhevkirinê (+) bi kar tîne. 6.1.14.6. Bi jimarên ku berhevkirina wan ji 20'î derbas nabe karê berhevkirinê dike. 6.1.14.7. Bi sê jimarên yek pileyî yên ku berhevkirina wan ji 20'î derbas nabe karê berhevkirinê dike. 6.1.14.8. Dibêje ku dema cihên hejmarên tînan berhevkirin diguherin encama berhevkirinê naguhêre. 6.1.14.9. Di karê berhevkirinê yê bi jimarên ku berhevkirina wan ji 20'î derbas nabe de hejmara berhevkirinê ya nehatiye dayîn dinivîse.	6.1.14.13. Di berhevkirina du jimarên ku berhevkirina wan ji 100'î derbas nabe de hejmara berhevkirinê ya nehatiye dayîn dibîne. 6.1.14.14. Berhevkirina du jimarên ku berhevkirina wan ji 100'î derbas nabe texmîn dike. 6.1.14.15. Texmîna xwe ya di berhevkirina du jimarên ku berhevkirina wan ji 100'î derbas nabe de bi encama karî re berawird dike. 6.1.14.16. Bi du jimarên ku berhevkirina wan ji 100'î derbas nabe bi hişê xwe karê berhevkirinê dike.	6.1.14.18. Bi du jimarên ku berhevkirina wan ji 1000'î derbas nabe karê berhevkirinê yê bi veguhêz dike. 6.1.14.19. Di berhevkirina du jimarên ku berhevkirina wan ji 1000'î derbas nabe de hejmara berhevkirinê ya nehatiye dayîn dibîne. 6.1.14.20. Berhevkirina du jimarên ku berhevkirina wan ji 1000'î derbas nabe texmîn dike. 6.1.14.21. Texmîna xwe ya di berhevkirina du jimarên ku berhevkirina wan ji 1000'î derbas nabe de bi encama karî re berawird dike. 6.1.14.22. Du jimarên ku berhevkirina wan ji 1000'î derbas nabe bi hişê xwe berhev dike.	6.1.14.24. Berhevkirina du jimarên ku berhevkirina wan herî zêde çar pileyî ye texmîn dike. 6.1.14.25. Texmîna xwe ya di berhevkirina du jimarên ku berhevkirina wan herî zêde çar pileyî ye de bi encama karî re berawird dike. 6.1.14.26. Jimarên herî zêde çar pileyî bi qatên 100'î re bi hişê xwe berhev dike.

Armanc Ast 1 Ast 2 Ast 3 Ast 4

Beş 1. Jimar û Kar 6.1.16. Bi jimarên xwezayî karê jêkirinê dike.

Stûn 1	Stûn 2	Stûn 3	Stûn 4	Stûn 5
	6.1.14.10. Bi jimarên ku berhevkirina wan ji 20'î derbas nabe bi hişê xwe karê berhevkirinê dike.			
6.1.15. Pirsgirêkên ku karê berhevkirinê dixwazin çareser dike.	6.1.15.1. Pirsgirêkên ku bi jimarên berhevkirina wan ji 20'î derbas nabe karê berhevkirinê dixwazin çareser dike. 6.1.15.2. Li gorî tiştên tînan dayîn, pirsgirêkên ku bi jimarên berhevkirina wan ji 20'î derbas nabe karê berhevkirinê dixwazin ava dike.	6.1.15.3. Pirsgirêkên ku bi jimarên berhevkirina wan ji 100'î derbas nabe herî zêde du karan dixwazin çareser dike. 6.1.15.4. Li gorî tiştên tînan dayîn, pirsgirêkên ku bi jimarên berhevkirina wan ji 100'î derbas nabe du karan dixwazin ava dike.	6.1.15.5. Pirsgirêkên ku bi jimarên sê pileyî yên ku berhevkirina wan ji 1000'î derbas nabe herî zêde sê karan dixwazin çareser dike. 6.1.15.6. Li gorî tiştên tînan dayîn, pirsgirêkên ku herî zêde du karan dixwazin ava dike.	6.1.15.7. Pirsgirêkên ku bi jimarên herî zêde çar pileyî herî zêde çar karan dixwazin çareser dike. 6.1.15.8. Li gorî tiştên tînan dayîn, pirsgirêkên ku sê karan dixwazin ava dike.

Stûn 1	Stûn 2	Stûn 3	Stûn 4	Stûn 5
	6.1.16.1. Ji komeke tiştan bi qasî hejmara tê diyarkirin tiştan derdixê û dibêje ku hejmara komê kêma bûye/kêma bûye. 6.1.16.2. Karên jêkirinê yê bi jimarên heta 20'î bi tiştên rastîn/wêneyên tiştan model dike û dike. 6.1.16.3. Karê jêkirinê yê ku bi tiştên/wêneyên tiştan ên di navbera 0-20 de tê nîşandan diguherîne jimarên û dike. 6.1.16.4. Sembola karê jêkirinê (-) bi kar tîne.	6.1.16.7. Bi jimarên heta 100'î bê şikandina dehanyê karê jêkirinê dike. 6.1.16.8. Bi jimarên heta 100'î bi şikandina dehanyê karê jêkirinê dike. 6.1.16.9. Di karê jêkirinê yê bi jimarên heta 20'î de jimara ku jê tê kirin a nehatiye dayîn dibîne. 6.1.16.10. Di karê jêkirinê yê bi jimarên heta 20'î de jimara ku tê jêkirin a nehatiye dayîn dibîne.	6.1.16.14. Bi jimarên herî zêde sê pileyî bê şikandina dehanyê karê jêkirinê dike. 6.1.16.15. Bi jimarên herî zêde sê pileyî bi şikandina dehanyê karê jêkirinê dike. 6.1.16.16. Di karê jêkirinê yê bi jimarên heta 100'î de jimara ku jê tê kirin a nehatiye dayîn dibîne. 6.1.16.17. Di karê jêkirinê yê bi jimarên heta 100'î de jimara ku tê jêkirin a nehatiye dayîn dibîne.	6.1.16.22. Bi du jimarên herî zêde çar pileyî bê şikandina dehanyê karê jêkirinê dike. 6.1.16.23. Bi du jimarên herî zêde çar pileyî bi şikandina dehanyê karê jêkirinê dike. 6.1.16.24. Di karê jêkirinê yê bi jimarên herî zêde çar pileyî de jimara ku jê tê kirin a nehatiye dayîn dibîne. 6.1.16.25. Di karê jêkirinê yê bi jimarên heta 100'î de jimara ku tê jêkirin a nehatiye dayîn dibîne.

Armanç Ast 1 Ast 2 Ast 3 Ast 4

Beş 1. Jimar û Kar

Stûn 1	Stûn 2	Stûn 3	Stûn 4	Stûn 5
	6.1.16.5. Bi jimarên heta 20'î karê jêkirinê dike. 6.1.16.6. Bi jimarên heta 20'î bi hişê xwe karê jêkirinê dike.	6.1.16.11. Encama karê jêkirinê yê bi du jimarên heta 100'î texmîn dike. 6.1.16.12. Texmîna xwe ya di encama karê jêkirinê yê bi du jimarên heta 100'î de bi encama karî re berawird dike. 6.1.16.13. Di nav 100'î de du jimarên ku qatê 10'î ne bi hişê xwe jê dike.	6.1.16.18. Encama karê jêkirinê yê bi jimarên sê pileyî texmîn dike. 6.1.16.19. Texmîna xwe ya di encama karê jêkirinê yê bi jimarên sê pileyî de bi encama karî re berawird dike. 6.1.16.20. Ji jimarêke du pileyî jimarêke du pileyî ya qatê 10'î bi hişê xwe jê dike. 6.1.16.21. Ji jimarêke sê pileyî ya qatê 100'î jimarêke du pileyî ya qatê 10'î bi hişê xwe jê dike.	6.1.16.26. Encama karê jêkirinê yê bi jimarên herî zêde çar pileyî texmîn dike. 6.1.16.27. Texmîna xwe ya di encama karê jêkirinê yê bi jimarên herî zêde çar pileyî de bi encama karî re berawird dike. 6.1.16.28. Ji jimarêke sê pileyî jimarêke du pileyî ya qatê 10'î bi hişê xwe jê dike. 6.1.16.29. Jimarên sê pileyî yê qatê 100'î bi hişê xwe jê dike.
6.1.17. Pirsgirêkên ku karê jêkirinê dixwazin çareser dike.	6.1.17.1. Pirsgirêkên ku bi jimarên di navbera 1-20 de karekî jêkirinê dixwazin çareser dike. 6.1.17.2. Li gorî tiştên tîn dayîn, pirsgirêkên ku bi jimarên di navbera 1-20 de karekî jêkirinê dixwazin ava dike.	6.1.17.3. Pirsgirêkên herî zêde du karî yê ku bi jimarên di navbera 0-100 de karê berhevkin û jêkirinê dixwazin çareser dike. 6.1.17.4. Li gorî tiştên tîn dayîn, pirsgirêkên herî zêde du karî yê ku bi jimarên di navbera 0-100 de karê berhevkin û jêkirinê dixwazin ava dike.	6.1.17.5. Pirsgirêkên herî zêde sê karî yê ku bi jimarên di navbera 0-1000 de karê berhevkin û jêkirinê dixwazin çareser dike. 6.1.17.6. Li gorî tiştên tîn dayîn, pirsgirêkên herî zêde du karî yê ku bi jimarên di navbera 0-1000 de karê berhevkin û jêkirinê dixwazin ava dike.	6.1.17.7. Pirsgirêkên herî zêde çar karî yê ku bi jimarên herî zêde çar pileyî karê berhevkin û jêkirinê dixwazin çareser dike. 6.1.17.8. Li gorî tiştên tîn dayîn, pirsgirêkên herî zêde sê karî yê ku bi jimarên herî zêde çar pileyî karê berhevkin û jêkirinê dixwazin ava dike.
6.1.18. Bi jimarên xwezayî karê lêkdanê dike.		6.1.18.1. Karê lêkdanê bi jimarên heta 20'î bi tiştên rastîn/wêneyên tiştan wek karê berhevkirina dubarekirî model dike.	6.1.18.7. Jimarên heta 10'î bi 6, 7, 8, 9 lêk dide. 6.1.18.8. Tabloya lêkdanê ava dike.	6.1.18.15. Jimarên du pileyî bi jimarên sê pileyî re lêk dide.

Beş 1. Jimar û Kar

Armanç Ast 1 Ast 2 Ast 3 Ast 4

Stûn 1	Stûn 2	Stûn 3	Stûn 4
	6.1.18.2. Dibêje ku karê lêkdanê karê berhevkirina dubarekirî ye. 6.1.18.3. Karê lêkdanê yê ku bi tiştan/wêneyên tiştan tê nîşandan diguherîne jimarên. 6.1.18.4. Sembola karê lêkdanê (x) bi kar tîne. 6.1.18.5. Jimarên heta 10'î bi 1, 2, 3, 4, 5 û 10 lêk dide. 6.1.18.6. Tabloya lêkdanê ya heta 5'ê (5 tê de) ava dike.	6.1.18.9. Jimarên heta 100'î bi jimarên heta 10'î bê veguhêz lêk dide. 6.1.18.10. Jimarên heta 100'î bi jimarên heta 10'î bi veguhêz lêk dide. 6.1.18.11. Jimareke du pileyî bi jimareke du pileyî re lêk dide. 6.1.18.12. Jimareke sê pileyî bi jimareke yek pileyî re lêk dide. 6.1.18.13. Bi jimarên 10 û 100 heta 1000'î bi rêya kin karê lêkdanê dike. 6.1.18.14. Dibêje ku dema di karê lêkdanê de yek ji lêkderan zêde yan kêm bibe encam çawa diguhere.	6.1.18.16. Dibêje ku di karê lêkdanê yê bi sê jimarên xwezayî de guherîna cihê lêkderan encamê naguherîne. 6.1.18.17. Jimarên xwezayî yên herî zêde sê pileyî; bi jimarên ku herî zêde neh qatê 10, 100 û 1000'î ne bi rêya kin lêk dide. 6.1.18.18. Jimarên xwezayî yên herî zêde du pileyî bi 5, 25 û 50 bi rêya kin lêk dide. 6.1.18.19. Jimarên herî zêde sê pileyî bi 10, 100 û 1000 bi hişê xwe lêk dide. 6.1.18.20. Lêkdana jimareke xwezayî ya herî zêde du pileyî bi jimareke xwezayî ya yek pileyî re texmîn dike. 6.1.18.21. Texmîna xwe ya di lêkdana jimareke xwezayî ya herî zêde du pileyî bi jimareke xwezayî ya yek pileyî re bi encama karî re berawird dike.

Armanç Ast 1 Ast 2 Ast 3 Ast 4

Beş 1. Jimar û Kar 6.1.20. Bi jimarên xwezayî karê dabeşkirinê dike.

Stûn 1	Stûn 2	Stûn 3	Stûn 4
6.1.19. Pirsgirêkên li ser lêkdanê çareser dike.	6.1.19.1. Pirsgirêkên ku bi jimarên di navbera 1-100 de karekî lêkdanê dixwazin çareser dike.	6.1.19.2. Pirsgirêkên ku bi jimarên di navbera 1-100 de du karan dixwazin û yek ji wan karê lêkdanê ye çareser dike.	6.1.19.4. Pirsgirêkên ku bi jimarên herî zêde sê pileyî herî zêde sê karan dixwazin û yek ji wan karê lêkdanê ye çareser dike.
	6.1.19.3. Pirsgirêkên ku karê lêkdanê dixwazin ava dike.		6.1.19.5. Pirsgirêkên ku bi jimarên herî zêde sê pileyî herî zêde du karan dixwazin û yek ji wan karê lêkdanê ye ava dike.
	6.1.20.1. Karê dabeşkirinê bi jimarên heta 20'î bi komkirin/parvekirina tiştên rastîn/wêneyên tiştan model dike. 6.1.20.2. Karê dabeşkirinê bi jimarên heta 20'î bi komkirin/parvekirina tiştên rastîn/wêneyên tiştan wek karê jêkirina li pey hev model dike. 6.1.20.3. Karê dabeşkirinê yê bê mayîn ê ku bi tiştên/wêneyên tiştan ên di navbera 0-20 de tê nîşandan diguherîne jimarên. 6.1.20.4. Sembola karê dabeşkirinê (+) bi kar tîne.	6.1.20.6. Jimarên heta 100'î li jimarên heta 10'î bê mayîn dabeş dike. 6.1.20.7. Jimarên heta 100'î li jimarên heta 10'î bi mayîn dabeş dike. 6.1.20.8. Bi jimarên heta 100'î jimareke xwezayî ya ku pileya yekaniyan sifir e li 10'î bi rêya kin dabeş dike.	6.1.20.9. Jimarên xwezayî yên sê pileyî li jimarên xwezayî yên herî zêde du pileyî dabeş dike. 6.1.20.10. Jimareke herî zêde çar pileyî li jimareke yek pileyî dabeş dike. 6.1.20.11. Jimarên xwezayî yên herî zêde pênc pileyî yên ku sê pileyên wan ên dawî sifir in li 10, 100 û 1000'î bi hişê xwe dabeş dike. 6.1.20.12. Encama karekî dabeşkirinê texmîn dike. 6.1.20.13. Texmîna xwe ya di encama karekî dabeşkirinê de bi encama karî re berawird dike.

Armanç Ast 1 Ast 2 Ast 3 Ast 4

Beş 1. Jimar û Kar 6.1.21. Pirsgirêkên ku karê dabeşkirinê dixwazin çareser dike.

Stûn 1	Stûn 2	Stûn 3	Stûn 4	Stûn 5
		6.1.20.5. Rola 1'ê ya di karê dabeşkirinê de dibêje.		6.1.20.14. Têkiliya di navbera lêkdan û dabeşkirinê de dibêje. 6.1.20.15. Di yek ji du derbirînên matematîkî yên ku têkiliya wekheviyê di navbera wan de heye nîrxa nehatiye dayîn diyar dike û dibêje ku wekhevî hatiye peyitandin. 6.1.20.16. Karên ku divê bîn kirin da ku du derbirînên matematîkî yên ku têkiliya wekheviyê di navbera wan de tune wekhev bibin rave dike.
		6.1.21.1. Pirsgirêkên ku bi bikaranîna jimarên di navbera 1-20 de bi dabeşkirina li 2'yê, 3'ê, 4'ê, herî zêde 5'ê karê dabeşkirinê dixwazin çareser dike.	6.1.21.2. Pirsgirêkên ku bi jimarên heta 100'î du karan dixwazin û yek ji wan dabeşkirin e çareser dike. 6.1.21.3. Pirsgirêkên ku bi jimarên heta 100'î karê dabeşkirinê dixwazin ava dike.	6.1.21.4. Pirsgirêkên ku bi jimarên herî zêde çar pileyî herî zêde sê karan dixwazin û yek ji wan dabeşkirin e çareser dike. 6.1.21.5. Pirsgirêkên ku bi jimarên herî zêde çar pileyî du karan dixwazin û yek ji wan dabeşkirin e ava dike.
6.1.22. Bi girêdana modelên tevayî, nîv û çarêkê nîşandana parjimarên bi kar tîne.	6.1.22.1. Tiştê/wêneyê tiştê ku tevayî ye nîşan dide. 6.1.22.2. Tiştê/wêneyê tiştê ku nîv e nîşan dide. 6.1.22.3. Dibêje ku yek ji du parçeyên wekhev ên tevayiyekê nîv e.	6.1.22.5. Tiştê/wêneyê tiştê ku çarêk e nîşan dide. 6.1.22.6. Dibêje ku yek ji çar parçeyên wekhev ên tevayiyekê çarêk e. 6.1.22.7. Dibêje ku yek ji du parçeyên wekhev ên nîvekê çarêk e.	6.1.22.10. Modelên tevayî, nîv û çarêkê bi awayê parjimarê nîşan dide. 6.1.22.11. Parjimara ku nîv, çarêk û tevayiyê derdibîrîne dibêje. 6.1.22.12. Maneya parçe-tevayî ya parjimarê dibêje.	6.1.22.13. Parjimarêkê dixwîne.

Armanç Ast 1 Ast 2 Ast 3 Ast 4

Stûn 1	Stûn 2	Stûn 3	Stûn 4	Stûn 5
	6.1.22.4. Tevayiyê bi nîvê re girê dide.	6.1.22.8. Çarêkê bi nîvê re girê dide. 6.1.22.9. Dibêje ku tevayiyek ji nîvekê û du çarêkan pêk tê.		
6.1.23. Parjimarên yekîneyî nîşan dide, berawird dike û rêz dike. Beş 1. Jimar û Kar			6.1.23.1. Her yek ji parçeyên wekhev ên tevayiyekê bi awayê parjimarê nîşan dide. 6.1.23.2. Dibêje ku her yek ji parçeyên wekhev ên tevayiyekê parjimarê yekîneyî ye. 6.1.23.3. Parjimarên yekîneyî yên parjimarên ku binjimara wan 10, 100 e dibêje. 6.1.23.4. Bi modelkirinê bi qasî parjimara yekîneyî ya hatiye diyarkirin a pîrraniyekê dibêje.	6.1.23.5. Parjimarên yekîneyî li gorî têkiliya mezinahî-biçûkahiyê berawird dike. 6.1.23.6. Parjimarên yekîneyî li gorî têkiliya mezinahî-biçûkahiyê rêz dike.

Stûn 1	Stûn 2	Stûn 3	Stûn 4	Stûn 5
6.1.24. Parjimara hevedudanî û ya bi jimara tam ji hev cuda dike û model dike.			6.1.24.1. Parjimarên ku jimarê wan ji binjimara wan mezintir e nîşan dide.	6.1.24.2. Parjimara sade, hevedudanî û ya bi jimara tam model dike û dibêje.
6.1.25. Bi qasî parjimara sade ya hatiye diyarkirin a pirranîyekê model dike û dibêje.			6.1.25.1. Parjimarên ku jimarê wan ji binjimara wan biçûktir e model dike û dibêje.	6.1.25.2. Bi modelkirinê bi qasî parjimara sade ya hatiye diyarkirin a pirranîyekê dibêje.

Armanç Ast 1 Ast 2 Ast 3 Ast 4

Stûn 1	Stûn 2	Stûn 3	Stûn 4	Stûn 5
6.1.26. Parjimarên berawird dike.			6.1.26.1. Parjimarêkê tê dayîn li ser xêza jimarên nîşan dide.	6.1.26.2. Herî zêde sê parjimarên ku binjimarên wan wekhev in li gorî tîkiliya mezînahî-bîçûkahiyê berawird dike.
Beş 1. Jimar û Kar 6.1.27. Bi parjimarên ku binjimarên wan wekhev in karên berhevkirin û jêkirinê dike.				6.1.27.1. Bi parjimarên ku binjimarên wan wekhev in karê berhevkirin û jêkirinê dike. 6.1.27.2. Pîrsgirêkên ku bi parjimarên binjimarên wan wekhev karê berhevkirin û jêkirinê dixwazin çareser dike.
6.2.1. Şikl û tiştên geometrîk ji hev cuda dike. Beş 2. Geometrî	6.2.1.1. Şiklên geometrîk li gorî hejmara gûşê û kêlekan polîn dike û nav lê dike. 6.2.1.2. Sêgoşe, çargoşe, rastegoşe, dayîre û çemberê model dike. 6.2.1.3. Tiştên sade yê di jiyana rojane de tîk bîkaranî li gorî taybetmendiyên wan polîn dike û bi şiklên geometrîk re girê dide.	6.2.1.4. Wekhevî û cudahiye sêgoşe, çargoşe, rastegoşe, dayîre û çemberê dibêje. 6.2.1.5. Tiştên geometrîk li ser modelan ji hev cuda dike. 6.2.1.6. Navê tiştê geometrîk ê tê nîşandan dibêje.	6.2.1.7. Rû, gûşê û qeraxên tiştên geometrîk dibêje. 6.2.1.8. Wekhevî û cudahiye kûp, prîzmaya çargoşe û prîzmaya rastegoşe dibêje. 6.2.1.9. Bi bikaranîna xêzkêşê çargoşe, rastegoşe û sêgoşe dixêzîne. 6.2.1.10. Li ser çargoşe û rastegoşeyê dîagonalan nîşan dide. 6.2.1.11. Dibêje ku şikl li gorî hejmara kêlekên xwe navdar dibin.	6.2.1.12. Kêlek û gûşeyên sêgoşe, çargoşe û rastegoşeyê navdar dike. 6.2.1.13. Taybetmendiyên kêlekên çargoşe û rastegoşeyê dibêje. 6.2.1.14. Sêgoşeyan li gorî dirêjahiya kêlekên wan polîn dike. 6.2.1.15. Kûpê ku vebûna wî tê dayîn ava dike.

Armanç Ast 1 Ast 2 Ast 3 Ast 4

Stûn 1	Stûn 2	Stûn 3	Stûn 4	Stûn 5
6.2.2. Têkiliyên cihî derdibirîne.	6.2.2.1. Têkiliyên cihî (rewş, cih, alî) dibêje.	6.2.2.2. Ji bo diyarkirina cih, alî û livînê zimanê matematîkî bi kar tîne. 6.2.2.3. Şiklên sîmetrîk ên li dora xwe ji hev cuda dike. 6.2.2.4. Ji bo ku şiklê sîmetrîk ê tê dayîn li du parçeyên wekhev veqetîne xêza sîmetriyê dixêzîne.	6.2.2.5. Li ser şiklên ku ji yekê zêdetir xêzên sîmetriyê hene xêzên sîmetriyê dixêzîne. 6.2.2.6. Şiklê sîmetrîk ê ku parçeyek jê tê dayîn li gorî xêza sîmetriyê ya berwarî yan stûnî dixêzîne û temam dike.	6.2.2.7. Li ser şiklên ku sîmetriya neynîkê ya wan tê dayîn xêza sîmetriyê dixêzîne. 6.2.2.8. Sîmetriya şiklê tê dayîn li gorî xêzê dixêzîne.

Stûn 1	Stûn 2	Stûn 3	Stûn 4	Stûn 5
6.2.3. Pergalên Beş 2. Geometrî geometrîk ava dike.	6.2.3.1. Pergala ku herî zêde sê hêmanên wê hene bi tiştên geometrîk yan şiklan ava dike. 6.2.3.2. Rêzika di pergaleke ku ji şiklên geometrîk yan ji tiştên dişibin tiştên geometrîk pêk tê de dibêje. 6.2.3.3. Hêmanên kêr hatine hiştin ên pergalê diyar dike û pergalê temam dike.	6.2.3.4. Hêmanên kêr hatine hiştin ên pergaleke geometrîk a dubarebûyî diyar dike û pergalê temam dike. 6.2.3.5. Bi bikaranîna têkiliya di pergaleke geometrîk de bi materyalên cuda pergalên nû yên xwedî heman têkiliyê ava dike.	6.2.3.6. Bi bikaranîna modelên şiklan li ser kaxeza xalî yan çargoşeyî nexşeke bi pergaleke diyar dixêzîne.	
6.2.4. Têgehên bingehîn ên geometriyê ji hev cuda dike.			6.2.4.1. Xalê bi sembolê nîşan dide û nav lê dike. 6.2.4.2. Xêz, tîrêj û gûşeyê dibêje. 6.2.4.3. Bi modelên xêzan parçeyên xêzê yên bi rewşa stûnî û xwar ava dike.	6.2.4.4. Rûberê dibêje. 6.2.4.5. Gûşeyê navdar dike û bi sembolan nîşan dide.

Armanç Ast 1 Ast 2 Ast 3 Ast 4

Beş 2. Geometrî

Stûn 1	Stûn 2	Stûn 3	Stûn 4	Stûn 5
				6.2.4.6. Gûşeyan bi amûrên standart ên pîvandina gûşeyê dipîve û wek gûşeya teng, rast, fireh û xêzî diyar dike. 6.2.4.7. Bi bikaranîna amûrên standart ên pîvandina gûşeyê gûşeya ku pîvana wê tê dayîn ava dike.

Stûn 1	Stûn 2	Stûn 3	Stûn 4	Stûn 5
6.3.1. Dirêjahiyê dipîve. Beş 3. Pîvandî	6.3.1.1. Tiştan ji aliyê dirêjahiya wan ve berawird dike. 6.3.1.2. Tiştan ji aliyê dirêjahiya wan ve rêz dike. 6.3.1.3. Ji bo pîvandina dirêjahiyekê amûra pîvandî ya guncaw a ne standart hildibijêre. 6.3.1.4. Ji bo pîvandina dirêjahiyekê bi amûra pîvandî ya guncaw a ne standart pîvandî dike. 6.3.1.5. Pirsgrêkên ku tê de yekîneyên dirêjahiyê yên ne standart tên bikaranîn çareser dike.	6.3.1.6. Bi parçeyên yekîneya ne standart ên li du û çaran veqetandî (mînak bi qelemekê, paşê bi nîvê wê) pîvandî dubarekirî dike. 6.3.1.7. Yekîneyên standart ên pîvandina dirêjahiyê dibêje. 6.3.1.8. Cihên bikaranîna yekîneyên standart ên pîvandina dirêjahiyê dibêje. 6.3.1.9. Bi yekîneyên standart ên pîvandina dirêjahiyê pîvandî dike û encama wê dibêje. 6.3.1.10. Dirêjahiyên bi yekîneyên pîvanê yên standart texmîn dike. 6.3.1.11. Dirêjahiya ku texmîn kiriye bi encama pîvandî re berawird dike. 6.3.1.12. Bi yekîneyên pîvandina dirêjahiyê yên standart yan ne standart modelên dirêjahiyê ava dike.	6.3.1.14. Ji bo metîrek, nîv metir, 10 cm û 5 cm pîvandî ne standart ava dike. 6.3.1.15. Bi bikaranîna amûrên pîvandî yên ne standart ên ku ji bo metîrek, nîv metir, 10 cm û 5 cm ava kirine pîvandî dike. 6.3.1.16. Yekîneyên standart ên pîvandina dirêjahiyê bi hev re girê dide û ji cûreyê hev dinivîse. 6.3.1.17. Pirsgrêkên ku li ser metir û santîmetreyê ji yekîneyên pîvanê yên standart herî zêde du karan dixwazin çareser dike.	6.3.1.18. Dibêje ku yekîneya herî biçûk a pîvandina standart a dirêjahiyê mîlîmetre ye. 6.3.1.19. Cihên bikaranîna mîlîmetreyê, yekîneya herî biçûk a pîvandina standart a dirêjahiyê, dibêje. 6.3.1.20. Yekîneyên standart ên pîvandina dirêjahiyê bi hev re girê dide. 6.3.1.21. Ji bo dirêjahiyên ku dikare rasterast bipîve li gorî yekîneyeke guncaw texmîn dike û texmîna xwe bi pîvandî kontrol dike. 6.3.1.22. Pirsgrêkên ku tê de yekîneyên pîvanê yên standart tên bikaranîn çareser dike.

Armanc Ast 1 Ast 2 Ast 3 Ast 4

Stûn 1	Stûn 2	Stûn 3	Stûn 4
	6.3.1.13. Pirsgrêkên ku tê de yekîneyên standart ên dirêjahiyê tên bikaranîn çareser dike.		
6.3.2. Dirêjahiyên dorê dipîve. Beş 3. Pîvandî		6.3.2.1. Dora tiştan nîşan dide. 6.3.2.2. Dirêjahiya dora şiklan bi alîkariya yekîneyên standart û ne standart dipîve. 6.3.2.3. Dirêjahiya dora şiklan hesab dike. 6.3.2.4. Pirsgrêkên li ser dirêjahiya dora şiklan çareser dike.	6.3.2.5. Dirêjahiya dora çargoşe û rastgoşeyê bi dirêjahiya kêlekên wan re girê dide. 6.3.2.6. Şiklên geometrîk ên cuda yên xwedî heman dirêjahiya dorê ava dike. 6.3.2.7. Pirsgrêkên li ser hesabkirina dirêjahiya dora şiklan çareser dike. 6.3.2.8. Pirsgrêkên li ser hesabkirina dirêjahiya dora şiklan ava dike.
6.3.3. Dirêjahiyên rûerdê dipîve.		6.3.3.1. Rûerdê şiklan bi materyalê guncaw ê ne standart dinixumîne û dipîve. 6.3.3.2. Rûerdê diyar bi yekîneyên pîvandina rûerdê yên ne standart texmîn dike.	6.3.3.3. Dibêje ku rûerdê şiklan hejmara çargoşeyên yekîneyê yên vî rûerdê dinixumînin e. 6.3.3.4. Rûerdê çargoşe û rastgoşeyê bi karên berhevkin û lêkdanê re girê dide.

Armanc Ast 1 Ast 2 Ast 3 Ast 4

Stûn 1	Stûn 2	Stûn 3	Stûn 4	Stûn 5
6.3.4. Têgehên li ser pereyan ji hev cuda dike.	6.3.4.1. Pereyên bi nîrxê 1, 5, 10, 25, 50 kuruş û 1, 5, 10, 20, 50 TL ji hev cuda dike.	6.3.4.2. Kuruş û lîreyê bi hev re girê dide. 6.3.4.3. Pereyên bi mîqdarên cuda yên ku nîrxa wan ji 100 lîreyî derbas nabe ji aliyê mezinahî-bîçûkahiyê ve berawird dike. 6.3.4.4. Pîrsgirêkên li ser pereyan çareser dike.	6.3.4.5. Kuruş û lîreyê bi hev re girê dide. 6.3.4.6. Pîrsgirêkên li ser pereyan çareser dike. 6.3.4.7. Pîrsgirêkên li ser pereyan ava dike.	
6.3.5. Têgehên li ser demê ji hev cuda dike. Beş 3. Pîvandî	6.3.5.1. Seetên tam dixwîne. 6.3.5.2. Nîv seetan dixwîne. 6.3.5.3. Li ser salnameyê roj, hefte û mehê diyar dike. 6.3.5.4. Bi referansgirtina bûyer û rewşên diyar rêzkerinê demê dike.	6.3.5.5. Çarêk seetan dixwîne. 6.3.5.6. Yekîneyên pîvandina demê bi hev re girê dide. 6.3.5.7. Pîrsgirêkên li ser yekîneyên pîvandina demê çareser dike.	6.3.5.8. Demê ji cureyê deqe û seetê dibêje. 6.3.5.9. Yekîneyên pîvandina demê bi hev re girê dide. 6.3.5.10. Demên qewimîna bûyeran berawird dike. 6.3.5.11. Pîrsgirêkên ku tê de yekîneyên pîvandina demê tên bikaranîn çareser dike.	6.3.5.12. Yekîneyên pîvandina demê bi hev re girê dide. 6.3.5.13. Pîrsgirêkên ku tê de yekîneyên pîvandina demê tên bikaranîn çareser dike. 6.3.5.14. Pîrsgirêkên ku tê de yekîneyên pîvandina demê tên bikaranîn ava dike.
6.3.6. Têgehên li ser kişandinê ji hev cuda dike.	6.3.6.1. Tiştan ji aliyê giraniya wan ve berawird dike. 6.3.6.2. Tiştan ji aliyê giraniya wan ve rêz dike.	6.3.6.3. Tiştan bi bikaranîna amûrên standart ji cureyê kilogramê dikişîne û berawird dike. 6.3.6.4. Pîrsgirêkên li ser yekîneya pîvandina giraniyê çareser dike.	6.3.6.5. Tiştan ji cureyê gram/kilogramê dipîve. 6.3.6.6. Giraniya tiştêkî texmîn dike. 6.3.6.7. Bi pîvandîna rastbûna giraniya ku texmîn kiriye kontrol dike. 6.3.6.8. Pîrsgirêkên li ser kilogram/gramê çareser dike.	6.3.6.9. Nîv û çarêk kilogramê ji cureyê gramê derdibirîne. 6.3.6.10. Dema giraniyê dipîve kilogram û gramê bi hev re bi kar tîne. 6.3.6.11. Cihên ku ton û mîlîgram tê de tên bikaranîn dibêje. 6.3.6.12. Yekîneyên ton-kilogram, kilogram-gram, gram-mîlîgram bi hev re girê dide.

Armanç Ast 1 Ast 2 Ast 3 Ast 4

Stûn 1	Stûn 2	Stûn 3	Stûn 4	Stûn 5
				6.3.6.13. Ton-kilogram, kilogram-gram, gram-mîlîgramê li hev diguherîne. 6.3.6.14. Pîrsgirêkên li ser ton, kilogram, gram û mîlîgramê çareser dike. 6.3.6.15. Pîrsgirêkên li ser ton, kilogram, gram û mîlîgramê ava dike.

Stûn 1	Stûn 2	Stûn 3	Stûn 4	Stûn 5
6.3.7. Şileyana dipîve. Beş 3. Pîvandina	6.3.7.1. Bi bikaranîna yekîneyên ne standart şileyana dipîve. 6.3.7.2. Mîqdara şileyê di kêmfî sê firaqên wekhev de berawird dike. 6.3.7.3. Mîqdara şileyê di kêmfî sê firaqên wekhev de rêz dike.	6.3.7.4. Bi bikaranîna yekîneyên pîvandina şileyê yê ne standart mîqdara şileyana dipîve û berawird dike. 6.3.7.5. Pîrsgirêkên li ser yekîneyên pîvandina şileyê yê ne standart çareser dike.	6.3.7.6. Hewcedariya amûr û yekîneyên standart ên pîvandina şileyê rave dike û bi yekîneyên lître yan nîv lître yê pîvandina dike. 6.3.7.7. Mîqdara şileyê di firaqekê de bi yekîneyên lître û nîv lître yê texmîn dike. 6.3.7.8. Bi pîvandina rastbûna mîqdara şileyê ku texmîn kiriye kontrol dike. 6.3.7.9. Pîrsgirêkên li ser lître yê çareser dike.	6.3.7.10. Qadên bikaranîna mîlîlître yê dibêje. 6.3.7.11. Lître û mîlîlître yê bi hev re girê dide û li hev diguherîne. 6.3.7.12. Ji bo diyarkirina mîqdara lître û mîlîlître yê bi hev re bi kar tîne. 6.3.7.13. Mîqdara şileyê di firaqekê de bi yekîneyên lître/mîlîlître texmîn dike. 6.3.7.14. Mîqdara şileyê ku texmîn kiriye bi pîvandina kontrol dike. 6.3.7.15. Pîrsgirêkên li ser lître û mîlîlître yê çareser dike. 6.3.7.16. Pîrsgirêkên li ser lître û mîlîlître yê ava dike.

Armanç Ast 1 Ast 2 Ast 3 Ast 4

Stûn 1	Stûn 2	Stûn 3	Stûn 4	Stûn 5
6.4.1. Tablo û grafîkên sade dinihêre û şîrove û texmînan dike.	6.4.1.1. Tabloyên sade yê ku bi bikaranîna sembola reşman hatine avakirin dixwîne. 6.4.1.2. Tabloyên sade yê ku herî zêde du komên daneyan hene dixwîne.	6.4.1.3. Bersiva pîrsên li ser tabloyên sade yê ku herî zêde du komên daneyan hene û wî ava kirine dide.	6.4.1.4. Zanyariyên ku di grafîka şikl û tiştan de tên nîşandan rave dike û ji grafîkê bo çeteleyê/tabloya pîrbûnê guherînan dike. 6.4.1.5. Tabloyên sade yê ku herî zêde sê komên daneyan hene dixwîne.	6.4.1.6. Grafîka stûnî dinihêre û şîrove û texmînan dike.
6.4.2. Çetele, tabloya pîrbûnê, grafîka tişt- Beş 4. Pêvajokirina Daneyan an, şiklan û stûnî ava dike.	6.4.2.1. Tabloyên reftar/çalakiyê yê bi wêne bi bikaranîna sembolan dagirtî dike. 6.4.2.2. Tabloyên reftar/çalakiyê yê bi wêne bi bikaranîna reşman dagirtî dike.	6.4.2.3. Li ser pîrsgirêkekê yan mijarekê pîrsan dipirse, daneyan berhev dike, polîn dike û bi awayê şemaya darê, çetele yan tabloya pîrbûnê saz dike. 6.4.2.4. Bersiva pîrsên li ser şemaya darê, çetele, tabloya pîrbûnê ya ku herî zêde du komên daneyan hene û wî ava kirine dide. 6.4.2.5. Li ser pîrsgirêkekê yan mijarekê pîrsan dipirse, daneyan berhev dike, polîn dike û grafîka tiştan û şiklan ava dike. 6.4.2.6. Bersiva pîrsên li ser grafîka tiştan û şiklan a ku herî zêde du komên daneyan hene û wî ava kirine dide.		6.4.2.7. Li ser pîrsgirêkekê yan mijarekê pîrsan dipirse û li gorî daneyên berhev kirine grafîka stûnî ya guncaw ava dike. 6.4.2.8. Ji bo pêşkêşkirina daneyê bi dest xistiye nîşandanê cuda bi kar tîne. 6.4.2.9. Li gorî grafîka stûnî, tablo û grafîkên din texmînan dike.

Armanç Ast 1 Ast 2 Ast 3 Ast 4

Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
6.4.3. Bi bikaranîna zanyariyên ku bi grafîka stûnî, tablo û grafîkên din Beş 4. Pêvajokirina Daneyan tîn nîşandan pîrsgirêkên li ser jiyana rojane çareser dike.	6.4.3.1. Bi bikaranîna grafîkên tîn dayîn pîrsgirêkên ku karê berhevkerin/jêkirinê dixwazin çareser dike. 6.4.3.2. Bi bikaranîna zanyariyên di pîrsgirêkê de tîn dayîn grafîkê ava dike. 6.4.3.3. Bi bikaranîna grafîkên ava kirine pîrsgirêkên ku karê berhevkerin/jêkirinê dixwazin çareser dike. 6.4.3.4. Bi alîkariya grafîkan pîrsgirêkên ku karên berhevkerin/jêkirinê dixwazin çareser dike.	6.4.3.5. Grafîka stûnî, tablo û grafîkên din di çareserkirina pîrsgirêkan de bi kar tîne.
Stûn 1		Stûn 2
7. Navê Modulê KES û DORHÊL		
7. Armanca Modulê xin.		Bi Modula Kes û Dorhêl armanc ew e ku kesên ku kêmasiya aqilî heye zanyariyên bingehîn ên li ser xwe û dorhêla xwe bi dest bi-
7. Beşên Modulê Jiyan, Jiyan di Xwezayê de, Jiyan li Welatê Me		Malbat û Jiyan li Malê, Jiyan li Navenda Perwerdehiyê, Laşê Me û Jiyan Tendurust, Jiyan Ewle, Di Dorhêla Civakî de
Armanc Reftarên Armanckirî		Ravekirin
7.1.1. Nasname û zanyariyên 7.1.1.1. Nav, paşnav û temenê xwe dibêje. xwe yê kesane parve dike. 7.1.1.2. Karta ku hejmarên telefonê yê dê û bavê wî lê nivîsandî ne nîşan dide. 7.1.1.3. Hejmarên telefonê yê dê û bavê xwe dibêje. 7.1.1.4. Karta ku navnîşana malê lê nivîsandî ye nîşan dide. 7.1.1.5. Navnîşana vekirî ya mala xwe dibêje. 7.1.1.6. Navê dibistana xwe dibêje.		
Beş 7.1. Malbat û Jiyan li Malê 7.1.2. Kesên malbatê 7.1.2.1. Kesên di malbata xwe de li ser materyalên dîtbar erkên wan ji hev cuda bar nîşan dide. dike. 7.1.2.2. Navên kesên di malbata xwe de dibêje. 7.1.2.3. Kesê malbata xwe yê ku erkê wî tê gotin li ser materyalên dîtbar nîşan dide. 7.1.2.4. Erkên kesên di malbata xwe de dibêje.		Di hînkirina reftara armanckirî ya 7.1.2.4. de divê bê tekezîrîn ku erkên kesên malbatê hevpar in û di dabeşkirina erkan de rol wekhev in.
7.1.3. Beşên li malê, 7.1.3.1. Beşên malê li ser materyalên dîtbar kelûpel û fonksiyonên wan nîşan dide. ji hev cuda dike. 7.1.3.2. Beşên malê dibêje. 7.1.3.3. Kelûpelên di beşên malê de li ser materyalên dîtbar nîşan dide.		

Beş 7.1. Malbat û Jiyan li Malê

Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
	7.1.3.4. Kelûpelên di beşên malê de dibêje. 7.1.3.5. Fonksiyona beşa malê li ser materyalên dîtbar nîşan dide. 7.1.3.6. Fonksiyonên beşên malê dibêje.	
7.1.4. Rêzikên jiyana malê ji hev cuda dike.	7.1.4.1. Rêzikên jiyana malê li ser materyalên dîtbar nîşan dide. 7.1.4.2. Rêzikên jiyana malê dibêje. 7.1.4.3. Li rêzikên jiyana malê dike.	Ji bo armanca 7.1.4. divê di diyarkirina rêzikên jiyana malê de bi malbatan re hevpeyivîn bînin kirin û di pêvajoya nixandî de ji çavdêriyên malbatan ên li malê veherandin bînin wergirtin. Ji bo armanca 7.1.4. divê di dema xebatên li ser rêzikên ku divê li malê bînin pêkanîn de xebatên li ser cudakirina rêzikên ku divê di dorhêlên civakî yê cuda yê ku kes tê de ye bînin pêkanîn jî bînin kirin.
7.2.1. Personelê li nave- Beş 7.2. Jiyan li Navenda Perwerdehiyê nda perwerdehiyê ji hev cuda dike.	7.2.1.1. Personelê li navenda perwerdehiyê li ser materyalên dîtbar nîşan dide. 7.2.1.2. Navên personelê li navenda perwerdehiyê dibêje. 7.2.1.3. Erkên personelê li navenda perwerdehiyê dibêje/nîşan dide.	Di hînkirina armanca 7.2.1. de divê cih ji mamoste, midûr, sekreter, şofêrê servîsê, aşpêj, karkerê paqijiyê, personelê alîkar û hwd. yê ku li navenda perwerdehiyê ya kes kar dikin re bê dayîn.
7.2.2. Beşên li navenda perwerdehiyê û fonksiyonên beşan ji hev cuda dike.	7.2.2.1. Beşên navenda perwerdehiyê li ser dorhêla rastîn/materyalên dîtbar nîşan dide. 7.2.2.2. Navên beşên navenda perwerdehiyê dibêje. 7.2.2.3. Fonksiyonên beşên navenda perwerdehiyê dibêje.	Dema di reftara armanckirî ya 7.2.2.3. de hînkirin tê kirin divê tenê cih ji fonksiyonên beşên ku kes jê sûd werdigire re bê dayîn.

Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
Beş 7.2. Jiyana li Navenda Perwerdehiyê 7.2.3. Rêzikên li navenda perwerdehiyê ji hev cuda dike.	7.2.3.1. Rêzikên ku divê li navenda perwerdehiyê bên pêkanîn li ser materyalên dîtbar nîşan dide. 7.2.3.2. Dibe ku rêzikên ku divê li navenda perwerdehiyê bên pêkanîn çî ne. 7.2.3.3. Li rêzikên li navenda perwerdehiyê dike.	
kirin. Armanc	Dema li ser reftarên armanckirî yên di Beşa 3'yê de tê xebitîn divê temenê kes û bernameya dersan a dibistana ku diçe bên hesabandin û naveroka hînkirinê were diyar-Reftarên Armanckirî	Ravekirin
Beş 7.3. Laşê Me û Jiyana Tendurust 7.3.1. Beşên laş û fonksiyonên wan ji hev cuda dike.	7.3.1.1. Beşên laş nîşan dide. 7.3.1.2. Navên beşên laş dibêje. 7.3.1.3. Beşa laş a ku navê wê tê gotin li ser laşê xwe nîşan dide. 7.3.1.4. Fonksiyonên beşên laş li ser materyalên dîtbar nîşan dide. 7.3.1.5. Fonksiyonên beşên laş dibêje.	Dema li ser reftarên armanckirî yên di armanca 7.3.1. de tê xebitîn divê xebatên nîşandan/gotina parçeyên laş ên di beşên laş de bên kirin. Mînak nîşandan/gotina parçeyên laş ên wek mil, enîşk, dest û hwd. yên ku di milê de ji beşên laş cih digirin.
7.3.2. Organên hestê û fonksiyonên wan ji hev cuda dike.	7.3.2.1. Organên hestê nîşan dide. 7.3.2.2. Navên organên hestê dibêje.	

Beş 7.3. Laşê Me û Jiyana Tendurust 7.3.3. Deverên xwe yên taybet ji hev cuda dike.

Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
	7.3.2.3. Dibe ku organên ku navên wan tên gotin organên hestê ne. 7.3.2.4. Organên hestê yên ku navên wan tên gotin li ser xwe nîşan dide. 7.3.2.5. Fonksiyonên organên hestê li ser materyalên dîtbar nîşan dide. 7.3.2.6. Fonksiyonên organên hestê dibêje.	
	7.3.3.1. Deverên taybet li ser materyalên dîtbar nîşan dide. 7.3.3.2. Dibe ku deverên ku li ser materyalê dîtbar tên nîşandan deverên taybet in.	Di xebatên ji bo armanca 7.3.3. de divê hînkirin bi tekezkirina wê yekê ku divê kesên din dest nedin deverên taybet were avakirin. Ji bo armanca 7.3.3. divê materyalê dîtbar ê tê bikaranîn wêneyekî mirov ê bi teknîka sîluetê hatiye xêzkirin be (dîmena tiştê ku tenê bi xêzên kêlekan û bi rengê tenê xuya dibe).
7.3.4. Organên hundirîn û fonksiyonên wan ji hev cuda dike.	7.3.4.1. Organên hundirîn li ser materyalên dîtbar nîşan dide. 7.3.4.2. Navên organên hundirîn dibêje. 7.3.4.3. Dibe ku organên ku navên wan tên gotin organên hundirîn in. 7.3.4.4. Cihê organên hundirîn li ser laş/maketê nîşan dide. 7.3.4.5. Fonksiyonên organên hundirîn li ser materyalên dîtbar nîşan dide. 7.3.4.6. Fonksiyonên organên hundirîn dibêje.	Ji bo armanca 7.3.4. divê li ser bingeha bernameya perwerdehiya giştî ya dibistana ku kes diçe bê diyarkirin ka wê li ser kîjan organên hundirîn bê xebitîn.
7.3.5. Xurekên ji tenduristiyê re bikêr û zerardar ji hev cuda dike.	7.3.5.1. Xurekên ji tenduristiya xwe re bikêr û zerardar nîşan dide. 7.3.5.2. Xurekên ji tenduristiya xwe re bikêr û zerardar dibêje.	Beriya ku di armanca 7.3.5. de derbasî hînkirina reftarên armanckirî bibe divê xebatên nîşandan/gotina maddeyên xurekê bên kirin.
Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
	7.3.5.3. Ji xurekên ji tenduristiya xwe re bikêr û zerardar mînakên dide.	Piştî hînkirina armanca 7.3.5. divê cih ji xurekên bikêr ên ku dikarin li şûna xurekên zerardar bên xwarin re bê dayîn. Mînak li şûna kola vexwarina ayanê û hwd.
Beş 7.3. Laşê Me û Jiyana Tendurust 7.3.6. Tiştên ku divê ji bo jiyanê tendurust bên kirin ji hev cuda dike.	7.3.6.1. Tiştên ku divê ji bo jiyanê tendurust bên kirin li ser materyalên dîtbar nîşan dide. 7.3.6.2. Tiştên ku divê ji bo jiyanê tendurust bên kirin dibêje.	Ji bo armanca 7.3.6. divê bi hevkarîya malbatê bi çîzelgeyên heftane bê şopandin ka kes van zanyariyan di jiyana rastîn de bi kar tîne yan na. Mînak dikare çîzelgeyên ku menûyên rojane tê de hene bên amadekirin û ji kesê bê xwestin ku tiştên di nav rojê de dixwe di çîzelgeyê de nîşan bike.

Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
7.3.7. Tiştên ku divê li hember nexweşiyên bîn kirin ji hev cuda dike.	7.3.7.1. Tiştên ku divê ji bo parastina ji nexweşiyên bîn kirin li ser materyalên dîtbar nîşan dide. 7.3.7.2. Tiştên ku divê ji bo parastina ji nexweşiyên bîn kirin dibêje. 7.3.7.3. Tiştên ku divê dema mirov nexweş dikeve bîn kirin li ser materyalên dîtbar nîşan dide. 7.3.7.4. Tiştên ku divê dema mirov nexweş dikeve bîn kirin dibêje.	
7.4.1. Kesên di çembera ewlehiyê de ji hev cuda dike.	7.4.1.1. Kesên di çembera ewlehiyê de li ser materyalên dîtbar nîşan dide. 7.4.1.2. Kesên di çembera ewlehiyê de dibêje.	Ji bo armanca 7.4.1. divê di avakirina çembera ewlehiyê de bi malbatê yan bi kesên xwedîlêderketinê re bê axaftin û kesên ku kes dikare di rewşên pêwîst de ji wan alîkariyê bistîne bîn diyarkirin. Divê ji kes re bê hînkirin ku tenê divê ji kesên di çembera ewlehiyê de alîkariyê bistîne.
Beş 7.4. Jiyana Ewle 7.4.2. Tiştên ku divê ji bo parastina ji destlêdanên ne guncaw bîn kirin ji hev cuda dike.	7.4.2.1. Destlêdanên ne guncaw li ser materyalên dîtbar nîşan dide. 7.4.2.2. Destlêdanên ne guncaw dibêje.	Di xebatên ji bo armanca 7.4.2. de divê hînkirin bi tekezkirina wê yekê ku divê kesên din dest nedin deverên taybet were avakirin. Destlêdanên ne guncaw ên ku di armanca 7.4.2. de tên diyarkirin ev in; - Destlêdanên ji bilî destlêdanên personelê tenduristiyê yên ku hewcedariya muayeneyê ne,

Armanc Ravekirin Reftarên Armanckirî

Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
	7.4.2.3. Tiştên ku divê di destlêdanên ne guncaw de bîn kirin li ser materyalên dîtbar nîşan dide. 7.4.2.4. Tiştên ku divê di destlêdanên ne guncaw de bîn kirin dibêje.	- Destlêdanên ji bilî destlêdanên ku ji bo kes cilan li xwe bike, here tuwaletê û xwarinê bixwe pêwîst in ên kesên di çembera ewlehiyê de ne. Di hînkirina reftarên armanckirî yên 7.4.2.3. û 7.4.2.4. de divê cih ji xebatên nîşandan/gotina wê yekê ku divê kes "na" bibêje, biqîre, here dever a ewle û vê rewşê agahdar bike re bê dayîn.
Beş 7.4. Jiyana Ewle 7.4.3. Qeza û birînen sade û tiştên ku divê li hember van rewşan bîn kirin ji hev cuda dike.	7.4.3.1. Rewşên ku dikarin bibin sedema qezayên sade li ser materyalên dîtbar nîşan dide. 7.4.3.2. Rewşên ku dikarin bibin sedema qezayên sade dibêje. 7.4.3.3. Tiştên ku divê ji bo parastina ji qezayên sade bike li ser materyalên dîtbar nîşan dide. 7.4.3.4. Tiştên ku divê ji bo parastina ji qezayên sade bike dibêje. 7.4.3.5. Gavên alîkariya pêşîn ên ku divê li hember qeza û birînen sade bîn kirin li ser materyalên dîtbar nîşan dide. 7.4.3.6. Gavên alîkariya pêşîn ên ku divê li hember qeza û birînen sade bîn kirin dibêje.	Di armanca 7.4.3. de behsa qeza û birînen sade tê kirin ên ku ji bikaranîna maddeyên pêşewt, şewitîner, kunker, birrîner; alavên malê yên elektrîkî û gazî; maddeyên kîmyewî û ji meşîna li ser erdê şemitok çêdibin. Di hînkirina armanca 7.4.3. de divê bê hesibandin ku ji bo her rewşeke ku dikare bibe sedema qeza û birîne pênaseyên bersiva rast-çewt, gavên hînkirinê û rêbazên hînkirinê divê ji hev cuda bîn kirin.

Ji bo vê beşê divê mijarên wek xizm, cîran, pîşe, wesayît û hwd. yên ku wê hînkirina wan bê kirin li gorî performansa kes û dorhêla ku tê de dijî bîn diyarkirin û biryar li ser materyalên ku wê bîn bikaranîn bê dayîn. Mînak di hînkirina pîşeyan de ji bo kesekî di qonaxa beriya dibistanê de divê pîşeyên ku kes di jiyana xwe ya rojane de rastî wan tê wek bijîşk, mamoste, polîs û hwd. bîn dest girtin.

Stûn 1
7.5.1. Kesên di dorhêla xwe 7.5.1.1. Xizmê nêzik ê ku dercêya ya nêzik de ji hev cuda dike. xizmatiyê tê gotin li ser materyalê dîtbar nîşan dide. 7.5.1.2. Derceya nêzîkatîya xizmê nêzik ê tê nîşandan dibêje. 7.5.1.3. Navê xizmê xwe yê nêzik ê tê nîşandan dibêje.
Beş 7.5. Jiyana di Dorhêla Civakî de 7.5.2. Pîşeyan ji hev cuda 7.5.2.1. Pîşeyan li ser materyalên dîtbar dike. nîşan dide. 7.5.2.2. Navê pîşeya tê nîşandan dibêje. 7.5.2.3. Xebatkarê pîşeyê yê ku erkê wî tê gotin li ser materyalên dîtbar nîşan dide. 7.5.2.4. Erkê xebatkarê pîşeyê yê tê nîşandan dibêje. 7.5.2.5. Saziya ku xebatkarê pîşeyê tê de dixebite li ser materyalên dîtbar nîşan dide. 7.5.2.6. Saziya ku xebatkarê pîşeyê tê de dixebite dibêje.
7.5.3. Wesayîtan li gorî cure- 7.5.3.1. Wesayîtan li ser materyalên dityên wan ji hev cuda dike. bar nîşan dide. 7.5.3.2. Navên wesayîtan dibêje. 7.5.3.3. Navên cureyên wesayîtan dibêje. 7.5.3.4. Wesayîtan li gorî cureyên wan nîşan dide. 7.5.3.5. Wesayîtan li gorî cureyên wan dibêje.

Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
7.5.4. Rêzikên trafîkê ji hev cuda dike. Beş 7.5. Jiyan di Dorhêla Civakî de	7.5.4.1. Rengê ronahiya trafîkê ya ku fonksiyona wê tê gotin nîşan dide. 7.5.4.2. Fonksiyonên rengên di ronahiyên trafîkê de dibêje. 7.5.4.3. Tabelaya bingehîn a trafîkê ya ku fonksiyona wê tê gotin nîşan dide. 7.5.4.4. Fonksiyona tabelaya bingehîn a trafîkê ya tê nîşandan dibêje. 7.5.4.5. Derbasgehên ku divê peyayî dema ji aliyekî derbasî aliyê din dibin bi kar bînin li ser materyalên dîtbar nîşan dide. 7.5.4.6. Derbasgehên ku divê peyayî dema ji aliyekî derbasî aliyê din dibin bi kar bînin dibêje. 7.5.4.7. Tiştên ku divê peyayî dema ji aliyekî derbasî aliyê din dibin bikin li ser materyalên dîtbar dibêje. 7.5.4.8. Tiştên ku divê peyayî dema ji aliyekî derbasî aliyê din dibin bikin dibêje.	Di pêvajoya hînkirinê de divê berî her tiştî ji dorhêlên şibandî sûd bê wergirtin.
7.5.5. Cihên kirîne ji hev cuda dike.	7.5.5.1. Cihên kirîne li ser materyalên dîtbar nîşan dide. 7.5.5.2. Navên cihên kirîne dibêje. 7.5.5.3. Cihên kirîne yên ku fonksiyona wan tê gotin nîşan dide. 7.5.5.4. Fonksiyonên cihên kirîne dibêje.	

Beş 7.5. Jiyan di Dorhêla Civakî de 7.5.6. Amûrên danûstandinê ji hev cuda dike.

Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
	7.5.6.1. Amûrên danûstandinê li ser materyalên dîtbar nîşan dide. 7.5.6.2. Navên amûrên danûstandinê dibêje. 7.5.6.3. Ji amûrên danûstandinê mînak dide.	
7.6.1. Hebûnên zindî û nezindî li gorî taybetmendiyan wan ji hev cuda dike. Beş 7.6. Jiyan di Xwezayê de	7.6.1.1. Hebûnên zindî û nezindî nîşan dide. 7.6.1.2. Dibêje ku hebûna tê nîşandan zindî yan nezindî ye. 7.6.1.3. Ji hebûnên zindî û nezindî mînak dide. 7.6.1.4. Taybetmendiyan hevpar ên hebûnên zindî û nezindî li ser dîtbaran nîşan dide. 7.6.1.5. Taybetmendiyan hevpar ên hebûnên zindî û nezindî dibêje. 7.6.1.6. Cudahiyên di navbera hebûnên zindî û nezindî de dibêje.	
7.6.2. Tiştên ezmanî ji hev cuda dike.	7.6.2.1. Tiştên ezmanî li ser materyalên dîtbar nîşan dide. 7.6.2.2. Navê tiştê ezmanî yê tê nîşandan dibêje.	Ji bo armanca 7.6.2. divê li ser bingeha bernameya perwerdehiya giştî ya dibistana ku kes diçe bê diyarkirin ka wê li ser kîjan tiştên ezmanî bê xebitîn.
7.6.3. Beşên rojê û tiştên ku di beşên rojê de tên kirin ji hev cuda dike.	7.6.3.1. Beşên rojê li ser materyalên dîtbar nîşan dide. 7.6.3.2. Navên beşên rojê dibêje.	

Beş 7.6. Jiyan di Xwezayê de 7.6.6. Mehan dibêje.

Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
7.6.4. Rojan dibêje.	7.6.4.1. Navên rojan bi rêz dibêje. 7.6.4.2. Rojên nav hefteyê dibêje. 7.6.4.3. Rojên dawiya hefteyê dibêje.	Piştî hînkirina reftarên armanckirî yên di armanca 7.6.4. de, divê cih ji xebatên gotina beriya û piştî roja tê dayîn re bê dayîn.
7.6.5. Werzan li gorî taybetmendiyan wan ji hev cuda dike.	7.6.5.1. Dîtbara ku taybetmendiyan werzan hildigire nîşan dide. 7.6.5.2. Navên werzan bi rêz dibêje. 7.6.5.3. Taybetmendiyan werzan dibêje.	Dema li ser armanca 7.6.5. tê xebitîn divê hînkirin bi dayîna cihekî girantir ji werza ku mirov tê de ye re were avakirin. Dema li ser reftara armanckirî ya 7.6.5.3. tê xebitîn divê hînkirin bi hesibandina tiştên ku li gorî werzan tên kirin, guherînan di cilan de, guherînan di rewşa hewayê de û guherînan di riwekan de were avakirin.

Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
	7.6.6.1. Navên mehan bi rêz dibêje. 7.6.6.2. Navên mehên ku aidî werzan in dibêje.	Piştî hînkirina reftarên armanckirî yên di armanca 7.6.6. de, divê cih ji xebatên gotina beriya û piştî meha tê dayîn re bê dayîn.
7.6.7. Hêmanên beşên salê dibêje.	7.6.7.1. Dibêje ku di salekê de çar werz hene. 7.6.7.2. Dibêje ku werz bi zivirîna dinyayê li dora rojê çêdibin. 7.6.7.3. Dibêje ku di salekê de donzdeh meh hene. 7.6.7.4. Dibêje ku di salekê de pêncî û du hefte hene. 7.6.7.5. Dibêje ku di salekê de sê sed û şêst û pênc roj hene. 7.6.7.6. Dibêje ku di mehekê de çar hefte hene.	

Beş 7.6. Jiyan di Xwezayê de 7.6.9. Bûyerên xwezayê rave dike.

Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
	7.6.7.7. Dibêje ku di mehekê de sî roj hene. 7.6.7.8. Dibêje ku di hefteyekê de heft roj hene. 7.6.7.9. Dibêje ku rojek bîst û çar seet e. 7.6.7.10. Dibêje ku şev û roj bi zivirîna dinyayê li dora xwe çêdibin.	
7.6.8. Di jiyana xwe ya rojane de têgehên demê bi awayekî rast bi kar tîne.	7.6.8.1. Dîroka roja ku tê de ye wek meh, sal, roj li ser salnameyê nîşan dide. 7.6.8.2. Dîroka roja ku tê de ye wek meh, sal, roj dibêje. 7.6.8.3. Têgehên "duh", "îro" û "sibe" bi kar tîne.	Ji bo armanca 7.6.8. divê şerîta demê bê amadekirin û têgeha demê li ser şerîtê bê xebitîn. Divê şerîta demê dîtbarî tê de hebe lê divê ji bikaranîna dîtbarên ku bala mirov belav dikin bê dûrketin (mînak bi danîna wêneyên "Dema Pitikbûna Min", "Dema Zarokatiya Min" dikare li ser têgeha duh-îro-sibe bê xebitîn).
	7.6.9.1. Bûyerên xwezayê li ser materyalên dîtbar nîşan dide. 7.6.9.2. Navên bûyerên xwezayê dibêje. 7.6.9.3. Dibêje ka bûyerên xwezayê çawa çêdibin. 7.6.9.4. Rewşa hewayê li ser materyalên dîtbar nîşan dide. 7.6.9.5. Rewşên hewayê dibêje. 7.6.9.6. Nîşana rewşa hewayê li ser materyalên dîtbar nîşan dide. 7.6.9.7. Rewşa hewayê ya ku nîşana wê tê nîşandan dibêje.	Ji bo armanca 7.6.9. divê herêma ku kes tê de dijî bê hesibandin. Divê hînkirin bi destpêkirina ji hînkirina bûyera xwezayê ya ku herî zêde li herêma ku tê de dijî rastî wê tê were avakirin.
7.6.10. Karesatên xwezayî ji hev cuda dike.	7.6.10.1. Karesatên xwezayî li ser materyalên dîtbar nîşan dide. 7.6.10.2. Navên karesatên xwezayî dibêje.	Ji bo armanca 7.6.10. divê herêma ku kes tê de dijî bê hesibandin. Divê hînkirin bi destpêkirina ji hînkirina karesatên xwezayî yên ku herî zêde dikare li herêma tê de dijî rastî wan bê were avakirin.
Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
7.7.1. Zanyariyên bingeîn ên li ser welatê me ji hev cuda dike. Beş 7.7. Jiyan li Welatê Me	7.7.1.1. Navê welatê me dibêje. 7.7.1.2. Dibêje ku damezrênerê welatê me Atatürk e. 7.7.1.3. Li ser materyalên dîtbar Tirkiyeyê nîşan dide. 7.7.1.4. Dibêje ku welatê tê nîşandan Tirkiye ye. 7.7.1.5. Paytexta welatê me dibêje. 7.7.1.6. Ala Tirk nîşan dide. 7.7.1.7. Dibêje ku ala tê nîşandan Ala Tirk e. 7.7.1.8. Navê Marşa Neteweyî ya Tirk dibêje. 7.7.1.9. Dibêje ku marşa ku navê wê tê gotin Marşa Neteweyî ya Tirk e.	
7.7.2. Cureyên herêman ên cuda yên li welatê me li gorî avhewa, pêçeka riwekan, şiklê rûyê erdê û belavbûna nifûsê nas dike.	7.7.2.1. Cureyên herêman ên cuda yên li welatê me li gorî taybetmendiyên avhewayê nas dike. 7.7.2.2. Cureyên herêman ên cuda yên li welatê me li gorî taybetmendiyên pêçeka riwekan nas dike. 7.7.2.3. Cureyên herêman ên cuda yên li welatê me li gorî şiklên rûyê erdê nas dike. 7.7.2.4. Cureyên herêman ên cuda yên li welatê me li gorî belavbûna nifûsê nas dike.	Ji bo armanca 7.7.2. tê pêşniyarkirin ku hînkirin bi destpêkirina ji herêma ku kes tê de dijî bê kirin. Di hînkirina armanca 7.7.2. de ji bo kesên ku jêhatîbûnên zimanê derbirîne ne hene dikare li ser materyalên dîtbar xebat bê kirin.

Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
7.7.3. Taybetmendiyên avhewa, pêçeka riwekan, şiklên rûyê erdê û nîfûsê yên ku li welatê me tên dîtin dibêje.	7.7.3.1. Taybetmendiyên bingehîn ên avhewayên ku li welatê me tên jiyîn dibêje. 7.7.3.2. Taybetmendiyên bingehîn ên cureyên pêçeka riwekan ên li welatê me dibêje. 7.7.3.3. Taybetmendiyên bingehîn ên şiklên rûyê erdê yên ku li welatê me tên dîtin dibêje. 7.7.3.4. Taybetmendiyên belavbûna nîfûsê yên li welatê me dibêje.	Ji bo armanca 7.7.3. tê pêşniyarkirin ku hînkirin bi destpêkirina ji herêma ku kes tê de dijî bê kirin. Di hînkirina armanca 7.7.3. de ji bo kesên ku jêhatîbûnên zimanê derbirînê ne hene dikare li ser materyalên dîtbar xebat bê kirin.
Beş 7.7. Jiyana li Welatê Me 7.7.4. Zanyariyên bingehîn ên li ser yekîneyên niştecihbûnê dibêje.	7.7.4.1. Navên yekîneyên niştecihbûnê dibêje. 7.7.4.2. Kesên ku yekîneyên niştecihbûnê bi rê ve dibin dibêje.	
7.7.5. Zanyariyên bingehîn ên li ser Atatürk ji hev cuda dike.	7.7.5.1. Li ser materyalên dîtbar Atatürk nîşan dide. 7.7.5.2. Dibêje ku kesê di wêneyê tê nîşandan de Atatürk e. 7.7.5.3. Zanyariyên kesane yên Atatürk dibêje. 7.7.5.4. Tiştên ku Atatürk ji bo welatê me kirine dibêje.	Ji bo reftara armanckirî ya 7.7.5.3. tê hêvîkirin ku kes zanyariyên wek dîroka jidayikbûn/mirînê, cihê ku tê de ji dayik bûye/mirî, cihê gora wî û hwd. bibêje. Dema li ser reftara armanckirî ya 7.7.5.4. tê xebitîn divê tekez li ser zanyariyên wek ku Atatürk welatê me ji dijminan xilas kir, komara me damezrand, gelek nûjeniyên anî welatê me û hwd. bê kirin.
Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
7.7.6. Zanyariyên bingehîn ên li ser cejnên neteweyî û olî ji hev cuda dike. Beş 7.7. Jiyana li Welatê Me	7.7.6.1. Navên cejnên neteweyî dibêje. 7.7.6.2. Tiştên ku di cejnên neteweyî de tên kirin li ser materyalên dîtbar nîşan dide. 7.7.6.3. Tiştên ku di cejnên neteweyî de tên kirin dibêje. 7.7.6.4. Taybetmendiyên cejnên neteweyî dibêje. 7.7.6.5. Navên cejnên olî dibêje. 7.7.6.6. Tiştên ku divê di cejnên olî de bên kirin li ser materyalên dîtbar nîşan dide. 7.7.6.7. Tiştên ku di cejnên olî de tên kirin dibêje. 7.7.6.8. Taybetmendiyên cejnên olî dibêje.	Di reftarên armanckirî yên 7.7.6.4. û 7.7.6.8. de divê maneyên ku cejn hildigirin bên tekezkirin. Mînak dema pîrsa "Taybetmendiyên Cejna Komarê ya 29'ê Cotmehê çi ne?" tê kirin ji kes tê hêvîkirin ku bibêje "Îro komar hate ragihandin."
Stûn 1		Stûn 2
8. Navê Modulê Jêhatîbûnên Xwedîlêderketina Xwe		
8. Armanca Modulê pêk bînin.		Bi Modula Jêhatîbûnên Xwedîlêderketina Xwe tê armanckirin ku kesên ku kêmasiya aqilî heye jêhatîbûnên xwedîlêderketina xwe
8. Beşên Modulê Jêhatîbûnên Xwarin û Vexwarinê		Jêhatîbûnên Xwedîlêderketin û Paqijiya Kesane, Kontrola Tuwaletê û Jêhatîbûnên Tuwaletê, Jêhatîbûnên Li Xwe Kirin û Ji Xwe Kirina Cilan,
Armanc Reftarên Armanckirî		Ravekirin
Beş 8.1. Jêhatîbûnên Xwedîlêderketin û Paqijiya Kesane 8.1.1. Jêhatîbûnên xwedîlê- 8.1.1.1. Destên xwe dişo. derketin û paqijiya kesane 8.1.1.2. Rûyê xwe dişo. pêk tîne. 8.1.1.3. Lingên xwe dişo. 8.1.1.4. Diranên xwe firçe dike. 8.1.1.5. Poza xwe paqij dike. 8.1.1.6. Porê xwe şeh dike. 8.1.1.7. Porê xwe dişo. 8.1.1.8. Xwe dişo (banyo dike). 8.1.1.9. Neynûkên destên xwe jê dike. 8.1.1.10. Neynûkên lingên xwe jê dike. 8.1.1.11. Rihê xwe kur dike. 8.1.1.12. Pedê diguherîne. 8.1.1.13. Bêhnbir/parfum bi kar tîne. 8.1.1.14. Mûyên laşê xwe paqij dike.		Di armanca 8.1.1. de divê ji bo jêhatîbûnên ku şûştinê dixwazin li analîzên jêhatîbûnê yên ku wê bên kirin gavên li ser sazîkirinê bên zêdekirin. Dema li ser reftarên armanckirî yên di armanca 8.1.1. de tê xebitîn divê bi awayekî hevdem xebatên haybûnê yên li ser rewşên ku kes wê ji bo pêkanîna van jêhatîbûnan hewcedariya wan hebe jî bên kirin. Mînak divê haybûna wê yekê ku piştî xwarinê divê diranên xwe firçe bike jî bê zêdekirin. Ji bo jêhatîbûna firçekirina diranan a di reftara armanckirî ya 8.1.1.4. de dikare bi firçeya diranan a elektronîkî jî hînkirin bê kirin. Divê reftarên armanckirî yên wek guherîna pedê (8.1.1.12), xwe şûştin (8.1.1.8.), paqijkirina mûyên laş (8.1.1.14) û hwd. bi zanîn û erêkirina malbatê û bi perwerdehiya malbatê bên pêkanîn. Ji bo hînkirina van reftarên armanckirî divê ji çembera ewlehiyê kes/kesên xwedîlêderketinê bên diyarkirin û tenê bi hevkarîya vî kesî/van kesan bê xebitîn. Divê pêşîn bê dayîn ku kes/kesên ji çembera ewlehiyê tên diyarkirin ji hevzayendan bên hîlbijartin.

Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
Beş 8.2. Kontrola Tuwaletê û Jêhatîbûnên Tuwaletê 8.2.1. Kontrola tuwaletê pêk tîne.	8.2.1.1. Bi jest-mîmîk, livînên fizîkî, amûrên danûstandina alternatîf derdibirîne ku tuwaleta wî hatiye. 8.2.1.2. Dibêje ku tuwaleta wî hatiye.	Beriya ku di armanca 8.2.1. de dest bi hînkirina reftarên armanckirî bê kirin divê rewşa amadebûna kes bi malbatê re bê nîrxandin. Divê bi hesibandina rewşa tenduristiya kes û encamên tomara ziwabûna roj û şevê bê diyarkirin ka amade ye ji bo vê perwerdehiyê yan na. Di perwerdehiya tuwaletê ya kesên ku kêmasiya laşî heye de divê bi bijîşk û fizyoterapistan re hevkarî bê kirin. Ji bo hemû kesan divê pêşî bi rêbaza kevneşopî dest bi hînkirina jêhatîbûnên tuwaletê bê kirin. Lê belê ji bo kesên ku di perwerdehiya tuwaletê ya kevneşopî de performansê xwestin nîşan nadin dikare perwerdehiya tuwaletê ya girankirî jî bê bikaranîn.
8.2.2. Jêhatîbûna tuwaletê pêk tîne.	8.2.2.1. Bi alîkariya kesên di çembera ewlehiyê de tuwaleta xwe dike. 8.2.2.2. Tuwaleta xwe dike. 8.2.2.3. Piştî tuwaletê paqijîya laşê xwe dike. 8.2.2.4. Piştî tuwaletê paqijîya tuwaletê dike.	
8.3.1. Cilên xwe ji xwe dike. Beş 8.3. Jêhatîbûnên Li Xwe Kirin û Ji Xwe Kirina Cilan	8.3.1.1. Goreyên xwe ji xwe dike. 8.3.1.2. Pantolê xwe ji xwe dike. 8.3.1.3. Kazaxa xwe ji xwe dike. 8.3.1.4. Tîşorta xwe ji xwe dike. 8.3.1.5. Êteka xwe ji xwe dike. 8.3.1.6. Hirka xwe ji xwe dike. 8.3.1.7. Çakêtê xwe ji xwe dike. 8.3.1.8. Êleka xwe ji xwe dike. 8.3.1.9. Suvetera xwe ji xwe dike.	Dema li ser jêhatîbûnên ji xwe kirin û li xwe kirina pantol/êtekê tê xebitîn divê bi pantol/êteka lastîkî dest bi hînkirinê bê kirin û paşê bi pantol/êteka fermuar û bişkokdar bê xebitîn. Ji ber ku analîzên jêhatîbûna ji xwe kirin û li xwe kirina mont, palto û kabanê taybetmendiyan dişibin hev nîşan didin, wek reftara armanckirî bi hev re hatine dest girtin. Divê pêvajoya hînkirinê li gorî cilê ku kes bi kar tîne bê plankirin. Di hînkirina jêhatîbûnên ji xwe kirin û li xwe kirina cilan de divê taybetmendiyan werzan bînin hesibandin. Mînak dema di werza zivistanê de li ser li xwe kirin û ji xwe kirina botan tê xebitîn divê di werza havînê de li ser li xwe kirin û ji xwe kirina tîşort, şapik û hwd. bê xebitîn. Ji bo ku bidestxistin, herikbarî, mayîndebûn û giştîkirina jêhatîbûnên li xwe kirina cilan pêk were divê bi malbatê re hevkarî bê kirin.

Beş 8.3. Jêhatîbûnên Li Xwe Kirin û Ji Xwe Kirina Cilan 8.3.2. Cilên xwe li xwe dike.

Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
	8.3.1.10. Mont/palto/kabanê xwe ji xwe dike. 8.3.1.11. Sol/bot/çîzmeya xwe ji xwe dike. 8.3.1.12. Şapika xwe ji xwe dike. 8.3.1.13. Lepikên xwe ji xwe dike. 8.3.1.14. Şalika xwe ji xwe dike. 8.3.1.15. Atlêta xwe ji xwe dike. 8.3.1.16. Cilên xwe yên hundirîn ji xwe dike. 8.3.1.17. Goreya xwe ya kulotî ji xwe dike. 8.3.1.18. Kirasê xwe ji xwe dike.	Di hînkirina reftarên armanckirî yên ji xwe kirin û li xwe kirina cilan de divê bi hesibandina mehremiyeta kes rêxistinên pêwîst bînin kirin.
	8.3.2.1. Goreyên xwe li xwe dike. 8.3.2.2. Pantolê xwe li xwe dike. 8.3.2.3. Kazaxa xwe li xwe dike. 8.3.2.4. Tîşorta xwe li xwe dike. 8.3.2.5. Êteka xwe li xwe dike. 8.3.2.6. Hirka xwe li xwe dike. 8.3.2.7. Çakêtê xwe li xwe dike. 8.3.2.8. Êleka xwe li xwe dike. 8.3.2.9. Suvetera xwe li xwe dike. 8.3.2.10. Mont / palto / kabanê xwe li xwe dike. 8.3.2.11. Sol / bot / çîzmeya xwe li xwe dike. 8.3.2.12. Şapika xwe li xwe dike. 8.3.2.13. Lepikên xwe li xwe dike. 8.3.2.14. Şalika xwe li xwe dike.	

Stûn 1	Stûn 2
8.3.2. Cilên xwe li xwe dike.	8.3.2.15. Atlêta xwe li xwe dike. 8.3.2.16. Cilên xwe yên hundirîn li xwe dike. 8.3.2.17. Goreya xwe ya kulotî li xwe dike. 8.3.2.18. Kirasê xwe li xwe dike.
8.3.3. Aparatên li ser cilan vedike.	8.3.3.1. Çîçît vedike. 8.3.3.2. Cirtcirt vedike. 8.3.3.3. Fermuar vedike. 8.3.3.4. Bişkoke vedike. 8.3.3.5. Kopçe vedike. 8.3.3.6. Klîps vedike. 8.3.3.7. Bendik vedike.
Beş 8.3. Jêhatîbûnên Li Xwe Kirin û Ji Xwe Kirina Cilan 8.3.4. Aparatên li ser cilan digire.	8.3.4.1. Çîçît digire. 8.3.4.2. Cirtcirt digire. 8.3.4.3. Fermuar digire. 8.3.4.4. Bişkoke digire. 8.3.4.5. Kopçe digire. 8.3.4.6. Klîps digire. 8.3.4.7. Bendik girê dide.
8.3.5. Aksesûarên temamker ên cil bi kar tîne.	8.3.5.1. Kember bi kar tîne. 8.3.5.2. Kiravat bi kar tîne. 8.3.5.3. Hilgirê pantol bi kar tîne. 8.3.5.4. Fûlar bi kar tîne. 8.3.5.5. Berçavk bi kar tîne. 8.3.5.6. Xîşir bi kar tîne. 8.3.5.7. Toke/tac dike.

Beş 8.3. 8.3.6. Li gorî cih, dem û rewşê cilan li xwe dike.

Armanç	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
	8.3.6.1. Li gorî werzan cilan li xwe dike. 8.3.6.2. Li gorî dorhêlê cilan li xwe dike.	
8.4.1. Jêhatîbûnên xwarinê pêk tîne. Beş 8.4. Jêhatîbûnên Xwarin û Vexwarinê 8.4.2. Jêhatîbûnên vexwarinê pêk tîne. 8.4.3. Reftarên guncaw ên xwarinxwarinê pêk tîne.	8.4.1.1. Bi bikaranîna tiliyên xwe xwarinê dixwe. 8.4.1.2. Bi bikaranîna çetelê xwarinê dixwe. 8.4.1.3. Bi bikaranîna kevçî xwarinê dixwe. 8.4.1.4. Bi bikaranîna çetel û kêrê bi hev re xwarinê dixwe. 8.4.2.1. Bi bikaranîna pîpetê şileyê vedixwe. 8.4.2.2. Ji peyalê şileyê vedixwe. 8.4.2.3. Ji şûşeyê şileyê vedixwe. 8.4.2.4. Ji qutiya tenekeyê şileyê vedixwe. 8.4.3.1. Bi qasî ku diqedîne xwarinê dixwe. 8.4.3.2. Xwarinê xwe li gorî rêza wan dixwe. 8.4.3.3. Dema loqme di devê wî de heye bêtî ku bi xavê dixwe. 8.4.3.4. Li ser sifreyê pêçek (peçete) bi kar tîne.	Dema li ser jêhatîbûnên xwarinxwarinê tê xebitîn divê hînkirin bi hesibandina wê perçeya demê ya ku kes tê navenda perwerdehiyê bê plankirin. Divê bi destpêkirina ji xwarin-vexwarinê ku kes ji wan hez dike dest bi hînkirina jêhatîbûnên xwarinxwarinê bê kirin û bi pêşkêşkirina bijarteyan ji kes re di materyalên ku wê bîr bikaranîna de motîvasyonê kes bê peydakirin. Di hînkirina jêhatîbûnên xwarin û vexwarinê de divê bi hesibandina taybetmendiyên dorhêla çandî ya ku kes tê de ye di analîzên jêhatîbûnê de cih ji rêzikên sifre û edebê re bê dayîn. Di hînkirina jêhatîbûnên xwarin û vexwarinê ji kesên ku kêmasiya laşî heye re divê bi fîzyoterapistên re hevkarî bê kirin.

Stûn 1	Stûn 2
9. Navê Modulê JÊHATÎBÛNÊN JIYANA ROJANE	
9. Armanca Modulê bînin.	Bi Modula Jêhatîbûnên Jiyana Rojane tê armanckirin ku kesên ku kêmasiya aqilî heye jêhatîbûnên jiyana rojane pêk
9. Beşên Modulê	Jêhatîbûnên Mitbaxê, Bikaranîna Amûr û Alavên Malê, Rêxistin û Xwedîlêderketina Cilan, Rêxistin û Xwedîlêderketina Malê
Dema li ser armanç û reftarên armanckirî yên di Beşa 1'ê de tê xebitîn divê bi hesibandina jêhatîbûnên ewlehiyê yên di modula JÊHATÎBÛNÊN JIYANA CIVAKÎ de bi nêrîneke yekgirtî bê xebitîn. Armanç Reftarên Armanckirî	Ravekirin
9.1.1. Jêhatîbûnên beriya 9.1.1.1. Xwarinê dişo. amadekirina xwarinê 9.1.1.2. Xwarinê hûr dike. pêk tîne. 9.1.1.3. Xwarinê rende dike. 9.1.1.4. Qalikê xwarinê radike.	
Beş 9.1. Jêhatîbûnên Mitbaxê 9.1.2. Xwarina sade 9.1.2.1. Sandwîç çêdike. amade dike. 9.1.2.2. Salata çêdike. 9.1.2.3. Tost çêdike. 9.1.2.4. Cacik çêdike.	
9.1.3. Xwarinê dipêje. 9.1.3.1. Hêk dipêje. 9.1.3.2. Xwarinê dikelfîne. 9.1.3.3. Şorbe çêdike. 9.1.3.4. Makarna çêdike. 9.1.3.5. Pûdîng çêdike. 9.1.3.6. Kek çêdike.	Li gorî asta kes dikare xwarinê asta pêşkêşî bîr pijandin. Ji bo reftara armanckirî ya 9.1.3.3. divê di destpêkê de bi şorbeya amade dest bi xebatê bê kirin û li gorî performansê kes cih ji hînkirina cureyên cuda yên şorbeyê re bê dayîn.
9.1.4. Vexwarinê amade dike. 9.1.4.1. Vexwarina toz amade dike. 9.1.4.2. Ava fêkiyan amade dike.	Di bidestxistina reftara armanckirî ya 9.1.4.1. de divê bi bikaranîna ava germ û sar hînkirin cur bi cur bê kirin.

Beş 9.2. Bikaranîna Amûr û Alavên Malê 9.2.1. Kelûpelên spî bi kar tîne.

Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
	9.1.4.3. Ayran çêdike. 9.1.4.4. Çay dedimîne. 9.1.4.5. Qehweya Tirkî çêdike.	Di hînkirina reftara armanckirî ya 9.1.4.2. de divê bi hesibandina jiyana kes cih ji hînkirina jêhatîbûnên wek bi dest guvaştin, bikaranîna guvêşkera fêkiyên hişk û hwd. re bê dayîn.
	9.1.5.1. Servîsa xwarinê dike. 9.1.5.2. Servîsa vexwarinê dike.	Ji bo armanca 9.1.5. divê pêşî bi hînkirina jêhatîbûnên servîskirina xwarina hişk û vexwarina sar bê destpêkirin. Piştî ku kes di van jêhatîbûnan de pêşketin nîşan dide divê hînkirina servîskirina xwarina şile û vexwarina germ bê domandin.
9.1.6. Maseya xwarinê amade dike û berhev dike.	9.1.6.1. Amûr û alavên guncaw ên li gorî xwarin/vexwarinan datîne ser maseyê. 9.1.6.2. Amûr û alavên guncaw ên li gorî hejmara kesan datîne ser maseyê. 9.1.6.3. Maseya xwarinê berhev dike.	Ji bo armanca 9.1.6. divê pêvajoyên hînkirinê bi hesibandina jiyana çandî yên kes û malbata wî bîn avakirin.
Armanc	Divê li ser armanc û reftarên armanckirî yê di Beşa 2'yê de bi girêdana wan bi reftarên armanckirî yê din ên di vê modulê de bi nêrîneke yekgirtî bê xebitîn. Mînak di hînkirina jêhatîbûna kekçêkirinê de divê li ser jêhatîbûnên bikaranîna mîkser û bikaranîna firnê bê xebitîn. Divê li ser armanc û reftarên armanckirî yê di Beşa 2'yê de bi hesibandina jêhatîbûnên ewlehiyê yê di modula Jêhatîbûnên Jiyana Civakî de bi nêrîneke Reftarên Armanckirî	yekgirtî bê xebitîn. Mînak divê dema bi alavên malê yê elektrîkî tê xebitîn cih ji hînkirina tedbîrên li hember rîskên ku dikarin çêbibin re bê dayîn. Ravekirin
	9.2.1.1. Televîzyon bi kar tîne. 9.2.1.2. Ocax bi kar tîne. 9.2.1.3. Sarincok bi kar tîne. 9.2.1.4. Makîneya firaqûştinê bi kar tîne. 9.2.1.5. Makîneya cilûştinê bi kar tîne. 9.2.1.6. Firn bi kar tîne. 9.2.1.7. Firna mîkrodalge bi kar tîne.	

Beş 9.3. Rêxistin û Xwedîlêderketina Cilan 9.3.2. Xwedî li cilan derdikeve.

Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
9.2.2. Alavên malê yê biçûk bi kar tîne. Beş 9.2. Bikaranîna Amûr û Alavên Malê	9.2.2.1. Germkerê avê bi kar tîne. 9.2.2.2. Robota mitbaxê bi kar tîne. 9.2.2.3. Mîkser bi kar tîne. 9.2.2.4. Makîneya tostê bi kar tîne. 9.2.2.5. Makîneya ziwakirina por bi kar tîne. 9.2.2.6. Gêzka elektrîkî bi kar tîne. 9.2.2.7. Ûtî bi kar tîne.	Di hînkirina reftarên armanckirî yê di armanca 9.2.2. de divê hînkirina li ser xwedîlêderketin û paqijiyê rûtîn a alavên malê yê biçûk bê kirin.
9.2.3. Cîhazên elektronîk/elektrîkî yê kesane bi kar tîne.	9.2.3.1. Telefon bi kar tîne. 9.2.3.2. Telefona destan bi kar tîne. 9.2.3.3. Tablet bi kar tîne. 9.2.3.4. Kompîter bi kar tîne. 9.2.3.5. Lêdera muzîkê ya dijîtal bi kar tîne. 9.2.3.6. Makîneya wênegirtinê bi kar tîne. 9.2.3.7. Şikildera por bi kar tîne. 9.2.3.8. Makîneya kurkirinê bi kar tîne. 9.2.3.9. Makîneya epîlasyonê bi kar tîne.	Divê ligel cîhazên di armanca 9.2.3. de cih ji bikaranîna aparatên wek guhik, alavê şarjê û hwd. re jî bê dayîn.
9.3.1. Rêxistina cilan pêk tîne.	9.3.1.1. Cilan tê dike. 9.3.1.2. Cilan datîne dolabê. 9.3.1.3. Cilan li gorî werzên wan polîn dike û dolaba xwe rêk dixe.	
	9.3.2.1. Bişkoka didirû. 9.3.2.2. Cihê qelişî didirû. 9.3.2.3. Solan boyax dike. 9.3.2.4. Cilan firçe dike.	

Divê li ser armanc û reftarên armanckirî yên di Beşa 4'ê de bi girêdana wan bi reftarên armanckirî yên din ên di vê modulê de bi nêrîneke yekgirtî bê xebitîn. Mînak divê li ser jêhatîbûnên bikaranîna ûtiyê û ûtîkirinê bi hev re bê xebitîn. Divê li ser armanc û reftarên armanckirî yên di Beşa 4'ê de bi hesibandina jêhatîbûnên ewlehiyê yên di modula Jêhatîbûnên Jiyana Civakî de bi nêrîneke yekgirtî bê xebitîn. Mînak divê dema li ser jêhatîbûnên wek paqijkirina tuwaletê, paqijkirina camê, malêstina erdê û hwd. tê xebitîn cih ji hînkirina tedbîrên li hember rîskên ku dikarin çêbibin re bê dayîn.

Stûn 1		Stûn 2
9.4.1. Li mitbaxê paqijî 9.4.1.1. Firaqan dişo. û rêxistinê pêk tîne. 9.4.1.2. Sarincokê rêk dixê. 9.4.1.3. Sarincokê paqij dike. 9.4.1.4. Ocaxê paqij dike. 9.4.1.5. Fîrnê paqij dike. 9.4.1.6. Aspîratorê paqij dike. 9.4.1.7. Alavên mitbaxê yên biçûk paqij dike.		Dema hînkirina jêhatîbûnê ya reftarên armanckirî yên di armanca 9.4.1. de tê plankirin divê cih ji gava danîna amûr û alavên hatine paqijkirin li cihên wan re jî bê dayîn. Ji bo reftara armanckirî ya 9.4.1.1. divê hînkirina jêhatîbûnên firaqşûştinê hem bi dest hem jî di makîneya firaqşûştinê de bê kirin.
Beş 9.4. Rêxistin û Xwedîlêderketina Malê 9.4.2. Li odeya nivînan 9.4.2.1. Nivînan raxe. paqijî û rêxistinê pêk 9.4.2.2. Nivînan berhev dike. tîne. 9.4.2.3. Berguyan diguherîne.		Divê hînkirina reftarên armanckirî yên 9.4.2.1. û 9.4.2.2. bi hesibandina jiyana malê ya kes bê avakirin (mînak nivîna li erdê, raxistina nivînan li ser çekyatê û hwd.).
9.4.3. Paqijî û rêxistina 9.4.3.1. Çopê davêje. hundirê malê pêk tîne. 9.4.3.2. Tozê radike. 9.4.3.3. Erdê dişo. 9.4.3.4. Erdê dimalêse. 9.4.3.5. Dolabê rêk dixê. 9.4.3.6. Dolabê paqij dike. 9.4.3.7. Cilan dişo. 9.4.3.8. Cilan darde dike. 9.4.3.9. Ûtî dike. 9.4.3.10. Camê dişo. 9.4.3.11. Lavaboyê paqij dike. 9.4.3.12. Tuwaletê paqij dike.		Di hînkirina reftarên armanckirî yên 9.4.3.3. û 9.4.3.4. de divê bi bikaranîna materyalên cuda (gêzka destan, gêzka elektrîkî, bezê erdê, paspas) çalakîyên hînkirinê cur bi cur bên kirin. Ji bo reftara armanckirî ya 9.4.3.7. dikare hînkirina jêhatîbûnên cilşûştinê hem bi dest hem jî di makîneya cilşûştinê de bê kirin.
Stûn 1		Stûn 2
10. Navê Modulê JÊHATÎBÛNÊN JIYANA CIVAKÎ		
10. Armanca Modulê bi dest bixin.		Bi Modula Jêhatîbûnên Jiyana Civakî tê armanckirin ku kesên ku kêmasiya aqilî heye jêhatîbûnên bingeîn ên di jiyana civakî de
10. Beşên Modulê		Ewlehî, Kirîn, Cihên Civakî, Sazî û Dezgeh, Veguhastin û Danûstandin, Plankirina Jiyana Rojane
Armanc Reftarên Armanckirî		Ravekirin
10.1.1. Mehremiyeta xwe 10.1.1.1. Pêşniyara xwarin/vexwarinê diparêze. ya ji kesên ku ne di çembera ewlehiyê de ne tê red dike. 10.1.1.2. Pêşniyara alîkariyê ya ji kesên ku ne di çembera ewlehiyê de ne tê red dike. 10.1.1.3. Pêşniyara geştê ya ji kesên Beş 10.1. Ewlehî ku ne di çembera ewlehiyê de ne tê red dike. 10.1.1.4. Di rewşên îhmal û îstîsmarê de tiştên ku divê bên kirin dike.		Ji bo armanca 10.1.1. divê berî her tiştî di avakirina çembera ewlehiyê de bi malbatê yan bi kesên xwedîlêderketinê re bê axaftin û 3 kesên ku kes dikare di rewşên pêwîst de ji wan alîkariyê bistîne bên diyarkirin. Divê ji kes re bê hînkirin ku tenê divê ji kesên di çembera ewlehiyê de alîkariyê bistîne. Di xebatên li ser reftarên armanckirî yên di armanca 10.1.1. de divê cih ji hînkirina jêhatîbûnên wek gotina na, qîrîn, çûna dever a ewle, agahdarkirina kesên di çembera ewlehiyê de û hwd. re bê dayîn. Divê li ser reftarên armanckirî yên di armanca 10.1.1. de bi alîkariya senaryoyan di dorhêlên şibandî de bê xebitîn. Divê cih ji plankirinê li ser giştîkirina van reftarên armanckirî li dorhêlên xwezayî re bê dayîn.
10.1.2. Xwe li hember rîsk 10.1.2.1. Bi girtina destikên pêlikanên û talûkeyên ku dikarin di dor- dadikeve/hildikişe. hêlên cuda de çêbibin diparêze. 10.1.2.2. Ji meşîna li ser erdê şil û şemitok dûr dikeve. 10.1.2.3. Alavên birrîner bi awayekî ewle bi kar tîne. 10.1.2.4. Alavên malê yên elektrîkî û gazî bi awayekî ewle bi kar tîne. 10.1.2.5. Maddeyên paqijiyê bi awayekî ewle bi kar tîne.		Ji bo reftarên armanckirî yên di armanca 10.1.2. de danîna alavên birrîner yan maddeyên paqijiyê li cihên ku destên kesan negihîjinê yan gotina wê yekê ji kesên re ku divê dest nedin van maddeyan têrê nake. Divê bi awayekî sistematîk hînkirin bê pêşkêşkirin. Di vê pêvajoyê de wek ku dikare cih ji xebatên modelbûn û rol lîstinê re bê dayîn, dikare ji pêkanînen li ser bingeha delîlan ên ku di beşa ravekirinê de cih digirin jî sûd bê wergirtin.
Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
	10.1.2.6. Mobîlyayan bi awayekî ewle bi kar tîne. 10.1.2.7. Pencere û balkonê bi awayekî ewle bi kar tîne. 10.1.2.8. Deriyê bi awayekî ewle bi kar tîne.	

Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
10.1.3. Di rewşên awarte de ewlehiya xwe peyda dike. Beş 10.1. Ewlehî	10.1.3.1. Di rewşên awarte de li 112'yê digere. 10.1.3.2. Di rewşên awarte de destwerdanên alîkariya pêşîn ên sade yên pêwîst pêk tîne. 10.1.3.3. Ji bo peydakirina ewlehiya xwe di rewşên awarte de bi endamên malbatê, xwedîlêderketinan, personelê tenduristî û ewlehiyê re hevkarîyê dike.	Ji bo armanca 10.1.3. dikare bi kes re rêbernameyeke alîkariya awarte bê avakirin û bê peydakirin ku kes vê rêbernameyê li ba xwe bihêle. Di nav rewşên awarte yên ku divê li ser bîr xebitîn de dikare rewşên wek birîndarbûn, jehribûn, qeza, karesatên xwezayî û hwd. cih bigirin. Di hînkirina reftarên armanckirî yên di armanca 10.1.3. de divê ligel kirina xebatên di asta zanyarî û têgehê de, di dorhêlên şibandî de xebatên li ser pêkanîna jî bîr kirin.
10.1.4. Di trafikê de ewlehiya xwe peyda dike.	10.1.4.1. Wek peyayî ewlehiya xwe peyda dike. 10.1.4.2. Di wesayîtan de ewlehiya xwe peyda dike.	Divê plankirinên pêwîst bîr kirin da ku reftarên armanckirî yên di armanca 10.1.4. de li dorhêlên xwezayî bîr nîşandan. Ji bo jêhatîbûna peydakirina ewlehiyê wek peyayî ya di reftara armanckirî ya 10.1.4.1. de cih ji hînkirina jêhatîbûnên derbasbûna aliyê din bi bikaranîna ewle ya derbasgeha peyayan, meşîna ewle ya li ser peyarêyê, bikaranîna ewle ya derbasgehên jêr û jor, pêkanîna tabelayên trafikê re tê dayîn. Ji bo jêhatîbûna peydakirina ewlehiyê di wesayîtan de ya di reftara armanckirî ya 10.1.4.2. de cih ji hînkirina jêhatîbûnên kemberê ewlehiyê girêdan, di dema rêwîtiyê de li cihê xwe rûniştin, dema ji wesayîta dadikeve û siwarî wesayîta dibe li rêzikan kirin re tê dayîn.

Beş 10.2. Kirîn 10.2.1. Kirîna dike.

Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
	10.2.1.1. Beriya kirîna amadekariyê dike. 10.2.1.2. Kirîna xurekan dike. 10.2.1.3. Kirîna cilan dike. 10.2.1.4. Kirîna berhemên xwedîlêderketina kesane dike. 10.2.1.5. Kirîna maddeyên paqijiyê dike. 10.2.1.6. Kirîna qirtasiyeyê dike.	Divê xebatên li ser giştîkirina reftarên armanckirî yên di armanca 10.2.1. de li dorhêlên xwezayî bîr kirin. Dema analîzên jêhatîbûnê yên ku wê di hînkirina reftarên armanckirî yên di armanca 10.2.1. de bîr bikaranîna tîna amadekirinê divê xalên ku divê di dema kirîna berhemên de bal bîr dayîn bîr tekezîrîn (dîroka bikaranîna dawî, pîvanên bejnê û hwd.).
10.3.1. Cihên civakî bi kar tîne. Beş 10.3. Cihên Civakî	10.3.1.1. Restoran/kafe bi kar tîne. 10.3.1.2. Sînema/tiyatro bi kar tîne. 10.3.1.3. Cihên wek park/bexçe/qada pîknîkê û hwd. bi kar tîne. 10.3.1.4. Pirtûkxaneyan bi kar tîne. 10.3.1.5. Dorhêlên ku konser tê de tîr kirin bi kar tîne. 10.3.1.6. Dorhêlên ku çalakîyên hunerî (mûze, pêşangeh û hwd.) tê de tîr kirin bi kar tîne. 10.3.1.7. Dorhêlên ku çalakîyên werzişî tê de tîr kirin bi kar tîne. 10.3.1.8. Dorhêlên li gorî hewcedariyên xwe bi kar tîne.	Ji ber ku reftarên armanckirî yên di armanca 10.3.1. de jêhatîbûnên zîncîrî ne divê di pêvajoya hînkirin û nîrxandinê de analîza jêhatîbûnê bê kirin. Dema analîza jêhatîbûnê tê kirin divê rêzîkên ku divê li van cihan bîr pêkanîna bîr diyarkirin û hînkirinê bê kirin. Divê ger gengaz be li ser reftarên armanckirî yên di armanca 10.3.1. de li dorhêlên xwezayî bê xebitîna, ger şert ne guncaw bin divê dorhêlên şibandî bîr avakirin. Di hînkirina reftara armanckirî ya 10.3.1.1. de divê ji bo restoran/kafeyên ku xizmeta selfservîsê didin lihevanîna bê kirin. Bi gotina "dorhêlên li gorî hewcedariyên xwe" ya ku di reftara armanckirî ya 10.3.1.8. de behsa wê tê kirin dorhêlên wek terzî, paqîjkirina hişk, tamîrger û hwd. tîr diyarkirin.
10.4.1. Sazî û dezge- Beş 10.4. Sazî han bi kar tîne. û Dezgeh	10.4.1.1. Sazî û dezgehên ku xizmetên tenduristiyê didin bi kar tîne. 10.4.1.2. Bankeyan bi kar tîne. 10.4.1.3. Sazî û dezgehên ku xizmeta post û kargoyê didin bi kar tîne.	Ji ber ku reftarên armanckirî yên di armanca 10.4.1. de jêhatîbûnên zîncîrî ne divê di pêvajoya hînkirin û nîrxandinê de analîza jêhatîbûnê bê kirin. Dema analîza jêhatîbûnê tê kirin divê rêzîkên ku divê li van cihan bîr pêkanîna bîr diyarkirin û hînkirinê bê kirin. Divê ger gengaz be li ser reftarên armanckirî yên di armanca 10.4.1. de li dorhêlên xwezayî bê xebitîna, ger şert ne guncaw bin divê dorhêlên şibandî bîr avakirin.

Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
10.5.1. Xizmetên veguhastinê yê nav bajêr bi kar tîne. Beş 10.5. Veguhastin û Danûstandin 10.5.2. Xizmetên veguhastinê yê navbera bajaran bi kar tîne.	10.5.1.1. Servîsa dibistanê bi kar tîne. 10.5.1.2. Otobus bi kar tîne. 10.5.1.3. Dolmûş bi kar tîne. 10.5.1.4. Trên/metro bi kar tîne. 10.5.1.5. Vapûr bi kar tîne. 10.5.1.6. Taksî bi kar tîne. 10.5.2.1. Otobus bi kar tîne. 10.5.2.2. Trên bi kar tîne. 10.5.2.3. Keşti/ferîbot bi kar tîne. 10.5.2.4. Balafir bi kar tîne.	Ji ber ku reftarên armanckirî yê di armancên 10.5.1. û 10.5.2. de jêhatîbûnên zîncîrî ne divê di pêvajoya hînkirin û nirxandinê de analîza jêhatîbûnê bê kirin. Dema analîza jêhatîbûnê tê kirin divê rêzîkên ku divê li van cihan bîn pêkanîn bîn diyarkirin û hînkirin bê kirin. Divê li analîzên jêhatîbûnê yê ku ji bo reftarên armanckirî yê di armancên 10.5.1. û 10.5.2. de tên kirin, gava diyarkirina amûra veguhastinê ya herî guncaw ji bo cihê ku diçe bê zêdekirin. Divê ger gengaz be li ser reftarên armanckirî yê di armancên 10.5.1. û 10.5.2. de li dorhêlên xwezayî bê xebitîn, ger şert ne guncaw bin divê dorhêlên şibandî bîn avakirin. Di hînkirina reftarên armanckirî yê di armancên 10.5.1. û 10.5.2. de divê hînkirin bi amûrên veguhastinê yê ku kes dikare di jiyana xwe ya rojane de gelek caran bi kar bîne bê kirin.
10.5.3. Xizmetên danûstandinê bi kar tîne.	10.5.3.1. Telefon bi kar tîne. 10.5.3.2. Înternet bi kar tîne. 10.5.3.3. Medyaya civakî bi kar tîne. 10.5.3.4. Posta elektronîk bi kar tîne.	Di reftarên armanckirî yê 10.5.3.2. û 10.5.3.3. de divê li ser peydakirina ewlehiyê di bikaranîna Înternet û medyaya civakî ya kesane de bi malbatê re hevkarî bê kirin.
10.6.1. Jiyana xwe ya rojane plan dike. Beş 10.6. Plankirina Jiyana Rojane	10.6.1.1. Kar/erkên ku wê di nav rojê de bike li gorî rêza girîngiyê plan dike. 10.6.1.2. Li gorî dorhêla ku tê de ye kar/erkên ku wê bike dike. 10.6.1.3. Dema xwe ya serbest bi awayekî bibêhr bi kar tîne.	Ji bo armanca 10.6.1. dikare çîzelgeyên demê yê guncaw ji bo kes bîn amadekirin da ku bikaribe demê xwe li malê, li kar, li dibistanê û di dorhêlên civakî de bi awayekî plankirî û bibandor bi kar bîne. Divê hînkirin ji bo ku kes bikaribin çîzelgeyên demê yê hatine amadekirin bi kar bînin bê plankirin. Ji bo reftara armanckirî ya 10.6.1.3. dikare formeke nirxandina dema serbest bê amadekirin û bi malbat û kes re bi hev re çalakiyên guncaw bîn diyarkirin. Dikare hînkirina li ser çalakiyên hatine diyarkirin bê plankirin.

pêvek pêvek

nirx.: Nirxandin

Stûn 1	Stûn 2
	TESTA GIRÊDAYÎ PÎVANAN (TGP) PÊVEK-1
Nav û Paşnavê Kes Sala Perwerdehî-Hînkirinê Navê Modulê Reftarên Armanckirî	: _____ Navê Mamoste : : _____ Dîrok : : _____ : : _____ Hejmara Beşê: _____ Nirx. pêşîn : ____/____/____ Nirx. navîn : ____/____/____ Nirx. dawî : ____/____/____ Erê/Na Materyal/Pirs Ferman Pîvan Nirx. pêşîn Nirx. navîn Nirx. dawî
1.	
2.	
3.	
4.	
5.	
6.	
7.	

nirx.: Nirxandin

Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
	LÎSTEYA KONTROLÊ	PÊVEK-2

Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
Nav û Paşnavê Kes Sala Perwerdehî-Hînkirinê Navê Modulê Reftarên Armanckirî	: _____ Navê _____ Mamoste _____ : _____ / _____ Dîrok : _____ Hejmara Beşê: _____ Nirx. pêşîn Nirx. navîn Nirx. dawî Nirx. pêşîn Nirx. navîn Materyal/Pirs Erê (+)/Na (-) Erê (+)/Na (-)	: _____ : _____ : _____ Nirx. dawî Ravekirin Erê (+)/Na (-)
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		
6.		
7.		
8.		
9.		
10.		
11.		
12.		
13.		
14.		
15.		

Nîşe: Li gorî jêhatîbûna ku wê bê pîvandin dikare bi 3, 4, 5 asteyî bê amadekirin.

Stûn 1	Stûn 2
MIFTEYA XALDAYÎNA DERECEYÎ	PÊVEK-3
Nav û Paşnavê Kes : _____ Dîroka Destpêk û Dawiya Perwerdehiyê : _____ / _____ / _____ Dîroka Nirxandinê : _____ / _____ / _____ Navê Modul - Beşê : _____ / _____ Armanc/Reftara Armanckirî :	
Asta Performansê û Pênase	
Pîvan Têrnake (3)	Navîn (2) Baş (1)

Nîşe: Forma Tomara Performansê; ji bo her modulê di destpêk û dawiya pêvajoya hînkirinê de ji hev cuda tê dagirtin.

x: Reftara armanckirî ya ku gihîştina wê tê armanckirin

+: Reftara armanckirî ya hatiye gihîştin

Beş 3.1

Stûn 1	Stûn 2	Stûn 3	Stûn 4	Stûn 5	Stûn 6	Stûn 7	Stûn 8	Stûn 9	Stûn 10	Stûn 11	Stûn 12	Stûn 13	Stûn 14	Stûn 15	Stûn 16	Stûn 17	Stûn 18
					FOR MA T OMA RA P ERF ORM ANS Ê											PÊV EK-4	

Stûn 1	Stûn 2	Stûn 3	Stûn 4	Stûn 5	Stûn 6	Stûn 7	Stûn 8	Stûn 9	Stûn 10	Stûn 11	Stûn 12	Stûn 13	Stûn 14	Stûn 15	Stûn 16	Stûn 17	Stûn 18
Nav û Pa şnav ê Kes Dîrok a Nir xandi na P êşîn	: ____ /____ /____ ____	: ____ ____ ____ ____ ____ ____ ____				Navê Mam oste	Dîrok a Nir xandi na Dawî				: ____ /____ /____ ____		: ____ ____ ____ ____ ____ ____ ____				
	Arma nc	Nirxa ndin								Hejm ara R eftar a Ar manc kirî							
	Arma nc 1.1.1	Pêş	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
		Dawî	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	
	Arma nc 1.1.2	Pêş	x	x	x	x	x										
		Dawî	+	+	+	+	+										
	Arma nc 1.1.3	Pêş	x	x	x	x	x	x	x	x							
		Dawî	+	+	+	+	+	+	+								
	Arma nc 2.1.1	Pêş	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x					
		Dawî	+	+	+	+	+	+	+	+							
	Arma nc 2.1.2	Pêş	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
		Dawî	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+			
	Arma nc 3.1.1	Pêş	x	x	x												
		Dawî	+	+	+												
	Arma nc 3.1.2	Pêş	x	x													
		Dawî	+	+													
	Arma nc 3.1.3	Pêş	x	x													
		Dawî	+	+													

Nîşe: Forma Kurteya Şopandina Pêşketina BPK'ê; di pêvajoya pêkanîna BPK'ê de, di dema hînkirinê de û di dawiya hînkirinê de ji daneyên ku ji nixandinên hatine kirin bi dest ketine tê dagirtin. Ji bo nixandinên giştî yên ku wê di sala perwerdehî-hînkirinê ya bê de bên kirin daneyên di vê formê de tên hesibandin.

Beş 1.2 (Beş

Stûn 1	Stûn 2
	FORMA KURTEYA ŞOPANDINA PÊŞKETINA BPK'Ê PÊVEK-5
Nav û Paşnavê Kes Sala Perwerdehî-Hînkirinê Dîroka Nirxandina Pêşîn Beşên di Modulan Modul de Cih Digirin	: _____ Navê Mamoste : _____ : _____/_____/_____ Dîroka Nirxandina Dawî : ____/____/_____ Armancên di Reftarên Reftarên Reftarên Reftarên Sedemên Pêşniyar BPK'ê de Armanckirî Armanckirî Armanckirî Negihîştinê Cih Digirin yê Pêk Anî yê Hînkirina yê Nehatîne yê Gihîştina Wan Hatiye Xebitîn Gihîştin Wan Hatiye Armanckirin
	Armanc 1.1.1
	Armanc 1.1.2
Nav) (Navê Modulê) Modul 1	Armanc 1.1.3
	Armanc 1.1.4
	Armanc 1.2.1
Nav)	Armanc 1.2.2
(Navê Modulê) Modul 2 Beş 2.1 (Beş	Armanc 2.1.1
Nav)	Armanc 2.1.2

Ev form hatiye amadekirin da ku piştî ku kes modulek temam dikan yan di dawiya sala perwerdehî û hînkirinê de, beriya ku portfolyoyên amade kirine ji NRL'ê re bînin şandin naveroka portfolyoyê bê kontrolkirin. Herwiha di destpêka pêvajoya perwerdehî û hînkirinê de ji bo dayîna zanyariyê li ser wê yekê ka divê çî têxin nav naveroka portfolyoyên ku wê bînin amadekirin hatiye amadekirin. Dema portfolyo tê radestkirin wê berhem/xebatên jêrîn di rêza pêşîn de ji aliyê saziya hînkirinê ya taybet ve bînin kontrolkirin, dema dosya digihîje NRL'ê wê ji aliyê NRL'ê ve bê kontrolkirin û stûnên têkildar bînin dagirtin.

Nîşe: Ev form wê du heb bê dagirtin. Yek jê wê li saziya hînkirinê ya taybet a têkildar û ya din jî wê li NRL'ê di bin tomarê de bê parastin.

Armanc	Reftarên Armanckirî	Ravekirin
	LÎSTEYA KONTROLA PORTFOLYOYÊ	PÊVEK-6
Nav û Paşnavê Kes : _____ Sala _____ Perwerdehî-Hînkirinê : _____/_____ Xebat/Berhem	Navê Modulê Saziya Hînkirinê ya Taybet	Dîroka wê : ____/____/_____ : _____ Navenda Rênişandan û Lêkolînê (NRL)
	Ravekirin	Ravekirin
BPK'a Kes		
BHK (Bernameya Hînkirinê ya Kesane)		
Forma Kurteya Şopandina Pêşketina BPK'ê (2 Heb)		
Formên Tomara Performansê		
Mînaka BHK'ê		
Mînaka Forma Tomara Şopandina Pêşketinê		
Mînaka Graffika Şopandina Pêşketinê		
Mînaka Amûrên Pîvandî (Îmtihan)		

Armanc	Reftarên Armanckirî		Ravekirin	
Mînakên Erkên Malê yê di Pêvajoya Hînkirinê de Hatine Kirin				
Mînakên Pela Xebatê yê ku di Pêvajoya Hînkirinê de ji aliyê Kes ve Hatine Kirin				
Mînakên Tomara Deng û Vîdyoyê yê ku Xebatên Kes dihevinin (Heke Destûr ji Malbatê Hatibe Wergirtin Dikare Bê Danîn)				
Stûn 1	Stûn 2	Stûn 3	Stûn 4	Stûn 5
		MIFTEYA XALDAYÎNA DERECEYÎ YA PORTFOLYOYÊ		PÊVEK-7
	Nav-Paşnavê Kes Dîroka Destpêka Perwerdehiyê Divê bê pêşxistin (1)	: _____ : _____ / _____ RAVEKIRIN: Ev amûr hatiye amadekirin da ku portfolyoyên ku tê de berhemên cur bi cur ên ku kesên me di nav sala hînkirinê de li gorî modul yan modulên têkildar amade kirine ligel amûrên pîvandî yê cur bi cur ên ku ji aliyê mamosteyan ve li ser hînkirin û pêşketina wan hatine pêkanîn bi hev re cih digirin bîr nixandî. Di xaldayîna portfolyoyên kesên ên hatine amadekirin de her yek ji pîvanên jêrîn ji hev cuda binîhêrin û xal bidin. Navîn (2)	Dîroka Nixandî Navê Modulê Baş (3)	: ____/____/____ : ____ ____ Pîr Baş (4)
Naverok	Hema hema yek jî ji xebatên ku divê di çarçoveya Beşa 1, Beşa 2 û Beşa 3 de di nav portfolyoyê de hebin tune ye. Tenê BPK'a kes heye. Forma tomarê ya ku pêşketina kes nîşan dide û/yan grafîkên pêşketinê jî cih nagirin.	BPK û Forma Tomara Performansê ya kes a di çarçoveya Beşa 1 de di nav portfolyoyê de heye. Xebatên ku divê di çarçoveya Beşa 2 û Beşa 3 de hebin cih nagirin. Forma tomarê ya ku pêşketina kes nîşan dide û/yan grafîkên pêşketinê bi qismî hene lê zanyariyeke pir rûvekî didin.	Beşeke girîng a xebatên ku divê di çarçoveya Beşa 1, Beşa 2 û Beşa 3 de di nav portfolyoyê de hebin heye. Berhemên mînak bi zanyariyên di forma tomarê ya ku performansê de li hev tên û forma tomarê ya ku pêşketina kes nîşan dide û/yan grafîkên pêşketinê cih digirin.	Hemû xebatên ku divê di çarçoveya Beşa 1, Beşa 2 û Beşa 3 de di nav portfolyoyê de hebin hene. Berhemên mînak bi zanyariyên di forma tomarê ya ku performansê de li hev tên û forma tomarê ya ku pêşketina kes nîşan dide û/yan grafîkên pêşketinê cih digirin.
Rewşa Pêkhatina Armancan	Dema li berhem, form û forma tomarê ya di nav portfolyoyê de tê nihêrtin tê dîtin ku negihîştine yek ji armancên beriya hînkirinê hatine diyarkirin yan tenê gihîştine yek yan du ji wan.	Dema li berhem, form, forma tomarê ya di nav portfolyoyê de tê nihêrtin tê dîtin ku nêzîkî nivê armancên beriya hînkirinê hatine diyarkirin hatine gihîştin.	Dema li berhem, form, forma tomarê ya di nav portfolyoyê de tê nihêrtin tê dîtin ku beşeke girîng a armancên beriya hînkirinê hatine diyarkirin hatine gihîştin.	Dema li berhem, formên tomarê ya di nav portfolyoyê de tê nihêrtin tê dîtin ku bi temamî armancên beriya hînkirinê hatine diyarkirin hatine gihîştin.

Divê bê pêşxistin (1) Navîn (2) Baş (3) Pir Baş (4)

Stûn 1	Stûn 2	Stûn 3	Stûn 4
Amûrên pîvandîne yên ku wek mînak hatine danîn nav portfoloyê bi giştî bi armancên kes û bi reftarên armanckirî yên di modulan de Amûrên Pîvandîne li hev nayên. Herwiha ji aliyê teknîkî (taybetmendiye ku divê hebin û cureyê wan) û ji aliyê kalîteyê (naverok) ve divê bîn pêxistin.	Amûrên pîvandîne yên ku wek mînak hatine danîn nav portfoloyê bi giştî bi armancên kes û bi reftarên armanckirî yên di modulan de li hev tên. Lê belê ji aliyê kalîteyê (wek naverok) ve divê bîn pêxistin.	Amûrên pîvandîne yên ku wek mînak hatine danîn nav portfoloyê ligel ku bi armancên kes û bi reftarên armanckirî yên di modulan de li hev tên, divê ji aliyê teknîkî (taybetmendiye ku divê hebin û cureyê wan) ve hinekî din bîn pêxistin.	Amûrên pîvandîne yên ku wek mînak hatine danîn nav portfoloyê bi awayekî ku armancên kes û reftarên armanckirî yên di modulan de bipîvin bi çarçoveyê fireh, ji aliyê hejmarê pîrsan, teknîkê û hwd. ve bi awayekî guncaw hatine amadekirin.
Raporkirina Pêşketinê Di nav portfoloyê de tu amûra ku pêvajoya pêşketina kes nîşan bide tune ye.	Çîzelge/grafîkên tomarê yên mînak ên di nav portfoloyê de hatine pêşkêşkirin pêvajoya pêşketina kes nîşan nadin. Yan jî bi temamî bi armancan re ne girêdayî ne.	Çîzelge/grafîkên tomarê yên mînak ên di nav portfoloyê de hatine pêşkêşkirin ligel ku bi giştî pêvajoya pêşketina kes nîşan didin, zanyariyê berfireh nadin.	Çîzelge/grafîkên tomarê yên mînak ên di nav portfoloyê de hatine pêşkêşkirin li ser performansa kes zanyariyê berfireh didin.
Cur bi Curbûna Berhemana Di nav portfoloyê de ji xebatên ku ji bo armancên kes hatine kirin tenê mînakên cureyekê hatine dayîn.	Di nav portfoloyê de ji xebatên ku ji bo armancên kes hatine kirin mînakên du-sê cureyan jî hene.	Di nav portfoloyê de ji xebatên ku ji bo armancên kes hatine kirin mînakên du-sê cureyan jî hene. Hejmarê mînakên taybet bi cureyê jî di asteke têrker de ye.	Di nav portfoloyê de ji xebatên ku ji bo armancên kes hatine kirin (mînakên îmtîhanan, pelên xebatê, vîdyo, tomarên deng, erkên malê, çalakî) mînakên cur bi cur hatine pêşkêşkirin. Mînakên hatine pêşkêşkirin hem ji aliyê hejmarê ve têrker in hem jî ji aliyê kalîteyê ve taybetmendiye cuda yên kes nîşan didin.
Belge û berhemên di nav portfoloyê de; bêtî ku li gorî Beşa 1, Beşa 2, Rêxistin Beşa 3 guncaw bin bi awayekî bêserûber hatine dosyekirin. Dosya pir bêrêk xuya dike.	Belge û berhemên di nav portfoloyê de; li gorî Beşa 1 guncaw lê beşên din bi awayekî tevlihev hatine dosyekirin.	Belge û berhemên di nav portfoloyê de; li gorî Beşa 1 û Beşa 2 bi awayekî guncaw hatine dosyekirin û bi giştî bi rêk in.	Belge û berhemên di nav portfoloyê de; li gorî Beşa 1, Beşa 2, Beşa 3 bi awayekî guncaw hatine dosyekirin. Dosya ji aliyê rêxistinê ve pir baş e.

Divê bê pêxistin (1) Navîn (2) Baş (3) Pir Baş (4)

Stûn 1
Aliyên Xurt ên Dosyayê: Ravekirin
Aliyên Dosyayê yên ku Divê Bîn Pêxistin:

BERNAMEYA PERWERDEHIYA PIŞTIGIRÎ JI BO KESÊN KU KÊMASIYA AQLÎ HEYE